Emil Cottofeanu

EDIȚIA PRINCEPS

EDITURA ALBATROS

a COLECȚIA AVENTURA

Emil Coltofeanu

EDIȚIA PRINCEPS

EDITURA ALBATROS
BUCUREȘTI • 1985

„Vînd Istoria literaturii române Călinescu, ediție princeps, stare perfectă, legătură piele de vițel. Telefon 956344 numai sîmbătă, orele 17—22".

PARTEA ÎNTÎI

Într-o cameră de cămin studențesc, Constantin Rădulescu — Titi — stă întins pe patul îngust, cu mîinile sub cap și cu ochii ațintiți în tavan. De pe coridorul interminabil, cu zeci de uși de-o parte și de alta, nu se aude nici un zgomot.

Rădulescu plescăie din buze și încearcă să adoarmă puțin, este foarte obosit și în seara asta are de gînd să meargă la dans, ca în toate sîmbetele. Dar întinde din nou mîna spre ziarul aruncat jos, la căpătîiul patului, și mai citește o dată anunțul: „Vînd Istoria literaturii române Călinescu..."

Pași grei pe coridor, și în cameră intră ca o furtună Ciudin, cu care Rădulescu împarte cei zece metri pătrați în bună înțelegere, pînă în vară, cînd studența lor va lua sfîrșit.

— Ce faci, dom'le? Te credeam la meci! Am impresia că îi cam tragi la soamne!

Drept răspuns, Rădulescu îi întinse ziarul și căscă.

— Ce ? Unde ? Asta-ncercuit ? Ia să văd... Oho ! Piele de viței ! Bravo lui ! De ăsta-i vorba ?

— Cam da...

— Și nu-nțeleg ce te interesează pe tine chestia asta.

Rădulescu își frecă puțin prin cămașă pieptul păros și zise alene :

— Mi se pare că dacă un tip dă un anunț la ziar că vinde ceva, o face cu gîndul că s-o găsi unul ca mine sau ca alții, bunăoară...

— Ți-a picat vreo moștenire de la prînz încoace ? Cartea asta-i două mii, pe puțin... S-ar putea să ceară și mai mult, că s-a scumpit marfa asta de la o vreme... Îl știi pe Istrătescu, zis Pisoi, tipul ăla înalt, din anul doi ? S-a însurat cu una de la medicină, o ciumă, nu alta, dar taică-său e profesor de română și are cartea asta, i-a dat-o ei de zestre. Dacă nu era *Istoria* lui Călinescu, rămînea măciuca nemăritată, aia e. Mergi la dans ? Cîntă formația aia, Sarmis sau cum dracu le spune, pînă acuma nu i-am mai auzit, să vedem ce brînză mare o fi de capul lor. Mergi ? făcu el, îndreptîndu-se spre chiuvetă și aruncîndu-i din mers ziarul îndărăt pe pat.

— Nu cred.

Apoi, după o pauză scurtă, în timp ce Ciudin își pregătea ustensilele pentru bărbierit :

— Nu prea-mi arde de dans.

Întinzîndu-și spuma cu pămătuful peste barba țepoasă, Ciudin se întoarse spre el.

— Mă Titi, tu ai ceva ! Nu cumva ești bolnav ? Ai așa, o mutră de zici că te-a pocnit careva, ai ?

Rădulescu se întinse și căscă.

— N-am nimica, dom'le, ce să am? Mă gîndesc la cartea aia, nu ți-am spus? Poate-ți dai și tu o părere.

— La care carte?

— La *Istoria* lui Călinescu.

Ciudin se opri o clipă și se întoarse complet spre el.

— Mă, tu ești nebun? Fiindcă rezultă că nu este o ediție din astea noi, nu? Păi ai tu atîția bani, mă pîrlitule? Ia dă să văd... Uite ce zice: *„Telefon cutare, numai sîmbătă, orele 17—22"*, adică pe românește de la cinci după-masă la zece seara. Acuma e — se uită la ceas — acuma e șase fără douăzeci și precis că de un sfert de oră cartea e vîndută. A luat-o care a venit primul, adică ăla care a stat mai aproape cu casa, pricepi matale...

— Eh, poate să am noroc...

— Adică cum să ai noroc? Ce noroc să mai ai acuma? se îndreptă Ciudin spre chiuvetă și începu să se săpunească cu gesturi iuți.

— Adică să n-o fi vîndut și să pot pune eu mîna pe ea.

Ciudin nu răspunse.

— Nu știi tu vorba aia că omul e dator să-ncerce? Ca țiganul care pusese un hîrdău la streașină, cînd ploua și el fuga cu undița, să prindă pește în hîrdăul ăla. Trece unul pe drum și-l vede. *„Ce faci acolo, măi Rafailă?"*, dar ăsta de colo cică *„prind pește, mînca-ți-aș"*...

— Știu chestia, *„omul e dator să-ncerce"*, numai că nici teafăr la minte nu era el dacă altă încercare nu găsise să facă. Știi ce-mi place la tine? Că ai simțul realității, asta e calitatea ta de că-

petenie. Ai tu idee cît costă cartea asta? Poți tu să te-apropii de ea? De unde bani?

Rădulescu plesni din limbă și se întoarse cu fața în jos, ghemuindu-și perna sub piept, fără să răspundă.

— Taci, ai? Fără două mii n-am auzit să se vîndă. Și încă alea jerpelite, rupte, murdărite, cu foi lipsă, alea sînt două mii. O fi zicînd el că-i stare excepțională, mă rog, așa zic toți, dar dacă-i vorba de piele de vițel... Înseamnă că a stat într-o bibliotecă, nu în vreun grajd, să se umple de rapăn. Cine o vinde a știut s-o aprecieze, așa că o să știe și să țină la preț, pricepi acuma?

— Pricep.

— Buuun! decretă Ciudin terminînd cu săpunitul și trăgînd cu mașina de bărbierit peste obraz, să admitem că o dă cu două mii, că mai puțin nu există. Observi că omul nu e un ageamiu, zice *ediția princeps*, nu? Ei, de unde faci tu rost de banii ăștia? Că n-ai nici de țigări, de-aia te faci mereu că vrei să te lași de tutun.

— Vînd magul.

— Da? Și cît crezi că iei pe el? Adică treaba ta, eu îți spun să la ora asta cartea e vîndută.

— Nu-i nimic, eu tot încerc, făcu Rădulescu ridicîndu-se de pe pat. Dă-mi o fisă. Adică dă-mi două, dacă ai.

Ciudin se căută prin buzunare și-i întinse două monede.

— Ia și să fie într-un ceas bun. Mai na una, că e bine să ai de rezervă. Vezi că ăsta de-aici din hol nu merge, fură fisele, încearcă la blocul *N*, mi se pare că ăla-i bun.

Rădulescu coborî cu ziarul în mînă și intră în holul blocului vecin.

— Alo ! Bună seara, sînteți 956344 ?

— Da, mă rog frumos ! răspunse o voce bătrînească, ruginită, cu inflexiuni metalice.

— Dumneavoastră ați dat un anunț că vindeți *Istoria* lui Călinescu ? La mica publicitate...

— Da, eu am dat anunțul. Vă interesează ? Stare excepțională, vă asigur, domnul meu. De altfel o să vă puteți convinge personal, mă rog frumos !

— Aș vrea să știu cît cereți pe ea. Nu de alta, dar eu nu...

— Trei mii de lei, domnule... domnule...

— Rădulescu, Constantin Rădulescu. Trei mii ați zis ?

— Întocmai. Este un preț de favoare, domnul meu, fără acest preț îmi este imposibil să discut, spre marele meu regret. Dacă sînteți de acord, bine, dacă nu, atunci nu e nici o nenorocire. Așa ceva nu se întîlnește în fiecare zi. Îmi permit să insist asupra faptului că nu este una din edițiunile noi...

Pauză.

— Alo ! Domnule Rădulescu ! Ce ziceți, vă aștept ?

— Unde locuiți, vă rog ?

— Îmi cer scuze că am omis să mă prezint, domnule Rădulescu. Sînt doctorul Șincan și locuiesc în strada Glicerinei numărul 14. Știți unde vine asta ?

— Nu prea...

— Este pe linia lui 84 sau 88, venind dinspre Academia Militară, sau dacă preferați dinspre...

— A, gata, știu, mi-am amintit, cunosc strada, e în Cotroceni, nu?

— Întocmai, domnule Rădulescu, în Cotroceni.

— Îmi amintesc fiindcă am locuit în Panduri un timp. Prin urmare, pot veni în seara asta? Cred că într-o oră...

— Regret sincer, domnul meu, dar acum este imposibil. Mîine de dimineață la orele zece e bine?

— La zece? Mă rog, n-am nimic împotrivă...

— Numai că... domnule Rădulescu, mai este o mică problemă. Punctualitatea dumneavoastră... v-aș ruga să fie exemplară. Se poate?

— Mă rog...

— V-aș fi recunoscător să nu mi-o luați în nume de rău. Este o manie de om bătrîn și însingurat, dacă vreți. Nu admit decît cel mult două minute întîrziere și aș zice că nici avansul nu trebuie să fie mai mare.

— E-n regulă, domnule doctor, voi fi punctual, căci și eu am meteahna asta. Atunci... bună seara!

— La bună vedere, domnule Rădulescu. Bună seara.

Rădulescu scoase din buzunar a doua fișă.

— Alo! Sărut mîna, vă rog, cu Laurențiu.

— Bună seara, dar cine-l caută?

— Un prieten.

— Imediat, așteptați puțin.

Rădulescu rămase cu receptorul la ureche, pregătindu-și un subiect de observație, dar în cîteva clipe în auz îi bubui o voce de bas:

— Alo! Care ești?

— Titi.

— Care-i șpilul?

— Mai cumperi magul meu?

— Îl. Cît ?
— Patru.
— Nu te lași mai la vale ?
— Nimic.
— Cu benzi ?
— Benzile le păstrez, vreau să-mi iau altul mai tîrziu.
— Fără benzi îți dau trei.
— Patru, că închid. Multe Philips-uri ai luat tu cu trei mii ?
— Stai așa, să vorbesc cu bătrînul.

De data asta Rădulescu avu timp să observe cîteva perechi de picioare frumoase și ceva mai multe perechi de picioare ceva mai puțin frumoase. Se hotărî să facă o scurtă statistică a perechilor de picioare cu cizmulițe, cînd în ureche îi bubui iar vocea lui Laurențiu :

— Alo, Titi !
— Da.
— Unde ești acuma ? La cămin ?
— Da, la cămin.
— Sosesc într-o jumătate de oră, iau rabla lu' babacu.
— Cu patru ?
— Cu patru.

* * *

Profesorul Gheorghe Podaru lăsă cartea pe genunchi și închise ochii, obosit. Rămase cîteva clipe moțăind bătrînește în fotoliul vechi și uzat, apoi se ridică cu un geamăt ușor și se îndreptă spre chicineta minusculă, să-și facă o cafea. Puse ibri-

cul la fiert şi scoase din bufetul miniatură de deasupra chiuvetei cutia de zahăr şi borcanul de cafea, turnînd cu gesturi încete, în apa care începuse să fiarbă, o linguriţă de zahăr, scuturată, şi una de cafea, cu vîrf. Turnă lichidul fierbinte în ceaşca de pe colţul chiuvetei şi porni îndărăt spre singura cameră a locuinţei sale, strîngîndu-şi în jurul trupului costeliv halatul ponosit, subţiat de ani. Puse ceaşca pe colţul mesei, se aşeză în fotoliu, aprinse o ţigară şi sorbi strîmbîndu-se din cafeaua fierbinte. Luă apoi ziarul lăsat pe scaunul cel mai apropiat în urmă cu o jumătate de oră şi privi anunţul pe care îl încercuise cu creionul roşu : „Vînd Istoria literaturii..."

— Îmi închipui că o să ceară cine ştie ce preţ exorbitant. E o carte care nu se vinde cu o sută de lei. Şi nici cu zece sute...

Duse iar ţigara la buze cu mîinile tremurînde şi trase adînc fumul în piept.

— Acum cinci ani, Trandafirescu a dat pe o carte de-asta două mii trei sute de lei. Şi era destul de modest păstrată, ca să nu zic altfel, monologă Podaru cu voce tare. Probabil că acum ar da pe ea trei mii, iar dacă mai are şi o legătură de preţ, asta ar însemna cam patru mii. Firește, fiecare îşi laudă marfa, vocabula asta, „excepţională", o găseşti de treizeci sau patruzeci de ori într-o singură ediţie a ziarului, dar o legătură în piele de viţel rămîne o legătură scumpă. De artă... Cine s-a hotărît să lege în piele de viţel o capodoperă, acela de bună seamă că n-a apelat la un cîrpaci. Probabil e legată la vreun legător scump, de pe vremuri...

Podaru mai sorbi o înghițitură de cafea și scutură absent scrumul țigării. Se obișnuise să vorbească singur, cu glas tare, de cînd rămăsese văduv.

— La urma urmei, nu am nevoie de așa ceva. Am cumpărat amîndouă edițiile noi, a o cumpăra și pe asta ar însemna bibliofilie, o bibliofilie cam costisitoare... Nu mi-aș putea permite... Dar așa, de curiozitate, totuși? Ce-ar fi să dau un telefon, să întreb? Asta nu mă obligă la nimic...

Rămase cîteva clipe tăcut, trecîndu-și cu gesturi moi degetele prin părul sur și rar. Termină cafeaua, stinse țigara în scrumieră și oftă, gîndindu-se că plăcerea fusese de prea scurtă durată. Merse în vestibul și, cu ziarul în mînă, ridică receptorul și formă numărul.

— Alo? Bună ziua. În legătură cu anunțul publicat de dumneavoastră. Aveți de vînzare un exemplar din *Istoria literaturii* de Călinescu, nu? Ediția din timpul războiului dacă am înțeles bine...

— Da, vă rog. Sînteți interesat, domnul meu?

— M-ar interesa mai întîi de toate să știu prețul...

— Domnule... domnule...

— Gheorghe Podaru, profesor secundar.

— Îmi pare bine, domnule profesor, sînt doctorul Șincan, încîntat de cunoștință, îmi pare bine.

— Și mie nu mai puțin, domnule doctor.

— Domnule profesor, prețul meu irevocabil este de trei mii de lei. Am spus că este absolut irevocabil.

— Trei mii de lei? și Podaru rămase calculînd în minte.

— În cazul în care vi se pare scump, domnule profesor, puteți renunța fără nici o supărare.

— Hm... nu aș zice că mi se pare scump. Trei mii de lei, cum să zic... părerea mea... În fine, unde v-aș putea găsi ? Adresa, adică.

— Strada Glicerinei numărul 14, domnule profesor. Știți unde vine strada asta, Glicerinei ?

— În Cotroceni, cumva ?

— Exact precum ați spus, domnule profesor, în Cotroceni.

— Atunci cunosc strada. Pot veni acum ? De fapt, cam peste o oră ?

Vocea obosită și hîrîitoare a interlocutorului protestă :

— Regret sincer, domnule profesor, faptul că sînt în imposibilitate de a mă bucura acum de cinstea vizitei dumneavoastră, însă cauze absolut obiective mă împiedică și nu le pot surmonta. Veți avea bunăvoința să-mi faceți această cinste mîine de dimineață ?

— De ce nu ? Sigur că da. La ce oră ?

În receptor izbucni o tuse violentă, sfîșietoare, apoi Podaru ghici că bătrînul acoperise microfonul cu palma, ca să-i ferească auzul de rezonanțele dezagreabile. „Cîți ani să aibă ? Poate șaptezeci ? Optzeci ? Poate mai mult ? În cîțiva ani voi face și eu așa..."

— Alo ! Domnule profeor... gîfîi doctorul Șincan, sper că... ați rămas la aparat, nu ?

— Întocmai, vă înțeleg.

— Sper să mă iertați și să primiți asigurările mele că nu am făcut-o în mod intenționat. La vîrsta mea...

— Vă înțeleg, zîmbi trist Podaru, cu atît mai mult cu cît și eu sînt la o vîrstă destul de înain-

tată și nu pot să fiu ocolit de asemenea mici neplăceri. Odată am fost și noi tineri, nu?

— Absolut, domnule profesor, răsuflă gîfîit doctorul Șincan... Vorbeam despre oră. Să zicem ora unsprezece, sînteți de acord?

— Ora unsprezece? Bine, domnule doctor, la ora unsprezece dimineața sînt la dumneavoastră.

— Domnule profesor!

— Vă rog?

— Sper că dumneavoastră, ca mai apropiat de vîrsta mea, nu mă veți condamna pentru o mică manie. Mică dar supărătoare.

— ?

— Am mania punctualității. Cu mult regret mă voi vedea silit să renunț la cinstea vizitei dumneavoastră dacă se va produce prea tîrziu sau prea devreme. În speță, două minute în minus sau în plus...

— Ah, punctualitatea, da. Înțeleg, domnule doctor, și am să caut să fiu punctual. La revedere.

— Bună seara, domnule profesor, la bună vedere. Vă doresc noapte bună.

Podaru închise telefonul și se îndreptă spre șifonier. Îl deschise și de sub cîteva cămăși împăturite neglijent, scoase un carnet de economii de la care aștepta de opt ani de zile o mașină.

— La ce-mi trebuie mie așa ceva? La anii mei tot n-am să mai pot învăța să conduc. E drept, aș putea cere banii sau aș ridica mașina și aș vinde-o imediat, și atunci ar fi altceva. Aș avea o bătrînețe fără absolut nici o grijă. Bolile cer medicamente... În sfîrșit... fie ce-o fi!

Aruncă o privire în jur, prin camera care cuprindea cîteva mobile sărăcăcioase și în rest era

plină de cărți. Cîteva mii de cărți, strînse într-o viață întreagă pe parcursul căreia profesorul Podaru nu avusese niciodată trei costume de haine în același timp. Cărți, țigări, cafea, astea erau cele trei lucruri de care nu s-ar fi putut lipsi cu nici un preț.

— Cînd a apărut cartea asta era în timpul războiului și costa cît opt perechi de pantofi... Eram pe front și n-am putut-o cumpăra. Mai tîrziu s-au prezentat cîteva ocazii și de fiecare dată n-am avut bani. Acum nu se mai poate, trebuie s-o cumpăr. La CEC duminica e închis, așa că mă duc acum să scot banii. Păcat de ei, dar...

Cu mișcări încete, începu să se îmbrace.

* * *

„Ia te uită, cartea asta ar fi cel mai potrivit cadou de logodnă pentru Getuța... Cu ocazia asta are să vadă ea că și un doctor veterinar ca mine are cunoștințe... hm !... și din alte domenii, nu numai găinile și purceii. Cît o fi ceasul ? Șase și un sfert ? Numai bine, într-o oră am cartea și la opt și douăzeci și trei acceleratul... Ia să vedem..."

Valentin Săvulea lăsă ziarul lîngă el pe masă și se apucă să mănînce friptura cu gesturi grăbite. Larma restaurantului mărginaș, plin de petrecăreți, care vorbeau cu voce tare și lălăiau cîntece fără perdea îi provoca o senzație neplăcută pentru un om învățat să trăiască în liniștea, aproximativă totuși, a satului.

„Te pomenești că o să-mi ceară patru-cinci sute de lei. Nenorociții ăștia care au și ei o carte mai

de Doamne-ajută își închipuie că gata, acuma pot să ceară pentru ea marea cu sarea... Ia să vedem. Va să zică de verighete am scăpat, tanti Olga zice că ni le face ea, i-a rămas ei ceva de la unchiu' Panait, nu se poate... Înseamnă că rămîn cu banii ăștia neatinși... Bun! Din ăștia iau un televizor și frigider și din rest cartea asta. Getuța zicea că e rară și că de-aia e scumpă foc, te pomenești că individul care o vinde o să încerce să mă ducă. Vai de el, nu s-a născut omul ăla să mă ducă pe mine... N-o să-i meargă!"

Săvulea termină de mîncat, împinse farfuria deoparte și se ridică îndreptîndu-se spre telefonul public aflat în restaurant, la cîteva mese mai încolo.

— Alo!

— Da, vă rog?

— Dom'le, dumneavoastră ați dat un anunț că vindeți o carte?

— Da, domnul meu. Înțeleg că vă interesează, nu?

— M-ar cam interesa, nu zic nu. Cît cereți pe ea?

— Trei mii de lei, domnule... domnule...

— Cîîîît?! Trei miiii?!

— Cred că...

— Băga-te-aș în aia mă-ti de babalîc nenorocit! Babalîcu' dracului! Huuuooo! zbieră el în receptor. Crezi că la mine e fabrică de bani, mă porcule, ai? Boșorogule! Huo, jigodia dracului!...

Închise furios și se întoarse cu mîinile în șolduri spre masa cea mai apropiată.

— Ai văzut, dom'le? ceru el părerea cheflîilor care se pupau cu foc și nici nu-l băgară în seamă, ai văzut ce-i aia speculanții? Nu mai sînt legi în

țara asta, nu mai e nimic să pună laba p-ăștia... parastasu'... Ptiu, fir-ați ai dracului!

Ajunse printre înjurături la masa lui și se așeză furios.

— Ospătar! Plata și-o cafea! Da' mai repejor, că mă grăbesc!

„Auzi dumneata, continuă el să-și macine nervii în gînd, trei mii de lei p-o carte! Trei mii! Păi eu pentru banii ăștia muncesc de nu mai pot, dom'le, stau o lună în bălegar și-n găinaț și acuma ăsta vrea să-i ia în zece minute... Grijania... Trei mii de lei! Asta nu poate să rămînă așa, trebuie anunțat la miliție, la procuratură!... în... pe mă-sa de boșorog nenorocit, ghiujul dracului, auzi la el, trei mii de lei p-o carte, dom'le... Îți stă mintea-n loc cînd te gîndești! Unde ajungem, nene, dacă dăm trei mii de lei p-o carte, ai? Ce carte o mai fi și aia? Biblia lui Pazvante Chioru? Trei mii de lei! Nu, că asta-i bună... La miliție mă duc! Da, la miliție! Să vadă el că nu merge așa, că aicea nu-i sat fără cîini,... în candelă pe mă-sa de borfaș împuțit... crede el că-s prost? Las' că vede el cine sînt..."

Ospătarul îi aduse cafeaua și-i întinse nota, Săvulea plăti și plecă înjurînd printre dinți.

Afară, în stradă, începu să-și facă socoteala cam cum ar putea ajunge la miliție, dar rămase puțin în cumpănă.

„Ia stai așa... Va să zică mă duc la miliție și sesizez. Bun! Și ăia o să mă-ntrebe cu ce pot eu să dovedesc că omul mi-a cerut într-adevăr suma asta. Da, ce dovezi ai dumneata, tovarășu, care vii ca cetățean să faci o sesizare, ia zi! Că noi nu putem lua oamenii de guler pe spusa dumitale, mai

trebuie și niște dovezi... Mda, așa o să-mi zică. Și eu... de unde dovezi? Și pe urmă... dacă chiar așa o fi, cartea asta să fie ceva vechi, prețios? Călinescu ăsta cînd mă-sii o mai fi trăit? Adică să fie chiar la prețul ăsta... ai? Îmi rîd milițienii în nas? Ia s-o iau eu ceva mai domol, că graba strică treaba, mă mai fac dracului de rîs și doar sînt doctor... Să dau un telefon la soră-mea la Brăila, că tot o auzeam mereu că are o vecină profesoară și că-n ce raporturi de prietenie e cu aia... S-o-ntrebe pe ea, să vedem care ar fi prețurile. Asta e, trebuie mai întîi să mă documentez, să nu mă reped ca prostu-n baltă..."

Se opri la primul telefon interurban.

— Alo, Marcela? Bună, Vali la telefon, vorbesc din București...

— Vali! Ce-i cu tine, s-a întîmplat ceva?

— Nu s-a întîmplat nimic, uite care-i chestia: tu ai o vecină profesoară, nu? Stă la același etaj cu voi, așa ziceai...

— Da, doamna Negulici.

— Bun! Du-te tu la ea și întreab-o dacă a auzit de-o carte, *Istoria literaturii române* de Călinescu și cam cît poate să coste cartea asta. Ne-am înțeles?

— Stai așa, mai zi o dată că n-am înțeles cum îi zice la carte!

— *Istoria literaturii române* de Călinescu. Aia de la mica publicitate de azi. Cam care e prețul dă?

— Bun, acum am înțeles, *Istoria literaturii române* de Călinescu. Sună-mă peste zece minute, da?

— E-n regulă.

Peste zece minute telefonul suna ocupat. Înjurînd printre dinți, Săvulea insistă și reuși, după multă caznă, să prindă Brăila.

— Ai vorbit?

— Am vorbit, dragă, da' tu ești nebun? Cartea aia costă pe puțin două mii de lei și dacă e bine păstrată poate să coste chiar mai mult! Ai căpiat? Ce-ți trebuie ție așa ceva?

— Las' că-ți spun eu... Așa ți-a zis madam Ciufulici aia, că atîta costă?

— Nu, nu mi-a spus ea, că n-avea idee. Mi-a spus...

— Păi ia stai, dom'le: nu ziceai că-i profesoară?

— Este, dar nu...

— Și de ce e ea profesoară?

— De lucru... Taci și-ascultă: am dat telefon la un profesor bătrîn, pensionar, care face pregătire cu Mădălina la germană, el mi-a spus că cu două mii e chilipir, poate să fie și trei mii. Vrei tu să cumperi așa ceva? Te-apuci să faci colecție de cărți vechi?

— Las' că-ți spun eu, e altă chestie la mijloc... trec eu pe la voi zilele astea, am niște daraveri la centru și vă fac o vizită. Lică ce face? Copiii-s sănătoși?

— Bine, toți sîntem bine. Cu treburile, și noi...

— Ei, ce să-i faci... Atuncea noapte bună!

— Pa, te-aștept㎜!

„Ei, uite, vezi? Nu-i așa că dacă mă repezeam, ajungeam de rîdeau milițienii de mine? Că reclamații de-astea or mai fi primit ei, proști sînt destui, e plină lumea de ei... Bine e să fii calm și să faci lucrurile fără grabă... Sînt deștept, ce mai!"

Nehotărît, se învîrti puțin prin oraș, privind distrat la vitrine. „La urma urmei, ce-o fi o fi. Cu atît mai mult o să aprecieze Getuța gestul meu, cînd o vedea că am dat atîția bani pe o carte. Doar n-o fi și ea ca madam Turturel sau cum dracu-i mai zice și ăleia de la Brăila, doar ea e de română... Toată ziua o aud cu Călinescu ăsta, Divinul sau Magnificul, nu știu cum îi tot zice. Mă punea pe mine să citesc nu mai știu ce cu viața lui Eminescu... Parcă eu de Eminescu am timp acuma? Ia să mai încercăm, moșul ăla zicea că așteaptă la telefon între cinci și zece seara și dacă la ora șase și un sfert nu găsise nici un amator, înseamnă că tot o mai are. La urma urmei, ăștia erau banii pe verighete. Din moment ce ni le face tanti Olga, asta înseamnă că-mi rămîn mie. Salut! E ca și cum mi-ar fi dat trei mii patru sute în mînă, plus frigiderul... Mda, dar cu televizorul cum rămîne? Aia e... Adică la urma urmei ia mai dă-l dracului de televizor, poate ne ia bătrînul, cadou de nuntă. Să fiu eu sănătos și iau eu și televizor... Și Getuța trebuie să aibă ceva bani puși deoparte, că doar de cinci ani de zile de cînd e profesoară, nu? Aiurea, a dat toți banii pe cărți, precis! Las' că o lămuresc eu cu chestiile astea, acuma trebuie să se gîndească la bugetul familiei, că nu mai e de capul ei. În sfîrșit, să mai telefonăm o dată. De cunoscut vocea nu cred să mi-o cunoască moșul, doar am și eu atîta grijă cît să vorbesc ceva mai gros... Și pe urmă, în cîrciumă într-un fel răsuna vocea și afară altfel. Ia să vedem".

— Alo! Bună seara!

— Bună seara, domnule.

— Nu vă supărați, fiți vă rog atît de amabil și spunteți-mi, dumneavoastră ați publicat un anunț precum că vindeți un exemplar din *Istoria literaturii române*, de Călinescu?

— Da, vă rog. Cu cine am cinstea să discut, domnul meu?

— Sînt doctorul Săvulea. Dumneavoastră?

— Doctor Șincan. Îmi pare bine, colega. Vă interesează cartea?

— Exact, dom' doctor, mă interesează. Poate sînteți amabil, niște amănunte, ca să putem să ne vedem, să punem la punct tranzacția asta... adică adresa dumneavoastră, vreau să zic.

— Colega, mai întîi îmi îndeplinesc o obligație anunțîndu-vă că unicul preț cu care accept să mă despart de ea este de trei mii de lei. Nu știu cum vi se va părea, dar nu sînt dispus să scad.

Săvulea lăsă să treacă un scurt timp în care voia să dea impresia că reflectează la cele aflate.

— Dom' doctor, începu el, știu că opera asta de regulă nu se dă sub două mii de lei, dar însă...

— Dar însă totuși, scumpe colega, rosti interlocutorul apăsînd puțin pe cuvinte, cartea ar costa oricum două mii de lei, însă vă rog a nu scăpa din vedere un fapt esențial, anume că a fost legată în piele de vițel acum douăzeci și trei de ani și a costat opt sute de lei... Cartea vă rămîne absolut gratis, domnul meu...

Săvulea oftă.

— Atunci, de acord. Îmi dați adresa?

— Desigur, numai că mai este încă ceva, mă rog frumos... Nu putem să ne întrevedem înainte de orele douăsprezece fix.

— Păi... La opt și ceva am tren, dom' doctor!

— A, nu, colega, mă refer la orele douăsprezece de mîine.

— Oho !

— Nu puteți veni ?

— Sînt din provincie, dom'le, nu pot să rămîn, am treabă.

— Atunci regret...

— Stai așa ! se repezi Săvulea, numai o clipă, că poate tot mai pot rămîne, la o rudă... Hai, fie și mîine la prînz ! Unde stați ?

— În strada Glicerinei numărul 14, mă rog frumos...

* * *

Aurelia Buligă își îndreptă moțul rebel de pe frunte și se lăsă mlădie pe fotoliul cu perne de puf.

„Trebuie să-mi dea, nu se poate să nu-mi dea. Mi-a dat întotdeauna cît i-am cerut. Deși... chiar trei mii de lei ! Știu și eu ? S-ar putea să sară în sus... cea mai mare operă a Divinului în ediție îngrijită de el însuși, nu se poate să n-o am, știu eu cum să-l înmoi !"

— Relișor, puiule, îl mai iubești tu pe tăticuțul tău ? mormăi un glas gros din dormitor.

— Ordonați ! sări ea vioaie.

— Știi cam despre ce e vorba, nu ?

— Vai, tati scump, se poate ? Ia zi tu ce vrei să papi în seara asta ? Să-ți fac niște baclavale ?

— Baclavale acuma ? La ora asta ? se miră tatăl. Vrei să te-apuce miezul nopții cu ele ?

— Dar ce nu fac eu pentru tăticuțul meu scump... Vrei?

— Nu, de altceva e vorba: mai întîi ce mîncăm în seara asta și pe urmă am să te rog să-mi faci un pachețel, că șeful parcă era turbat azi, bag mîna-n foc că ne dă o alarmă la noapte. Mă culc îmbrăcat, numai pachețelul să-l am, că pe urmă iar mă supără ulcerul.

— Iar alarmă? Vai, tati scump, ce frică-mi e! se scutură ea.

— Aiurea, ce frică să-ți fie? Asta-i datoria militarului, să execute, nu să discute.

— Și ce să-ți pun în pachețel? Ia spune, să-ți pun ce-ți place ție mai mult și mai mult.

— Eh, pune și tu acolo, ce-o fi, să am ceva în stomac. Două ouă, un dumicat de brînză... ce se găsește.

Aurelia zbură într-un picior la bucătărie, în timp ce tatăl se întinse tihnit pe canapea, în fața televizorului.

„Cînd să-i spun? Să-l iau pe departe? Sau de-a dreptul?"

— Relișor, nu vii să-i vezi și tu p-ăștia cu Stan și Bran?

— Da, tati scump, vin imediat, numai să-ți pregătesc pachețelul...

— Eh, lasă-l că-l faci tu mai încolo, după telejurnal.

Aurelia tăcu. Peste cîteva minute intra în sufragerie, cu un pachețel alb, cochet, legat cu un șnur albastru.

— E frumos, tati scump? Ți-am curățat ouăle, ca să-ți vină mai la îndemînă. Ți-am pus și două felioare de chec...

— Phii ! Vino-ncoace să te pup ! Brava ! Ia uite cine mă iubește pe mine, să trăiești !

„Acum e momentul !"

Și, în timp ce bătrînul își mîngîia încîntat smocurile aspre de păr sur de după urechi, ea începu asaltul :

— Știi, tati scump, aș avea ceva să te rog... E important !

— Ia zi, zi, porumbița tatii, ce-ți dorește sufletelul, ai ?

— Vreau să cumpăr o carte.

— O carte ? Asta-i tot ? Ia de colea, icni el, scoțînd din buzunar o hîrtie de-o sută de lei.

— Vai, tati scump și dulce, ce bun ești ! Numai că...

— Numai că ce ? E mai scumpă ? Vreun tratat, ai ? Au început să treacă și de-o sută ? Iote-ai dracului ! Mai na una.

Aurelia luă și a doua hîrtie și-l luă galeș de după gît, oftînd.

— Ce ?! O fi trecînd și de două ? se încruntă bătrînul. Ce carte o fi aia ? Două sute și cît ?

— Îmi trebuie multe hîrtii de-astea, tati... suspină fata, simțind că-i piere încrederea. Treizeci...

— Cîîît ?!

Brațul gros se întinse spre întrerupătorul lampadarului și camera se lumină brusc. Degetele moi și calde dintotdeauna se strînseră de data asta într-un clește de oțel pe bărbia fetei.

— Treizeci de hîrtii de-astea înseamnă trei mii de lei, dacă o fi rămas tot aritmetica de-am făcut-o eu în școală. La ce-ți trebuie ție trei mii de lei ? Ce-ai făcut ? La ce-ți trebuie banii ăștia ? Uită-te-n

ochii mei: la ce-ţi trebuie banii ăştia? Ai făcut vreo prostie? Ai?

— Ţi-am spus, vreau să cumpăr o carte, răspunse fata, privindu-l drept în ochi, dar cu vocea din ce în ce mai nesigură.

— Ce carte, dom'le, ce carte? Ia mai lasă-mă cu chestia asta, cu cartea, ce mă iei pe mine cu cartea! N-am auzit de carte să coste trei mii de lei! Ţi-am dat cinci sute o dată...

— Ba este, *Istoria* lui Călinescu.

— Care *Istorie*? Nu ţi-am mai luat una?

— *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, na!

— Care prezent? Ce prezent? Reli puiule, tu ai făcut vreo prostie... Ia spune tu...

— N-am făcut nici o prostie, tăticule! izbucni fata în plîns. N-am făcut nici o prostie, vroiam doar să cumpăr cartea asta, dar acuma n-o mai vreau! Nu-mi mai trebuie! Am o ediţie din cele noi şi gata!

Şi se trînti cu faţa în jos pe canapea, aruncîndu-i printre lacrimi:

— Şi te mai pretinzi că eşti maior! Ba încă de artilerie!

— Ai?! Ce?! Cum? Cum? Adică cum mă pretind? sări tatăl ca ars. Ce vrei să zici cu vorba asta că mă pretind?

— Adică nu te porţi ca un maior! hohoti Aurelia, tot cu faţa înfundată în pernă.

— Adică cum nu mă port ca un maior? făcu tatăl, consternat.

— Uite-aşa! Te calicești pentru trei mii de lei. Un fleac! Ce înseamnă la tine, tăti scump, trei mii de lei?

— Iote-te la ea! Păi ce, tu crezi că la mine e visteria forțelor armate? Și pe urmă, dacă vrei să știi, un maior cumpără o carte de la librărie, cinstit, să-l vadă tot tîrgul, la prețul oficial, nu de la speculanți. Aia e, domnișoară Aurelie, să știi dumneata! Că dacă azi dai trei mii de lei pe o carte, atuncea înseamnă că mîine ai să-mi ceri cinșpe mii pentru un sutien!

— Vai, tati, ce orori! Cum poți spune așa ceva?

— Și la urma urmei, ia stai așa? Cine-i măgarul care-și închipuie că poate duce tinerele de nas? Că mă duc eu la el și dacă nu mi ți-l fac eu s-o lase la doi poli, apoi pe urmă să mă-njuri! Cine-i ăla? Ai?

— Tăticule, țipă fata îngrozită, să nu faci una ca asta! Cum să-ți dea cineva așa o carte cu doi poli?

— Uite-așa bine, cum ai auzit, nu la preț de speculă! Păi ce crede dumnealui, că nu sînt legi în țara asta, n-avem miliție, n-avem nimic? Ia uite drăcie! Adică eu îmi mănînc sufletul și n-am și eu o clipă liniștită, că la noapte dracu știe unde m-oi duce, pe frigul ăsta, și vara curge apa după mine și mă tăvălesc prin toate noroaiele, om bătrîn, și dumnealui acuma îi cere fie-mii trei mii de lei fiindcă așa vrea dumnealui, să facă speculă!

— Întreabă și dumneata pe cineva de meserie, să-ți spună cît costă cartea asta. Cînd se vinde, că apar rar la vînzare, sînt puține, se îmbufnă Aurelia, simțind că bătrînul se mai înmuiase.

— Bine-bine, las' că văd eu... Ăsta-i Călinescu ăla cu *Enigma Otiliei*?

— Exact.

Maiorul rămase cîteva clipe bătînd nervos darabana cu degetele pe brațul furniruit al fotoliului, apoi întinse mîna după telefon.

— Alo ! Tu ești, Nițescule ?

— Eu, să trăiți, tovarășe maior, la ordinul dumneavoastră !

— Mă băiete, vreau să te-ntreb ceva în legătură cu Călinescu.

— Ăăăăă... fruntașul Călinescu, de la mitralieră ? I-am dat trei zile de arest, dar dacă ordonați dumneavoastră...

— Taci ! sări maiorul, astea sînt secrete de serviciu, nu se discută la telefon !... Nu-i vorba de ăsta, continuă el mai potolit, eu te întrebam de Călinescu, scriitorul.

— A, Călinescu scriitorul ? Păi așa ziceți ! Ce-i cu el ?

— Eu am citit vreo două cărți de-ale lui, mi-a mai dat fie-mea, dar spune-mi tu o carte de-a lui care să se vîndă scump.

— Păi... tovarășe maior, dacă-i vorba de vîndut scump, asta trebuie să fie *Istoria literaturii române*, prima ediție... Dar de ce mă-ntrebați ?

— Ei, am eu o chestie, las' că-ți spun eu. Șiii... cam cu cît să se vîndă cartea asta ? Ai idee ?

— Oho ! Se vinde scump de tot, tovarășe maior, două-trei mii, cred. Edițiile astea mai noi sînt mai ieftine, dar prima e scumpă, bani grei. Nu știu precis cît, dar cam așa. În orice caz, două mii e sigur, a cumpărat un fost coleg de-al meu de facultate anul trecut, două mii a dat.

— Așa gîndeam și eu, două-trei mii. Bun, mulțumesc, ai fost băiat bun ! Mai ai cu examenele alea ?

— Mai am licența și gata, am terminat.

— Bun, succes și noapte bună!

— Mulțumesc, noapte bună, să trăiți! Și complimente Aureliei. Să trăiți!

Maiorul puse receptorul în furcă și rămase nehotărît.

Aurelia îl privea cu umor.

— Ei, ce ți-a spus Nițescu, tati dulce?

Maiorul mormăi cu glasul lui gros:

— Bine-bine, las' că-ți dau eu, dar mîine dimineață, să scot de la CEC, n-am în casă atîția bani.

— Vai, tati scump, mîine e închis și cetățeanul mă așteaptă mîine la ora unu fix, nici o clipă mai mult.

— Adică te-ai și obligat s-o cumperi?

— Nu știam eu că am un tătic dulce și iubițel? Hai să scoatem banii de la CEC. Să-ți aduc pantofii?

*
* *

Avocatul Ion Pîrvuleț numără banii din plic și înjură furios:

— Trei mii de lei! Auzi, nenorocitul! Își închipuie că merge să mă ducă de nas în halul ăsta? Îl scap de pușcărie, ne înțelegem cu zece mii, și-acuma, îmi aruncă moftul ăsta, parcă mi-ar da de pomană... Ptiu, scîrba dracului! Îîîh! Să fiu judecător, apoi n-ar mai vedea ăștia lumina soarelui, porcii ăștia care vin pentru delapidare! „Scapă-mă, dom' Jenică, aoleo, dom' Jenică, nu mă lăsa, dom' Jenică, am copii, dom' Jenică!" Bravo, parcă i i-am făcut eu! Sau parcă l-am învățat eu să bage

laba-n banii statului! Dar lasă, lasă! Că-l mai apucă pe el de ceva, ia să vezi pe urmă cum vine iar la mine! „Dau oricît, dom' Jenică, nu mă lăsa, fie-ți milă de mine!" Praf îl fac, pierd procesul cu bună știință și-i las să-l umfle cît or vrea, să-i dea pînă-l satură, porcul!

— Jenică, ai văzut anunțul din ziar?

— Ai? Care anunț? sări Pîrvuleț, pitind cu o mișcare iute plicul în sertar. Unde? Ce zice? Ia să văd...

— Se vinde *Istoria* aia a lui Călinescu, ediția a dintîi, aia marea! Doamne! De-atîta amar de timp de cînd tot aștept, pe-asta poate n-o mai scăpăm... Uite colea, stare excepțională, piele de viței, eh!...

— Și ce dacă se vinde? Foarte frumos din partea ei că se vinde, ce mă interesează pe mine?

— Cum ce te interesează? N-ai zis tu că i-o cumperi lui Viorel cînd termină facultatea?

— Și să i-o iau de-acuma? Nu i le-am luat pe alelalte amîndouă? Acuma n-am bani. Pînă termină el facultatea... Să-l văd eu cu diploma-n buzunar și-i iau și Casa Scînteii! Aia să-i fie paguba, că rămîne fără *Istoria* lui Călinescu...

— Da, dar poți să știi cînd mai apare alta? Poate peste cine știe cîți ani, și-atunci gata, nu mai e surpriza care i-o pregăteam noi!

— Să trăim pînă termină el facultatea! mormăi furios Pîrvuleț.

— Jenică dragă, tu ești acuma în toane rele...

— Sînt, cocoană, sînt, izbucni el, sînt în toane rele, că mă pungășesc hoții, aia e! Că eu îi scap de pușcărie și ei îmi aruncă acolo, mai nimica! Mîine-poimîine or să-mi dea o țigară, ca muțu-

mire ! Că-mi storc creierii cu toate chichițele și ei îmi dau un rahat... 'le muma-n... de lepre ! Și dumneata mă freci acuma cu istoriile dumitale că parcă n-aș avea eu destule pe cap !

— Jenică, omule, păstrează-ți calmețea...

— Gata, madam, nu mă mai pritoci la cap că-mi ies acuma din sărite, zbieră el, roșu la față ! Ce dracu, nu mai pot avea o clipă de...

— Jenică !

Glasul autoritar al nevestei îl făcu să se potolească brusc.

— Ți-a dat Sarivan banii, Jenică ?

— Ai ?

— Ce te faci că n-auzi ? Banii pentru proces, ăia zece mii care ți i-a promis, crezi că nu știu ? Azi s-a dat sentința, a fost achitat, cînd îți dă banii ? Că a rămas că ți-i dă pe loc.

— Aha, va să zică mă spionezi, nu ? Ei, atunci dacă-i așa, eu nu...

— De ce nu te ții de vorbă ! I-ai promis că-i iei cartea...

— S-o vîndă și pe urmă s-o bea ? Sau s-o joace la pocher ?

— Da-n problema cu tînăra cum e, Jenică, ai ?

Pîrvuleț rămase surprins și-și privi consoarta cu negrăită mirare.

— Care tînără ? întrebă el, candid.

— Beatrice Demetrache, te faci că nu știi, ai ?

— Care Beatrice ? Care Demetrache ? Tu știi ce vorbești ?

— Știu, bestie, știu, cum să nu știu ? Că părăduiești banii și la cariera copilului tău nu te...

— Nu știu, cucoană, habar n-am, ia mai lasă-mă cu aiurelile astea !

— Ai sictir, scîrnăvie, nu minți că-ți scot ochii ! Aiureli, ai ? Mi-ai mîncat viața și acuma, cînd e vorba de băiat, care numai pe el îl am...

— Scumpa mea, îți jur solemn pe ce am eu mai sacru că nu cunosc nici o Beatrice Demetrache ! Te rog să mă...

— Marș ! Dacă pînă mîine seară nu văd cartea în casă, de luni, te duci și mănînci la cantină, porc bătrîn ce ești ! Și nici de mașină nu te mai atingi, că e din banii pe casele din Bîrlad ale răposaților mei ! Dacă nu risipeai banii cu putorile tale, nu trebuia să ne pice moștenirea ca să-i luăm mașină lui Viorel ! Pune mîna pe telefon că dai de dracu ! Am zis !

Și madam Pîrvuleț, aruncînd ziarul pe canapea, ieși zbîrlită, trîntind ușa de se cutremură casa. Bărbatul ridică pumnii spre tavan.

— Îîîăăah ! Mai bine mă trăsnea Dumnezeu cînd mi-a intrat tîmpenia aia-n cap, să mă însor... Ce-mi trebuia ? Bani aveam, femei gîrlă, tînăr eram... M-am legat cu cotoroanța la cap și mi l-a mai turnat și pe licheaua aia de fi-su, să-mi otrăvească zilele amîndoi... Într-o zi mă spînzur, să am și eu un pic de liniște, aia am să fac ! Sau, cel mai bine, mă duc dracului, la cameră mobilată, că aici nu mai e de trăit. Să-i văd ce-au să facă, de unde au să trăiască pe urmă ! Că nu știu decît să ceară bani !

Trase o înjurătură, dar puse totuși mîna pe telefon, formînd numărul încercuit cu roșu în ziarul aruncat de nevastă-sa pe canapea.

— Alo ! Sînteți 956344 ?

— Da, mă rog frumos...

* * *

Sergiu Dragomirescu se urcă în tramvai, cu servieta voluminoasă în mînă şi-şi făcu drum cu greu pînă la aparatul de taxat, apoi rămase în picioare. Tramvaiul geme de călători, ca în fiecare sîmbătă seara şi Sergiu Dragomirescu abia poate ţine în mînă servieta grea, plină de caietele copiilor. „Abia mi-am făcut rost de o ocupaţie pentru mîine", se gîndeşte el, privind prin ferestrele murdare întunericul de afară. De fapt, directoarea fusese cea care îl obligase să ia caietele la corectat, fiindcă „dumneavoastră n-aveţi voie, tova'şu' Dragomirescu, să fie corecturi în caiete mai vechi de două săptămîni, vă rog să luaţi caietele la corectat chiar azi, la două clase. Nu ? Cinstit, dacă vine tova'şu' inspector n-are să-i placă..."

După cîteva staţii, tramvaiul începe să se golească şi Dragomirescu găseşte un loc. Îl dor tălpile picioarelor şi se aşază fericit, abia stăpînindu-şi un oftat de uşurare. Mai are mult pînă acasă, locuieşte aproape de capătul liniei şi n-ar fi putut rezista să rămînă în picioare. Scoate din servietă un ziar — abonament n-a reuşit să-şi facă, dar mama unei şcolăriţe este responsabilă la un chioşc de ziare, aşa că din punctul acesta de vedere e mai sigur ca de abonament — şi se pune pe citit. Începe, ca totdeauna, cu evenimentele zilei, aflate pe prima pagină, apoi întoarce ziarul şi se munceşte să înţeleagă cam ce ar putea reprezenta caricatura de pe pagina a doua şi, în sfîrşit, ajunge la mica publicitate, pe care o citeşte cu multă atenţie, fiindcă de aproape doi ani vrea să-şi cumpere

un magnetofon. Și nu de orice fel, ci neapărat un Philips stereofonic, sigilat. Unul nesigilat a dibuit el în același ziar, acum cîteva luni, dar a mers la fața locului cu un prieten, inginer electronist, care a întors magnetofonul pe toate părțile și s-a declarat nemulțumit, spre furia proprietarului, un bătrîn care se jura, așa să trăiască el, că magnetofonul e nou-nouț și că abia dacă i-a făcut proba, îl are de la un nepot de la Amsterdam și așa mai departe. Dragomirescu vrea, prin urmare, un Philips absolut nou, adică cu sigiliile neatinse. Este meloman înverșunat — alte pasiuni nu are decît cărțile și muzica — și a adunat pînă acum cîteva zeci de benzi, înregistrate la Philips-ul prietenului electronist. Discurile după care a făcut înregistrările le-a luat cu împrumut de la un magazin unde mama unei alte școlărițe de-a lui este șefă de raion — dar ce folos, dacă nu-și poate asculta propriile sale benzi! Nu-i vorbă, merge el în fiecare săptămînă la prietenul, să-și mai desprăfuiască odoarele, dar de ani de zile așteaptă să-i pice un Philips stereofonic, cu boxe originale. Și așteaptă cam degeaba. Cu două sau trei săptămîni în urmă, un coleg de comisie metodică îi făcuse cunoștință cu o cuconiță cam coaptă, care avea de vînzare așa ceva, adică un magnetofon Philips stereofonic, nu chiar nou, dar în perfectă stare, după cum se pronunțase prietenul electronist, consultat ca expert, însă nu se înțeleseseră din preț, deoarece cuconița cerea cincisprezece mii și nu era dispusă să coboare nici trei lei. Așa că afacerea căzuse baltă, iar Dragomirescu a continuat să citească în fiecare seară mica publicitate.

Și tocmai în seara asta, urmărind atent literele microscopice...

„Magnetofon Philips absolut nou, stereofonic, boxe originale..."

Dragomirescu scoate repede stiloul vechi și spart, lipit cu bandă adezivă, și încercuiește cu degete tremurînde anunțul. „Oho! *Labor improbus omnia vincit!* Dar ia să vedem noi mai departe poate mai găsim ceva, că aici nu zice nimic de sigilat..."

Mai departe... casetofoane, nutrii, verighete, prăjitor de pîine, lumînări tradiționale, frigidere, palton absolut nou, televizoare la domiciliul dumneavoastră repară inginer specialist...

„Ia te uită... *Istoria* lui Călinescu... stare excepțională!"

Dragomirescu rămîne cîteva clipe sugînd capătul stiloului și privind concentrat întunericul de afară. Deodată tresare: se apropie de stația lui și trebuie să coboare. Se ridică deci, gemînd din cauza durerilor din tălpile plate, pline de bătături chinuitoare, și se apropie de ușa din față. Coboară nestingherit de nimeni — tramvaiul rămăsese aproape gol — și calcă drept într-o băltoacă, înjurînd printre dinți și ploaia, și întunericul, și primăria, și pe vatman, și pe toți.

„Mi se pare că s-a cam zis cu Philips-ul meu, cel puțin deocamdată, gîndește el orbecăind pe trotuarul desfundat al străzii cu toate becurile stinse. Culmea ar fi să cumpăr cartea asta și peste trei zile să apară un magnetofon sigilat, cu zece mii de lei... Atunci n-o să mai am bani, dar mă împrumut... Cum să mă împart, Doamne? De ce n-oi fi avînd și eu bani, ca alții, nu să arunc în dreapta

și-n stînga, dar măcar să-mi pot lua un magnetofon și cărți cîte vreau... !"

Calcă pe o piatră mai ascuțită, pe care n-o văzuse în întuneric, și-i veni să țipe de durere. Se prinse cu o mînă de gard și rămase cîteva clipe cu fața crispată, transpirat brusc de gheara care-i strîngea piciorul. Așteptă să se liniștească și porni mai departe, încurajîndu-se că mai are doar cîteva zeci de metri.

„Nu-mi mai iau Philips, îmi iau un Maiak... e drept că mai are nevoie de amplificator și de altele, dar, la banii mei, trebuie să fiu realist. Philips-urile sînt pentru gestionari, nu pentru un dăscălaș pîrlit ca mine. Și cumpăr și *Istoria* lui Călinescu... Nu le poți avea pe toate deodată și de multe ori nu poți avea niciuna".

Cugetînd că prietenul electronist îi spusese odată că, dacă își ia un Maiak, îi face el instalația stereofonică cu opt sute de lei, Dragomirescu se decide să cumpere cartea.

Nenea Mitică Țurcanu îi este vecin și are telefon. Și nu-l refuză niciodată pe dom' profesor, pe care-l cunoaște de cînd umbla cu pantaloni scurți și cu lumînărele sub nas. Poate da un telefon?

— Sigur, dom' profesor, se poate? Păi ce, să stea nevorbit? Iaca, vorbește, că eu mă duc dincolo, mai am niță treabă. Da' după ce termini să nu pleci, că avem ceva de vorbit.

— Mersi, nene Mitică, încă îmi pare rău că te deranjez mereu...

— Ete na, ce deranj? Zi acolo, că eu mă duc.

Rămas singur, Dragomirescu formează numărul.

— Alo? Bună seara, sînteți 956344?

— Da, vă rog!

Dragomirescu rămîne cîteva clipe surprins de vocea care-i răspunsese. „Din ce mormînt o mai fi ieșit și ăsta ?"

— Alo !

— Da... Ăăăă... dumneavoastră ați publicat un anunț cu privire la *Istoria literaturii române* de Călinescu ? Ediția princeps ?

— Da, mă rog frumos, eu l-am dat. Cu cine am cinstea ?

— Dragomirescu mă numesc. Sergiu Dragomirescu. Ați vîndut-o, cumva ?

— Domnule Dragomirescu, îmi pare bine. Numele meu este Șincan. Doctor Șincan. În legătură cu vînzarea cărții trebuie să vă anunț că nu am obținut pînă acum nici un rezultat pozitiv. Am primit multe telefoane, dar toți erau necunoscători, s-au speriat de preț și s-au retras.

— Aha, înțeleg că este vorba de un preț considerabil, nu ?

— Trei mii de lei, domnul meu.

„Trei mii de lei acuma... îmi mai rămîn opt fără ceva... poate că dacă mă împrumută Ghiță tot am să pot lua un Philips..." Ghiță este prietenul electronist.

— Alo ! gîfîi pițigăiat vocea mormîntală de dincolo.

— Ăăăă... dom'le, stați un pic, poate că... Trei mii ați zis ? Să vedem, poate ne mai înțelegem, totuși...

— Absolut nici un minus, domnul meu, sustracțiunea îmi repugnează !

— Ai ? Sustracțiunea ? Aaa, da, pricep, sustracțiunea adică... Da, da ! În sfîrșit, domnu' doctor, vă rog să-mi dați adresa dumneavoastră.

— Strada Glicerinei numărul paisprezece, domnule Dragomirescu. V-aţi notat? Glicerinei numărul paisprezece.

— Un moment, vă rog... da, mi-am notat. Glicerinei paisprezece. Bloc, scară, ceva?

— Absolut nimic, domnule Dragomirescu, locuiesc singur în curte.

— Bine, atunci Glicerinei paisprezece. Pe unde vine asta?

— Pe linia lui 84 sau 88, dacă cunoaşteţi... în Cotroceni.

— Aha, gata, ştiu. Mulţumesc, cunosc strada.

— Domnule Dragomirescu, mai este o mică problemă...

— Care anume?

— În privinţa punctualităţii dumneavoastră... V-aş fi extrem de îndatorat dacă v-aţi prezenta mîine la orele cincisprezece precise.

— Ăăăă... adică mîine, nu? Mîine la ora trei după-masă?

— Exact, domnule Dragomirescu. Deschid începînd cu ora trei fără două minute şi terminînd cu ora trei şi două minute, după radio. Înainte şi după acest interval nu mai deschid uşa, prin urmare voi fi nevoit să renunţ la cinstea vizitei dumneavoastră.

— Adică... adică cum, dom'le? Nu sînteţi acasă?

— Ba da, dar punctualitatea este o mică manie de-a mea. Sper să mă înţelegeţi...

— Hm... eu vă înţeleg, fiindcă şi eu sînt punctual din fire. Şi am să caut să fiu şi mîine. Bună seara.

— La bună vedere, domnule Dragomirescu.

Peste cîteva minute, prietenul nostru şi cu nen-su Mitică încercau nişte rachiu de prune.

— E bun, nu? Mi-a adus nepoată-mea de la Cislău o *dimigeană* şi zisei că n-o fi foc să vedem ce şi cum. Ce zici?

— Nene Mitică, din partea mea, care nu mă pricep...

— Ei da, dar orişicît, nu? Ia zi, are *mitilic*?

— *Mitilic*? sau *mizilic* ai zis? Că n-am auzit bine.

— *Mitilic*, adică dacă are el tăria lui care *trebuiaşte* s-o aibă.

— Are, nene, cum să n-aibă? Că-mi trosnesc urechile de *mitilicul* matale, e tare ca focul! Phii! Nu mai pot de cald, mă duc acasă. Mersi...

— Stai, omule, unde te grăbeşti aşa? Stai să-l mai descîntăm niţel, că n-o fi foc...

— Mersi, dar trebuie să mă duc, m-aşteaptă mama cu masa.

— Ce vorbişi la telefon? Îţi iei mag? Ai găsit?

— Nu, nu-mi mai iau.

— Casetofon are şi Gică al nostru, toată ziua numa *boliemuri* şi *pusicaturi* şi c...turi de-ale lui, pînă o să i le dau în cap, că mi-a spart urechile. Da' un magnetofon e altceva, lucru de om serios...

— Acuma am vorbit de-o carte.

— O carte?

— Da, vreau s-o cumpăr.

— Păi te văzui cu ziarul... a dat-o la ziar c-o vinde?

— A dat-o.

— Păi nu-s la librărie destule cărţi? A-nceput să le dea şi la ziar?

— Ei, asta-i o carte mai rară. *Istoria* lui Călinescu, adică *Istoria literaturii române de la origini pînă în...*

— Și cît cere pe cartea asta ?

— Trei mii de lei.

— Trei mii ?! Atîta ai zis ? Trei mii de lei ?

— Cum ai auzit, trei mii de lei.

Uluit, bătrînul își scărpină bărbia cîteva clipe.

— Și dai tu, măi băiete, atîta amar de bani o-o carte ?

— Păi... uite că dau, ce să fac, dacă mai ieftin nu e ?

— Aoleu ! A ajuns banul ăsta un rahat, ne-am boierit, aia e, aruncăm cu el în dreapta și-n stînga ! Apăi cînd erai tu mic, trăiam eu cu nevasta și trei copii o săptămînă dintr-o sută de lei, dezlegam basmaua greu de tot, ne-nchinam la ea, să mor dacă te mint... Și acuma s-a-nvățat lumea la trai bun, zvîrle cu sute în toate părțile, pe smacuri de-alea de se dă pe față și pe tot felul de boarfe de-alea nemțeștile și franțuzeștile... Umblă cocoanele numa-n lux ! Aoleu, ce le-aș mai pune eu la c...ul combinei, să vază ce-i aia munca, cum se cîștigă suta, nu așa, să dea din șolduri...

— Ei, lasă, nene Mitică, las' că nu-i dracu chiar așa de negru...

*
* *

În casa veche și impunătoare, unde Spiridon Miclescu stă în gazdă la o văduvă bătrînă, teracota încinsă răspîndește în cameră o căldură dulce și nu te lasă să simți umezeala iernii ploioase și

pline de zloată murdară. Pe somiera moale, tolănit leneș, Spiridon Miclescu trage din țigară cu ochii la lustra grea de bronz și cu urechea la aparatul de radio, de unde aude multe amănunte interesante despre pregătirile pentru vacanța de iarnă ale elevilor de la nu mai știu care liceu bucureștean. Pe neașteptate, interviul ia sfîrșit, și izbucnește o muzică îndrăcită. Sărind ca ars, Miclescu apasă pe clapa casetofonului cuplat dinainte și rămîne cîteva clipe atent, să-și dea seama cam cît a pierdut din primele măsuri. Se decide totuși să lase casetofonul să înregistreze în continuare, însă peste alte cîteva clipe vocea veselă a prezentatorului emisiunii intervine pentru a anunța marele eveniment al zilei următoare : vernisajul expoziției de pictură, sculptură și concepții aeronautice a maestrului Stan Popescu-Pitești, care va avea loc în Sala mare a Clubului I.C.R.D.M.U., la orele opt și treizeci de minute, după care vocea crainicului se pierde, lăsînd loc aceleiași melodii. Înjurînd, Miclescu oprește casetofonul și dă banda înapoi, cuplînd iarăși clapa pentru înregistrare, în așteptarea altei melodii care să merite un metru de bandă. Nu are mult de așteptat, din difuzor se aud primele acorduri ale unui șlagăr care făcea furori. Cu inima plină de nădejde, Miclescu pune casetofonul la lucru, dar cam după o treime de drum are ocazia de a auzi cum vreo șaizeci de americani se prezentaseră la o licitație începînd cu un milion de dolari, unde fuseseră anunțați că se vindea stația radio a caravelei cu care Cristofor Columb descoperise America.

Scîrbit, lăsă și radio și casetofon și tot, întinzîndu-se la loc pe somieră. Luă iarăși ziarul și

mai citi o dată anunțul: „Vînd Istoria literaturii române Călinescu, ediția princeps..."

Un lemn trosni în soba încinsă și tînărul tresări. Lăsă ziarul și închise ochii.

„La anul pe vremea asta cine știe pe unde sînt... O să fiu tovarășul profesor Miclescu, vezi dumneata! Adică muncă culturală, casă de citit, confecționări de material didactic, brigadă, montaj literar-artistic, conferințe, echipă de teatru de amatori, poate dă Dumnezeu să am și biblioteca școlii... Că eu, de! tovarășu profesor de română, nu? În timpul care-mi mai rămîne, poate fac și ceva carte cu copiii... mă rog! Are să fie lucru mare, vezi dumneata! Bravo, musiu Spiridoane! Dar serile au să fie ale mele... Într-o casă mică, țărănească, cu scoarțe pe pereți, în casă cald, afară frig, cît mai frig, să urle crivățul și să huiască-n coșul sobei, așa să fie... Dar în casă cald, cald și bine... Și eu să citesc! Cărți de călătorii, romane istorice sau... sau *Istoria* lui Călinescu... Hm!... de mult timp n-am mai auzit să se vîndă așa ceva. Acum vreo trei luni dădea unul un anunț că o cumpără, o fi găsit pe careva să i-o vîndă? Mi-ar prinde bine și mie... dar de unde bani?"

Și Spiridon Miclescu întinse mîna după pachetul de țigări și după cutia de chibrituri.

„Aș putea să am orice... s-ar zice că babeta mă invită, într-adevăr, vezi dumneata. Da, da... așa s-ar zice, că mă invită. De două luni stau în camera asta și n-a pomenit nimic de chirie... e foarte amabilă, dar probabil că începe să-și piardă răbdarea. La vîrsta ei nu mai are timp de așteptat, iar eu m-am făcut de vreo două ori că nu bag de seamă... O scîndură uscată de tot... Ce dracu să

fac? Bani are o grămadă, bărbatu-său a fost magistrat, nu zice niciodată ce anume, dar în orice caz, i-a rămas ei destul de la el... Vezi dumneata, eu trebuie ori să devin peşte, ori să-mi iau tălpăşiţa, asta trebuie să fac, una din două. Cînd s-a mutat de aici şi mi-a recomandat adresa asta, Segalescu mi-a spus clar cam despre ce e vorba... să mă colez, da, asta era vorba lui, să mă colez. Cameră lux, aşternuturi schimbate în fiecare sîmbătă seara... mîncare scumpă... şi nu i-am dat nici un ban. Nici n-am discutat de preţ, cînd m-am mutat aici, zicea că ne înţelegem noi, că oameni sîntem. Da, vezi dumneata, oameni sîntem, numai că eu am douăzeci şi cinci de ani, adică sînt bărbat, iar ea nu prea mai e femeie, cam de multişor... Apăi de, musiu Spiridoane, ce să-ţi fac? Ştiai ce te aşteaptă... Acuma, dacă vrei să pleci şi babeta îţi trînteşte o notă de două mii şi ceva de lei? Ar fi modestă, zău, că numai mîncarea face mai mult... cafea cu lapte dimineaţa, adusă la pat... vinuri scumpe, din pivniţa răposatului... Nemernicule! Nici măcar nu i-ai mulţumit cum ar fi vrut ea, ingratule! Acuma să te vadă Segalescu, ce-ar mai rîde..."

Deschise din nou aparatul de radio şi ascultă de la cap la coadă un vechi cîntec din zona Curţii de Argeş, interpretat, cu chelălăieli lugubre, de o solistă vocală, fără orchestră.

„P-asta n-a mai întrerupt-o... O fi înregistrat-o careva? Te pomeneşti că s-or fi găsind şi aşa amatori. Eeeei... Mi-ar da mie madam Atena atîta amar de bănet cît să cumpăr *Istoria* lui Călinescu? Sau o să-mi spună că deja a cheltuit cu mine pînă acuma de s-a săturat? Posibil! Vezi dumneata, ar

fi o ocazie cum nu se poate mai potrivită, mai ales că zicea că vine să-mi facă o frecție, că sînt răcit. Răcit pe dracu, o apucă disperarea că a dat pînă acuma atîta capital, fără nici un beneficiu, aia e! Investiție în vînt... Ce faci, musiu Spiridoane? N-auzi cum zăngăne ibricele la bucătărie? Te pomenești că-ți face și un ceai... N-ar fi cazul să te hotărăști? *Istoria* lui Călinescu! Gîndește-te bine, musiu Spiridoane! *Istoria* lui Călinescu! Dacă te-ar vedea tată-tău, te-ar scuipa, sau poate nici atîta, dar gîndește-te... *Istoria* lui Călinescu! Cîți o au? Și acolo unde ai să fii tu la anul pe vremea asta s-o fi auzit de *Istoria* lui Călinescu? Nu da cu piciorul norocului! Ce pierzi? Cîteva luni din viața ta, atît, ești tînăr, nu se vede pierderea asta... *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent!* Una mie nouă sute patruzeci și unu fix, idiotule! Gîndește-te la serile tale din satul unde ai să ajungi... Ai să-ți dai cu pumnii-n cap! Segalescu a stat aici un an și a plecat cu magnetofon și cu zeci de benzi BASF... și era o stîrpitură nenorocită, tu poți să ceri doar *Istoria* lui Călinescu... atît! De la origini pînă în prezent! E mult? Auzi, musiu Spiridoane, pașii bătrînei pe scări... Nu mai ai timp de gîndire! *Istoria* lui Călinescu sau te duci dracului chiar în seara asta, dormi în stradă, o să-ți țină de cald cinstea ta, cel mai călduros veșmînt și cel mai moale pat... Vine! Ce faci?..."

Miclescu se ridică și din doi pași e lîngă ușă. Întoarce capul spre oglinda mare, venețiană, și se privește lung, căutînd să-și întipărească în minte chipul pe care-l vede, ca să-l poată compara cu cel pe care oglinda i-l va arăta mîine. Privindu-se adînc în ochi, apasă pe întrerupător și, pe întu-

neric, se azvîrle pe pat. Peste cîteva secunde zgomotul uşor al broaştei care se deschide îi bubuie în urechi.

— Eşti acasă, domnule Miclescu ?

Pumnii stau strînşi şi tot trupul e încordat ca un arc. Cuvertura moale de mohair e acum un aşternut de ţepi ascuţiţi. Vru să răspundă că trebuie să plece, a primit o telegramă de acasă, dar îşi auzi vocea răsunînd strident în camera întunecată :

— Da, doamnă Atena, sînt... Vă rog să mă scuzaţi că stau cu lumina stinsă, dar mă cam dor ochii... Poate vreţi dumneavoastră s-o aprindeţi, cred că aţi avut dreptate, sînt un pic răcit...

„Ce-i asta, musiu Spiridoane, nu cumva îţi tremură vocea... ?"

Umbra bătrînei se apropie şi respiraţia gîfîitoare i se aude din ce în ce mai clar.

În întuneric, Spiridon Miclescu îşi acoperă faţa cu palmele.

*
* *

Într-o cameră de cămin studenţesc, la *6 Martie*, Elvira Purilă — rămasă în scriptele Universităţii, conform uzanţelor, tot cu numele de fată, Matei — se pregăteşte, cam fără chef, să plece în oraş, fără să asculte prea atent invitaţiile unei colege :

— Mergi la dans, Vivi ? E foc, cîntă formaţia aia, cum îi zice... iaca poznă, c-am uitat-o... În fine, mergi ?

— Nu, mulţumesc, trebuie să mă duc la nişte rude, în oraş.

— Și ce-o să zică Lulu? Sau îl iei și pe el la rude? Te afișezi de-acuma?

— Nici nu-l iau și nici n-am promis la nimeni că merg la dans. Iar Lulu știi bine că n-are nici un drept asupra mea.

— Mă rog, mă rog, asta te privește, cred că nu e cazul să țîfnești pentru o întrebare, nu?

— Uite, ce e, eu...

— Fetelor! izbucni vocea unei noi-venite, ați văzut medalionul lui Coco? Aur masiv, dragă! Uite ce înseamnă să ai noroc...

— Mai știe de la cine îl are?

— Vai, Vivi, cum poți spune așa ceva? Doar i-a promis că au să se căsătorească imediat ce termină facultatea, merge și el cu ea în provincie, sau poate chiar îi face rost de ceva în București!...

— Și dacă ea ajunge profesoară la mama dracului, la țară? Ce să facă el acolo ca șofer de taxi?

— Vivi, ești imposibilă în seara asta, ai ceva aparte. Într-un fel aș zice că s-a încurcat treaba cu iubitul tău bărbățel... ai?

— Posibil.

— Gata, uite, plecăm, să nu zici că vrem să te asasinăm moralmente cu sînge rece. Pa! Dar să știi că ești proastă, Lulu are bani gîrlă, tată-său e doctor ginecolog în Craiova și nu e de lepădat!

Ușa se trînti și Elvira Matei rămase singură. Își frecă puțin fața cu palmele micuțe, apoi se ridică și-și luă paltonașul cam subțirel și geanta și ieși.

Afară, în parculețul minuscul din fața căminului, umezeala rece a serii o izbi aspru în față. Se zgribuli și o porni mai departe.

Ajunse în stația de troleibuz din fața Operei și nu avu mult de așteptat. Urcă în troleibuzul 88 și peste zece minute intra în holul unui bloc din Drumul Taberei. Tremurînd, cu fața învinețită de frig, începu să parcurgă cu privirea tabelul cu locatari, afișat reglementar la loc vizibil.

„Ing. Purelli Niccolo, apart. 20".

Începu să urce scările dar, pe măsură ce se apropia de etajul al patrulea, pașii îi erau din ce în ce mai nehotărîți. După ce trecu de al treilea etaj fu gata să renunțe, dar în clipa în care voia să se întoarcă auzi o ușă deschizîndu-se cu putere în spatele ei și, în mod reflex, picioarele începură să urce din nou scara.

Pe palier privi ușile la rînd. Ultima purta o tăbliță mare de alamă, cu inscripția: „Ing. diplomat Purelli Niccolo".

Apăsă pe butonul soneriei și peste cîteva zeci de secunde ușa se deschise. Elvira se dădu involuntar înapoi cu o jumătate de pas: în prag apăruse o femeie de o urîțenie cumplită, cu ochi bulbucați și cu o față cabalină, plină de coșuri.

— B-bună seara... aș vrea să...

— Pe cine căutați?

— Aș vrea să vorbesc cu domnul Purilă...

— Nu se există așa ceva aici. Aici șade inginerul Purelli, uită-te și dumneata pe ușă, dacă știi să citești.

Și femeia, supărată, vru să trîntească ușa, dar Elvira zise repede:

— Numai un moment... Purelli am vrut să spun și eu, vă rog să mă scuzați... Aș vrea să vorbesc cu dînsul. Se poate?

— Ce vrei să vorbești?

— Vă rog să mă scuzați... este o problemă personală...

— Nicolini! strigă femeia spre interiorul apartamentului, vino pînă-ncoa, te caută o femeie, cică nu știu ce vrea să-ți zică...

Se auzi un răspuns nedeslușit, pe care însă femeia probabil că îl înțelesese, fiindcă se oferi, cu vădită ostilitate, să facă oficiul de interpret:

— Zice că cine ești dumneata.

Luîndu-și inima-n dinți, Elvira pătrunse în hol și de acolo în sufragerie. Aici, trei persoane jucau cărți în jurul unei mese mici. Atrăgea mai întîi atenția femeia bătrînă, fără îndoială mama celei care deschisese ușa și care se arăta acum nespus de contrariată de insolența vizitatoarei. „Eu i-am zis că..." Bătrîna avea aceeași față cabalină, minus ochii bulbucați, dar fața ridată mărunt și privirea ascuțită, pe care și-o voia mieroasă, îi dădea un aer de răutate. În dreapta ei, un bătrîn chel, care firește că era tatăl ciumei și, în sfîrșit, bărbatul înalt, cu mișcări greoaie, care o privi țintă pe Elvira.

— Ce cauți aici?

— Aș vrea să stăm puțin de vorbă...

Bătrînul dădu să se ridice de pe scaun:

— Permiteți să mă prezint: Țintea Vanghele, învățător pensionar...

Nevastă-sa îl călcă energic pe picior și îi aruncă o privire ascuțită, așa că bătrînul rămase într-o poziție foarte caraghioasă, nici în picioare nici șezînd, dar încercă să nu-și lase vorba neterminată:

— Țintea Vanghele, sluga dumitale...

Tînărul îi făcu un semn autoritar din cap Elvirei, arătîndu-i din ochi o ușă:

— Vino-ncoa, să discutăm, dacă tot ai venit. Încăperea în care intrară era un dormitor strîmt, în care nu încăpuseră decît un studio, cu lada pusă lîngă perete, din economie de spațiu și un șifonier cam vechi.

— Scaune n-am aici, așa că are să trebuiască să stăm în picioare, fiindcă n-o să putem sta amîndoi pe pat. Zi ce vrei. A, pardon, să nu te superi că nu te-am prezentat, dar soacră-mea te-a recunoscut dintr-o poză și de-aia a făcut urît, așa că nu era cazul să te mai...

— Soacră-ta? Din cîte știu eu, cred că te referi la mama mea?

— Pardon, lasă fițele că nu ține! Vorbesc despre viitoarea mea soacră, na, ca să fiu mai explicit. Cum terminăm divorțul mă însor cu fiică-sa, de-aia-i zic soacră. Sînt niște intelectuali, făcu el cu mîndrie. Și ea a fost tot învățătoare.

— Nicule, vorbești serios? Tu vrei să te însori cu... cu tînăra care mi-a deschis mie ușa?

— A, nu, nici discuție, aia e cumnată-mea, Natașa sau Luș, cum îi mai zicem noi... e educatoare de grădiniță, va să zică tot e ceva, nu? Nevastă-mea... adică pardon, să nu te deranjez cu vorba asta, Tanța este la școală, are consiliu profesoral. Pro-fe-so-ral, întări el, înălțîndu-se pe vîrfurile picioarelor cu vădită satisfacție.

— Acuma, sîmbătă seara?

— Da, acuma, sîmbătă seara. Ca profesoară de matematică, ea este cineva în școala aia, nu e așa, o persoană oarecare. Dar zi care-i treaba, că n-am vreme de stat.

— Nicu, uite ce e... știi că marți avem ședința decisivă a divorțului, sper că n-ai uitat, nu?

— Să uit? Abia aştept să scap de tine!

— Mulţumesc...

— Nu face nimic, cîntă-nainte!

— Îţi propun o înţelegere.

— Înţelegere? Tu şi cu mine? Poţi să te ştergi pe bot, sînt hotărît să divorţez, gata, s-a terminat! Nu mai avem ce înţelegere să...

— Nu, e vorba de altceva... Ştii că am nişte scrisori către cineva. Mai exact scrisorile tale către Lia Georgescu, colega mea de cameră.

— Asta ştiu. Şi crezi că faci mare brînză cu ele?

— Posibil. M-am gîndit că poate te interesează. Ce zici?

— Ce să mă intereseze?

— Scrisorile. Nu vrei să ţi le dau? Nu gratis, firește, dar poate că ne înţelegem.

— Pricep. Cît vrei pe ele?

— Trei mii de lei.

— Oho! Aşa puţin! Tare mai eşti modestă!

— Mai ieftin nu pot. Am nevoie de trei mii de lei.

— Mersi, dar eu am dat deja trei mii opt sute taxă de divorţ. Nu ţi se pare că m-ar costa cam scump distracţia asta?

— Dimpotrivă, aş zice că ai numai de cîştigat.

— Zău?! Ia zi, să aud şi eu cum poate un om să dea şase mii opt sute de lei şi să iasă în cîştig. Aud?

— Uite cum: în mod normal, avînd scrisorile astea, eu cîştig procesul. Eşti de acord?

— Hm... Să zicem că pînă la un punct sînt de acord.

— Tu ai dat trei mii opt sute pe care îi pierzi, plus despăgubirile, sau cum se numește asta...

— Cheltuieli de judecată.

— Așa, cheltuieli de judecată. Prin urmare, așa cum stau lucrurile acum, tu ai pierdut deja trei mii opt sute de lei. Plus cheltuielile de judecată, asta ar face peste patru mii cinci sute, nu?

— Mda, să zicem. Dar tot nu pricep.

— Stai puțin. Cu trei mii pe care mi-i dai mie acum, tu cîștigi procesul și instanța mă va obliga pe mine să-ți plătesc cele trei mii opt sute, plus cheltuielile, care sînt și ele cam o mie, deci, să zicem...

— Patru mii și vreo șapte-opt sute. Să zicem cinci mii, ce mai la deal-la vale...

— Exact. Pentru trei mii date acum, iei cinci mii. Sau, în sfîrșit, aproape cinci.

Bărbatul rămase cîteva clipe să cugete.

— Cred că socoteala mea e bună, surîse Elvira, deși nu sînt decît studentă la filologie, în timp ce tu, în sfîrșit, din cîte am văzut pe ușă, ești inginer. A propos, cred că nu m-am înșelat, tu ești Purelli, nu-i așa? Aproape că începe să-mi pară rău că ne despărțim, aș fi fost doamna inginer diplomat Purelli... Și cînd te gîndești că mă măritasem cu subinginerul Niculae Purilă... Am să regret!

— Auzi? Tu vrei să te cîrpesc acuma de să ne-audă tot cartierul? Ia lasă ironiile. Unde-s scrisorile?

— Scuză-mă, dar am zis că s-ar putea să nu fie igienic să le iau cu mine, așa că le am puse la păstrare...

— Da? Și ce dovezi am eu că am să cîștig divorțul?

— Vai, Nicu, se poate? Doar ne cunoaștem! Pariez pe cît vrei că ai să aduci martori care să jure că s-au culcat cu mine! Tu nu ești omul care să piardă un proces, ce Dumnezeu!

— Atunci cum facem?

— Eu zic să ne întîlnim în altă parte, nu?

— Pardon, ca să pui pe vreun hăndrălău să-mi dea una-n cap și să rămîn și fără bani și fără scrisori? Crezi că-s prost?

— Nu, poate ar fi bine să ne vedem pe teren neutru, cum ar veni, fiecare împreună cu cîte doi martori, pentru cazul că... partea adversă nu e de bună credință și am ajunge să ne judecăm și pentru asta...

— Sanchi, să-mi vii cu doi halterofili și să ne faceți praf?

— Nu, să zicem că ne întîlnim mîine într-un local public — o cofetărie e cel mai bine, zic eu — și acolo nu se poate recurge la așa ceva, dacă te temi. Deși s-ar zice că nu tu...

— Unde?

— Spune tu, poftim, ca să nu crezi că-ți întind vreo cursă.

— La cofetăria Universității e bine?

— Perfect. Numai că am nevoie de bani mîine după-amiază la ora trei fix.

— Atunci are nevoie de ei vreun gagiu de-al tău? Vreun peștișor, ceva? Ai? Elvira fu gata să răspundă cu ceva care să usture, dar reuși să se stăpînească.

— Nu, vreau să cumpăr ceva. Prin mica publicitate.

— Vreo fustă din pachet?

— Mă rog, asta mă privește pe mine. În orice caz, nu vreau să pierd ocazia.

— Și de unde ai să-mi dai tu mie cinci mii de lei?

— Îmi va da tata.

— Și de ce nu-ți dă acuma? L-ai scuti de bani destui, nu?

— Pentru ce vreau eu acum să cumpăr nu mi-ar da bani. Dar dacă va exista o hotărîre judecătorească...

— Nu zău, ce vrei să cumperi?

— Ceva scump. Și-ți dai seama că țin mult să am acest ceva, din moment ce renunț la singurul atu care-mi rămăsese ca să-mi apăr cinstea, nu? În felul acesta mă dau legată și știu că am să ies dezonorată din proces...

— Și cînd o vedea tac-tu hotărîrea crezi că-ți mai dă vreun ban? Mai curînd pune cîinii pe tine! Nu? Ia zi!

Și o privi foarte încîntat. Fata șovăi cîteva minute, apoi răspunse încet:

— Tata știe care-i adevărul și n-are să creadă nimic, are să-și dea seama că a fost o judecată strîmbă. Dar asta n-are importanță, acum. Ne întîlnim mîine la ora două și jumătate?

— Bine, la două jumate. Numai că să nu încerci să mă tragi în piept, că fac urît. Știi că sînt al dracului!

— Cred că știu...

*
* *

Ioachim Petrescu nu simte nici ploaia și nici umerii grăbiți care-l izbesc. Merge fericit, cu pași mari, prin fața vitrinelor luminate și fluieră printre dinți o melodie pe care probabil că nimeni n-ar recunoaște-o. În Piața Rosetti ia troleibuzul și se așază pe canapea, dar nu poate sta jos. Se ridică și îi vine să coboare, părîndu-i-se că troleibuzul merge prea încet. Prea încet pentru el, care simte că dacă ar avea loc ar zbura. Sus de tot, fără să bage de seamă nici ploaia sîcîitoare nici frigul, nimic.

„Iată-mă autor... Adică pardon, coautor. Da, asta e... începutul e mai greu, pe urmă, după un timp... Damian Rogojinaru și Ioachim Petrescu, autorii *Culegerii de exerciții de gramatică!* Asta da! E ceva! Să vezi ce-au să se bucure bătrînii cînd au să vadă! Oho!... Adică nu... Hm! Tata mai întîi are să mă întrebe ce fac cu banii, da, asta are să mă întrebe, pentru el asta e cel mai important lucru. Parcă-l aud: „Să-ți faci cîteva costume, paltoane, cît mai multe perechi de pantofi, o căciulă de astrahan, doar ești profesor, nu poți umbla oricum, ce Dumnezeu!

Ioachim Petrescu încetă să mai sîsîie printre dinți, toată bucuria i se frînsese. Va trebui să ducă un adevărat război cu bătrînul...

„La urma urmei, ce garderobă așa grozavă pot să-mi iau cu opt mii de lei? Și pe urmă tata nu vrea să înțeleagă că a umbla ca scos din cutie ar fi ceva indecent! Ar însemna să am nici mai mult nici mai puțin decît ceea ce se numește o

eleganță de frizer. Brrîuah! Iar dacă îmi mai torn și o damigeană de briantină în cap, tata ar fi absolut fericit, să mă vadă umblînd lins pe Calea Victoriei... M-ar huidui lumea! Un costum de o mie de lei te acoperă la fel de bine ca unul de comandă cu trei sau patru mii. Hm!... Cărțile de la anticar se ridică la aproape patru mii de lei. Cu cinci la sută comisionul lui, asta ar veni cam patru mii sau patru mii și ceva. Dacă pînă joi nu-i duc banii, atunci le scoate la vînzare, asta însemnînd că am pierdut șansa... Deci îi dau lui patru mii și să zicem o sută, iar cu restul, adică patru mii fără ceva, îmi fac un mic capital, să am oricînd bani pentru cărți, să nu mai depind de anticari, să pot plăti cu bani *jancote*, cum zice Ion al Mariei, de la Gropanu... O mai fi trăind Ion al Mariei? Aia e, îmi iau cărți de toți banii și bătrînilor le spun... ce le spun? Le coc o minciună, de exemplu că îmi dă banii mai tîrziu... Dar cînd? Oricum, deocamdată obțin o amînare..."

Acasă, bătrînul, în pijama, stătea în fața televizorului deschis și, așteptînd să înceapă „Teleenciclopedia", își citea ziarul.

— Bună seara, tată. Mama pe unde e?

— Mi se pare că e pînă la tanti Florica, nu știu ce au de vorbit. Ce-au zis? Îți iese cartea?

— Uite că... nu prea vrea să iasă. Ziceau ei ceva cu tirajul, nu prea am înțeles eu prea bine, dar e o încurcătură la mijloc... Și, pe urmă, nu *îmi* iese ci *ne* iese, că de fapt eu sînt mînzul, maestrul este cu ideea, cu concepția, în sfîrșit...

— Ei, las' că știm noi, că dacă scrie și numele tău pe copertă tot aia e! Vreun ban au zis să-ți dea, sau au uitat?

— Păi tocmai asta e, că zice că a ieșit acuma nu știu ce prevedere să se plătească numai după ce se epuizează cartea. Sau după un an, dacă nu s-a epuizat, îți plătește cu atît la sută din cît s-a vîndut pînă la data respectivă.

— Adică cum cu cît s-a vîndut? se încruntă bătrînul.

— Uite cum vine, că mi-au explicat ei: o carte se publică, să zicem, în zece mii de exemplare...

— Buun! Va să zică ți-o scoate în zece mii de exemplare. Asta e un lucru bun, înseamnă că...

— Nu, stai puțin, lasă-mă să termin. Și nu *mi*-o scoate *mie*, ci...

— Bine, bine, zi cum e situația.

— Ei, vasăzică o carte oarecare se tipărește în zece mii de exemplare. Să zicem că e un roman de Cutărescu. Ca să tipărească romanul ăsta, statul a investit aici niște bani, nu? Hîrtia, tipografia, mă rog...

— Absolut! Dar îi recuperează el pe urmă, nu?

— Stai să vezi. Să zicem că toate cele zece mii de exemplare se epuizează într-o săptămînă. Atuncea-l cheamă pe autor și-i dau banii.

— Bravo! Așa-mi place!

— Dar punem problema și altfel, anume că romanul respectiv nu se vinde. Sau se vinde greu, poate să țină și trei ani pînă să se epuizeze. Iar statul, care a investit aici niște bani, vede că banii nu-i mai vin înapoi. E normal să-l plătească pe autor? Nu, nu-i normal. Și nu-l ține nici trei ani sau două sute de ani pînă se epuizează. Și atunci, dacă într-un an de zile cartea nu s-a vîndut complet, înseamnă că slabă nădejde să se mai vîndă și prin urmare îl cheamă pe autor și-i zice așa:

„Tovarășu Cutărescu, romanul dumitale s-a tipărit în zece mii de exemplare. Din astea zece mii s-au vîndut pînă acum două mii, adică douăzeci la sută. Prin urmare poftim dumneata suma de atît, care reprezintă exact douăzeci la sută din ce ți s-ar fi cuvenit dacă romanul dumitale s-ar fi vîndut și du-te dracului, altădată să nu mai calci pe-aici că-ți rupem picioarele!" Sau, în orice caz, cam așa ceva. Nu-i mai cinstit?

Bătrînul rămase clătinînd din cap, apoi își puse ochelarii.

— O fi cinstit, dacă zici tu... Principalul e că slabă nădejde să mai vezi vreun ban de la ei...

Ioachim intră în camera lui și primul lucru pe care-l făcu fu să pitească în șifonier cele treizeci de exemplare din broșura subțirică pe care-și mai citi o dată numele, apoi ascunse în bibliotecă teancul de bancnote.

— Ioachime!

— Poftim! răspunse tînărul și porni spre sufragerie.

— Cartea asta, *Istoria literaturii române* de George Călinescu, cam cu cît se poate vinde? Ediția princeps.

— Știu eu? Depinde. Două-trei mii, după cum e păstrată. Adică să n-aibă foi rupte, să nu fie murdară...

— Așa mult? Înseamnă atunci că e o carte importantă?

— Oho?

— Și de ce e așa scumpă? Nu s-a mai retipărit? Parcă o ai și tu.

— O am, dar prima ediție a fost îngrijită de Călinescu personal, paginație, tot... Pe urmă mai

e și chestia că o carte, cu cît e mai veche, cu-atît e mai scumpă. Da' de ce-ntrebi ?

— Uite, dă unul anunț că o vinde. Și uite la el, zice că numa-n seara asta șade la telefon, pînă la ora zece. Înseamnă că-i sigur c-o vinde-n cinci ceasuri.

— Ia să vedem. Îmi dai voie puțin ?

— Poftim, ia-l tu, că mie nu-mi mai trebuie, am terminat. Nu stai la televizor ?

— Nu mersi, mă uit puțin pe ziar și pe urmă fac un duș.

— Nu stai la „Teleenciclopedie" ?

— Cît oi prinde din ea, bine. Cît nu...

Intră în camera lui și se așează pe scaun cu ziarul în mînă. Peste cîteva minute, sări ușurel pe fereastră și traversă curtea, cu grijă să nu-și murdărească pantofii. Ajunse la ușa lui Stan Vasile, fost coleg de clasă și de țurcă.

— Noroc, Stane !

— Hai să trăiești. Poftim înăuntru... ce vînt te-aduce ?

— Aș vrea să dau un telefon de la voi. Se poate ?

— Cum să nu ? Cu cea mai mare plăcere. Al vostru nu merge ?

— Ba merge, dar n-aș vrea să mă audă bătrînul, că mă jupoaie !

*

* *

Mulțumind telefonistei, care-i promisese să-l scoale a doua zi exact la orele cinci de dimineață, Victor Bălășoiu se trînti îmbrăcat pe canapea și

apucă grijuliu un sandviș de pe farfurioara de alături. Mestecînd încet, cu fața în sus, privi tavanul de stejar sculptat cu migală și se gîndi, poate pentru a suta oară, cît trebuie să fi costat.

„Cam cînd o fi fost construită casa asta? Cele mai multe case luxoase din București s-au făcut cam prin '38, anul de vîrf al economiei capitaliste, hm! Ce afaceri o fi-nvîrtit tipul care a băgat banii aici? Vreun băcan, ceva..."

Lumina slabă a veiozei face ca încăperea să fie caldă și primitoare. Bălășoiu termină de mîncat sandvișul, se ridică și merse în bucătărie, bău apă și se întoarse la loc, tolănindu-se pe canapea. Radioul cînta în surdină și atmosfera era plăcută. Caloriferul avea un susur ușor și, față de moina de afară, tihna odihnitoare din casă îndemna la somn.

Bălășoiu stinse veioza și radioul și rămase cu fața în sus.

„Trei mii de lei... eh, carte scumpă! Poate cea mai scumpă carte românească — mă rog, în afară de ce-a ieșit de sub teascurile lui Coresi sau altele. Dar pe-acelea nu le citești cu plăcerea lecturii, sînt piese de muzeu, în timp ce *Istoria*... cam cea mai scumpă carte românească de prin bibliotecile particulare... Mîine seară la șapte o să vedem ce și cum. Atît și nimic mai mult, felul doi orez cu lapte, vorba neveste-mii...

Bălășoiu se simte gata să adoarmă și surîde. Parcă aude vocea nevestei: „Victore, tu îmbrăcat ai să mori! Îți place pijamaua cum îi place cîinelui ciomagul!" La urma urmei, fiecare doarme cum poftește, nu? Există vreo lege care să prevadă că cetățenii trebuie să doarmă în pijama?

Atîta ar mai lipsi...

Bălăşoiu se scarpină mulţumit pe piept.

„Ah, Doamne, bine mai e fără nevastă! Nu tu cicăleală, nu tu scandal, nu tu mofturi... Mă mai simt şi eu burlac! Deşteaptă şefa asta a ei, dom'le, să-i dea concediu exact acuma, să pot eu să-mi văd de treburi. Parcă m-a-ntrebat pe mine, aşa a judecat! La anul îi fac un cadou şefei ăsteia, s-o programeze tot aşa de corespunzător! Că e moartă să-şi vadă părinţii, la Sibiu, şi numai acolo se duce în concediu, fără mine... Mai bine aşa".

Telefonul zbîrnîi brusc şi Bălăşoiu ridică receptorul.

— Alo! Casa Lazarciuc?

— Da.

— Cu Germaine, vă rog.

— Cine sînteţi?

— Un prieten.

— Aşteptaţi un moment, o anunţ.

Bălăşoiu puse receptorul lîngă telefon şi lăsă să treacă vreo jumătate de minut, apoi îl luă din nou.

— Alo! Domnule prieten!

— Poftiţi!

— Germaine este ocupată, tocmai a sosit prietenul ei şi nu vă poate răspunde. Vă roagă însă, dacă nu vă supăraţi, s-o aşteptaţi mîine dimineaţă în faţa spitalului Colţea, da?

— În faţa... ia staţi aşa! Aţi zis prietenul ei? Care prieten?

— În sfîrşit, un tînăr care a cerut-o în căsătorie şi...

— Cum, dom'le? Că prietenul ei ştiu că sînt

eu, și mie nu mi-a spus nimic de asta! De cînd? Dumneavoastră cine sînteți?

— O rudă de-a ei?

— Dom'le, uitați ce v-aș ruga...

— Inutil, domnule prieten, mă rugați degeaba, nu mai pot s-o deranjez, s-au închis în cameră să învețe pentru examene.

— Ah! Pentru examene? Ați zis mîine dimineață la Colțea? La ce oră?

— La șapte.

— Bine, la șapte. Am să fiu acolo! Vă salut! Și să știți că cu chestia asta...

— Noapte bună, domnul meu! Și vise plăcute!

Închizînd receptorul, Bălășoiu izbucni în rîs. „Țopîrlanul! Dacă spunea cum îl cheamă, nu-i trăgeam festa asta. Altădată să fie atent unde bagă degetul!"

Se mai foi puțin, căscă și se întinse de-i trosnire oasele.

— Noapte bună, Victoraș! Unde-i nevastă-ta, să te vadă!...

PARTEA A DOUA

Nici acum nu știu de ce m-am făcut miliţian. Poate gustul de aventură să fi fost la mijloc? S-ar putea şi asta, cu toate că, în general, sînt un om calm şi destul de echilibrat. Cel mai mult cred că m-a stimulat în direcţia asta Mitică Dăscălescu, fostul meu coleg de cameră din studenţie. El era la drept, în ultimul an, iar eu boboc la istorie, aşa că nu mai încape nici o îndoială asupra ascendentului pe care l-a avut asupra mea. Ca să nu mai vorbim de faptul că Mitică era deja însurat, cu o studentă de la medicină, dar nu puteau locui împreună fiindcă la blocul de familişti de la Grozăveşti era bătaie pe locuri, aşa că fiecare stătea frumuşel la căminul lui. Aş zice că aşa era cel mai bine, fiindcă se vedeau atît de puţin — mai ales că facultatea era pe isprăvite pentru fiecare din ei — încît nu aveau timp să se certe şi cred că asta a fost perioada cea mai fericită a căsniciei lor. Pentru că azi madam Dăscălescu, deşi are post la un spital din Bucureşti, ar vrea să fie mai bine în cine ştie ce sat din vîrful muntelui, unde nu s-a văzut niciodată un tren, dar să aibă şi ea parte

de o viață mai tihnită. Fiindcă, vorba ei, numai nevastă de miliţian să nu fii.

Prin urmare, ştiam de la Mitică, de mai mult timp, că vrea să intre în miliţie după ce termină facultatea. Rodea cursul de criminalistică şi cred că-l ştia pe dinafară, ba de cîteva ori m-am uitat şi eu prin el, dar nu mi-a plăcut cine ştie ce, fiindcă prea era plin de crime şi de morţi. Cum a terminat facultatea, Mitică a mers la o şcoală specială şi prin iarnă era tovarăşul locotenent Dăscălescu. Din cîte mi-a povestit mai tîrziu, prima lui realizare în calitate de miliţian a fost aceea că a reuşit să nu-l dea afară din prima zi, cînd a umflat dintr-un restaurant un colonel de securitate pe care-l luase drept altul. Partea cea mai frumoasă a fost că nici colonelul n-a vrut să-i spună cine e, fiindcă se pare că era acolo în misiune şi tocmai vroia să pună el mîna pe un individ, dar Mitică i-a pus mîna pe umăr şi degeaba a încercat colonelul, printre dinţi, să-l facă să priceapă realitatea, fiindcă proaspătul locotenent era în uniformă şi mai mulţi cetăţeni, văzînd că un individ se opune organelor de miliţie, au sărit să dea o mînă de ajutor, aşa că l-au luat pe sus şi l-au cărat pînă la maşina care aştepta afară. După ce au pornit, Mitică şi-a adus aminte că nu le mulţumise cetăţenilor care dovediseră atîta spirit civic, dar n-a fost chip să mai întoarcă, fiindcă între timp colonelul, spumegînd de furie, scosese legitimaţia şi-l luase de gît, iar alt securist care fusese la faţa locului şi se urcase şi el binişor în maşină, îl ţinea pe amicul meu să nu sară jos din mers.

Cu timpul, însă, Mitică s-a mai dedat cu problemele noii sale activităţi şi cînd m-am întîlnit

eu cu el, anul trecut, părea că-i merge bine și că e mulțumit. Eu mai aveam puțin pînă să-mi isprăvesc studiile și, din întîmplare, n-aveam sfanț în buzunar, așa că am fost mai mult decît încîntat să accept invitația lui la masă. Am mers la un restaurant și acolo, din vorbă în vorbă, am ajuns la repartiție. Eram foarte amărît, fiindcă tocmai primisem vești de acasă, de la Suceava, că nici vorbă să se afle liber vreun post de profesor de istorie, așa că eram sigur că voi nimeri în alt județ. I-am împărtășit și lui Mitică temerile mele, dar el a părut încîntat.

— Cu atît mai bine! Înseamnă că ai să te gîndești mai apăsat la ce vreau eu să-ți spun, nu?

Și a ajuns destul de repede la subiect:

— Ia zi tu, bătrîne, dar sincer, cum te știu: n-ai vrea să te faci milițian? Nu știu dacă or fi locuri la Suceava, dar în București s-ar putea să rămîi și dacă ții tu cu tot dinadinsul, ai șanse mult mai multe să ajungi și la Suceava. Gîndește-te că nu-i de colea să fii lîngă părinți, mai ales cum e și situația cu maică-ta, așa bolnăvicioasă cum e...

— Dar bine, bre Mitică, eu habar n-am ce trebuie să facă un milițian. Acolo trebuie să știi cum să pui mîna pe criminali, ori eu am învățat istoria, criminalistica știi și tu că nu mi-a plăcut...

— Aiurea, tu crezi că în miliție nu stai decît de crime? Vine de exemplu unul să facă plîngere că i-a furat rufele de pe sîrmă, iar tu trebuie să i le găsești, că de-aia ești pus acolo. Sau altul vine cu reclamație că l-a bătut cutare, iar tu mergi frumos și stai de vorbă cu cine a mai fost de față, închei un proces-verbal și așa mai departe. În principiu, asta e treabă de sectorist, dar sînt și ca-

zuri cu vătămări corporale, sau alte chestii de-astea, nu? Se mai întîmplă o spargere, un viol, o bătaie la cîrciumă, un jaf, ceva, mă rog, trebuie să fie cineva care să se ocupe și de asta, pricepi? Ei? Ce zici? Și pe urmă noi avem o grămadă de sectoare de activitate, nu numai crimele, cum le zici tu. Circulația, miliția economică, evidența populației... sînt destule lucruri de făcut. Uite, tu te mai gîndești și ori te caut eu, ori mă suni tu la telefonul ăsta.

Mi-a dat un bilețel cu numărul lui de telefon.

L-am căutat eu mai tîrziu și i-am spus că sînt de acord.

— Bravo, știam eu că ești băiat deștept! Era să te faci tu belfer, să te frece directorul și inspectorul și primarul și toți?

A fost însă ceva mai puțin simplu decît credeam eu. O groază de formalități, o mulțime de șefi care au vrut să discute cu mine, apoi cîteva luni de foc, în care au scos untul din mine, la o școală specială, unde am dat de destui foști colegi, pe care-i știam fie de la facultate, fie de la cămin, fie de la cantină, fie de la dans. Adică de la seratele studențești.

Și așa, la începutul iernii eram tovarășul locotenent Serafim, criminalist începător pe asfaltul Bucureștiului și cu dorul de acasă. Timp de o săptămînă n-am făcut mare lucru, am mers și eu cu alții, mai vechi, pe la diferite acțiuni, din care n-am înțeles cine știe ce. Eu crezusem că mi se va da un caz la care să lucrez eu, de la bun început, așa că acum îmi venea foarte greu să nu fac nimic decît la ordinul altora: „Du-te în cutare loc și verifică dacă Cutărescu a fost acolo la ora

cutare", sau „Fă rost repede de cutare date despre Cutăroiu" și așa mai departe. M-am achitat foarte bine de sarcinile astea, dar, cu toate că cei care mi le dăduseră păreau mulțumiți, pe mine mă alarma faptul că nu înțelegeam de ce trebuie să verific alibiul lui Cutărescu, cetățean care se arăta pașnic și corect, și nici de ce era nevoie de datele despre Cutăroiu, om pentru care puteam să bag mîna-n foc că e la fel de respectabil. Și cel mai mult mă scotea din sărite că și Cutărescu și Cutăroiu erau arestați fără multă vorbă și „se spărgeau" adică mărturiseau că de fapt așa era, ei făcuseră cutare și cutare faptă, și că le pare rău și alte lucruri asemănătoare. Iar asta demonstra că eu mă lăsasem dus de nas, adică o chestie foarte puțin plăcută. Pe scurt, la cîteva zile după începerea acestei activități atît de pline de răspundere, m-am prezentat la maiorul Gheorghiu cu un discurs adus frumușel din condei, după părerea mea, cu hotărîrea să nu ies din biroul lui decît în calitate de civil. Urma să-i spun că nu mă simțeam îndeajuns de pregătit pentru munca asta, că, după cît puteam eu să apreciez, cunoștințele mele în materie de criminalistică erau absolut precare, fiindcă nu înțelegeam nimic din ce se întîmpla în jurul meu și logica faptelor îmi scăpa și, în sfîrșit, o serie de argumente care consideram că îl vor convinge să îmi accepte demisia.

— Ia loc, tovarășe locotenent, m-a poftit maiorul. Să-ți fac o cafea, nu poți să mă refuzi.

Am dat să-mi încep discursul, dar nu m-a lăsat să deschid gura, ci a turuit tot timpul cît a pregătit cafeaua.

— Ia să-mi spui acuma cum te simți la noi,

care sînt, ca să zic așa, primele impresii, absolut generale, firește, fiindcă activitatea dumitale încă e cu semnul începătorilor, ca la permisele de circulație. Ia zi, te împaci bine cu oamenii noștri?

— Despre asta, ce să zic, mulțumesc bine, numai că...

— De locuință ești mulțumit?

— Da, foarte mulțumit, deși, dacă-mi permiteți...

— Noi am fi vrut să-ți dăm mai aproape, dar uite că așa a fost situația acuma, nu prea au fost posibilități...

— Nu-i vorba de asta...

— Știu ce vrei să spui, am înțeles, e vorba de uniformă...

— Tovarășe maior, eu nu...

— Lasă că aranjez eu la croitorie să-ți facă alta, dacă asta nu-ți place, mă ocup eu, ai toată încrederea!

— Vă mulțumesc, dar...

— Știu că ești burlac, dar, cum să zic eu... ai pe cineva în vedere, ca să te însori?

— Știți, tovarășe maior, eu venisem...

— Spune, spune, nu te jena, că doar sîntem între bărbați, ce naiba! Trebuie să fie vreo fată la mijloc, pe undeva, ei? Cînd te însori, îți dăm imediat apartament, ai cuvîntul meu!

A trebuit să fiu nepoliticos și pe deasupra să mai încalc și regulamentul, dar n-aveam încotro și l-am întrerupt. Îmi uitasem tot discursul și cred că a trebuit să facă mari eforturi ca să priceapă ce vroiam eu să-i spun, mai exact a trebuit să se chinuie mult pînă să-și dea seama că ce spuneam eu erau argumente.

— Fugi de-aicea! s-a mirat el. Păi ce, dumneata crezi că asta e munca de miliție? Îți închipui că vreunul din ăștii noștri era mai breaz cînd a început? Ohoho! Să fii dumneata sănătos cîte boacăne am făcut eu pe vremea cînd tot așa, parcă mă văd... Adică ce spun eu, nu mai departe decît Mitică Dăscălescu, că doar sînteți prieteni vechi, din cîte știu... Cînd a venit aici o dădea din lac în puț, că am vrut să ne descotorosim de el! Cînd îl chemam la mine mai întîi mă asiguram că e fereastra închisă, că știam că au să-mi vină așa niște furii... mamă-mamă!

Și maiorul începu să rîdă cu poftă.

— Asta-i bună! Știi că-mi place? Păi bine, omule, ani de zile îți trebuiesc ca să înveți ca lumea treburile astea ale noastre, și dumneata te plîngi că nu le-ai înțeles într-o săptămînă? Cel mai vechi om al nostru nu se poate lăuda că știe tot! Crezi că nu ne lovim și noi, ăștia mai bătrînii, la tot pasul, de lucruri care ne fac să ne scărpinăm în cap ca niște începători? În munca asta ești mereu începător! Și mă miră cu atît mai mult ce-mi spui cu cît am auzit că pînă acuma te-ai achitat foarte bine de tot ce ți-a fost încredințat. Păi dumneata ai talent, ascultă-mă pe mine ce-ți spun, păi crezi că de florile mărului pierdem noi vremea?

Și dă-i, și dă-i...

Cînd am ieșit din biroul lui, aș fi rîs dacă aș fi auzit că nu sînt cel mai deștept tînăr care a început vreodată o carieră de milițian și că nu voi deveni într-o zi asul așilor.

Avocat trebuia să se facă maiorul Gheorghiu!

* * *

Duminică seara, pe la ora unsprezece și jumătate, a sunat telefonul. Era pentru prima oară cînd se întîmpla așa ceva noaptea și mi-a și fulgerat prin cap că acuma eram ofițer de miliție și că, prin urmare, asta era ceva cît se poate de normal și, mai mult decît atît, că devenisem o persoană importantă, din moment ce era nevoie de mine. Și încă la așa o oră.

— Alo! Să trăiți, tovarășe locotenent! La telefon sergentul major Năstase, permiteți să raportez...

— Da, poftim, ascult...

Cum să nu fii încîntat că ești luat cu „să trăiți, tovarășe locotenent" de milițienii care pe stradă, acum cîteva luni, dacă se uitau mai lung la mine mă făceau să sper că mă confundă cu altul? Și cînd privirea aspră a agentului de circulație sau a milițianului care își face rondul noaptea pe stradă se luminează și ești salutat de departe? Încă mă mai dădeam la o parte, pe coridoare, ca să le fac loc să treacă, iar asta îi făcea să se lipească speriați de perete, roșii ca focul și bîlbîind scuze, ceea ce mă făcea să-mi amintesc că eram tovarășul locotenent Serafim și că, prin urmare...

— Tovarășe locotenent, a ordonat tovarășul maior Gheorghiu să vă prezentați imediat în strada Glicerinei numărul paișpe.

— Strada Glicerinei? Asta pe unde vine?

— În Cotroceni. Știe băiatul care vine să vă

ia, dumneavoastră îmbrăcați-vă că în cinci minute sosește și el, a plecat deja.

— Bine, mulțumesc. Știi cumva despre ce e vorba?

— Știu, să trăiți, că doar sînt aici, la locul faptei, dar n-avem voie să spunem la telefon. Doar atît că e groasă.

— Aha! Bine, foarte bine!

Am început să mă îmbrac cu rapiditate, gîndindu-mă că făcusem o gafă teribilă și că un sergent major știa mai bine decît mine ce e aceea un secret. Și în zilele care au urmat aveam să înțeleg și mai bine că pornisem pe cel mai greu drum dintre toate, dar, mai ales după discuția cu maiorul, îmi era nu știu cum să mă mai gîndesc la soluția abandonului.

Am coborît în fața blocului și am văzut mașina — adică am bănuit că aceea trebuie să fie, fiindcă motorul mergea și era clar că era așteptat cineva care trebuie să urce și că acel cineva eram eu.

— Să trăiți, m-a salutat șoferul, poftiți, urcați. Sînt plutonierul Marinescu.

Am dat curs invitației și, pe drum, mi-am arătat mirarea că mă luase la sigur.

— Nu te-ai gîndit că aș putea fi altul?

— Se poate? Doar vă cunosc, lucrați la noi de o săptămînă. Nu v-am mai dus tot eu și miercuri, în Dămăroaia, cînd ați mers cu tovarășul căpitan Cercel? La spargerea aia, știți dumneavoastră...

— Aha!

Strașnică memorie vizuală! Într-adevăr, fusesem miercuri în Dămăroaia, la o spargere, unde fusesem dus cu mașina, dar figura plutonierului

Marinescu nu mi-o aminteam. În orice caz, peste cîteva zile, obișnuindu-mă cu procedura asta, m-am urcat cu multă siguranță într-o mașină de unde am fost dat jos imediat și foarte energic de proprietarul ei, așa că de atunci sînt mai atent, întrucît s-ar părea că nu toate mașinile sînt ale Miliției, asta am constatat-o personal.

Strada Glicerinei numărul paisprezece. O casă frumoasă, un fel de vilișoară clădită cu mult gust, fără ostentație, mai ales dacă mă gîndesc că pe dinăuntru arăta ca un adevărat palat.

— E groasă, bătrîne, m-a întîmpinat vocea lui Mitică Dăscălescu. Nici mai mult nici mai puțin decît zece victime. Așa ceva n-am auzit în viața mea! Nici în tratatele de criminalistică!

— Zece morți?! am întrebat eu, simțind că mi se încrețește pielea pe spinare.

— Nu, numai un mort, atîta, restul la spital. Mai e o fată făcută zob și unul care a suferit un fel de comoție cerebrală sau cam așa ceva, încolo ceilalți sînt în afară de orice pericol.

— Dar cum a fost asta, omule? Unde? A căzut vreun tavan peste ei?

— Citește ici și-ai să pricepi.

Îmi dădu o coală de hîrtie pe care m-am văzut nevoit s-o citesc, fiindcă șoferul mă anunțase pe drum că șeful grupei e căpitanul Cercel iar Mitică un fel de adjunct, așa că eram la ordinele lui.

„Declarație. Subsemnatul Blidăruș Nicolae, născut la data de 09.09.1938 în comuna Rășchitori, fiul lui Filoftei Tănase și Blidăruș Gheorghița, de profesiune mecanic de întreținere la

I.C.P.D.S.R. București, cu domiciliul în strada Vlădica Antonie nr. 5, bloc A-G 36 M, scara B etaj III, apartament 34, starea civilă căsătorit cu patru copii, precum și două pensii alimentare, declar pe propria mea răspundere următoarele :

În seara zilei de duminică 24 noiembrie curent, avînd intenția să comit o spargere la locuința din strada Glicerinei nr. 14 București, deoarece știam că locatarii casei care locuiau la adresa menționată mai sus erau plecați, iar eu ajunsesem la această concluzie de joi, cînd i-am văzut în mod întîmplător, fiindcă treceam pe stradă ca un cetățean corect și nu aveam încă intenția faptei ce am comis, și văzîndu-i că se urcă în mașină cu valizele dumnealor, mașina fiind de culoare neagră, marca Dacia 1300, dar numărul nu-l mai țiu minte, fiindcă abia pe urmă mi-a venit ideea acestei încercări nereușite, recunoscînd că regret din suflet ce am făcut.

În consecință, întrucît niște vecini le-a urat drum bun și a întrebat că cît șade acolo, fără să spună însă unde anume, care au primit răspunsul că două săptămîni, iar subsemnatul am reținut că familia era formată din trei membri, după cum urmează : un cetățean mai în etate, împreună cu o persoană care am dedus eu că este soția cetățeanului și cu o tînără cu palton bej, care spunea mamă femeiei mai sus amintite.

În acest sens, în seara de duminică, după ce mai fusesem la locuința din strada Glicerinei nr. 14 și sîmbătă seara, în scop de recunoaștere și fără scule, ca să nu pot fi acuzat de tentativă de spargere dacă mă prinde organele de miliție că dau tîrcoale în zonă și am ajuns la concluzia că nu-

mita casă din strada Glicerinei nr. 14 este fără locatari în ea, considerînd că are două intrări, ceea ce m-a determinat să recurg în seara de duminică la orele noouăsprezece și 15 minute la pătrunderea prin efracție, alegînd în acest scop ușa din spate, fiind un loc care nu se vede din stradă, precum și garduri înalte către curțile vecine.

Constatînd că de fapt nu m-a văzut nimeni, deoarece din cauza ploaiei strada era pustie iar cetățenii stăteau prin casele lor, fiind și ora înaintată, astfel încît am reușit să pătrund în interiorul bucătăriei însă nu am aprins lumina din motive de protecție iar lanterna am aprins-o numai în sufragerie, unde am văzut că se lăsaseră perdelele și am constatat că nu se vedea. În continuare, dorind să ajung în dormitor în scopul de a umbla în șifonier, cînd deodată am văzut pe pat o persoană care am zis că doarme, ceea ce am renunțat la intenția mea, precum și în bucătărie altă persoană care nu o văzusem inițial, astfel că am ieșit foarte repede din locuință și am ajuns în stradă, unde m-am întîlnit chiar în dreptul porții cu doi tovarăși lucrători de miliție iar dînșii m-au oprit, întrebîndu-mă că de ce fug.

Menționez că persoana din bucătărie stătea căzută lîngă aragaz dar nu i-am observat sexul, la fel și în dormitor.

Subsemnatul declar că am mai executat două condamnări pentru spargeri dar am lucrat curat și nu am omorît pe nimeni, fiind plecați de acasă. Declar de asemenea că subsemnatul îmi mai zice și Calu, de către prieteni, regretînd sincer cele mai sus arătate.

Aceasta este declarația pe care o dau și o semnez."

— Nu prea înțeleg, i-am spus lui Mitică.

Tocmai cînd se pregătea să-mi răspundă, a intrat maiorul Gheorghiu. Cînd a dat cu ochii de mine, a părut mulțumit.

— Îmi place că ești punctual, asta e o condiție esențială. Cred că nu mai e nevoie să-ți spun și eu, dar să repet despre ce e vorba. Avem un caz de care răspunde căpitanul Cercel, iar dumneata ești umbra lui Mitică, el are să-ți explice totul, ca unul cu experiență. La început așa e, pînă te mai înveți, pe urmă ai să mergi pe propriile dumitale picioare.

Atunci am observat din nou un lucru căruia la început nici nu prea îi dădusem atenție, fiindcă Mitică mă luase prea repede cu declarația aceea. Anume că toată casa foia de oameni de-ai noștri — pe unii îi știam deja, cel puțin din vedere — care luau de zor amprente, făceau fotografii și tot felul de asemenea lucruri.

— Ia vino-ncoace, să te pun în temă cu chestia asta, făcu Mitică trăgîndu-mă de mînă. Ne așezarăm amîndoi pe o canapea și aflai despre ce era vorba.

Zece persoane fuseseră atrase într-o cursă în casa în care ne aflăm acum. Din evidențele noastre, acolo locuia familia unui profesor universitar Pantelimonescu.

— În momentul de față, acest Pantelimonescu e plecat din București, s-a instalat pentru vreo două săptămîni la Slănic-Moldova, cu nevasta și

cu fiică-sa, așa că, pînă la verificare, îl considerăm scos din cauză.

— Atunci cine...

— Taci și ascultă! Aia vrem și noi să aflăm, cine! Dar stai să te lămuresc: omul nostru dă un anunț la mica publicitate că vinde *Istoria literaturii române* de Călinescu, stare excepțională și așa mai departe. Indică telefonul de aici și orele 17—22, în seara de sîmbătă, adică aseară. Bineînțeles că amatori se găsesc destui, numai că individul vorbește cu fiecare că lui i-o vinde. În total zece inși.

— Dar atunci cum...

— Taci și nu mă mai întrerupe! I-a luat cam așa: dumneata vii mîine la ora zece, dumneata la unșpe, dumneata la douășpe, și așa mai departe. Banii numărați, trei mii de lei, nici cinci bani mai puțin, dacă-ți convine bine, dacă nu, salut!

— Aha!

— Ei, și omul nostru azi toată ziua i-a așteptat pînă au venit oamenii, pe rînd, unul la zece, altul la unșpe... Ultimul la șapte seara. Le-a tras cîte una-n cap la fiecare, le-a luat banii, le-a administrat cîte o porție de cloroform la toți într-o egalitate, ca să n-aibă surprize cu ei și de fiecare dată se punea să-l aștepte pe următorul. Asta a fost. Acuma, să vedem ce știm noi. Individul se recomanda la telefon cu numele de Șincan, spunea că e doctor. Mai mult ca sigur că nici Șincan nu-l cheamă, nici doctor nu e și nici medic.

— Sigur că da, doar nu era el prost să...

— Bravo, văd că știi. Fii atent. Din ăștia zece inși, pe unul l-a pocnit așa tare că l-a omorît, deși

e sigur că nu asta vroia, dar a fost ghinionul lui. Pe o fată la fel, a lovit-o rău de tot, se...

— Aaaa ! Care va să zică și femei ?

— Da, două. Pe asta de care-ți spun eu a bubuit-o de i-a spart capul, iar pe un tip l-a trăsnit la fel de rău, că i-a rămas lui capul întreg, dar se pare că i-a zdruncinat creierii, că nu arată prea bine. În rest toți sînt bine mersi, sînt la spital și am apucat deja să stau de vorbă cu cîțiva din ei, în rest s-a ocupat tovarășul căpitan.

— Acuma unde e ?

— Cine, tovarășul căpitan ? E pe-aici, cred că șade și rumegă la treaba asta. Fii acuma atent, ăștia cu care am vorbit noi ne-au făcut un portret al individului, adică al unuia dintre ei, fiindcă mi se pare că sînt doi, dar în sfîrșit, ei nu l-au văzut bine decît pe unul, un moș nenorocit, gata să moară, tușește și strănută tot timpul și gîfîie de zici că i-a sunat ceasul. Descrierile coincid aproape perfect. Pe urmă ar mai fi un tip, complicele moșului...

— Stai puțin, că am o problemă. Ai zis că victimele au venit pe rînd, nu ?

— Sigur că da, pe rînd.

— Înseamnă că nu se cunosc între ei ?

— Nu, nu se cunosc — adică aici nu s-au cunoscut, că n-au avut cum. Dacă s-or fi cunoscînd dinainte, mă rog... dar aici nu s-au văzut.

— Deci n-ai stat de vorbă cu toți o dată.

— Pfui ! Mă crezi tîmpit ? Cu fiecare în parte și toți mi-au declarat cam același lucru, cu unele mici amănunte care nu coincid, dar astea n-au importanță. Adică fiecare cu părerea lui și fiecare a

observat, sau a zis el că a observat ceva anume, care i-a reținut atenția.

— Și cam care ar fi observațiile astea ale lor?

— Stai puțin, să nu ne încurcăm. Mai întîi și mai întîi toată lumea îl descrie pe moșul nostru în mod aproape identic. Pe urmă, unul din ei zice că trebuie să fie ardelean, fiindcă zice *„mă rog frumos"* — și i-am întrebat și pe ceilalți dacă au remarcat așa ceva și am primit răspunsuri afirmative. Altul zice că omul, după părerea lui, trebuie să fie vreun vorbitor asiduu de limbă franceză, fiindcă a zis *„cincisprezece ore precise"*, asta însemnînd că moșul nu se transferase complet pe terenul limbii române, ca să zic așa. Și ține cont că victimele sînt profesori de română, că la cartea asta nespecialiștii nu prea se bagă, e o ediție bibliofilă, pricepi?

— Gata! se auzi glasul maiorului Gheorghiu, mergem, aici s-a terminat! Rămîi aici, Năstase, vezi dacă se mai ivește ceva. Restul, îmbarcarea, mergem să discutăm pe îndelete.

În cîteva minute ne aflam în biroul maiorului, care și pusese de cafea. Mesteca în ibric plesnind din buze, cu o figură concentrată, pe care nu i-o cunoscusem pînă atunci. Bătînd darabana cu degetele pe tăblia lustruită a mesei, căpitanul Cercel își îngustase ochii și privea fereastra întunecată, trăgînd încet din țigară. Știam că este bolnav de ulcer și că are la activ o operație, dar atunci cînd era obosit sau cînd trebuia să-și solicite la maximum nervii, fuma țigară de la țigară. Mitică, în dreapta mea, nervos, își freca mereu obrajii cu mîinile, arătîndu-și și ochii obosiți — era în picioare de douăzeci și ceva de ore.

— Ia să auzim, începu maiorul, turnînd cafeaua în cești. Primele impresii, adică, de exemplu, cum vă explicați existența servietei. Aud?

Cred că mi-a citit nedumerirea pe figură, fiindcă adăugă repede:

— Probabil că Mitică n-a avut timp să-i spună lui Serafim chestia cu servieta. Am găsit-o pe masa din sufragerie, avea în ea douăzeci și șapte de mii de lei, prada infractorilor. Asta ar însemna cîte trei mii de lei de căciulă, minus suma de la una din victime. Fiindcă veni vorba, cum vă explicați voi absența acestor trei mii de lei! Exact atîta cît a adus unul din cei zece. Ei? Ia să v-aud.

Rămaserăm toți fără să spunem un cuvînt și se vedea clar că fiecare dintre ceilalți rumegă adînc.

— Aud? făcu maiorul.

Mi-am luat inima-n dinți și am spus prima explicație care îmi venise în minte:

— Dacă-mi permiteți, tovarășe maior, aș crede că unul din cei zece a vrut să-i tragă clapa celui cu cartea. Adică a venit la fața locului fără un ban și intenția lui era să pună mîna pe carte fără să mai...

Aici m-am oprit, văzînd parcă un aer de îngăduință pe fețele celorlalți.

— Nu e rău, făcu maiorul încurajator, însă, oricum, trebuie să ținem seama că avem de-a face aici numai cu oameni, vorba aia, tot unul și unul, intelectuali, care va să zică privind lucrurile, nu-i așa, din punct de vedere... În sfîrșit, ar fi o explicație pe care o reținem. Altceva?

Căpitanul Cercel intervenî:

— Eu cred că cele spuse de tînărul nostru prieten nu trebuiesc privite cu prea mare ușurință. Doar avem, slavă Domnului, destulă practică în breasla asta ca să nu ne mai încurcăm în asemenea mofturi, că adică un om mai subțire n-ar fi în stare să...

— Pardon, m-ai înțeles greșit, sări maiorul, am vrut doar să spun că aproape toți oamenii noștri sînt profesori sau studenți la filologie, adică o meserie pașnică, nu-i așa, care nu te împinge la...

— Bunăoară, îl întrerupse căpitanul, Bălășoiu este un om atît de pașnic încît a fost boxer și l-au exclus din viața sportivă pentru că era un bătăuș. Asta în particular, nu pe ring! Ia să ne uităm noi mai bine la varianta asta, fiindcă am impresia că locotenentul Serafim n-a spus o prostie.

— Absolut, absolut, recunoscu maiorul, doar așa am zis și eu, că este o variantă de care trebuie să ținem seama.

— Dacă-mi permiteți, tovarășe maior...

— S-auzim, Mitică, dă-i bătaie!

— Eu, începu Mitică foarte aprig, optez pentru altă variantă, deși zic că și varianta lui Serafim trebuie reținută. Varianta mea este următoarea: omul nostru, adică doctorul Șincan, cum s-a recomandat el, îl pocnește bine pe Bălășoiu Victor, adică ultima dintre victime. Îi ia banii, pentru sănătosul motiv că ce-i în mînă nu-i minciună, apoi, tocmai în momentul în care se pregătea să-i pună în servietă, aude umblîndu-se la ușa din spate, de la bucătărie. Noi știm că era Blidăruș, spărgătorul, însă el nu avea de unde să știe asta, prin urmare își face socoteala că trebuia să se fi întors stăpînii casei. Sare urgent pe fereastra de la baie,

pe care să ne amintim că noi am găsit-o întredeschisă, asta explicînd de ce nu a mai luat servieta, care era în sufragerie, și de ce din servietă lipsesc trei mii de lei. Banii ăștia îi avea în buzunar cînd a fugit. Asta este ipoteza mea.

— Plauzibil, făcu maiorul jucîndu-se cu creionul pe care îl tot învîrtea pe masă ca pe un titirez. Altă ipoteză? privi el spre căpitanul Cercel, care rămăsese tăcut.

— Nimic. Eu mă raliez la părerea lui Serafim. Unul din cei din casă este un pungaș care, auzind la telefon vocea unui bătrîn rablagit, a zis să dea o lovitură luînd cartea fără să o plătească. Cu alte cuvinte, a încercat să vîndă castraveți la grădinar. Mi-a mai povestit nu știu care, tot așa, un caz...

— Bine, sări Mitică, dar atunci cum se face că nu a reușit? Asta înseamnă că a venit pregătit și, abia intrat în casă, i-ar fi tras bătrînului una în cap, nu? Ia să ne gîndim la psihologia infractorului, la tensiunea psihologică de care e cuprins în momentele premergătoare infracțiunii! Mai stătea el ca mielul la tăiere? Și pe urmă...

— Aici n-ai dreptate, îl întrerupse căpitanul, tăios. În primul rînd că acest bătrîn, în ciuda vîrstei foarte înaintate, nu e dintre cei care să fie dați jos cu un deget. Să ne închipuim că cel care avea intenția asta, de a lua cartea fără bani, a fost avocatul Pîrvuleț, adică singura victimă care a decedat. Pîrvuleț e dedat în ultimul grad exceselor, în special tutun și femei. Întîmplător îl cunoșteam personal și știu că nu se dădea în lături nici de la pahar. Prin urmare, acest moșneag pe care îl găsește el în casă cînd vine să facă isprava îl poate pune destul de ușor cu botul pe labe.

— Mai mult decît atît, am îndrăznit eu, văzînd ce preț mare se punea pe ipoteza mea, aș zice chiar că în cazul acesta am avea și explicația morții lui Pîrvuleț, nu? Probabil că a avut loc o luptă și bătrînul Șincan l-a lovit mai tare decît pe ceilalți.

Am rămas cu răsuflarea tăiată, așteptînd să văd rezultatul, dar de data asta n-am avut același succes, fiindcă însuși căpitanul m-a contrazis imediat:

— Nici discuție! N-ai văzut ce spune legistul? Aceeași lovitură în ceafă, ca la ceilalți. Dar putem explica altfel chestia asta.

— Ei? făcu maiorul. Cum?

— Simplu. Din cîte au declarat cei ascultați de noi, lucrurile s-au petrecut, aproape invariabil, cam așa: bătrînul îi poftește să intre în casă, îi invită în sufragerie, le oferă un scaun, apoi se scuză pentru cîteva momente, ca să aducă obiectul tranzacției, cartea adică. Omul se așază liniștit și bătrînul se îndreaptă spre o ușă deschisă *aflată în spatele clientului*, după care acesta din urmă este lovit în ceafă. În mare, cam așa s-au petrecut lucrurile cu fiecare dintre ei. În cazul lui Pîrvuleț, pe care-l bănuim noi, convențional, firește, va să zică în cazul lui lucrurile se prezintă exact la fel, fiindcă e greu de crezut să se fi repezit la bătrîn de cum a intrat pe ușă. Pîrvuleț își face socoteala să aștepte pînă apare bătrînul cu cartea, după care să-l atace. Pînă atunci, însă, o pățește, fiindcă i se întîmplă și lui ca și celorlalți. Cît despre faptul că a murit, asta trebuie pusă pe seama constituției lui slăbite de excese. De altfel, legistul a fost

clar : stop cardiac. Așa cred eu că s-au întîmplat lucrurile.

Se așternu din nou liniștea și cred că dacă aș fi putut citi în gîndurile lor aș fi aflat cele mai neașteptate ipoteze. Creierul fiecăruia lucra febril și ochii stăteau ațintiți fără să vadă.

— În orice caz, începu maiorul, în orice caz asta rămîne ca ceva secundar. Deocamdată să vedem ce putem face. De unde putem apuca afacerea, ca să putem da de vreun fir.

— Capete ar fi destule, se repezi Mitică, avem de unde începe, dar tare aș zice că aici a lucrat un tip cu cap...

— Sau doi tipi cu cap, rîse căpitanul. Să nu uităm că s-a pomenit ceva despre un al doilea.

— Sigur că da, nici vorbă, vroiam doar să spun că afacerea e prea bine pusă la cale și prea e multă ingeniozitate aici ca să putem pune mîna pe mare lucru dintr-o dată. Totuși, aș zice cam așa : mai întîi și mai întîi la ziar. Cine a dat anunțul ? Cu toate că bag mîna-n foc că omul nostru — sau oamenii noștri, în sfîrșit — și-au luat unele măsuri ca să n-aibă surprize.

— De asta se ocupă Năstase, notă maiorul. Chiar că ar fi mare pleașcă să punem mîna pe el așa, ca din oală. Acolo se cere buletinul și parcă ar fi prea frumos ca să mai fie și adevărat.

— Pe urmă, continuă Mitică, punem problema casei. Cum a reușit să ajungă acolo ? Fiindcă în casa respectivă, din cîte aflăm de la evidența populației, locuiește un profesor universitar, mă rog, om care nu poate fi suspectat că ar avea vreo legătură cu asta, fiindcă...

— Fiindcă e un intelectual subțire, nu ? întrebă malițios căpitanul Cercel.

— Nu de asta, ci fiindcă e plecat de o săptămînă la Slănic-Moldova, fiind cam suferind cu nervii.

— A, just, ăsta e un alibi de fier. Cred că nici nu trebuie să ne batem capul prea tare cu el, numai o verificare... Hm ! Aș zice că tînărul nostru prieten, locotenentul Serafim — făcu el întorcîndu-se către mine — tînărul nostru prieten poate merge să verifice cum stau lucrurile la Slănic-Moldova...

M-am simțit amărît : iar cu chestii de-astea, departe de miezul problemei ?

— Nu, nu, îl întrerupse maiorul, tînărul intră în foc, merge cu Mitică de colo pînă colo, avem alte treburi cu el, cred că a depășit faza asta a verificării de alibiuri și alte asemenea mărunțișuri, acum e timpul să intre în miezul unei anchete, să fie tot timpul pe față, cum s-ar zice.

— Mă rog, interveni căpitanul, rămîne totuși de văzut cine și cum. Nu ? Ei... ia să încercăm noi reconstituirea, pe plan general, să vedem ce știm și ce nu știm, cine e și cine nu e.

Mai tîrziu aveam să mă mai obișnuiesc cu ședințele acestea de început, unde fiecare își expunea punctul de vedere și nu numai atît, dar căuta să și-l impună, căutînd argumente și contraargumente, pe scurt, înregistrînd o asemenea ședință pe bandă de magnetofon și dînd-o cuiva care să nu știe românește — ca să nu înțeleagă subiectul —, acest cineva ar fi putut să jure că cei înregistrați se ceartă de mama focului, avînd cine știe ce moștenire de împărțit, și că nu mai lipsește

mult să se ia la bătaie. Pe scurt, deşi maiorul Gheorghiu pretindea disciplină şi în şedinţele astea, se discuta şi se tot discuta.

— Mai bem cîte una? întrebă candid căpitanul Cercel, că mi-e un somn de pic de-a-n-picioarelea.

Maiorul puse iar de cafea — era un bufet acolo, dar nu ştiu dacă la ora respectivă era deschis şi apoi, maiorului Gheorghiu nu-i plăcea cafeaua decît făcută de mîna lui.

— Iată cum stau lucrurile în concluzie, începu căpitanul, cu stiloul şi carnetul în mînă. Punem prima întrebare: cine a dat anunţul la mica publicitate. Acolo anunţurile nu se primesc decît pe bază de buletin de identitate şi, aşa cum zicea Mitică adineauri, putem afla ceva. Chiar dacă nu mare lucru, s-ar putea totuşi să dăm de-un fir. Personal pun mîna în foc că era un buletin furat sau ceva de genul ăsta, dar oricum, Mitică e băiat descurcăreţ şi află el ceva noutăţi. Îl ia cu el şi pe locotenentul Serafim.

— Bun, făcu maiorul, una la mînă. Mai departe.

— Mai departe trebuie stabilit cu exactitate dacă proprietarul casei are sau nu vreo legătură cu treaba asta. Cineva trebuie să discute cu el şi, în afară de asta, să stabilească, dacă se poate, cît mai exact, cine anume ar fi avut posibilitatea să pună mîna pe cheie şi să-şi facă o dublură.

— A, staţi puţin, că aici ne-ncurcăm, sări Mitică — şi zău că-l invidiam pentru siguranţa cu care discuta lucrurile astea, care pentru mine erau confuze. Numai o secundă: oare omul nostru a intrat în casă cu cheia? Calu, de exemplu, n-a avut cheie şi a mers la sigur.

— Uite că ajungem mai devreme decît trebuia la psihologia autorului, pufni nemulțumit maiorul.

— În orice caz, îndrăznii eu, cel în cauză era de-al casei, nu? El a știut, de exemplu, de plecarea stăpînilor casei la băi.

— Și Calu a știut, mă contrazise maiorul, și nu era de-ai casei. Deși nu trebuie să ne...

— Nu-i nimic, nu-i nimic, tinere ucenic, zi-i mai departe, că am impresia că n-ai terminat, mă încurajă căpitanul.

— Voiam să mai spun, îmi luai eu inima-n dinți, că, din cîte am înțeles, ferestruica de la baie a fost găsită deschisă. A lăsat-o așa infractorul, cînd a fugit? Sau poate că, fiind un obișnuit al casei, a venit în vizită înaintea plecării la băi a locatarilor și a aranjat într-un fel ferestruica, pentru a o putea deschide apoi pe dinafară, cînd urma să vină să se stabilească în casă pentru o zi? Sau poate că pur și simplu a putut să șterpelească o cheie de la careva de-ai casei — dacă era un intim al familiei — și să-și facă o dublură. Sau nu și-a mai făcut nici una, a păstrat cheia pentru el iar cel din familie rămas fără cheie și-o fi zis că a pierdut-o, că se prea poate și asta, și și-o fi făcut alta. Să vedem ce zice laboratorul despre broaștele de la ușă, să vedem dacă au fost forțate sau dacă s-a intrat cu cheia originală — sau măcar cu o copie...

— Asta s-a făcut, interveni Mitică, dar s-ar putea să avem următorul ghinion: analiza să arate că broasca din față e nevătămată deci n-a forțat-o nimeni, iar cea de la intrarea din spate este. Atunci mergem de-a dreptul la noroc, fiindcă n-o să putem stabili nimic precis, o să avem mai multe

versiuni, toate absolut plauzibile: infractorul nostru a intrat pe ușa din față, cu o cheie potrivită sau chiar cu cea originală — asta ar fi una. A doua versiune ar fi că infractorul a intrat pe ușa din spate, forțînd-o, dar asta n-are să se poată verifica, fiindcă după aceea a mai forțat-o și Calu, iar laboratorul n-are să poată stabili exact dacă urmele sînt de la doi inși sau numai de la unul.

— Aș zice, întrerupse maiorul, că putem pune problema și altfel, fără a risca prea tare să ne păcălim, în sensul că, oricum, Calu e un artist în branșa asta și nu chinuie prea tare o broască, în timp ce celălalt o fi zgîlțîit-o mai tare. Ar fi un indiciu, slab, e drept, dar indiciu.

— Dar dacă și celălalt e tot un artist? încercai eu.

Rîseră toți.

— În cazul ăsta punem mîna pe el în două ore, zise căpitanul. Avem lista completă cu *artiștii* ăștia și îi dăm cazul lui Năstase, îi verifică el pe toți și-n două ore aflăm cine-i omul. Numai că nu trebuie să uităm un lucru: aici nu s-a lucrat cu bijuterii, nu s-a lucrat cu dolari, nici cu alte borfeturi, s-a lucrat cu o carte. Ia dumneata lista cu spărgătorii din București și din provincie și spune-mi pe urmă cîți dintre ei au auzit de Călinescu. Și nu e destul să fi auzit, mai trebuie să mai știe și că ăsta a scris o carte care se vinde la niște prețuri teribile...

— Ha! făcu triumfător maiorul, eram sigur că ai să zici asta, eram sigur și mă miram că întîrzii. Dar dă-mi voie să te combat și să-ți amintesc că nu excludem posibilitatea de a avea de-a face cu doi inși care au pus la cale treaba asta! Un bătrîn,

care probabil că este inițiatorul, creierul problemei, și un tînăr, care poate fi artistul cu mîna de aur, căruia nu-i rezistă nici o broască... Ei ?

— Oricum, pînă nu vedem ce zice laboratorul, nu ne putem pronunța. Adică ia stai așa, că poate or fi terminat...

Maiorul puse mîna pe telefon, chemă laboratorul și se interesă ce e cu broaștele ușilor din strada Ghicerinei. Peste cinci minute avea în față raportul scris : ușa din spate avea broasca foarte ușor forțată, cea din față...

— Neatinsă, nu-i așa ? întrerupse căpitanul.

— Nu, aici scrie că „nu prezintă indicii că s-ar fi umblat cu alte chei decît cea originală", dar, ca să-ți fac plăcerea, pot zice și că e neatinsă.

— Da, just, așa e, făcu și Mitică, nici un spărgător nu se apuca să mesterească broasca dinspre stradă, să-l vadă tot tîrgul.

— Prin urmare, continuă maiorul, trebuie ca cineva să stea de vorbă cu stăpînii casei, să vadă cine putea avea la îndemînă niște chei. Știu că s-a formulat aici părerea precum că omul nostru, fiind un obișnuit al casei, a aranjat ferestruica de la baie, înainte de plecarea la băi a amfitrionilor. Exclus ! Capul familiei o fi el un intelectual distins, profesor universitar, deci îl putem considera, deocamdată, un distrat, însă cu el mai stau și două femei, soția și fiica — și nu trebuie scăpat din vedere că femeile, de regulă, sînt mai chibzuite, n-ar pleca în concediu fără să verifice toate chestiile astea. Oricum, se va vedea dacă ferestruica respectivă a fost meșterită sau nu. De discutat cu familia Pantelimonescu, locatarii casei, va discuta căpitanul Cercel. Nu putem recurge la telefoane,

să ne ajute careva de-ai noştri din Slănic-Moldova, fiindcă e vorba de o grămadă de lucruri. Plecarea — cît mai repede, firește, după ce terminăm aici de pus la punct treburile fiecăruia. Și revenirea — și mai repede. Acum e ora două și jumătate... cred că pe la prînz ești înapoi. Poate și mai devreme, asta ar fi și mai bine. Pe urmă ar mai fi de discutat cu victimele care la început nu erau în stare să stea de vorbă. Mai exact, făcu el uitîndu-se în carneţel, Buligă Aurelia și Bălășoiu Victor. Să lămurim chestia cu numărul infractorilor, fiindcă de la Bălășoiu am înţeles că ar fi vorba de doi inși, unul bătrîn și unul tînăr. Să vedem ce e adevărat în asta și ce e nălucire — fiindcă un cap bușit așa tare poate vedea și ce nu e. Se mai întîmplă. De vorbă cu ei am să stau eu. Și, fiindcă la așa un caz echipa e prea mică, am să raportez șefului, să vă mai dea ajutoare.

Am înţeles că maiorul Gheorghiu în fond se alăturase echipei numai pentru că înţelesese că eram prea puţini ca să facem faţă. Obligaţia lui nu era asta, mai răspundea încă de cîteva echipe, fiecare cu cazurile ei și dacă ar fi stat atîta timp pentru orice problemă, ar fi însemnat să se împartă în mai multe părţi.

Căpitanul Cercel plecă și noi rămaserăm cîtva timp liberi. Asta era un fel de-a zice, fiindcă am fi avut destule de făcut, dar ora nu ne permitea să începem treaba pe viu — de exemplu, Mitică și cu mine trebuia să mergem să ne interesăm la redacţia ziarului, ca să vedem cine dăduse anunţul cu cartea lui Călinescu. Dar mai aveam de aștept tat cîteva ore pînă să putem începe treaba. În timpul acesta căpitanul Cercel era în drum spre

Slănic-Moldova, iar maiorul Gheorghiu avea acum treabă cu alții.

— Aici, bătrîne, nu se doarme nici ziua nici noaptea, îmi explică Mitică. Ba chiar mă mir că șeful a stat atîta cu noi, fiindcă am impresia că Turculeț a pus mîna pe omul lui și e vorba să-l umfle, de-aia l-a luat pe șef la o parte imediat ce-a terminat cu noi, stătea ca pe ace, nu l-ai văzut?

Șeful era maiorul Gheorghiu, iar Turculeț era un locotenent major care tocmai atunci, noaptea, obținuse dovezi sigure într-un caz la care lucra, dar a trebuit să aștepte pînă cînd maiorul Gheorghiu a terminat cu noi.

— Dacă vrei să te culci, făcu Mitică, am eu un pat pliant în birou, ți-l cedez cu plăcere. Vreo două ore de somn tot mai prinzi și o să ai nevoie, că ne-așteaptă alergătură lungă, nu glumă. Nu știu cînd ai să mai ai ocazia să dormi, așa că eu zic să te pui puțin la punct.

— Și tu?

— Uite, eu citesc puțin datele victimelor, tocmai mi le-a adus un băiat de la *evidență* și să vedem ce putem scoate de aici.

M-am arătat hotărît să stau cu el și să citim amîndoi datele respective, fiindcă pe de o parte îmi era rușine să dorm în timp ce prietenul meu muncește, iar pe de alta fiindcă voiam să mai prind cîte ceva din dedesubturile noii mele meserii.

— Îmi place că ești silitor, rîse Mitică, satisfăcut, eram sigur că așa ai să zici, bravo! Hai să vedem.

Nu era mare lucru, doar datele generale, adică locul și data nașterii, starea civilă, domiciliul și cam atîta.

— Cazier n-are nici unul, plesni Mitică din buze, și asta-i și bine și rău. E bine fiindcă avem de-a face cu oameni serioși și e rău fiindcă nu prea avem date în plus despre ei. Dar cu chestia asta n-ai nici o grijă, să vezi că șeful (aici vorbea despre maiorul Gheorghiu) să vezi că are să ne pună să-i facem dosărel cu ce-a mîncat fiecare din ăștia zece inși în ultimele douăzeci și patru de secole, ce haine a purtat, cu cine a avut relații, în sfîrșit, tot tacîmul... Dar las' că la asta am eu remediul, acuma știu cum se face. La început, prima dată cînd m-au pus să adun date despre unii — victimele adică — m-au întrebat după o jumătate de zi dacă sînt gata cu treaba, și eu abia eram pe la jumătate cu primul. Ca să vezi!

— Și dacă o să fie vorba de adunat date despre toate cele zece victime, atunci cum o să facem? am întrebat eu, cuprins de fiori la auzul a ceea ce ne aștepta.

— A, nu-i mare lucru, trebuie doar să fii atent la gura lumii și gata. Uite cam cum stau lucrurile: pentru fiecare om — și cînd zic așa mă refer la oamenii pașnici, cum sînt oamenii noștri, cei zece, nu la pușlamalele cu cazier — va să zică, pentru a ști cam totul despre un om trebuie să stai de vorbă cu șapte-opt inși. Și vecini și colegi de serviciu. Uite, să-ți dau un caz, de exemplu eu trebuie să fac raport despre Cutăroiu, să-i prezint un portret așa, la micrometru, cum zice șeful (asta era vorba maiorului Gheorghiu, cu micrometrul). Teoretic, lucrurile stau cam așa: la locul de muncă

omul meu este potrivit, adică nici prea-prea nici foarte-foarte, cam asta e media în general. Excepțiile sînt rare, adică omul e un puturos — și asta aflu numaidecît — sau e un tip foarte capabil — și asta iar o aflu numaidecît. În cazurile astea extreme lucrurile stau simplu, măcar că poți avea și surprize, adică un om model la locul de muncă să fie un borfaș și așa mai departe, dar eu vorbesc despre oamenii obișnuiți, adică...

— Adică nici prea-prea nici foarte-foarte, completai eu.

— Exact. Va să zică Cutăroiu al meu șade în strada nu mai știu care. Mă duc prin vecini și mă interesez — fii atent, asta e teoretic! Mă duc, va să zică, prin vecini și vorbesc cu trei-patru inși. Fă și tu socoteala cam cît am de discutat cu fiecare din ăștia. Mai ales că oamenii își zic așa: milițianul pleacă, vecinul rămîne, prin urmare de cele mai multe ori o scaldă și nu spun tot. Poate că omul își bate nevasta, poate că ea-l înșeală și el nu zice nimic, poate că... în sfîrșit, oamenii își țin gura tocmai atunci cînd e nevoie să și-o lase cît mai slobodă. Cică morala și etica, auzi la ei! În sfîrșit, asta înseamnă cam o oră sau două de pierdut cu fiecare vecin, deci o jumătate bună de zi pierdută, fiindcă de cele mai multe ori nu afli decît lucruri care nu fac doi bani. Se mai întîmplă ca omul nostru să fi avut un proces, sau să fie în dușmănie cu vreun vecin — și atunci ar însemna să mergi la judecătorie și să iei la mînă dosarul procesului, să încerci să-i ghicești caracterul din mobilul procesului, din dovezile pe care le-a adus, dacă a încercat sau nu să umble cu cioara vopsită, în

fine, ar însemna să nu mai sfîrșești niciodată. Sau la un caz să lucrăm două-trei sute de inși și asta iar n-are nici un chichirez...

— Bine, am înțeles, asta teoretic, cum ai zis. Practic cum faci să le afli pe toate?

— De aflat le aflu eu oricum, pînă la urmă, dar e vorba să le aflu rapid și cu siguranță, adică să nu-mi strecoare careva la ureche cine știe ce aiureli pe care eu să le iau de bune. Fii atent: lucrul cel mai important e să știi cu cine stai de vorbă și să-l faci să-și dea imediat drumul, ca să nu mai pierzi timpul cu el dîndu-i asigurări că totul rămîne secret și așa mai departe. În primul rînd stai de vorbă cu sectoristul. Dacă e vechi în sector, atunci cunoaște toată lumea și trebuie să fie la curent, în linii mari, cu toate situațiile mai speciale. Și o situație foarte specială este următoarea: cine din partea locului e om de încredere și poți sta de vorbă cu el fără teamă că are să-ți umble cu fițe. Și omul îți spune: uite, cutare vecin e om serios, se poate discuta cu el fără nici o teamă în privința asta. Sau, și mai important, la cutare apartament din blocul lui se află o babă. Asta-i de bază, curat chilipir, baba îți spune despre Cutărescu al nostru și ce vrei și ce nu vrei. Pe urmă sectoristul îți mai poate spune așa: cel mai apropiat milițian de casa lui Cutărescu șade la următoarea adresă. Mergi atunci la nevasta miliționului și o întrebi, fără nici o teamă că trebuie s-o iei pe departe sau că are să umple mahalaua, fiindcă nevestele noastre știu ce-i aia disciplina. Dacă miliționul șade cu maică-sa ori cu soacră-sa, atunci lucrurile sînt clare: le rogi frumos, le spui că dai pe-acolo mai pe seară și la ora respectivă

ele îți spun tot ce-au aflat. Mai e ceva. Milițienii pensionari, ăștia n-au somn, închipuie-ți și tu că din viața asta agitată, cu nopți nedormite, cu alergături, cu frecușuri, cu mese uitate, cînd te scoli și nu știi cînd te mai culci sau unde te mai culci, mă rog, închipuie-ți că din viața asta treci direct într-una de pensionar liniștit, fără să te mai cheme telefonul, fără să mai ai atîtea pe cap. La început e lux, își fac oamenii tabietul, își beau cafeluța, își citesc gazeta, se uită la televizor, pun trandafiri în fața casei, mă rog, se simt ca în rai. Dar după cîteva zile începe să li se urască și s-a zis cu tihna lor. Cînd sună telefonul, omul nostru întinde o mînă spre receptor, cu cealaltă începe să-și descheie pijamaua și-și caută hainele din ochi — obișnuința de o viață-ntreagă, n-ai ce-i face. Și telefonul ăla cine știe ce bazaconie mai vrea și el — ba chiar se poate să fie vreun fost coleg, pensionar și el, și-atunci e jale, că mai tare își aduc aminte amîndoi! Pe scurt, omul nostru, milițianul pensionar, care toată viața a fost cu ochii în patru, continuă să-și observe, din pură obișnuință, mediul în care trăiește. Un amănunt cît de mic aflat din întîmplare dimineața la lapte i se înfige în creier și cînd vin eu, după șase luni, și-l aduce aminte. Nu că și-ar fi pus în cap că amănuntul respectiv are vreo importanță, nu, ci l-a reținut fiindcă ochiul lui s-a obișnuit ani de zile să nu scape nimic, asta a ajuns un reflex, el nici nu-și dă seama de faptul că a reținut o figură sau cutare vorbă aruncată de două cumetre. Ei bine, cînd mă duc la el și-i spun că mă interesează Cutărescu, domiciliat în apropiere de el, moșul zice că i-a intrat un arhanghel în casă, așa-i de

fericit că are ocazia să mai aibă de-a face cu vechea lui îndeletnicire. Pe scurt, se poate întîmpla ca el nici să nu-l cunoască pe Cutărescu, dar dacă-i arăt fotografia individului, imediat zice : „Stai așa, că-l știu : ăsta e unul așa și pe dincolo, îmi miroase a pungaș" sau „îl văd mereu pe stradă, cutare și cutare, face și drege, e mereu cu unul așa și pe dincolo, se cunoaște cu Cutărică, ăla-l știe mai bine" și așa mai departe. Gata treaba, n-am nevoie să umblu pînă-mi iese limba de-un cot, măcar că de data asta, cu zece inși, eu zic că are să fie al dracului de greu să scotocim. Dar oricum, într-o zi rezolvăm.

Am rămas impresionat de expunerea lui Mitică, fiindcă înțelegeam că are să-mi cam trebuiască timp pînă să deprind toate astea.

— Și încă asta nu-i nimic, bătrîne : cînd ai noroc ca omul să fie divorțat, atunci ai de lucru serios, că nici naiba nu mai știe cum stau lucrurile. În orice caz, îți dau un sfat : niciodată să nu iei de bun ce găsești într-un dosar de divorț de la tribunal, fiindcă în procesele astea se minte cel mai mult. Trebuie verificat totul în cele mai mici amănunte, fiindcă altfel precis că o iei pe o pistă greșită. Uite, de exemplu, unul își prinde nevasta cu altul și firește, face scandal. Martori n-are și nu poate porni acțiune în regulă pe chestia asta. Dar nevasta poate să facă și mai rău : se înțelege din timp cu respectivul ei și cînd e prinsă face scandal ea, iar respectivul, care între timp s-a îmbrăcat și e văzut de vecini ca om onorabil, declară că a sosit la domiciliul în cauză pentru cutare motiv aiurea și că omul tocmai își bătea nevasta, iar pe el l-a tras înăuntru și l-a cîrpit, nă-

zărindu-i-se că venise pentru nevastă-sa. Lumea imediat începe : vai, sărăcuța, cum o chinuie fiara de bărbatu-său, și dă-i, și dă-i... Între timp, din cauza scandalului, careva cheamă miliția, sosesc oamenii noștri și-i iau pe toți la întrebări, noi mirosim cum stă cazul, că doar de-aia sîntem milițieni și știm să ne uităm bine la ei, dar lumea rămîne cu impresia respectivă și mahalaua așa știe : că venind un cetățean într-o seară, a fost luat la bătaie de soțul gelos, care a zis că bietul om venise să-i ia nevasta. Să-ți stea mintea-n loc, nu alta ! Uite, tocmai pentru motivul ăsta trebuie să fii foarte atent cu cine stai de vorbă cînd e vorba de relații despre cutare sau cutare cetățean, fiindcă altfel iei de bune cine știe ce tîmpenii de-astea. Uite, să-ți dau un caz : una din victimele astea, Purilă Elvira, e în divorț. Dacă avem timp, o să fim atenți la procesul ei, zău că nu cred să nu fie ceva la mijloc.

— De unde știi ?

— Păi tu n-auzi că e vorba de un proces de divorț ? În procesele astea doi martori din trei mint de îngheață apele, iar al treilea nu-și aduce aminte de ce nu-i convine părții care l-a propus.

— Hm !....

Mi se cam amestecau lucrurile în cap, dar începeam să înțeleg că nu era vorba de un dar special, ci doar de atenție multă și, mai ales, experiență, ca să fii un milițian bun, cum scrie la carte.

Avea dreptate maiorul Gheorghiu.

* * *

La ora şapte fără cîteva minute eram cu Mitică la redacţia ziarului şi stăteam de vorbă cu tînăra care primise anunţul cu *Istoria* lui Călinescu. O fată subţirică şi cam fără gust, fardată din belşug şi îmbrăcată cu ce se nimerise, deşi sînt sigur că studiase mult problema înainte de a se îmbrăca dimineaţă. Se vede treaba că o fi şi aici vorba de un dar anume, acela de a şti să te îmbraci cum trebuie.

Anunţul fusese predat vineri de dimineaţă, cu taxă de urgenţă, pentru a apărea în numărul de a doua zi. Cel care venise cu el se numea Ţurcălău Armand şi locuia în strada Tiroidă numărul 6. Funcţionara şi-l amintea foarte bine, tocmai din cauza insistenţelor depuse pentru urgentarea apariţiei anunţului, pentru care plătise şi o taxă considerabilă. Un bărbat aproximativ înalt, foarte legat — dar fără să fie gras, ci chiar mlădiu, din cîte îşi putuse da ea seama — blond, cu barbă neîngrijită. Avea o cicatrice pe obrazul drept, o cicatrice care se prelungea în jos („Probabil că tocmai de-aia şi-a lăsat şi barbă, ca să mai ascundă din ea") şi trăgea puţin un picior. Cicatricea o avea de curînd.

— Vă pricepeţi ? întrebă Mitică.

— Nu, nu mă pricep, dar în fotografia de pe buletin nu o avea. Iar buletinul este eliberat — staţi puţin... la şase ianuarie, anul ăsta, deci nu cu prea mult timp în urmă. A, ştiu ce vreţi să spuneţi, zîmbi ea văzînd că Mitică dă s-o întrerupă, fotografia din buletin a lui era, nici discuţie, deşi

n-avea barbă. Cred că suferise vreun accident, fiindcă ținea o mînușă pe mîna dreaptă. O voce spartă, dogită, cam caraghioasă. Și încă ceva, continuă ea cu volubilitate, cred că nu mă înșel, dar aș zice că omul nu era chiar român curat, deși după nume nu s-ar zice.

— Adică cum? întrebarăm amîndoi într-un glas.

— Avea... cum să vă spun, nu accent, fiindcă vorbea perfect, dar așa, prea vorbea corect, era atent la cum se exprimă și articula cuvintele prea exact, prea complet... De exemplu, în loc să zică „anunțu-ăsta", cum zice toată lumea, el zicea „acest anunț", separa frumos cuvintele, nu le pronunța legat, în sfîrșit, vorbea prea corect, deși s-ar putea să mă înșel...

— Vă mulțumim, se înclină Mitică, iar eu îi urmai exemplul. Nu vă supărați, vă rog, am vrea să știm exact cu cine am vorbit... dacă sînteți amabilă...

— Cum să nu, Piciu Lelia mă numesc.

— Vă mulțumim încă o dată... Sărut mîinile...

Nu plecarăm imediat, ci mai trecurăm și pe la biroul de evidența personalului, unde Mitică se interesă discret de adresa tinerei cu care vorbiserăm, notîndu-și-o grijuliu într-un carnețel.

— Fii atent, bătrîne, îmi spuse el la înapoiere, ți-am spus despre oamenii cărora nu le scapă nimic, fata asta e una dintre ei. Carnețelul ăsta — îl vezi? — e plin cu nume de oameni de-ăștia. Nu se știe niciodată dacă n-o să am vreun caz prin jurul casei ei și nu strică să mă duc să stau de vorbă cu ea. Fata asta face mai mult ca șapte oameni aleși la întîmplare, pricepi?

Mitică mai luase de la redacția ziarului încă trei sau patru nume, ale unor cetățeni care figurau în registru în vecinătatea lui Țurcălău al nostru, deci care fuseseră la coadă în preajma lui și cu care urma să stăm de vorbă.

— Să știi de la mine, bătrîne, adăugă el cu aerul unui detectiv vechi, deviza milițianului este următoarea: „Niciodată nu se știe de unde sare iepurele", ține minte chestia asta, de la mine. Nu-ți iau un ban, ți-o ofer gratis, dar e rodul unei experiențe de cinci ani!

Trecem pe rînd pe la cetățenii în cauză. Pe la unii — acasă — la alții — la slujbă.

Trandafir Gheorghe. Habar n-are de nimic, el e și cam tare de urechi, știți, vîrsta... Nu că ar fi bătrîn, doamne ferește, dar, vorba aia, douăzeci de ani e una și șaizeci de ani e alta.

Albu Cristina. Da, cetățeanul era în spatele ei și nu prea l-a observat bine. Mirosea dezgustător, dar absolut dezgustător, a tutun. Are idee cum îl cheamă? Nu. Altceva? Avea un semn, așa, pe față, ca o cicatrice, dar nu e sigură. Știți, domnul acela era în spatele ei și nu se putea întoarce, ar fi fost absolut indecent. Pe undeva, are totuși impresia că era foarte bine îmbrăcat. Are ea un instinct care nu o înșeală, era un om cu posibilități materiale. Altceva? Nimic. Atunci vă mulțumim și ne scuzați. Sărut mîna. Le revedere, nu face nimic.

Gavrilescu Mihail. Doctor Gavrilescu Mihail. Miliția? Doamne ferește, vedeți-vă de treabă, tovarăși, el e cetățean cinstit. A, da, a făcut închisoare pentru întrerupere ilegală de sarcină, dar asta e chestie veche, nici vorbă. Anunțul? Are

actul la mînă, casetofonul i-a fost adus de un văr... Care Țurcălău? N-a auzit nimeni de nici un Țurcălău, nu, dumnealui n-are de-a face cu Țurcălăi, dumnealui se gîndea la diverse probleme. Regretă, dar nu poate fi de folos cu nimic, deși ar dori-o din tot sufletul. Îi pare rău, la revedere. Nu face nimic. (Bine că s-au dus dracului!)

Enache Florin. Cine, bărbosul care insista să-i bage anunțul în numărul de-a doua zi? Da, dom'le, o carte, ce carte o mai fi fost și aia, soarele mă-sii! Zicea că e urgent, a plătit și o taxă țeapănă. Da, unul cu o tăietură zdravănă pe față, lucru serios. Cam șchiop, dar puțin de tot, abia băgai de seamă. Lux îmbrăcat, țoale prima. Mînușă pe o mînă. Altceva? Nimic, să trăiți. La revedere. A, pardon, tipa de la ghișeu trebuie să-l știe mai bine, chiar dom'le, ce-ar fi să vă duceți la ea și s-o-ntrebați, că ea a stat de vorbă cu el, precis că are și numele și adresa crestatului, că acolo se stă de vorbă numai cu buletinu-n mînă. Da? tipa de la ghișeu? Să trăiești, băiat deștept, la ea ne ducem, ne-ai dat un sfat bun, bravo. Ne-ai pus pe direcție.

Gruia Alexandru. A, tovarășii sînt de la miliție? Vai, dar nu era nevoie, venea el personal să... A, anunțul? Pentru așa un tablou nenorocit, fără valoare, să se intereseze miliția? Hm... Țurcălău? Nu, n-a auzit. Șchiop, blond, cicatrice? Nu știe, tovarăși, astea nu-l interesează pe el! Să fiți dumneavoastră sănătoși, el n-a auzit de nici un Țurcălău!

Ghinoiu Vasile. L-a vîndut, dom'le, a găsit pe unul, a și retras anunțul de la ziar. Tipul cu cartea, care se grăbea? Da, era unu-n față, orăcăia acolo nu știu ce, a auzit pe unii de lîngă el că ăla

vrea o urgență pentru a doua zi, de-aia face atîta scandal. Da, orăcăia, chiar ca o broască, așa făcea, se certa cu cucoana aia de la ghișeu. Nu știe mai mult, nu l-a văzut. Să trăiți.

*
* *

Nu am înțeles de ce nu mergeam imediat să-l căutăm pe respectivul Țurcălău, care părea a fi, dacă nu autorul faptei cercetate de noi, cel puțin în strînsă legătură cu cel care făcuse isprava din strada Glicerinei. Mi-am dat însă repede seama de ce Mitică nu se grăbea să dea ochi cu el, iar ceea ce începusem și eu să bănuiesc s-a adeverit exact.

Am dat ochi cu Țurcălău Armand chiar la domiciliul său din strada Tiroidă. Era un bărbat micuț de statură, cu ochi de viezure și cu o chelie cît se poate de pașnică. Am intrat în curte și ne-a ieșit înainte cam obosit — fusese la slujbă noaptea, „că eu lucrez la *schimb*, dom'le, sînt mort". Într-un cuvînt, părea destul de dornic să scape de noi cît mai repede. Cînd a auzit că-i vorba de buletinul lui de identitate, s-a arătat destul de prost dispus :

— Dom'le, eu amenda am plătit-o o dată și alți bani nu mai am de dat. Acuma mi-e destul că umblu cu cartonul ăla la mine, ca drept buletin. Ce să fac? Am greșit? Am greșit, aia e, nu zic nimica, dar...

— Stați ușurel, îl potoli Mitică, nu vă mai cere nimeni nici un ban. Buletinul va să zică l-ați pierdut, nu ? Cam cînd ?

— Păi... nu știți? Ce mă mai întrebați?

— Nu știm, nene, noi ne ocupăm de alte chestii, de-aia întrebăm, că dacă știam nu mai întrebam, nu?

— Eu am dat și declarație, l-am pierdut acum vreo trei luni și ceva, în tramvai, cînd ieșeam din *schimb*, îmi pare că trebuie să-l fi scăpat pe canapea, cît am stat jos.

— Credeți că s-ar putea să vi-l fi furat?

— Dracu știe, dom'le, tot ce se poate, că nu mai poți să fii sigur de nimica, și indispensabelii după tine ți-i ia dacă nu te uiți!

— Va să zică, e posibil... continuă Mitică, gînditor. Tova'șu' Țurcălău, uitați ce se întîmplă, noi nu vrem să vă mai reținem, dar aș zice totuși că poate ne-ați putea ajuta.

— Eu, dom'le? Cu ce să vă ajut?

— Zic că *poate*, adică așa, în general... Cineva s-a folosit de buletinul dumneavoastră ca să comită o infracțiune.

— Adică cum?

— Adică uite cum: individul ăla care a găsit buletinul s-a apucat de-a lipit o poză de-a lui pe el și s-a dus la o întreprindere unde se cerea să ai buletinul ca să stea de vorbă cu tine și acolo a zis că-l cheamă Țurcălău Armand și s-a apucat să...

— Aoleau! Am dat-o dracului!

— De ce?

— Păi n-ați zis că...

— Am zis, dom'le, dar nu te acuză nimeni pe dumneata, știm noi că era altul. Noi acuma vrem să punem mîna pe el și poate că-l dibuim tocmai pe chestia asta: cine a putut pune mîna pe buletinul dumitale și să facă isprava asta.

— Da' ce-a făcut?

— Ei, a făcut el ce-a făcut, că altfel nu ne băgam noi în treaba asta așa, din senin, nu? Ei? Ne puteți ajuta?

Omul se scărpină încurcat după ceafă.

— Nu știu, dom'le, zău că habar n-am. Sînt obosit mort, vă spusei că vin de la *schimb*, nu-mi mai aduc aminte...

Am plecat fără să facem nici o ispravă cu tovarășul Țurcălău Armand, deși nici nu prea ne așteptam noi la așa ceva.

— Bătrîne, bagă la cap și-nvață, făcu Mitică pe drum, ai văzut cum abia aștepta ăsta să ne ducem? Cu ăștia nu faci niciodată nimica... Ei, și-acuma, avînd în vedere că la ora asta s-ar putea să se întoarcă tovarășul căpitan de la Slănic, eu zic că ar fi cazul să dăm a raită pe la birou, să raportăm ce-am făcut și să vedem ce și cum.

Căpitanul Cercel nu se întorsese încă, dar maiorul Gheorghiu ne-a ascultat cu răbdare — adică pe Mitică, fiindcă eu n-am scos o vorbă — după care a rămas puțin gînditor, frecîndu-și bărbia cu vîrful degetelor.

— Acuma, flăcăi, zise el, ar fi vorba să vedem mai bine cine a fost persoana care își zicea doctorul Șincan. O să facem un portret-robot, dar trebuie să mobilizăm pe toți cei nouă oameni ai noștri, victimele adică. Să zicem că după-amiaza la patru și jumătate. Să fie aici la ora asta, vă ocupați voi cu mobilizarea.

— Dar poate că... îndrăznii eu, poate că oamenii au un program, sînt în învățămînt mulți din ei, au ore, nu?

— Ași, au toți cîte o bucățică de concediu medical, așa că au să poată veni. Cei doi aflați în stare gravă și-au revenit, eu am stat de vorbă cu ei și aș zice că n-am pierdut timpul. Știți ceva? Cercel tot nu vine înainte de ora două și jumătate, am vorbit cu el la telefon acum o jumătate de ceas, așa că aveți puțin timp liber. În orice caz, înainte de portretul robot nu putem face prea multe lucruri, așa că ce-ar fi să mergeți voi să stați puțin de vorbă cu Bălășoiu și cu fata cealaltă, Buligă Aurelia, asta n-are să însemne pierdere de timp, vă spun eu precis.

Am ajuns la spitalul unde fuseseră duși cei nouă inși găsiți în casa din strada Glicerinei — vă amintiți probabil că cel de-al zecelea, avocatul Pîrvuleț, în vîrstă de 58 de ani, murise în urma unui atac de cord pricinuit de lovitura foarte puternică primită în ceafă, așa că situația, implicînd și o victimă de natură aceasta, adică un deces, era foarte gravă și cazul era prioritar — am ajuns, deci, la spital și acolo am stat de vorbă mai întîi cu profesorul Victor Bălășoiu. Stătea la o rezervă, cei ce răspundeau de repartizarea bolnavilor în camere avuseseră grijă, la rugămintea noastră, să le asigure o separare cît mai confortabilă, care să ne ușureze și nouă convorbirile cu ei și să îi ferească, în același timp, de cine știe ce indiscreții ale altor bolnavi. De altfel, situația celor doi recomandați de maior fusese destul de dificilă, după cum ne-a spus doctorul Horațiu Maiodată, cel care îi îngrijise și îi salvase. Mai ales profesorul Bălășoiu îi alarmase, nu-i așa, în mod deosebit, fiindcă vădise inițial simptome ale nu mai știu cărei boli mintale, care ar fi putut să i se tragă din loviturile

primite în cap. În cele din urmă — și aici doctorul Maiodată era foarte încîntat — în cele din urmă, datorită, nu-i așa, devotamentului depus pentru salvarea celor doi, acum erau, nu-i așa, în afara oricărui pericol.

— Aș avea, nu-i așa, o mare rugăminte la dumneavoastră. Tovarășul maior Gheorghiu a stat, nu-i așa, de vorbă cu ei și pot afirma că i-a foarte obosit. E drept, au avut timp, nu-i așa, să se odihnească, au tras și cîte un puișor de somn și puteți sta de vorbă cu ei, cu rugămintea, însă, de a vă limita la strictul, nu-i așa, necesar, întrucît...

Și aici urmară niște considerente medicale, cu termeni pe care un absolvent al facultății de istorie, ca mine, nu prea avea, nu-i așa, de unde să-i înțeleagă.

Profesorul Bălășoiu, primul pe care l-am vizitat, era un bărbat foarte bine alcătuit. Înalt și voinic, fără să fie gras, era, dimpotrivă, suplu și foarte agil în mișcări. Mi-am amintit cîteva cuvinte care-i scăpaseră căpitanului Cercel, anume că Victor Bălășoiu fusese boxer, dar că îl excluseseră din viața sportivă pentru că era un bătăuș. Pe drum, adică înainte de a ajunge la spital, îl întrebasem pe Mitică dacă are idee de unde știa căpitanul de asta și cînd avusese timp să afle, dar el îmi răspunsese că nu există sportiv al cărui nume să apară o dată în presa sportivă sau în rubricile de profil ale altor ziare care să-i scape căpitanului Cercel, om cu o memorie fantastică.

— De-a dreptul fantastică, bătrîne, să știi că eu nu mă joc cu vorbele mari și înțeleg ce înseamnă cuvîntul ăsta. După părerea mea, căpitanul Cercel ar fi putut fi cel mai mare medic, fi-

indcă memoria asta extraordinară ar fi fost un atù grozav în meseria asta. Nevastă-mea, că doar știi și tu, e doctoriță, a fost șefă de promoție, și mereu se plînge că memoria ei nu poate reține tot ce trebuie să știe — și nevastă-mea, pe cinstea mea, are o memorie mult mai bună ca a mea. Îți dai seama, cu memoria lui, căpitanul îi făcea praf pe toți. Am văzut un film unde am reținut cuvintele astea, spuse de un mare savant: singura calitate a medicului e memoria. N-o fi chiar așa, adică i-o mai fi trebuind lui și ceva deșteptăciune, dar cred că vorbele astea nu sînt prea departe de adevăr. În orice caz, numele lui Bălășoiu nu-mi este necunoscut, l-am auzit undeva, de mai mult timp, am impresia că s-a scris odată ceva prin ziare despre el, deși s-ar putea să fie o simplă potrivire de nume.

Cînd am intrat în rezerva lui, profesorul Bălășoiu arăta exact ca un om care tocmai aruncase țigara pe geam și făcuse cîteva gesturi energice cu palmele prin aer, ca să împrăștie fumul. Inutil, fiindcă eu, ca nefumător, mi-am dat seama imediat de asta, după miros, cum și-a dat și sora care ne însoțise și care l-a luat imediat la refec, cu aere de superioritate care m-au enervat și pe mine:

— Nu ți-e rușine, dom'le? Păi ce-nseamnă chestia-asta, ai? Doar ți s-a spus clar că n-ai voie să fumezi în rezervă. După ce că stai aici gratis, nu plătești un ban spitalizarea, mai ai și o atitudine...

Cu un gest brusc, pacientul a apucat-o de guler și a tras-o ca pe un fulg către el, mîrîindu-i printre dinți în timp ce ea, prea uluită ca să mai scoată vreo vorbă, îi atîrna jalnic în mîini:

— Auzi, femeie? Dacă te-ntreabă cineva, să ştii că pentru dumneata sînt profesorul Victor Bălăşoiu, licenţiat în filologie. Sînt cetăţean liber, plătesc impozite, plătesc cotizaţie la sindicat, iar din banii ăştia primeşti dumneata salariul. Aşa că gîndeşte-te unde ţi-e locul şi cum trebuie să vorbeşti cu mine, iar dacă nu pricepi, atunci du-te de cotcodăceşte în altă parte!

Îi făcu vînt pe uşă, cu o putere care o propulsă pe biata femeie de-a latul coridorului şi aproape că o izbi în uşa de vis-à-vis. Apoi se întoarse spre noi.

— Cu ce vă pot fi de folos?

— Sîntem de la miliţie, răspunse Mitică. Locotenent Dăscălescu. Dumnealui este locotenentul Serafim.

Scoaserăm legitimaţiile, pe care Bălăşoiu nici nu le privi, apoi ne aşezarăm, la un semn al lui, pe marginea patului. Incidentul cu sora de adineauri mă făcuse să mă simt cam stînjenit, fiindcă în calitatea mea de organ al ordinii publice presupuneam că nu pot rămîne indiferent atunci cînd un cetăţean, indiferent de sex, este molestat de un altul — tot indiferent de sex.

Mitică însă tranşă operativ situaţia:

— Bine i-aţi făcut cocoanei de adineauri, deşi dacă vă opreaţi la vorbe era şi mai bine. Vă sfătuiesc ca altădată să rămîneţi mai calm. În orice caz, dacă dumneavoastră nu i-aţi fi replicat nimic, o puneam eu la punct. Dar... se foi el, noi am venit pentru altceva. Adică, tovarăşe profesor, ne-a adus aici exact lucrul care v-a adus şi pe dumneavoastră, deşi pe altă cale.

— Am spus cam tot ce aveam de spus tovarășului maior... ăăă...

— Gheorghiu, îl ajută Mitică.

— Exact, Gheorghiu, am stat de vorbă cu dînsul și i-am relatat tot ce știam, însă dacă vă pot fi de folos, vă stau la dispoziție cu cea mai mare plăcere.

Mitică zîmbi dulce:

— Uitați ce se întîmplă, tovarășe profesor, noi sîntem subordonații tovarășului maior. Dînsul a discutat cu dumneavoastră, e drept, însă ne-a ordonat să venim să stăm și noi de vorbă, întrucît se pare că știți lucruri deosebit de importante despre situația creată. Sau, mai corect spus, despre cauzele acestei situații. Într-un cuvînt, vă rugăm să ne spuneți și nouă ce i-ați spus tovarășului maior.

— Cu plăcere. Cu ce să încep? Cu începutul, probabil.

— Da, cu începutul.

— Eeeei... făcu Bălășoiu, mimînd aerul cuiva care se pregătește să înceapă o povestire lungă. Va să zică, sîmbătă de dimineață iau eu gazeta, să văz cum mai merge țara. N-aveam *Aurora democratică*, dar am luat și eu un ziar la întîmplare. Îmi arunc ochii la *Mica publicitate* și ce crezi că văz?

— Ei? făcu Mitică amuzat. Patru vorbe, cumva?

— Un anunț, dom'le, un anunț, dar ce anunț! Phiii! Parcă văz!

— *„Bravos națiune! Halal să-ți fie!...“* mă amestecai și eu, înveselit.

— Ași, mă întrerupse el bine dispus, era cam așa: „Vînd *Istoria literaturii române* Călinescu,

ediția princeps, excepțională, telefon cutare". A, am uitat, zicea acolo ceva cu piele de vițel, legătură scumpă, chestii, mă rog, reclama e sufletul comerțului, nu?

— Absolut, sigur că da, confirmarăm într-un glas Mitică și cu mine, amuzați și presimțind în profesorul Bălășoiu un interlocutor foarte plăcut.

Eu unul, cel puțin, mă dau în vînt după Caragiale și cred că tocmai pasiunea asta comună a făcut să mă împrietenesc așa de bine cu Mitică, în timpul în care stătuserăm amîndoi în aceeași cameră, în studenție; am băgat însă de seamă că Mitică nu mai vorbea acum în pilde caragialești, „m-am dezvățat, bătrîne, am avut neplăceri" îmi explicase el laconic.

— Prin urmare, continuă Bălășoiu, dau telefon la numărul din gazetă și ce aflu? Că trebuia să mă prezint a doua zi, la șapte seara — adică aseară. Să fiu punctual, altfel moșul nu dă drumul la ușă.

— Care moș?

— Moșul care vindea cartea. Doctor Șincan, așa s-a recomandat. Ca să vin duminică seara la ora șapte, cu trei mii de lei în cap, altfel n-avem ce discuta. Am venit cu banii și să vezi istorie — cînd s-o întoarce nevastă-mea din concediu să vedeți ce papară îmi trage pentru ăștia trei mii de lei... Nu de alta, dar cînd cumpăr vreo carte mai scumpă, așa, peste o sută de lei, îmi scoate ochii o lună întreagă pe chestia asta. Îi mai spun și eu: „Măi nevastă, salariu avem amîndoi, copii care să ne plîngă de foame n-avem, ce dracu, parcă dăm faliment pentru asta?" Dar ți-ai găsit, mă săpunește de-mi ies ochii!

— Ce este soția dumneavoastră? întrebă Mitică, luîndu-mi întrebarea de pe buze.

— Dom'le, un fel de funcționară, n-aș putea exact să vă spun cum e ea trecută pe stat, dar cu ceva hîrtoage se ocupă, cam așa ceva. Înregistrează niște bonuri, sau în orice caz, chestii de-astea. Dar să revin la oile noastre. Va să zică, a doua zi seara, la ora opt punct mă înființez la ușă, îmi dăduse moșul adresa... Sun, îmi deschide... „Bună seara". „Bună seara". „Am venit pentru carte". „Da, tovarășul Bălășoiu, nu?" „Exact". Intru eu înăuntru, lux teribil, casă boierească, mă poftește moșul pe scaun...

— L-ați recunoaște dacă l-ați vedea?

— Și dintr-o mie, dom'le, și dintr-o mie l-aș recunoaște. Și numai după glas, dac-ar fi și tot l-aș recunoaște! Avea un glas care m-a făcut imediat să mă gîndesc la rugină cînd l-am auzit.

— Nu vorbiserăți la telefon? întrerupse Mitică.

— La telefon, sigur. Cînd l-am auzit prima dată, zic, parcă m-a luat așa, cu fiori... Aveam impresia că bătrînul stă să-și dea duhul în receptor, să-l primesc eu, ptiu!

— Sînteți superstițios? zîmbi Mitică.

— A, nu, de unde? Așa, un pic, ca toată lumea, într-o chestie cu treișpe mă bag, de exemplu, nu mă feresc, deși dacă mi se întîmplă după aia ceva îmi zic că uite, de-aia mi s-a întîmplat, fiindcă a fost un treișpe la mijloc.

— Oricum, zisei eu, în afacerea de ieri n-a fost nici un treisprezece.

— Chiar, făcu Mitică, numărul casei era

paisprezece, ieri am fost în douăzeci și patru... doar cine știe cum!

— A, nu, a fost altceva la mijloc, nevastă-mea e superstițioasă foc și precis că ea m-ar acuza! Adică mi-ar tălmăci întîmplarea negru pe alb și mi-ar demonstra de ce am avut ghinion.

— De ce, dom'le? ne mirarăm amîndoi.

— Uitați ce se întîmplă, sîmbătă seara, înainte de a mă culca, a sunat telefonul. Era o greșeală, cum se întîmplă mereu, cineva căuta familia Basavriuc, Săftiuc, Prisăciuc, ceva cu iuc la urmă, era un bărbat tînăr, din cîte am putut eu să-mi dau seama, după voce. Mă întreabă de Solange, Alice, Germaine, tot un nume de-ăsta zbanghiu și eu, în loc să-l anunț că a greșit numărul, zic în sinea mea: ia să-i fac eu ăstuia o figură. Și-i spun că Solange aia sau Germaine sau cum... mă-sii o chema, era în camera ei, că-i venise prietenul și că se încuiaseră amîndoi în cameră, să învețe pentru examene. Îl ghicisem, îi răspunsesem exact, fiindcă a sărit ca opărit. Ce? Cum? Care prieten? Îi răspund că prietenul ei, logodnicul cu care urma să se căsătorească, dar că el totuși să aștepte a doua zi în față la spitalul Colțea, la șapte dimineață, că fata vine-să vorbească cu el. Nici nu mai țin minte dacă mi-a spus pînă la urmă cum îl cheamă. După aia mi-a părut rău — vă închipuiți ce i-am fript omului inima cînd a auzit că prietena lui e gata să se mărite și se încuie în cameră, acasă, la părinți, cu respectivul, la ora unsprezece noaptea, nu? M-am gîndit eu că am făcut un lucru urît și că o să-mi meargă rău, și uite că așa a fost: m-am ales cu capul spart și cu trei mii de lei lipsă! Și încă asta n-ar fi nimic,

dar cînd o veni nevastă-mea din concediu, apoi atunci să te ții! Să vezi muzică de cameră!

— Nu-i nimic, tovarășe profesor, îl încurajă Mitică, pînă cînd vine soția dumneavoastră punem noi mîna pe doctorul acela Șincan sau cum l-o fi chemînd și scoatem banii de la el. Dar nu ne-ați spus tot.

— Chiar! Unde rămăseserăm?

— La vocea bătrînului, ziceați că vă dă fiori, îi amintii eu.

— Aha, exact! Va să zică, intru în casă, moșul mă poftește să iau loc și se scuză, zicînd că aduce cartea. La început nu mi-am dat seama că e ceva necurat la mijloc, așa că m-am așezat fără nici un gînd suspect. Moșul se îndreaptă spre spatele meu, văzusem acolo o ușă deschisă... Nu știu dacă e de crezut, dar la un moment dat parcă mi-a șoptit cineva că urmează să fiu lovit — și mi-am plecat capul cît am putut de repede. Am simțit, dom'le, că mi se despică țeasta, așa lovitură primisem!... Arunc scaunul cu piciorul într-o parte și fac repede cîțiva pași în partea cealaltă, iau poziție de luptă... În clipa aceea îmi dădusem seama că eram atras într-o cursă! În fața mea un bărbat solid, foarte solid, blond, bărbos, cu lațe lungi, avea o cicatrice mare pe obraz... — dar toate astea vi le-a spus, cred, și tovarășul maior...?

— Tovarășul maior Gheorghiu? Nu, nu ne-a spus nimic, răspunse Mitică în numele amîndorura, nu ne-a spus decît că discuția cu dumneavoastră a fost absolut interesantă și că cel mai bine ar fi să venim și să aflăm chiar de la dumneavoastră cum s-au petrecut lucrurile. Habar nu avem de ce ne spuneți acum, scena păstrează pen-

tru noi tot farmecul noutății. Și chiar vă rugăm să continuați, ne captivaserăți cu povestirea.

— Buuun! Va să zică, tînărul cel solid — zic *tînărul* ca să îl deosebim de cel bătrîn, de doctorul Șincan adică. Sare din nou la mine, ce mai, eram amețit rău din cauza loviturii...

— Iertați-mă că vă întrerup, zise Mitică, ați fost cumva boxer?

Bălășoiu păru încurcat.

— Odată, pe vremuri, zîmbi el. Am renunțat însă repede, mai bine zis a trebuit să renunț, pentru că mi s-a întîmplat ceva foarte neplăcut... Am fost exclus din viața sportivă pentru o abatere... Și chiar vă rog să-mi permiteți să vă expun...

— Nu, nu, mă amestecai eu, ne povestiți pe urmă, acum spuneți-ne mai departe cum a fost cu tînărul cu cicatricea...

— În sfîrșit, ne-am luptat puțin, adică am rezistat destul de bine, cum s-ar zice, însă bătrînul mi-a pus la un moment dat piedică și tînărul firește că n-a pierdut prilejul. Nu știu exact cum m-a lovit, dar în orice caz, m-a lovit în cap. Nu mai știu nimic, m-am trezit în mașina Salvării, pe drum...

— Dumneavoastră ce credeți? Lovitura primită la început, pe la spate, fără „declarație de război", cum s-ar zice, v-a dat-o bătrînul sau tînărul?

— Categoric că bătrînul nu era în stare. A fost, dom'le, o lovitură care mi-a zdruncinat creierii, cînd m-am ridicat în picioare eram pe jumătate bătut, așa tare mă amețise!

— Tînărul era puternic?

— Foarte puternic, dar greoi în mișcări, își lua avînt prea mare ca să lovească și știam dina-

inte traiectoria loviturii, așa că puteam mereu să mă feresc. Dar oricum, chiar parată, lovitura tot mă zdruncina! Omul lucra în forță, nu era tehnic deloc, nu stăpînea loviturile esențiale, elementare aș zice, cu care m-ar fi făcut praf în două secunde. Cred chiar că atunci cînd m-a lovit prima oară, pe la spate, și-a luat prea mare avînt și probabil a provocat vreun curent de aer pe care l-am simțit, altfel nu-mi explic... Nu cred în magie.

— Altceva ați mai observat?

— Prea multe nu... o figură de om crud, precis vreun fost deținut... Cam așa mi-am închipuit eu ocnașii lui Dostoievski... sau ai lui Dickens. O mutră, dom'le, de te băga-n răcori, pe onoarea mea! A, era să uit! Omul se mișca foarte greu, abia pășea, cred că avea vreo infirmitate la picioare... De altfel chiar asta e și impresia mea despre dezvoltarea aceea de pietrar... torsul foarte „lucrat", cum se spune, dar cam nesigur pe picioarele lui. Măcar că... aici Bălășoiu se opri cîteva clipe gînditor, după care continuă: e posibil să-i fi fost și lui puțin frică: vedeți, el contase că mă termină din prima figură și acum putea să rateze tot, nu? Mai ales că dădusem și eu de cîteva ori, nu lovisem cine știe ce, fiindcă eram ametit, dar cred că tot l-am zdruncinat puțin. Nu trebuie să înțelegeți că am o foarte bună părere despre mine, dar cred că dacă bătrînul nu-mi punea piedică aș fi avut șanse să scap nebătut.

Rămaserăm toți trei tăcuți. Nu știu ce era în mintea celorlalți, dar eu unul mă gîndeam la ipoteza care se formulase cu cîteva ore mai înainte: unul din cei treisprezece păcălițidin casă vrusese inițial să păcălească el, venind fără bani, cu gînd

să ia cartea cu forța din mîinile bătrînului. Mă gîndeam dacă s-ar putea ca presupusul păcălici păcălit să fie profesorul Bălășoiu și mă uitam la el, încercînd să descifrez cîte ceva din caracterul lui — în timpul pregătirii pe care o făcusem înainte de a îmbrăca uniforma, un maior ne spunea mereu că miliția nul care n-are mirosul fin nu e bun de nimic: „Doar privind un om trebuie să-ți dai seama ce zace-n el; bineînțeles că nu poți vedea ce a mîncat aseară, dar trebuie să vezi, uitîndu-te la el, *dacă* a mîncat și, mai ales, dacă mîncarea era muncită sau furată. Fără asta, un milițian nu face doi bani".

Încercam acum să schițez un portret moral al lui Bălășoiu, dar îmi era foarte greu, dacă nu chiar imposibil. Priveam fața frumoasă, expresivă, gura bine desenată, cu dinți albi și puternici, ochii cenușii care priveau atent și mă întrebam dacă elevii lui îl iubesc. Nu știu pe cine am auzit că întotdeauna copiii se îndrăgostesc de un profesor tînăr și frumos care se poartă drăguț cu ei și nu-i pedepsește pe nedrept. Oare Bălășoiu cum s-o fi purtînd cu copiii lui de la școală? Probabil că are un ascendent teribil asupra lor, cu înfățișarea lui plină de prestanță, cu vocea frumoasă și cu talentul de a povesti.

— Tovarășe profesor, începu Mitică dregîndu-și glasul, ne puteți spune cîteva cuvinte despre înfățișarea bătrînului?

Bălășoiu rămase cîteva momente fără să spună nimic, apoi se întoarse spre noi ridicînd din umeri:

— Drept să vă spun, nu sînt sigur că i-am reținut prea bine fizionomia, dar să încerc... Înalt, puțin mai înalt decît mine, destul de sigur în miș-

cări pentru vîrsta lui — fiindcă impresia mea este că bătrînul trecuse binișor de șaptezeci de ani, poate chiar se apropia de optzeci... Oricum, era ceva în fizicul lui care exprima forță, nu știu dacă mă exprim destul de exact... era foarte impunător, în ciuda vocii aceleia astmatice, de om care stă să-și dea duhul.

— A propos de asta, zisei eu, vocea tînărului cum vi s-a părut? Ați remarcat ceva la ea?

— Nu, pe tînăr nu l-am auzit la voce, n-a scos o vorbă tot timpul, dădea pe tăcute, venea mereu peste mine ca un tanc, dar nu zicea nici pîs...

— Aha! Continuați, vă rog, și scuzați-mă pentru întrerupere. Era vorba de bătrîn, că arăta foarte impunător.

— Da, așa e, foarte impunător, se ținea drept, umeri largi, avea prestanță, ce mai... Ochii cred că îi avea albaștri, nu știu de ce am rămas cu impresia asta, dar acum, cînd încerc să îi revăd chipul în memorie, cred că avea ochi albaștri. O privire cam nefirească, poate, dar totul era nefiresc acolo...

Bălășoiu gemu și, prinzîndu-și capul în mîini, se lăsă cu spatele pe pernă. Fața i se crispase și înțelegeam că era pradă unor dureri atroce. Mitică și cu mine ne uitarăm repede unul la altul iar eu mă ridicai, dînd să mă îndrept spre ușă, ca să chem sora sau medicul, dar Mitică mă prinse de mînă și mă ținu în loc.

— Vă rog să mă scuzați, rosti Bălășoiu cu un zîmbet forțat, fără să deschidă ochii, mi-a trecut un junghi prin cap... scuzați-mă, a fost fără voia mea. Acum mi-a mai trecut, făcu el cu voce slabă, deschizînd ochii.

— Scuzele trebuie să ni le cerem noi, tovarăşe profesor, zise cu hotărîre Mitică. Nu, nu, insistă el văzînd că profesorul dădea să ne reţină, aţi fost foarte amabil şi noi am abuzat, în sensul cel mai exact şi mai nepermis al cuvîntului, de bunăvoinţa dumneavoastră. Vă mulţumim şi vă cerem scuze încă o dată...

— Un moment! Numai o clipă, vă rog... V-am rămas dator cu o explicaţie, anume excluderea mea din viaţa sportivă. La vîrsta de nouăsprezece ani mi-am bătut antrenorul, pe maestrul Gică Negulescu, nu ştiu dacă aţi auzit... Forul judeţean de resort a hotărît să dea un exemplu drastic, ca să întroneze disciplina şi aşa mai departe. Nu eram nici mai bun nici mai rău ca alţii, dar fapta mea făcuse o impresie detestabilă. Puteam face contestaţie la federaţie, dar tatăl meu m-a oprit cu toată străşnicia, zicînd că e mai bine aşa şi că nu puteam împăca şi cartea şi boxul... Şi aşa se face că am ieşit din box pe uşa din spate, la vîrsta la care alţii abia încep să se facă cunoscuţi. Întîmplarea a avut loc în seara de dinaintea finalei pe ţară.

— Şiii... de ce anume l-aţi bătut, dacă-mi e permis?

— Mă încăpăţînasem să nu mă las bătut în meciul de a doua zi şi atunci maestrul s-a înfuriat şi m-a cîrpit. Asta a fost tot. După terminarea finalelor, a fost făcut antrenor emerit. Omul care trebuia să mă bată pe mine cîştigase prin neprezentarea adversarului. Adică a mea.

I-am urat multă sănătate şi am plecat, cam fără chef după această istorisire.

— Mi se pare, făcu Mitică pe coridor, mi se

pare că Gică Negulescu ăsta era vorba într-un timp să fie numit la nu știu ce lot reprezentativ. Mi se pare că propunerea a rămas baltă, pînă la urmă l-au dat la o parte, omul era realmente o canalie, dar oricum, gîndește-te că a te ține de chestii de-astea... nu? Adică pe elevul tău pe care l-ai învățat să vii pe urmă și să-i spui „lasă-te bătut de cutare"? Păi cum să nu-l atingi? Ptiu!

Apăru doctorul Horațiu Maiodată, urmat de sora care avusese micul incident cu pacientul și care acum se smiorcăia plină de obidă:

— Uitați, au văzut și dumnealor! Spuneți și dumneavoastră cum a fost, dacă nu m-a luat să mă strîngă de gît și m-a aruncat...

Nu prea aveam chef să mă văd în situația asta și cred că nici Mitică, dar sora insista să i se facă dreptate, „mai ales fiind de față și organele ordinii publice, unde-o să ajungem, adică ele se *sacrifică* aici și bolnavii se poartă cum se poartă?"

— La drept vorbind, nici dumneavoastră nici pacientul nu aveți dreptate, încercă Mitică să se arate împăciuitor. Dumneavoastră i-ați adresat niște termeni jignitori, iar el a reacționat mai tare decît se cuvenea. Conform legii, sînteți pasibili de pedeapsă și unul și altul, dar eu zic că ar fi mai bine să nu dăm nici o urmare și să faceți pace.

— Dacă dumnealui își cere scuze... făcu sora îmbufnată.

— În cazul acesta, sării eu, trebuie ca mai întîi să vă cereți dumneavoastră lui.

— Eu să-mi cer scuze de la el? Ca ce chestie?

— Dacă i-ați fi vorbit frumos credeți că v-ar fi...

— Da' el de ce-a fumat în rezervă?

— Cine-a fumat? Noi n-am văzut nici o țigară.

— Ce, el crede că dacă e profesor, acuma e stăpîn pe spitalu-ăsta? Să fie la el la școală, nu aici!

— Gata! interveni autoritar doctorul Maiodată, lasă gălăgia și altădată să nu te mai iei de pacienți. Vezi-ți, nu-i așa, de treabă!

Sora plecă obidită, mestecîndu-și argumentele de-a lungul coridorului, cu glas tare:

— El de ce-a fumat în rezervă?

Doctorul se întoarse amabil către noi:

— V-a fost de folos discuția cu pacienții noștri?

— De foarte mare folos, sări Mitică, deși n-am discutat decît cu unul din cei doi, mai avem de vorbit cu Buligă Aurelia, dacă se poate și nu cerem prea mult.

Doctorul Maiodată se încruntă:

— Va să zică în tot timpul ăsta dumneavoastră ați stat de vorbă, nu-i așa, cu un singur pacient?

— Întocmai. Și acum, după cum am stabilit, mai avem de vorbit și cu cel de-al doilea.

Doctorul făcu un gest politicos cu mîna spre rezerva Aureliei Buligă, dar se vedea că era enervat de toată tărășenia:

— Vă rog să vă limitați vizita, nu-i așa, la cincisprezece minute.

Intrarăm în rezervă, unde fata nici nu fuma și nici alte lucruri interzise nu făcea, după cum a lăudat-o Mitică.

Aurelia Buligă era o fată cel puțin nostimă. Blondă — cred că era naturală — puțin cîrnă, cu o gură frumoasă și cu un ten o minunăție. Nu s-a ridicat — de altfel chiar noi am insistat să rămînă

în poziția în care era fiindcă pe fața ei se citea oboseala — așa că n-am putut s-o apreciez decît din punctul acesta de vedere, dar am renunțat repede s-o cîntăresc cînd mi-am amintit că nu cu scopul ăsta venisem. (E ciudat cît de greu te dezveți de anumite obiceiuri vechi — iar eu, deși niciodată nu mă puteam dezobișnui să mă uit mai lung după cîte o fată frumoasă; oricum însă, mă aflam la început și timp mai am).

Mitică ăsta e mare pușlama: însurat, are și un copil, dar tot toarce de mama focului pe lîngă cîte o fetișcană care-i place și care nu se supără. A binedispus-o cît ai clipi din ochi, recomandîndu-se cu umor ca fiind o încrucișare între avocat și milițian, „în așa fel, duduiță scumpă, încît cînd pun mîna pe cîte unul, pe de o parte milițianul din mine îmi poruncește să-l umflu fără discuție, iar avocatul se opune și-i găsește individului tot felul de subterfugii — zău că-mi vine să-l cîrpesc cînd văd că nu știe să mintă ca lumea și mai rău se-ncurcă".

Fata începu să rîdă amuzată și Mitică prinse curaj:

— A, dar nu vă spun cu șefii ce necazuri am! Cum scot o vorbă, se și uită la mine să vadă dacă nu mint cumva — și trebuie să știți că pentru un milițian a-și minți șeful e o crimă, fără discuție! Cît despre prietenul meu, îl vedeți? E profesor de istorie și s-a făcut și el milițian. Ați zice una ca asta? De cîte ori arestează cîte un asasin, în loc să-l ia la interogatoriu, el șade și calculează cam ce strămoși trebuie să aibă ipochimenul, ce rasă

o fi, cu ce se ocupau strămoşii lui în secolul al paişpelea şi alte bazaconii de-astea.

— Poate n-a vrut să plece la ţară? zîmbi fata, făcîndu-mă să mă zborşesc definitiv în sinea mea şi să-i promit lui Mitică — tot în sinea mea — o papară pe cinste de cum vom rămîne între patru ochi.

— Aşi, de unde? Plînge mereu după satul lui de la Suceava, nu erau posturi în judeţul lui şi acuma mereu se dă pe lîngă şefi să-l trimită în urbea lui Ştefan — că şi pe el tot Ştefan îl cheamă. Tot tînjeşte el după *Suşiavă*, bre, băietul ista, încheie Mitică, fără drept de apel. Îrrra! D-apăi chiar, duduiţă scumpă, bine că mi-am adus aminte, am auzit că aţi avut o neînţelegere cu cineva şi am venit să vă acordăm asistenţa tehnică necesară în asemenea cazuri. Care-i baiul? Adevărat că v-a luat şi banii? Atuncea numaidecît trebuie să punem mîna pe el!

Fata se încruntă uşor şi profitai şi eu de ocazie ca să mă amestec în vorbă:

— Ştim că aţi vorbit cu tovarăşul maior Gheorghiu, dar dînsul ne-a trimis încoace ca să vă auzim şi noi. Ne-a spus că aveţi un dar minunat de a povesti şi că n-are să ne pară rău. De altfel, făcui eu uitîndu-mă la ceas, doctorul Maiodată ne-a pus în vedere să nu vă obosim, nu-i aşa, mai mult de cincisprezece minute, aşa că, dacă sînteţi de acord, propun să trecem la obiect.

— Vedeţi, duducă scumpă, prietenul meu începe să-şi ia meseria în serios, aşa că n-avem ce-i face, trebuie să ne resemnăm, încheie Mitică oftînd şi ridicînd ochii spre tavan. Prin urmare, să începem cu povestea asta sinistră: dumneavoastră să ne

ajutați să punem mîna pe individ, noi o să facem cum știm și Doamne, bine va mai fi!

— Au fost doi indivizi, întrerupse fata, nu numai unul.

— Un moș, bătrîn de tot și unul tînăr?

— Exact, un moș și încă unul, pe care îl presupun a fi tînăr, deși nu sînt chiar sigură de asta.

— Celălalt avea o cicatrice mare pe față? Bărbos, blond?

— N-nu știu cum arăta, numai l-am auzit, nu l-am văzut la față. Dar dumneavoastră de unde știți? A, ne scoase tot ea din încurcătură, v-a spus tovarășul maior, desigur!

— Exact, duduiță, tovarășul maior ne-a spus. Dar poate ne mai spuneți și dumneavoastră încă o dată?

— Cu plăcere.

— Va să zică, ați dat telefon la numărul apărut în ziar, la mica publicitate, nu? Vă interesa cartea, probabil.

— Da, mă interesa, și tocmai de asta-mi pare mie cel mai rău. Am avut și o mică neînțelegere cu tata, în privința banilor, l-am înduplecat foarte greu.

— Firește! Vă cerea mult?

— Trei mii de lei.

— Oho! Trei mii de lei? Nu-i nimic, îi recuperăm noi, nici o grijă să n-aveți, îi facem noi să scoată banii la moment! Prin urmare, ați dat telefon la numărul respectiv și ce vi s-a răspuns?

— Că să vin a doua zi la ora treisprezece fix, cu trei mii de lei, acesta fiind prețul irevocabil, altfel nu începe nici o discuție. Iar asupra orei trebuia să fiu foarte atentă, fiindcă bătrînul îmi

acorda o toleranță de două minute în plus sau în minus. S-a scuzat că asta e o manie de om bătrîn și plin de curiozități și m-a rugat să nu-l condamn pentru asta și să fiu punctuală.

— Auzi ghiujul! Și? Ați fost?

— Sigur că da, m-am învîrtit pe străzile vecine cîteva minute, ca să nu sosesc prea devreme, iar la ora treisprezece fix am sunat la ușă. Potrivisem ceasul după robot, la secundă, ca să nu am cumva vreo surpriză din cauza asta, înțelesesem că bătrînul era maniac.

— Absolut! Și?

— Bătrînul mi-a deschis, m-a invitat să intru...

— Un moment: aveați banii la dumneavoastră?

— Sigur că da, trei mii de lei, plus ceva mărunțiș, pentru tramvai, mă rog...

— Da, da! Va să zică moșul vă invită în casă...

— Da, mă invită în casă și intru într-o încăpere care aș zice că trebuie să fi fost sufrageria. O masă mare, cu multe scaune în jurul ei — de altfel cred că ați fost acolo, nu?

— Am fost, sigur că da, am văzut încăperea respectivă.

— Deci, intru în sufragerie și bătrînul, după ce se recomandă a fi doctorul Șincan — îmi spusese și la telefon asta — îmi sărută mîna cu multă politețe, bătrînește aș zice... și mă invită să iau loc.

— Scuzați că vă întrerup, interveni din nou Mitică, dar trebuie să ne lămurim: a zis pur și simplu *„luați loc"* sau v-a oferit chiar el scaunul? Un *anumit* scaun?

Fata rămase cîteva clipe gîndindu-se, apoi rosti, cam nesigură, după cît am înțeles eu:

— Cred că toate scaunele erau așezate în ordine în jurul mesei și că a tras unul din ele spre mine... Da, cred că așa a fost.

— Aha! Deci, v-ați așezat pe scaun. Nu vă era frică? Sau, mai exact zis, nu v-a fost frică să mergeți singură într-o casă străină, avînd o sumă atît de mare de bani?

— Nu, nu mi-a fost. Nu trebuie să înțelegeți că mă pretind a fi prea curajoasă, însă nu era nimic care să-mi inspire neîncredere, mai ales că vocea bătrînului îmi păruse foarte pașnică — mă refer la convorbirea telefonică — și îmi spusese și că stă singur în curte, așa că n-avea de ce să-mi fie teamă.

— Nu v-ați temut de o cursă?

— Acum îmi dau seama de adevăr, dar atunci nu m-am gîndit la așa ceva.

— În sfîrșit, continuați vă rog — scuzați că vă întrerup tot timpul, dar e nevoie, știți, de unele amănunte... Rămăseserăm la momentul în care v-ați așezat pe scaun.

— Da, m-am așezat și bătrînul s-a scuzat că mă lasă puțin singură, zicînd că merge să aducă „obiectul tranzacției" și s-a îndreptat spre o ușă deschisă, care era în spatele meu.

Mitică și cu mine ne privirăm unul pe altul, cu subînțeles. Bătrînul regizase bine scena și se pare că o repetase cu toate victimele.

— Atunci, continuă fata, mi-am dat seama, nu știu cum... iertați-mă, dar nu cred că-mi mai amintesc exact... Poate că mă încurc...

— Nu-i nimic, descurcăm noi, dumneavoastră spuneți-ne cum a fost și vedem pe urmă.

— Cred că în momentul în care el se îndrepta

spre ușa aceea eu mi-am zis că nu e politicos să stau cu spatele la el și am dat să schițez gestul de a mă întoarce, cît de cît, pe scaun...

Fata se tulburase, nu mai rămăsese nimic din hazul pe care-l avusese la început, obrajii îi erau acum palizi și vocea începuse să-i tremure.

— Atunci, cînd tocmai dădeam să mă întorc, am simțit că vrea să mă lovească în cap, pe la spate... Nu știu cum am simțit, dar am sărit repede de pe scaun într-o parte. Mai bine zis, zîmbi ea stînjenită, am încercat să sar, fiindcă nu prea am reușit, lovitura m-a ajuns tocmai în timp ce voiam să plonjez și a fost așa de tare încît m-a aruncat pe masă, cu fața în jos... Eram ametită rău și atunci mi-am dat seama că picasem într-o cursă, dar nu aveam ce face, așa că, deși îmi păstrasem, cred, luciditatea, mi-am zis că era mai bine să mă prefac lovită rău de tot și să nu schițez nici o mișcare. Mă îngrozisem, credeam că bătrînul... — aici fata se opri încurcată — nu știu cum să vă spun...

— Înțelegem, făcu Mitică, spuneți mai departe.

— Credeam că altceva voia de la mine și mă gîndeam că mai bine mor... L-am simțit cum se apropie să mă tragă înapoi de pe masă și, în momentul cînd m-a atins, m-am întors și l-am lovit din răsputeri cu pumnul în față. Cred să surpriza a fost mai mare decît efectul loviturii, fiindcă s-a tras puțin înapoi — dar cu un gest extrem de rapid pentru vîrsta lui, a fost ceva așa, cum să vă spun... Ați văzut vreodată o pisică speriată de ceva din fața ei? Face un salt înapoi de aproape doi metri, ca un fulger... Așa și bătrînul, s-a retras imediat, parcă plutea, deși nu sînt sigură, și

și-a ridicat mîinile în dreptul feței, foarte iute... Atunci m-am repezit și l-am lovit cu piciorul... scuzați, dar nu-mi pot permite să spun unde, l-am lovit cît am putut, aveam pantofi grei, fiindcă afară ploua, se vede că l-am lovit rău de tot, fiindcă a scos un geamăt... nu se ferise, cel puțin așa cred, a gemut și s-a rezemat de tocul ușii din spatele lui... apoi s-a repezit la mine... Dar știți cum? Ca o felină, avea niște mișcări iuți și precise, m-a prins de gît așa de repede că n-am avut timp să schițez măcar un gest de apărare, m-a prins de gît și a început să mă îndoaie spre podea... Spatele îmi rămăsese lipit de masă, simțeam că mă frînge, avea o putere de tractor, mîinile parcă erau niște clești, nu, nu exagerez, vă rog să mă credeți, avea o forță de Hercule, îmi spuneam că am să mor, cred că asta și voia, să mă omoare, și atunci, cu ultimele puteri, am întors brusc capul într-o parte și l-am mușcat...

— De unde? întrebai eu, gîtuit de emoție.

— Nu mai știu, în orice caz cred că am simțit în gură gustul puloverului... am mușcat cît am putut de tare, cu frica morții, am strîns din toate puterile, deși știam că asta nu însemna nimic, dar... Și atunci am auzit vocea *celuilalt*, o voce ciudată, spartă, parcă ireală... Știți cum era? Am acasă discuri de teatru, mamei mele îi plăcea foarte mult să asculte teatru la pick-up, vocea celui de-al doilea era vocea lui Niky Atanasiu... Ați auzit-o vreodată?

Ehei, Niky Atanasiu, artist al poporului, inegalabilul interpret al lui Nae Girimea și al lui Nae Cațavencu, era mort de ani de zile!

— Bineînțeles, nu vreau să spun că era Niky

Atanasiu, fiindcă a murit de mult, dar era a cuiva care vorbea *exact* la *fel*... o aud ca prin vis, fiindcă eram aproape moartă, dar am auzit ceva în genul acesta : *„Ce faci, dobitocule, o omori!"* şi am mai simţit o lovitură puternică, tot în cap, şi cam atît... M-am trezit aici şi, din cîte am putut să-mi dau seama, s-au rezumat la a mă bate şi a-mi lua banii...

— Banii vă vor fi înapoiaţi, iar pentru loviturile pe care le-aţi primit vor înfunda puşcăria, vă spun pe cuvîntul meu de onoare, zise Mitică plin de convingere.

Sfertul de oră îngăduit de doctorul Maiodată se terminase de cîteva minute, aşa că ne-am luat rămas bun şi am plecat, destul de fără chef. Să snopeşti în bătăi o fată care nu-ţi făcuse nimic, pe cinstea mea că asta merita o pedeapsă straşnică, şi-mi promiteam ca, imediat ce vom pune mîna pe respectivii din strada Glicerinei, să le trag eu o bătaie zdravănă, oricît ar fi fost asta de interzis de regulament. Dar voiam să mă răcoresc.

Cînd am ieşit pe uşă, un locotenent de artilerie cît un munte, cu un buchet mare de garoafe, se uită urît la noi şi mîrîi printre dinţi :

— Hai, dom'le, mai mult nu puteaţi să staţi ? Nu v-aţi gîndit că-i faceţi rău cu 'j de mii de întrebări ?

Şi se mistui pe uşă înăuntru, lăsîndu-ne cu gura căscată.

— P-ăsta trebuie să-l cheme Caraiman, îngîimai eu.

— Aşi, făcu Mitică, mai rău, Everest sau cam aşa ceva... Bine că am scăpat numai cu-atîta, că

nu ne-a mai tras și vreo două... Vezi, tot am avut un strop de noroc pe ziua de azi!

— Am impresia că la ăștia aici e vraiște, intră cine vrea, răspunsei eu, ceva mai bine dispus. Oricum s-o ștergem repede, pînă nu-și aduce aminte tipul să se ia după noi.

— Da' de unde, ți-ai găsit! Nu mai pleacă el de lîngă ea acuma, nici să-l tragi cu tractorul! Ce-mi pare mie rău aici e că fata e ambalată, mă gîndeam că ar fi bună pentru tine, bătrîne!

— Ei așa! Vrei să mă vezi tot timpul cu vînătăi! Ferice de care-o lua-o, îți spun eu!

* * *

Căpitanul Cercel se întorsese de la Slănic mort de oboseală și mai ales sîcîit de faptul că nu reușise să facă mare lucru:

— De fapt, treaba e groasă și pe pista asta o să avem mult de furcă. Familia Pantelimonescu este foarte refractară la discuțiile cu milițienii și tot timpul mi-au dat a înțelege că ar fi bine să plec. Mare lucru n-am aflat de la ei, mi-au dat cîteva nume ale unora care le frecventează casa, dar m-au asigurat că sînt oameni absolut onorabili, cărora nu le-ar da niciodată prin cap să facă așa ceva. Cît or fi de onorabili, asta rămîne de văzut, cred că o să trebuiască să verificăm o mulțime de lucruri.

— Îi raportarăm discuțiile cu cei doi pacienți de la spital, dîndu-i toate amănuntele și păru îngîndurat:

— Va să zică au fost doi tipi? Bătrînul și tînă-

rul? Aș zice că moșul e creierul afacerii și nu s-a încrezut prea tare în puterile lui, așa că l-a luat ca ajutor pe cel tînăr. Cicatrice? Barbă? Poate-l găsim pe baza semnalmentelor ăstora, măcar că tare îmi vine a crede că, dacă cicatricea aia era adevărată, nu se băga el la așa o afacere, prea ar fi fost prost să nu se gîndească el că-l prindem pe pista asta. Nu prea sînt mulți oameni cu așa niște cicatrice, dar să vedem, nu ne putem pronunța deocamdată. Ce v-a mai spus tovarășul maior să faceți?

— A ordonat să mobilizăm toată lumea pentru ora patru, ca să procedăm la realizarea portretului-robot, raportă Mitică bățos.

— A zis ceva de niște întăriri?

— A zis, răspunse Mitică, are să ne mai dea un om sau doi.

— Atunci dați-i bătaie cu mobilizarea, la ora patru să fie toți aici, treceți pe la toată lumea.

Ne împărțirăm cu rapiditate sarcinile — trei cu patru. Nouă persoane rămase în viață, din care doi erau la spital, așa că mai rămîneau șapte. Ne-am despărțit și abia atunci mi-am dat seama că unul dintre cei de pe lista mea locuia în provincie și că în momentul respectiv se găsea precis în drum spre casă, așa că nu mai avea nici un rost să-l caut, și mi-a părut rău că eu trebuia să trec pe la două persoane, în timp ce Mitică pe la patru. Am considerat că-l păcălisem fără să vreau — sau mai bine zis că se păcălise singur, fiindcă el făcuse împărțirea, dar peste două zile, cînd totul se lămurise, mi-a spus că nu era cazul să-mi fac procese de conștiință, fiindcă el se întorsese înapoi după ce ne despărțiserăm, luase

deoparte doi elevi practicanți de școală de subofițeri, îi cinstise cu cîte o țigară și-i trimisese să anunțe persoanele de pe listă să fie la miliție la ora șaisprezece, după care el plecase la o ospătărie pe Lipscani să guste ceva, și apoi venise îndărăt să ia interogatoriul a patru țigani, autorii unui viol, care tocmai fuseseră prinși și vîrîți la arest.

În timpul ăsta eu am vizitat trei din cetățenii respectivi.

Profesorul Gheorghe Podaru locuia într-o garsonieră în Drumul Taberei, plină de cărți. Nu mai avea loc pentru nimic altceva, cele cîteva mobile — adică o canapea îngustă, de burlac, o masă micuță, plină și ea de cărți, și un șifonier vechi și hodorogit — păreau sufocate de mulțimea volumelor, cele mai multe vechi, cu legături odată scumpe, acum uzate și jalnice la privit.

Gazda m-a poftit pe un fotoliu — un fotoliu vechi, ca toate lucrurile din cameră, pe care la început nici nu-l văzusem, fiindcă era și el ascuns sub un teanc mare de cărți.

— M-a nenorocit, domnule, se jelui bătrînul, nu mi-e de bani, fiindcă am un salariu, pe urmă vine pensia, dar, oricum, eu îmi văzusem visul cu ochii și mai mare dezamăgire nu cred că aș fi putut încerca decît să mă trezesc fără cartea asta, după ce aproape că o simțisem în mînă, îi pipăisem paginile și-i mirosisem aroma de carte veche! Ajunsesem acolo într-o stare de exaltare, nu mai știam de nimic, voiam cartea, căci vedeți dumneavoastră, am bănuit aici inițial un tertip negustoresc, vreau să spun că bătrînul acela, escrocul, doctorul, îmi fixase ora abia dimineață, a doua zi... probabil ca să mă pună pe jar și să nu mă tocmesc...

Este un adevăr psihologic, mă făcuse să doresc cartea asta cu atîta patimă încît aș fi luat-o oricum... simțeam că are vreun defect, poate legătura mult lăudată era de fapt de o calitate inferioară... Oh, n-ar fi contat, o luam oricum, eu nu iau niciodată o carte pentru legătura ei, domnule, o iau pentru paginile ei!

Bătrînul îmi părea foarte agitat, tremura puțin și fuma țigară de la țigară. Insistă să-mi facă o cafea și nu putui să-l refuz, fiindcă nici n-ar fi băgat de seamă refuzul meu, se îndreptase spre chicineta de alături și robotea în timp ce vorbea cu mine prin ușița deschisă:

— Eu nu am pretenții la nici un ban, domnule, eu vreau cartea, cartea o vreau! Cînd a apărut, eu eram pe front, încorporat la început pentru satisfacerea stagiului militar și pe urmă trimis în prima linie... Cînd m-am reîntors, cartea era de mult epuizată, un timp nici n-am aflat că apăruse așa ceva, pe urmă, de cîte ori apărea la vînzare — oh! să vinzi așa o carte, e monstruos, domnule, e monstruos! — de cîte ori apărea nu aveam bani... L-ați cunoscut pe Călinescu? Pe Divinul Călinescu? Oh, moartea lui a fost o crimă, domnule, nu există Dumnezeu, dacă ar fi existat, Călinescu ar fi trebuit să fie nemuritor!

— Cum... o crimă? A fost asasinat?

— Oh nu, domnule, a murit de cancer! Dar a fost o crimă a sorții împotriva oamenilor, a fost cea mai cumplită pierdere care se poate închipui...

Îmi aduse cafeaua și mi-o puse pe brațul canapelei, urmînd:

— Eu am fost studentul lui Călinescu, după ce m-am întors de pe front mi-am reluat studiile

și știu cum era atunci... Era foamete, de multe ori mă culcam flămînd, lumea era sfîșiată de lupte politice, dar au fost anii cei mai frumoși ai vieții mele, domnule, ascultam cuvîntul Divinului și nu mai știam că mi-e foame, uitam de somn, uitam de tot... De cîteva ori l-am atins, l-am atins, domnule, uite, degetele astea au atins veșmintele lui Călinescu, cel mai înalt spirit care a trăit vreodată pe meleagurile astea... M-am dus mereu la prelegerile lui, trebuia să mergi decuseară să-ți ocupi loc, veneau mulți tineri, mulți tineri să asculte cuvîntul Divinului...

Bătrînul gîfîia și vocea începuse să-i tremure. În colțul ochiului începu să i se zbată o lacrimă.

— La moartea lui... oh, a murit, trebuia să moară, fiindcă avea trup omenesc, ce eroare, ce murdărie! A murit, și se umpluse pămîntul de oameni care veniseră să-l vadă, domnule... Am fost și eu, am fost și tot așteptam să vină cineva care să întrebe cine vrea să își dea viața pentru a Divinului, să-l reînsuflețească... Oooh! Eram gata, oceanul de lume înainta, drumul spre cimitir se scurta și nu venea nimeni să-mi ceară viața... Viața mea de vierme, de nimic!

Bătrînul profesor izbucni în hohote și se lăsă pe marginea canapelei, gemînd sfîșietor. Am simțit deodată un val inundîndu-mi sufletul și m-am lăsat jos lîngă el:

— Domnule profesor...

Am mîngîiat capul bătrîn și sur și mi-am lipit fruntea de umărul lui — parcă îmi murise și mie cineva drag, aproape că simțeam cum îmi dau lacrimile...

„N-ai voie să te smiorcăi, locotenent!" mi-a

sunat în urechi o posibilă ironie de-a lui Mitică, dar nu am luat-o în seamă. L-am luat ușurel în brațe pe bătrînul care adormise, scuturat încă de spasme, și l-am întins pe canapea, învelindu-l cu cuvertura.

Cînd m-am ridicat, am văzut că încăperea era plină de fotografii mari, așezate cam în neorînduială în dreptul cărților. În toate era același chip, al aceluiași om, aici calm, dincolo cu ochii scăpărînd, în alta din nou senin — același Călinescu, fotografiat pe furiș în timpul prelegerilor lui la care se adunau valuri de mulțime. Una, de dimensiuni mici, m-a fascinat : avea ceva demonic, chipul era sub pecetea morții care se apropia, dar parcă iluminat de ceva pe care nu-l puteam înțelege. Am vrut să iau fotografia, gîndind că bătrînul profesor nu-i va observa lipsa, dar imediat m-am răzgîndit, ar fi însemnat profanarea unei icoane a unui cult pentru care eu nu eram inițiat îndeajuns. Am pus fotografia la locul ei, m-am apropiat de canapeaua unde bătrînul dormea agitat și, fără să mă gîndesc prea bine, m-am aplecat deasupra lui și i-am mîngîiat obrazul veșted.

Am plecat închizînd emoționat ușa cu broască automată. Nu știam ce ochi ar fi făcut Mitică sau maiorul Gheorghiu dacă m-ar fi văzut, dar cu siguranță că de asta n-are să afle nimeni vreodată.

Ei, dar sînt milițian și mai am de trecut și pe la Elvira Purilă.

* * *

Căminul „*6 Martie*" unde locuia Elvira Purilă era în drumul de înapoiere, așa că pe ea o lăsasem

la urmă. Se făcuse însă cam tîrziu, era trei și cîteva minute și bănuiam că invitația mea va fi întîmpinată fără plăcere.

Și tot fără plăcere am intrat și eu în curtea frumoasă, cu pomi și iarbă, din fața Facultății de Drept. Îmi aduceam aminte cu inima strînsă de alte împrejurări în care mai venisem la căminul acesta să caut pe cineva. Cînd eram student, mi se păruse la un moment dat că mor dacă nu mă iubește Sonia Panaițoiu, de la geografie, o fată micuță cît un nodulet și cu o figură speriată, de păpușă. Îmi vîndusem cartela mea, primită în contul bursei, pentru cantina Grozăvești și cumpărasem, pe coridorul de la Serviciul social, alta, pentru cantina de la *„6 Martie"*, unde venea la masă și Sonia. Nu avea decît să coboare din cămin și să intre în cantină, așa că trebuia să fiu foarte atent să n-o scap: pîndeam de după colț, fîțîindu-mă pe acolo ca unul care n-are nici o treabă, apoi, cînd o vedeam ieșind pe ușa blocului, mă repezeam spre cantină, ca să ajungem cam în același timp. Cred că eram roșu la față ca un rac fiert și probabil că mulți își dăduseră seama de stratagema mea, dar eu mă credeam mare pișicher și nici nu-mi trecea prin cap că cineva s-ar putea să ghicească scopul cu care mă învîrteam pe acolo.

Într-o zi, la cantină, stînd la aceeași masă — făcuserăm cunoștință așa, ca din întîmplare — mi-am luat inima-n dinți și, tremurînd tot, i-am făcut o declarație în regulă. Mie nu-mi era foame, iar biata fată, din politețe, a încetat să mănînce, dîndu-și seama că nu era cazul să dea cu lingura prin cana cu ciorbă în timp ce eu debitam înflă-

cărat tot felul de prostii, care însă mi se păreau cele mai minunate lucruri din lume. Am rămas nemîncat, iar Sonia la fel. Pînă la urmă, spunînd că nu-i era foame defel, a luat într-un șervețel pîrjoala de la felul doi, pîinea și prăjitura și s-a scuzat, zicînd că trebuia să meargă în cameră să-i ducă mîncarea colegei ei cu care *„făcea dublu"*. Cunoșteam obiceiul, practicat mai ales de fete: aveau amîndouă o singură cartelă și veneau la cantină cu schimbul, azi una, mîine alta. Fiecare mînca ciorba sau supa, apoi tot ce nu era carne în felul doi, iar ceea ce rămînea — adică friptura, șnițelul și așa mai departe, precum și prăjitura și pîinea — o ducea colegei care aștepta în cameră. Cît despre pîine, asta se rezolva mai ușor, cerea o bucată în plus și femeile de la ghișeu nu erau cîrpănoase. Mult timp după ziua cînd i-am făcut Soniei acea declarație nemaipomenită am stat să mă gîndesc dacă era sau nu adevărat că făcea „dublu" cu o colegă. Poate că încercase stratagema asta ca să nu piardă toată masa și inventase existența colegei în cauză ca să aibă un pretext pentru a mai salva ceva. Abia după mult timp, ani de zile, m-am dumerit sau, vorba lui Mitică, parcă mi-a dat cineva cu o lumină mare-n cap: Sonia venise în tot timpul cît o urmărisem eu singură la masă, în fiecare zi, și mîncase toată porția. De unde colega cu „dublul"? Acum îmi vine să rîd, dar pe atunci mă simțeam foarte nefericit, îmi puneam problema dacă o să supraviețuiesc. Poftim!

Într-o seară mi-am luat din nou inima-n dinți și m-am dus să o caut la cămin. Aflasem numărul camerei la care stătea și, conform uzanțelor de

la căminele studențești, am rugat pe o fată care tocmai intra să fie atît de amabilă și s-o anunțe pe Sonia de la camera cutare că o așteaptă cineva jos.

Am așteptat mai bine de o oră în fața intrării și nu știam ce să fac. Îmi spuneam mereu că nu va veni și că era cazul să plec, dar pe de altă parte ar fi însemnat să fiu grosolan dacă plecam și Sonia, care cine știe ce motive obiective avea să întîrzie, ar fi venit cu cîteva clipe mai tîrziu și nu m-ar fi găsit. Am așteptat mult, pînă cînd mi-au atras atenția niște chicoteli pe care le auzisem și pînă atunci deasupra mea, dar cărora nu le dădusem nici o atenție. Am privit în sus și am văzut un grup de capete care mă fixau chicotind ca la horă, duminica. Cînd au văzut că mă hotărîsem în sfîrșit să mă uit la ele au izbucnit într-un rîs ha-ha-ha, ca la teatru, iar una din ele a început să bată din palme :

— Pe ține te cheamă Fănel ?

— Aproximativ, am răspuns eu, simțind că nu trebuie să mă arăt prea atins de împrejurări.

— Atunci te roagă Sonia să nu te superi și s-o mai aștepți cîteva clipe, vine precis !

Și iar rîsete. Erau urîte, fetele frumoase din cămin erau plecate la ora aceea la plimbare cu prietenii lor, urîtele rămîneau la cămin să se distreze cum puteau.

Într-un tîrziu a apărut și Sonia. Era îmbrăcată de plimbare și într-o clipă am uitat că așteptasem atîta timp sub ploaia de rîsete prostești de la fereastră.

— Sonia !

Mi-a răspuns cu o voce tremurătoare:

— Fănel, te rog să-mi spui despre ce e vorba.

Privea stînjenită în toate părțile și mai tîrziu am înțeles că-i era rușine să fie văzută cu un băiat în fața căminului.

— Nu vrei să facem cîțiva pași împreună, Sonia?

Cum îmi tremura vocea...

— Nu pot... Am promis fetelor că merg cu ele la plimbare și trebuie să vină imediat... Nu te supăra...

În urma noastră apărură cîteva siluete. Colegele Soniei, fetele cu care trebuia să iasă în oraș...

— Nu vrei să te plimbi cu mine, Sonia?

— Nu, nu se poate.

Pînă la sfîrșitul lunii am „făcut blatul" la Grozăvești. Nu am mai venit niciodată la cantina de la *„6 Martie"*. Scrie Caragiale despre moftangioaică: „O saluți, abia motăie; o iubești — te spune tîrgului". Și așa este.

De data asta intram pe aceleași porți, într-o calitate, ca să zic așa, oficială: eram anchetator și trebuia să stau de vorbă cu una din victime, asta era tot. Nu mai era nevoie să umblu cu subterfugii, ci am mers direct la portăreasă, m-am legitimat cu discreție și mi-a dat imediat registrul locatarelor căminului. Am găsit-o repede pe Purilă Elvira și, cum, nici o fată nu urca la etajul al doilea, eram gata să urc eu. M-am gîndit totuși că, vorba lui Mitică, nu se face, așa că am mai așteptat.

În sfîrșit, încă o locatară care se apropie.

— Nu vă supărați, vă rog, mergeți la doi?

— Da, pe cine vreți să anunț?

— Purilă Elvira, camera...

— Eu sînt...

Nu mă aşteptam la asta şi am rămas descumpănit, neştiind ce să spun. Cred că am făcut o figură foarte caraghioasă, dar am căutat să nu mă fac de rîs, ci am dus mîna la buzunar, după legitimaţie, în timp ce mormăiam :

— Permiteţi să mă prezint... locotenent Serafim din miliţie.

— Îmi pare bine, cu ce vă pot fi de folos ?

Avea o voce frumoasă şi blîndă, asta m-a mai liniştit puţin şi am reuşit să-i explic că la orele şaisprezece, dacă nu contravine cu nimic unui alt program, este invitată la noi, la camera cutare, în legătură cu cele întîmplate în ziua precedentă. Nu, asta nu contravine nici unui program, va veni cu plăcere.

M-am uitat la ceas : trei şi douăzeci şi cinci. Interlocutoarea mea făcu la fel şi mă anunţă că era cazul să se grăbească.

— Putem merge împreună, mă oferii eu — nici nu ştiu ce mi-a venit, cuvintele astea mi-au scăpat fără să mă gîndesc deloc. Vă aştept da ?

A pornit pe scări în sus, iar eu am făcut cîţiva paşi pe aleea care ducea spre poartă. S-a întors repede, îmbrăcată cu aceleaşi haine, dar fără sacoşa de plastic pe care o avea la început şi în care, probabil, făcuse cine ştie ce cumpărături mărunte.

Troleibuzele erau arhipline, oceane de oameni din staţii le luau cu asalt, aşa că am pornit pe jos, fără prea mare grabă. Cu ocazia asta îmi spuneam că n-ar strica să am o discuţie cu ea în legătură

cu cele întîmplate în strada Glicerinei, dar fata mă întrebă :

— N-aș vrea să fiu indiscretă, dar îmi puteți spune în ce scop mă convocați ?

— Deocamdată nu vă pot spune, dar vă rog să fiți sigură că la noi nu vi se va întîmpla nimic rău, de asta garantez. Acolo veți fi în cea mai deplină siguranță.

— Nici nu-mi închipui că poate fi altfel, surîse ea și mă simții foarte stingherit.

În locul meu, Mitică ar fi spus mii de comèdii, ar fi luat-o cu „duduiță scumpă", ar fi făcut calambururi și ar fi distrat-o de minune.

— Iertați-mă că îndrăznesc... începu ea, nu sînt sigură, dar îmi păreți cunoscut... ați stat cumva la Grozăvești ?

— Da, răspunsei eu, încîntat că se anunța un subiect de conversație care avea cu ce ne umple drumul, am stat acolo anul trecut.

Nu se cădea să adaug că am terminat Facultatea de istorie, ca să nu creadă că vreau să mă împăunez cu asta, dar ea nu mă iertă :

— Ați făcut cumva *iceful* ?

— Nu, istoria, o corectai eu, ca un mucenic interogat.

— Ei, înseamnă că de la cantină vă cunosc... Ați terminat facultatea ?

I-am povestit toate greutățile pe care le întîmpinasem în drumul meu spre o catedră la mine în comună, sau cît mai aproape, cum mă convinsese apoi Mitică asupra faptului că mai pasionantă îndeletnicire decît a lui nu există și cum se făcea, prin urmare, că acum mă aflam în postura asta.

Nu eram deloc mulțumit de figura pe care o făceam și abia așteptam să ajungem. Mă simțeam caraghios, conversația șchiopăta și nu știam ce să mai spun. Deodată îmi veni ideea salvatoare:

— Cum vă mai simțiți?

Nu voiam să înțeleagă că o întrebam asta doar din criză de subiect, așa că am adăugat, ca o justificare a faptului că abia acum vorbeam de așa ceva:

— N-aș vrea să vă reamintesc intempestiv de ceva neplăcut, dar, oricum, la noi despre asta va fi vorba și poate că e bine să intrați puțin în atmosferă.

— N-aș putea să spun că mă simt extraordinar de bine, dar nici prea rău... Mă doare doar puțin capul, cînd fac mișcări bruște, în rest nimic deosebit, surîse ea.

În sfîrșit, am ajuns. Este patru fără zece minute și o invit într-un birou în care lucrăm eu, Mitică și încă un locotenent, Turculeț — dar acesta a plecat deja în concediu, într-un concediu întîrziat cîteva zile de un caz greu, rezolvat abia azi-noapte.

Abia o invitasem să ia loc, că ușa se deschise și intră Mitică, vijelios și bine dispus:

— Aaaa... sărut mîna, sărut mîna, ce plăcere, permiteți, locotenent Dăscălescu... sînteți hiperpunctuală, dați-mi voie să vă felicit...

Cred că nici nu știa cum o cheamă, dar își închipuise că trebuie să fie una din persoanele convocate pentru realizarea portretului-robot, din moment ce o găsea cu mine. Căci nu cred s-o fi ținut minte din timpul acelei nopți pînă acum, adică să înregistreze el așa bine o figură pe care o văzuse la lumina unui bec chior vreme de cîteva

secunde. Pe de altă parte mi-am amintit că Mitică studiase toate fișele personale ale victimelor, unde le văzuse și fotografiile, așa că nu era exclus să-i fi reținut figura.

În timp ce eu eram cufundat în aceste raționamente, iar Mitică o făcea mereu să rîdă pe tînăra noastră musafiră, se deschise ușa și în prag se arătă un subofițer:

— Să trăiți! La ordin la tovarășul maior Gheorghiu.

Ne-am scuzat și am pornit spre biroul maiorului, unde am intrat imediat, fără să mai așteptăm. Fata rămase în grija subofițerului, căruia Mitică îi explică în doi timpi și trei mișcări unde trebuia s-o conducă.

— Luați loc, ne invită maiorul cu un gest larg, arătînd cîteva scaune din fața biroului. Ia să vă aud, mînjilor, ați fost să vorbiți cu Bălășoiu și cu fata aia, Buligă sau cum o cheamă... ei?

— Am fost, tovarășe maior, răspunse Mitică pentru amîndoi.

— Și?

— Păi...

— Cum „păi"? Ce vi s-a părut deosebit în relatarea fetei?

— Că a opus rezistență, încercai eu.

— Just, așa e, a opus rezistență, bătu maiorul cu palma în masă, bravo! Ia să văd, continuă el întinzînd mîna, dați încoace!

Rămaserăm foarte nedumeriți amîndoi, uitîndu-ne unul la altul, apoi la fața maiorului, care începea să se încrunte.

— Dați încoace obiectul, pufni maiorul.

— Care obiect? șoptii eu, simțind că și Mitică începuse să nu prea fie în apele lui.

— Obiectul, voi pe ce i-ați luat probele, ai? Numai înțelegeam nimic.

— Bravo! Va să zică eu de-aia vă trimit acolo, iar voi îmi veniți și vă uitați la mine ca la mai știu eu ce! Ei, ce să mai zic, bravo! Că nu mai am ce zice!

Zău dacă mai pricepeam ceva, dar Mitică, prinzînd un semn al maiorului, mă scoase afară și, pe coridor, îmi spuse:

— Bătrîne, e groasă! Fii atent, ți-aduci aminte ce spunea zgîtia aia de puștoaică? Zicea că l-a mușcat pe babalîc de braț. Ei?

— Da, și?

— Cum „și"? Nu înțelegi? Phii! se bătu el cu palma peste frunte, mare tîmpit am fost! Asta era dovada, bătrîne!

— Care dovadă, bre omule?

— Stai așa: îți aduci aminte cum spunea fata? Că l-a mușcat ca de frica morții, sau cam așa ceva, în orice caz, a mușcat cît a putut ea de tare, da?

— Ei, dar nu pricep ce-i cu asta... Aaa! Stai, nu-mi spune, că știu: mușcătura are să servească drept dovadă, nu?

— Aia e, bătrîne: cînd om pune mîna pe tip, are să facă pe neștiutorul, „cine, tovarăși, eu? îmi pare rău" și alte chestii de-astea. Dar noi o să-l luăm frumușel de mînă, o să-i suflecăm mîneca și o să-l luăm la întrebări: ce caută mușcătura asta aici? Ia hai cu noi la laborator, să vedem cine te-a mușcat, nu cumva aici sînt dinții șorii duduiței Buligă, ai? Pricepi, bătrîne?

— Pricep, dar tot nu știu ce voia șeful.

— Păi e limpede ca lumina zilei: fata ne-a spus de muşcătură, iar noi trebuia să verificăm. Nu-ţi aduci aminte că în casă am dat peste hainele moşului? Inclusiv cămaşa şi puloverul, nu?

— Gata, am înţeles: să verificăm dacă e adevărat, adică dacă pe mîneca puloverului se găsesc într-adevăr urme de salivă ale fetei, lăsate în momentul muşcăturii, nu?

— Ăla-i!

— Atunci hai repede la spital, să căutăm fata...

— Păi tu n-ai priceput? Şeful i-a luat el probe, analizele precis că trebuie să fie gata de mult, altfel ne trimitea el, fii tu sigur, ba încă ne punea să ieşim pe geam! Dar tot să ne convingem!

Intrarăm în birou — fata plecase — şi Mitică puse mîna pe telefon, chemînd laboratorul.

— Alo! Sărut mîinile, Dăscălescu... Nu vă supăraţi, v-a trimis tovarăşul maior Gheorghiu nişte probe de... a, mulţumesc... Pozitiv? Sărut mînuşiţele...

Închise şi se întoarse triumfător spre mine:

— Ce-ţi spuneam eu? A venit cu o lingură de-alea care se bagă pe gît, probabil că s-a făcut că vrea s-o examineze şi el personal şi după aia a şutit lingura şi a adus-o încoace, la laborator, să analizeze saliva de pe ea. Mare pişicher şeful! Dar ia hai să mergem noi, cred că au început cu robotul...

Urcarăm scări, parcurserăm coridoare, un labirint interminabil în care Mitică se descurca fără şovăială şi, în sfîrşit, ajunserăm. Lumina se stinsese deja şi pe ecran juca un nas ascuţit.

— Nu, nu, răsunară cîteva voci, era mai borcănat, mai...

Alt nas.

— Cam așa...

— Nările erau mai turtite, mi se pare...

Altul.

— Așa ! Așa era, lăsați-l p-ăsta !

Deasupra nasului apăru o pereche de sprîncene.

— Nuuu... protestă într-un glas publicul. Albe și stufoase, îmbinate deasupra nasului.

Se rezolvă, după cîteva încercări, și problema sprîncenelor. Pe urmă, în urma unor dezbateri aprinse, apăru o chelie impunătoare, înconjurată de cîteva fire lungi de păr, o mustață albă care ascundea în întregime gura, ochii spălăciți, privind nehotărît printre genele strînse ca de o lumină prea puternică și niște urechi cît se poate de normale.

— Cam ăsta ar fi, se auzi o voce, dar era mai ridat pe față...

Ecranul rămase deodată alb, apoi imaginea apăru din nou. Peste cîteva secunde i se suprapuseră niște riduri în jurul gurii și altele în jurul ochilor.

— Nu, se pronunță cineva, erau mai mărunte și mai estompate.

Alte riduri. Și iar altele. În sfîrșit, un oftat de ușurare în sală :

— Ăsta e, lăsați-l așa !

Pe ecran stătea și privea spre noi chipul unui bătrîn foarte prezentabil, cu o chelie impunătoare, privind obosit printre genele cam lăsate. Mustața albă, frumoasă, îi dădea un aer de boier din alte timpuri, iar trăsăturile viguroase ale feței îl făceau să fie un bărbat foarte frumos.

— Straşnic bărbat! am exclamat privind chipul de pe ecran, dar o voce de lîngă mine îmi replică:

— Aşa se poate face şi soacră-mea!

Era vocea căpitanului Cercel şi am rămas puţin surprins, dar n-am răspuns nimic, doar nu era să-mi contrazic superiorul, mai ales că pe soacră-sa nu avusesem cinstea să o cunosc şi nu mă puteam pronunţa.

Lumina se aprinse şi cei din scaune se priviră unii pe alţii, dînd să se ridice în picioare.

— Vă rog să mai rămîneţi cîteva clipe, răsună vocea maiorului Gheorghiu. Numai cîteva clipe, pentru unele mici lămuriri.

Căpitanul Cercel păşi în faţă.

— Vă sîntem datori cu unele explicaţii, pentru că procedura este absolut neobişnuită. Nu mă refer la portretul-robot, mulţi dintre dumneavoastră ştiu, cred, ce înseamnă aşa ceva, chiar dacă nu au participat niciodată în calitate de martori la realizarea unui asemenea instrument de recunoaştere. Ciudăţenia faptului e alta şi fiecare dintre dumneavoastră şi-ar pune problema de unde anume cunoaşte vecinul lui de scaun pe cel a cărui figură a fost reconstituită acum cîteva clipe. Urmează deci să vă răspundem la această întrebare. Iată care este situaţia: cetăţeanul pe care l-aţi văzut pe ecran, şi cu care aţi făcut cunoştinţă, din păcate, şi personal, v-a atras pe toţi în aceeaşi cursă.

Se stîrni rumoare.

— Linişte, vă rog! Individul de aici a dat la mica publicitate un anunţ că vinde o carte foarte preţioasă, *Istoria literaturii române* de George Călinescu, indicînd şi un număr de telefon. Fiecare din dumneavoastră a telefonat la numărul respec-

tiv, unde i-a răspuns un oarecare doctor Şincan. („Da, dom'le, exact! Aşa e, şi mie la fel mi-a spus că-l cheamă! Formidabil!") Linişte, vă rog! Fiecare din dumneavoastră aţi fost convocat la o altă oră. În total zece persoane, care au sosit la adresa respectivă din oră în oră, adică de dimineaţă de la orele zece pînă seara la orele şapte. Fiecare din dumneavoastră a fost atacat, lovit, cloroformizat şi depozitat în alte încăperi ale casei, iar infractorul, de fiecare dată, aştepta victima următoare. („Extraordinar, dom'le! Auzi!") Vă rog! Cazul este foarte greu de rezolvat. Noi însă contăm pe sprijinul dumneavoastră — un sprijin foarte mare ni l-aţi dat deja, la realizarea portretului-robot. Dar mai e vorba de ceva. La discuţiile individuale purtate de noi cu fiecare din dumneavoastră pînă acum, vi s-a atras atenţia că este nevoie de discreţie. Ceea ce v-am dezvăluit acum este tocmai pentru ca dumneavoastră să înţelegeţi ce s-ar întîmpla dacă zece persoane, în diferite părţi ale Bucureştiului, ar începe să povestească la rude, cunoscuţi, colegi de serviciu, faptele întîmplate. În cîteva ore ar ieşi cine ştie ce zvonuri alarmante, fiindcă vă este cunoscută capacitatea lumii de a face din ţînţar armăsar. Poate că s-ar zvoni despre cine ştie ce bande înarmate sau alte lucruri din astea. Înţelegeţi deci motivul pentru care vă cerem discreţie absolută, aceasta fiind o condiţie esenţială a rapidităţii cu care noi vom putea acţiona pentru prinderea infractorului. Este foarte adevărat că aveţi de justificat în faţa familiilor dumneavoastră nişte bani, o sumă însemnată. Vă rugăm să găsiţi nişte pretexte care să ţină cîteva

zile, adică pînă cînd vă vom putea restitui aceşti bani. Vă mulţumesc.

Frumoasă cuvîntarea căpitanului, doar că asupra discreţiei ideea era cam tardivă. Deşi preveniţi, cei în cauză scăpaseră destule pînă la această oră aşa că acum vestea răsuflase. După cum ne-o fi norocul! Cît despre mica omisiune a căpitanului — nu le spusese că una din victime decedase — am înţeles că nu voia să-i înspăimînte şi mai rău.

Nu înţelegeam însă un lucru: servieta cu bani se recuperase, aşa că îi puteam despăgubi pe toţi. Pardon, numai pe nouă din ei, fiindcă în servietă se aflau numai douăzeci şi şapte de mii, dar oricum, unul din ei putea fi amînat. Însă căpitanul se pare că avea alte planuri. (Mai tîrziu am înţeles şi ce fusese cu acea cuvîntare ţinută în faţa victimelor, fiindcă scopul lui fusese cu totul altul decît cel de a-i ruga să păstreze discreţia).

M-a mirat mult prezenţa profesorului Bălăşoiu, dar mi-a explicat surîzînd că imediat după plecarea noastră doctorul Maiodată îl consultase, expert, dintr-o privire, şi-l declarase, nu-i aşa, sănătos tun, drept care îl invitase să părăsească spitalul imediat şi-i făcuse recomandaţia ca în alte împrejurări, nu-i aşa, similare să fie mai atent cum se poartă cu personalul medical.

— Ce să-i faci, dom'le, apa trece, pietrele rămîn, surîse amuzat profesorul.

Între timp sala se golise şi pătrunseră înăuntru alte trei persoane: Albu Cristina, Enache Florin şi tînăra de la redacţia ziarului, Lelia Piciu. Profesorul Bălăşoiu rămăsese şi el, la invitaţia căpitanului, care-i pofti pe toţi să ia loc pe scaune.

— Știți despre ce e vorba, nu ? întrebă el. Vrem să facem portretul-robot al celui care s-a dat drept Țurcălău Armand. Începem ?

Lumina se stinse și pe ecran începură din nou să defileze nasuri, guri, sprîncene, bărbi, ochi și, mai ales cicatrice. Tot felul de cicatrice, fiindcă oamenii noștri nu se prea înțelegeau asupra acestui capitol : unii erau de părere că era lungă și plină de întortochieri, alții că era mai scurtă și ceva mai dreaptă, deși atît unii cît și ceilalți recunoșteau că prea siguri nu puteau fi, pentru că, pe de o parte, nu-l văzuseră bine pe individul respectiv, din cauza luminii slabe, iar pe de alta fiindcă se jenaseră să-l privească mai atent, pentru a nu-i provoca o stare neplăcută unui om desfigurat, care și așa nu putea să se simtă prea bine în public.

În sfîrșit, se ajunse la o soluție care mulțumi pe toată lumea : pe ecran era un bărbat cu privirea rea, strecurată dușmănos pe sub sprîncenele blonde, cu o cicatrice sinistră care-i tăia obrazul pierzîndu-se în barba încîlcită. Avusese dreptate Bălășoiu, semăna cu un ocnaș și, dacă omul făcuse într-adevăr închisoare, nu era greu să-i dăm de urmă. Și chiar fără să fi fost deținut, cînd portretul-robot va fi difuzat în toată țara și va ajunge în mîinile sectoriștilor, precis că unul va spune : „Ohoho ! Dacă ăsta nu-i Cutărică, atunci să-mi tai mie capul !" — fiindcă cine vede o dată așa o figură, n-o mai uită.

Peste zece minute ne adunaserăm din nou în biroul maiorului, care pusese, firește, de cafea. Îmi era grozav de somn și aș fi vrut să pun capul jos, măcar pentru cîteva minute, dar nu era chip.

Mă uitam la feţele celorlalţi, toţi erau nedormiţi, dar se ţineau bine, oboseala abia li se citea pe chipuri. Erau învăţaţi, nu ca mine.

Am sorbit cu delicii din cafeaua fierbinte şi tare, simţind că-mi revin puterile. Ba am întins mîna şi spre pachetul lui Mitică şi, contînd pe gestul îmbietor pe care mi-l făcu, luai o ţigară. Nu sînt fumător, mai trag aşa, din cînd în cînd, ca să mă prostesc, cum se zice, dar acum simţeam că pic jos de oboseală şi auzisem că tutunul îţi ia somnul şi te ţine treaz. Probabil că asta e valabil pentru fumătorii năraviţi, fiindcă pe mine primul fum m-a moleşit de-mi venea să mă întind pe jos acolo, în biroul maiorului.

Aveam acum întăriri, un locotenent tînăr şi brunet, Grigore îl chema, şi un plutonier adjutant pe nume Leonte, un bărbat cărunt, cu o figură prelungă plină de şiretenie.

— Primele concluzii pe care le putem trage din ce ştim pînă acum, începu căpitanul, sînt destul de nesigure. Pe eficacitatea portretelor-robot eu sînt de părere să nu contăm prea mult, fiindcă mai mult ca sigur că indivizii, adică Şincan şi cu falsul Ţurcălău, era machiaţi. Şi asta nu este o simplă bănuială, ci am şi argumente : în primul rînd, atît Şincan cît şi Ţurcălău poartă barbă sau mustăţi, gura nu i se vede niciunuia din ei. Ştiţi cît de greu este să schimbi forma gurii, iar din apropiere chiar şi machiajul cel mai abil se observă. Pentru asta amîndoi au recurs la stratagema amintită, barba şi mustăţile. În al doilea rînd să ne gîndim că Ţurcălău s-a expus în public, unde a fost văzut de o mulţime de inşi stînd la coadă la ghişeul redacţiei, cînd s-a dus să dea anunţul. Ei bine, un om cu o

mutră ca asta doar să fie nebun ca să-şi închipuie că ar putea trece neobservat. Cicatricea, privirea, şchiopătatul, mîna pansată şi pitită sub o mînuşă, toate au atras atenţia şi, în cazul în care nu a umblat cu trucuri, într-o oră îi ştim numele şi prenumele, părinţii, data şi locul naşterii, domiciliul, locul de muncă, seria şi numărul buletinului şi tot ce vrem. Numai că, raportînd situaţia la ingeniozitatea cu care s-a pus la cale infracţiunea, o asemenea stîngăcie este de neconceput. Pe de altă parte să ne gîndim la încă un lucru, pe care-l bănuiam şi care s-a confirmat acum o jumătate de oră: oamenii chemaţi să stabilească portretul-robot au declarat limpede că nu sînt siguri de nu mai ştiu care amănunt, din cauză că i-au văzut pe cei doi la lumină slabă. Atît Ţurcălău, sîmbătă dimineaţă, la redacţia ziarului, cît şi Şincan, s-au aflat la lumina unor becuri slabe. Priviţi chipul lui Şincan, continuă căpitanul răspîndind pe masă mai multe fotografii realizate după portretul-robot, priviţi-i chipul şi observaţi căutătura ochilor: pleoapele obosite, strînse, te fac să te gîndeşti la fotofobie, în ciuda luminii slabe care era în casă, după cum au remarcat toate victimele. Pariez că bătrînul are ochii normali, dar îşi ţine pleoapele strînse tocmai ca să deruteze. Probabil că şi chelia e falsă, deşi în cazul acesta ar însemna să avem de-a face cu adevăraţi maeştri în arta machiajului.

Căpitanul se opri, în semn că terminase ideea.

— Alte păreri? întrebă maiorul.

— Dacă-mi permiteţi...

— Poftim, tovarăşe Serafim, spune.

— Cred că vîrsta doctorului Şincan ar putea fi un indiciu. Nu zic că ar trebui să luăm la mînă

cartotecile de la evidența populației și să întocmim liste cu bărbații trecuți de o anumită vîrstă, asta ar fi imposibil. Dar am reținut cîte ceva. Anume, unii din cei atrași în cursă au afirmat că bătrînul e un vorbitor de limbă franceză, fiindcă nu știu ce expresie tipică a scăpat. Altul spune că trebuie să fie ardelean, fiindcă spune mereu „mă rog frumos". Cred că putem întocmi o ecuație, ca să zic așa, sau mai bine zis să facem un fel de tabel cu mai multe axe care să se întretaie, adică o axă cu indivizii trecuți, să zicem, de șaizeci și cinci de ani, alta cu cei care, într-un fel sau altul, au locuit un timp în Franța și o a treia cu ardeleni. Ei, și la întretăierea axelor ăstora îl aflăm pe omul nostru.

— Umbli cu structuralisme, bătrîne, mă întrerupse Mitică. Știi ce-o să găsim la întretăierea celor trei axe? O să găsim că omul nostru e ardelean, că știe franțuzește atît de bine încît scapă și în românește cîte o construcție franțuzească și că e trecut de șaizeci și cinci de ani. Asta o s-o găsim, dar nu găsim omul.

— Ideea nu e rea, îmi luă apărarea maiorul, numai că s-ar putea ca și „mă rog frumos"-ul ăla să fie paravan, ca și vorba franțuzească să fie paravan, iar omul nostru să nu fie trecut de șaizeci și cinci de ani, deci axele lui Serafim nu se mai întretaie. Da, se întoarse el spre mine, poate că și-a exagerat puțin și vîrsta, vorbind mai tremurat, dîrdîind mai tare din încheieturi și așa mai departe. Să ne gîndim la ce spunea fata aceea, Buligă Aurelia, că babalîcul avea o agilitate de panteră, sau cam așa ceva. Ei, astea nu sînt lu-

cruri peste care să trecem. Deocamdată însă să auzim ce ne spune locotenentul Grigore.

— Hainele găsite în casă și cu care probabil că a fost îmbrăcat bătrînul în cursul zilei de ieri, începu locotenentul Grigore, hainele sînt vechi și nu oferă indicii prea grăitoare. Pantalonii, negri, sînt dintr-o stofă foarte rară, în sensul că s-a fabricat în cantități relativ mici. Provine dintr-un atelier brașovean cu o existență efemeră, proprietatea unui oarecare Bruch, care a încheiat un contract cu armata prin 1943, pentru aprovizionarea cu stofă a atelierelor de croitorie pentru ofițeri. Stofa era însă de calitate inferioară celei stipulate în contract, așa că armata a renunțat repede la serviciile lui. După cîteva luni de producție, atelierul s-a desființat, fiindcă Bruch dăduse faliment — aici nu știu cum au evoluat lucrurile mai departe, dar cred că asta nu are prea mare importanță. Stofa din care au fost croiți pantalonii din pachetul găsit în casa din strada Glicerinei provine tocmai din producția efemeră, după cum am spus, a atelierului lui Bruch. Inițial a fost verde, culoare cazonă, după care a fost vopsită în negru.

— A fost vopsită înainte de a fi croită sau pe urmă? întrerupse căpitanul.

— Nu, întîi a fost croită și pe urmă vopsită, adică pantalonii au fost revopsiți, după ce li s-au scos vipușțile.

— Deci au fost pantaloni ofițerești, rosti maiorul gînditor. Încep să mă gîndesc la un portret, al fostului ofițer originar din Brașov...

— Asta nu știm, sări din nou căpitanul, el putea să fie și din Brăila, pantalonii nu s-au distri-

buit numai la acei ofițeri care erau originari din Brașov, nu ?

— Nu-i nimic, se potrivește cu remarca lui Serafim că moșul nostru e ardelean... Deși nu te pot contrazice... Dar să vedem mai departe, ce ne spune Grigore.

— Cămașa, continuă acesta, este produsă la „Tîrnava" din Sighișoara...

— Ce vă spuneam eu ! făcu triumfător căpitanul. Cămăși de la Sighișoara poartă o țară-ntreagă !

— Este un tip de acum doi-trei ani, așa că nu putem cerceta nici aici nimic pe linia asta, adaugă locotenentul Grigore. Iar puloverul este din *PNA*, împletit manual, împletitura este de șapte-opt ani, cu aproximație, bineînțeles. Astea ar fi articolele vestimentare. Servieta a fost cumpărată sîmbătă de dimineață, pe la orele zece și jumătate, de un cetățean înalt, solid, blond, bărbos, cu o cicatrice pe obraz și parcă puțin șchiop, după cum l-a prezentat din memorie o vînzătoare de la magazinul „Victoria".

— Ia uite, dom'le, se minună maiorul, ai stat bine de vorbă cu ea ? Poate are ceva noutăți ?

— Nimic, în afară de ce v-am raportat. Vînzătoarea nu a remarcat mînușa de pe mîna dreaptă, despre care am aflat de la ceilalți, iar casiera nu-și amintește să fi plătit cineva bonul cu mîna înmănușată. Ar mai fi însă încă un lucru, privitor la analiza chimică a suprafeței chiuvetei din baie, adăugă locotenentul privind cu subînțeles spre căpitan.

— S-auzim.

— Am găsit urme, destul de slabe, de uleiuri cosmetice folosite în general pentru machiajuri,

iar în ele particule de pudră, din care unele închise la culoare. Îmi este însă foarte greu să mă pronunț cu certitudine dacă aceste urme provin dintr-un posibil machiaj înlăturat acum sau în urmă cu cîteva zile...

— Adică cum nu poți? se încruntă maiorul.

— Permiteți să raportez, am reținut că locatarii casei au plecat la băi acum patru zile, adică joi, nu? Pe suprafața chiuvetei și în sifonul de scurgere eu am găsit aceste urme, însă nu pot aprecia vechimea lor, pentru că peste ele a curs o cantitate apreciabilă de apă și săpun, care a îndepărtat o mare parte din ele. Urmele pot fi și de la locatarii casei — am înțeles că în casă locuiesc două femei, care e firesc să folosească asemenea articole cosmetice — dar și de la posibile machiaje ale infractorilor, care s-au spălat în chiuvetă și au lăsat apa să curgă din abundență.

Am înțeles că locotenentul Grigore — cu care mai apoi urma să mă împrietenesc la cataramă — era chimist, un expert cu o minte foarte organizată, în ciuda vîrstei sale tinere și a experienței reduse. Mai tîrziu am aflat că citea enorm, tot felul de tratate de criminalistică și de chimie mai ales, fiind la curent cu o mulțime de lucruri de care eu pe atunci habar n-aveam.

— Pe de altă parte, continuă Grigore, am verificat în amănunțime, milimetru cu milimetru, pardoseala camerei de baie, în căutarea altor urme lăsate de asemenea substanțe, pe considerentul că un bărbat este în orice caz neglijent, mai neglijent decît o femeie și că, spălîndu-se în chiuvetă, mai scapă și pe jos măcar cîțiva stropi.

— Și? întrebă cineva.

— Nimic, nici o urmă.

— Am putea accepta varianta că cei doi au părăsit casa fără să se demachieze? întrebai eu.

Rămaseră toți tăcuți, doar Mitică răspunse după cîteva clipe:

— O putem pune în discuție numai după ce acceptăm varianta că cei doi s-au grimat. Și, dacă-mi permiteți să-mi exprim părerea, varianta asta este de acceptat, detaliile comportărilor lor prea se potrivesc, oamenii s-au ferit de lumina prea puternică. Iar în legătură cu varianta propusă de Serafim, eu optez pentru ea. Să nu uităm de ferestruica de la baie, care a fost găsită deschisă.

— N-am uitat-o, zise căpitanul. Soția lui Pantelimonescu este sigură că a verificat cu mîna ei absolut totul: gazele, ferestrele, robinetele de apă, tot, garantează că nimic nu a fost lăsat la voia întîmplării.

— Tocmai, își luă curaj Mitică, oamenii noștri își termină treaba și tocmai atunci aud zgomotul făcut de Blidăruș, spărgătorul care intrase în casă prin bucătărie. Se sperie că s-au întors locatarii și se năpustesc amîndoi pe ferestruica de la baie. Tînărul este foarte puternic și-l saltă ca pe un fulg pe complicele lui mai bătrîn, care, să nu uităm, nu e nici el chiar așa de ramolit cum lasă să pară.

— Ipoteza este inatacabilă, interveni Grigore, este inatacabilă și pledează în favoarea ei și incertitudinile privitoare la demachiere. Numai că, ieșind din planul raționamentelor și intrînd în cel al analizelor de laborator, lucrurile stau altfel, adică, cu alte cuvinte, ipoteza tovarășului locotenent Dăscălescu pică: doi oameni solizi, ieșind pe

o fereastră minusculă, lasă urme serioase. Or, noi nu am descoperit absolut nimic de această natură. Repet: în planul raționamentelor ipoteza este frumoasă și absolut logică, nu se poate spune nimic despre ea. Analizele de laborator însă o infirmă.

— În orice caz, zise maiorul, cred că portretele-robot nu ne vor fi de prea mare ajutor, e clar că oamenii și-au luat măsuri sigure în direcția asta. Să vedem mai departe: broasca ușii din față nu a fost forțată și cea a ușii din spate prezintă, dacă am înțeles eu bine, urme foarte ușoare, nu? se întoarse el spre Grigore.

— Întocmai, răspunse acesta. Cînd am primit ordinul de a examina mai bine broasca din spatele casei i-am cerut lui Blidăruș șperaclul cu care operase și am ajuns la concluzia că toate micile semne de violență pe care le prezenta broasca fuseseră provocate de el. Broasca nu mai fusese forțată înainte și nu a mai fost nici după aceea.

— E clar, pufni maiorul, indivizii au intrat cu o cheie originală sau cu o copie bine executată. Ia să auzim ce ne spune căpitanul Cercel privitor la discuțiile cu familia Pantelimonescu.

— Am plecat tocmai de la această ipoteză, începu căpitanul, anume de la ipoteza că cineva a intrat în posesia cheilor unuia din membrii familiei și și-a fabricat una identică. Pe această pistă m-am situat în toate discuțiile, pe care voi încerca să vi le redau cît mai pe scurt dar cît mai cuprinzător. Capul familiei, profesorul universitar Augustin Pantelimonescu, este un savant de renume, renume pe care i l-a adus lucrarea lui de căpetenie, singura de altfel care i se cunoaște, „Îndrumătorul statisticianului de bugete". Este un om

foarte retras, dedicat cu pasiune studiilor şi redactării operelor sale, opere majore dacă am priceput eu bine cele spuse de el. Nu are relaţii intime cu mulţi oameni, în afara asistenţilor săi, tineri care să-i ducă opera mai departe. Poate că unul din ei va ajunge vreodată să scrie vreun alt op fundamental, „Îndrumătorul practic al statisticianului de materiale de construcţie", să zicem, în care să urmeze ideea călăuzitoare a maestrului său. Singurul pe care îl primeşte în casă este asistentul său, Macarie Leordeanu pe nume, despre care speră să-i ducă opera mai departe. Imediat după venirea mea înapoi în Bucureşti l-am căutat pe acest Macarie şi mi-a vorbit despre maestru în termenii cei mai entuziaşti, declarîndu-l un incapabil, bătrîn şi iresponsabil, oferindu-mi şi argumente. În orice caz, după opinia lui Leordeanu, Pantelimonescu are un dar nemaipomenit de a duce lumea de nas, altfel nu se explică atîta praf aruncat în ochii lumii. Omul are şaizeci şi patru de ani. Soţia lui, doctoriţa Maria-Luiza Pantelimonescu, are patruzeci de ani — zice ea. Cartoteca arată cincizeci şi unu, dar obrazul arată cam patruzeci şi cinci, deci minciuna e scuzabilă.

Aici căpitanul se opri şi se întoarse privind întrebător spre maiorul Gheorghiu.

— Cercel mi-a telefonat din Slănic, zise acesta, iar eu am pus cîţiva băieţi destoinici să lămurească nişte lucruri. Nu sînt aici acuma — băieţii, vreau să 'zic — dar mi-au făcut la repezeală un raport scris pe scurt, ca un fel de notiţe, pe care vi le voi prezenta eu, dar după ce termină căpitanul. Poftim, tovarăşe căpitan, continuă !

— Doctorița Pantelimonescu este a doua soție a profesorului. De prima soție s-a despărțit în tinerețe și s-a recăsătorit după mulți ani, cînd avea părul cărunt — sau aproape cărunt. Impresia mea este că fiecare își are viața lui particulară — vreau să spun că soțul nu vrea să știe ce face soția, îi acordă o libertate totală, cel puțin așa cred din puținul pe care l-am văzut. Nu m-ar mira ca madam Pantelimonescu — care nu mai practică medicina de vreo unsprezece sau doisprezece ani, adică aproximativ din perioada în care a început ascensiunea soțului ei și, implicit, o situație materială mai bună — nu m-ar mira, zic, ca soția să aibă una sau chiar mai multe relații intime. În legătură cu cheia falsă am întrebat-o, rugînd-o să conteze pe discreția mea absolută și necondiționată, dacă s-a aflat vreodată în situația de a-i umbla cineva în poșetă și de a-i folosi cheile la realizarea unui tipar. Imediat s-a gîndit că insinuam altceva, anume că poate a dormit la vreun bărbat căruia i-a fost ușor să-i folosească cheile în scopul amintit — și s-a făcut foc. Că ea este o femeie corectă, că să nu umblu eu cu asemenea întrebări stupide, că să nu insinuez niște lucruri murdare, și așa mai departe, obișnuitul bagaj al indignării. Bag mîna-n foc că s-a aflat pînă acum în destule situații ca cea amintită mai înainte, deși eu nu insinuasem așa ceva. Am mai stat de vorbă și cu fiica profesorului, anume Clotilda Pantelimonescu, studentă la Facultatea de comerț exterior și... scuzați, nu reținexact denumirea întreagă a acestei facultăți. Tînăra Clotilda are douăzeci și doi de ani și, în discuția pe care am avut-o amîndoi între patru ochi mi-a spus de la bun început că simte o reală repulsie să stea

de vorbă cu mine și că să-mi fac meseria cît mai repede. Trecînd peste faptul că i-aș putea fi tată, am chestionat-o asupra cunoștințelor ei în materie de legi penale, care pedepsesc ultragiul adus unui lucrător de miliție în exercițiul funcțiunii — și ce credeți că mi-a răspuns? Că un bărbat nu prezintă interes pentru ea decît din punct de vedere strict sexual, așa că nu era cazul să-mi bat capul cu chestii de-astea. Drept să vă spun, m-a făcut praf, deși aș zice că am văzut destule pînă la vîrsta asta, dar să trecem mai departe. Nu a dat cheia casei la nimeni, dar se poate ca vreunul din prietenii ei să-i fi sustras din poșetă inelul de chei și să-și facă un tipar. Am rugat-o să-mi spună cîteva nume, dar m-a privit stupefiată: *„Dumneata crezi că n-am altceva mai bun de făcut decît să întreb de nume pe bărbații cu care mă culc? Din ce lume vii, omule? Văd că ai idei, nu glumă!"* În încheiere m-a întrebat dacă n-am cumva la mine un *„gun-geon"* și, cînd a văzut că nu știu ce înseamnă asta, a părut afectată de gafa ei — „Trebuia să mă gîndesc că unul ca tine n-are de unde să știe ce-i asta" — și a adăugat că pe Coasta de Azur găsea la discreție și că acum îi pare rău că nu și-a făcut o provizie serioasă, fiindcă uitase că *în țara asta* nu se poate găsi așa ceva. Mie toată chestia asta mi-a mirosit a poză de la cap la coadă.

— Scuzați, interveni locotenentul Grigore, *„gun-geon"* sînt cele mai tari țigarete de marijuana. *„Sarofras"* se numesc cele ordinare, cele mai scumpe se cheamă *„panatella"*, dar *„gun-geon"* sînt cele mai tari, sînt năprasnice și de multe ori

mortale. Numai că în nici o țară așa ceva nu se găsește la discreție.

— Absolut, zîmbi căpitanul, era clar că își dădea aere.

— Așa care va să zică? scrîșni maiorul. Te lua cu chestii de-astea? Cu aere de film american? Mitică!

— Ordonați!

— Cum ne deslușim puțin cu chestia asta de-acuma, ochii pe individa aia mică, s-aude? Trebuie să fim puțin atenți la chestiile astea cu amanții pe care nu-i întreabă nici cum îi cheamă și cu alte daraveri, ne-am înțeles? Și poate că o pune dracu să fie obraznică și p-aici, că-i ardem un proces-verbal de ultraj de nu se vede! Ei, las' că-i arăt eu să-și mai dea aere de-astea cu marijuana! Îi dau să mă țină minte cît o trăi, e clar? Cum terminăm, te dezafectez de alte treburi și te ții după ea, vezi cu cine se întîlnește și după aia le iei declarație la toți, ca să fie limpede! Și cînd s-or strînge vreo douăzeci-treizeci pe listă, o luăm la întrebări! Auzi la ea! Ptiu!

— Numai că ar mai fi ceva, zîmbi căpitanul. Mi-a dat a înțelege că *cineva* are să fie foarte indispus de faptul că am deranjat familia Pantelimonescu cu asemenea fapte și că s-ar putea să am neplăceri. Ba chiar m-a întrebat cum mă cheamă, ca să țină minte.

Maiorul se înroși, apoplectic. Bătu cu pumnul în masă și abia după cîteva secunde reuși să vorbească:

— Auzi? Să vină la mine orice șef cu chestia asta! Cum umblă, dom'le, individa aia liberă pe stradă? Cine-i dă voie să umble pe stradă, să se

atingă de ea fetele și femeile cinstite? A zis ea de așa ceva? Că are să te ardă? Aoleu, păi n-o veni careva cu vreo reclamație? Poa' să mă dea afară și din miliție, să intru și-n pușcărie, dar bucățele-l fac!

Maiorul se înfuriase rău de tot — efectul cafelelor băute cu nemiluita, ca să-l ajute să nu adoarmă. Pînă la urmă se mai potoli, și căpitanul putut să încheie:

— De altfel, familia Pantelimonescu urmează să se întoarcă dintr-o clipă-ntr-alta, fiindcă vor să vadă dacă nu le-a dispărut ceva din casă. Spre ușurarea țăranului la care stăteau în gazdă, fiindcă omul mi-a spus cînd am plecat că „duduca n-are astîmpăr, el așa ceva n-a mai văzut de cînd e și ar fi. Ce-i drept, sînt curios să știu ce s-a aflat nici nu crede să mai existe pe pămînt". Cam asta despre cele două cucoane cît am lipsit eu.

Maiorul își suflă zgomotos nasul și începu să explice, privind însemnările din fața lui:

— Doctorița Maria-Luiza Pantelimonescu nu mai practică medicina de unsprezece ani. Are o legătură veche, doctorul Tănăsescu Aurel, căsătorit, om în vîrstă de cincizeci și opt de ani și tată a doi băieți, unul student la politehnică și celălalt arhitect. Legătura lor durează de dinaintea căsătoriei doctoriței; doctorul Tănăsescu era căsătorit cînd s-au încurcat. Tot timpul s-au întîlnit în același loc, o garsonieră de pe Bulevardul Ana Ipătescu, unde locuiește un prieten al doctorului, burlac. Chiar îl și cheamă Burlacu Ion. La numai cîteva săptămîni după căsătorie, Maria-Luiza Pantelimonescu a mai contractat o legătură, inginerul Flavian Stoica, fugit prin 1965 în Franța. Există

părerea că el ar fi tatăl Clotildei ; părerea a fost formulată mai demult și pare să fie confirmată de multele pachete pe care i le trimite fetei. Inginerul a trăit la Paris doi ani, a dus-o foarte greu — fiindcă acolo specialiștii ăștia care se cred grozavi sînt puși la șmotru — zic că a dus-o foarte greu vreo doi ani, după care a început dintr-o dată să-i meargă bine. Prin urmare a făcut cîțiva ani de pușcărie, pentru trafic de nu mai știu ce, pe urmă a ieșit și acum șade la Marsilia, unde trăiește pe picior mare, deși nimeni nu știe din ce. Astea vi le spun așa, ca un divertisment, fiindcă nu au legătură cu cazul nostru, dar să mergem mai departe. Adică nu, inginerul Flavian Stoica a beneficiat în primăvara lui 1977 de o amnistie și a putut să vină în țară de trei ori pînă acum. În orice caz, iese din vederile noastre, fiindcă la banii lui nu se băga el peste pîrliții noștri, mai ales că ultima dată a fost în țară iarna trecută. Mergem mai departe : madam Maria-Luiza Pantelimonescu mai are, în paralel, o altă legătură, un doctor tînăr, pe nume Robert Postelnicu, cu care se are bine de vreo trei ani și ceva. Se întîlnesc la el acasă, omul e divorțat și are apartamentul lui, în Colentina. Se văd destul de des, cam de două-trei ori pe săptămînă, dumneaei are o cheie a garsonierei și a fost văzută de mai multe ori intrînd acolo pe cont propriu, cum s-ar spune, adică exact ca la ea acasă. Nu pare a fi omul nostru, fiindcă e mic de statură și fricos și de umbra lui, dar nu putem exclude din principiu niște eventuali complici. Cu mama am terminat, așa că să trecem la fiică, continuă maiorul — și am observat că din furia de adineauri nu-i mai rămăsese nimic. Fiica, adică

domnișoara Clotilda Pantelimonescu, este studentă și are convingeri foarte libere. Deși tot ce am eu aici nu face doi bani pe lîngă ce-am auzit adineauri. Este logodită cu Macarie Leordeanu, asistentul tatălui ei, dar nu se știe cînd și dacă se vor căsători, fiindcă ea spune sus și tare cui vrea s-o asculte că logodnicul ei „o dezgustă". Și că nu s-ar culca cu el pentru nimic în lume, deși se pare că acest Leordeanu este băiat frumos. Nu i se cunoaște Clotildei nici o legătură de durată, în schimb are destule pe care nici ea nu le mai știe. Astă vară a fost în Franța, în vizită la inginerul Flavian Stoica, prezumtivul ei tată, dar, deși plecase pentru o lună de zile, a stat ceva mai puțin, fiindcă în prima seară a provocat un scandal monstru într-un local. A intervenit tăticu — adică inginerul Stoica — om cu oarecare greutate, așa că fata a scăpat ieftin : a fost urcată în primul avion și așa se face că a stat pe pămînt francez nici mai mult nici mai puțin decît paisprezece ore în toată viața ei. De aici aerele ei de cunoscătoare rafinată a Coastei de Azur. Asta urmează să ne fie învățătură de minte să mai dăm pașapoarte la alde Clotilde și Clotilduțe de-astea. Scurt și cuprinzător. Așa că fetei putea orice bărbat să-i ia cheile pentru o jumătate de minut și să-și facă tipare.

— Asta trebuie să fie nimfomană, se pronunță locotenentul Grigore. Sănătoasă nu e în nici un caz, cred că ar trebui internată.

— Concluzia, tovarăși, concluzia, propunerile, făcu maiorul. Să aud ce propuneri aveți.

— Concluzia, tovarășe maior, răspunse căpitanul, concluzia este că să mai mergem și noi pe la căsile noastre, că picăm jos. Judecăm mai bine

mîine, cu mintea limpede. Acum să permitem măcar tinerilor să plece să se odihnească, fiindcă noi, ăştia mai bătrînii, să zicem că ţinem mai bine la tăvăleală, sîntem învăţaţi.

Aşa se face că Mitică şi cu mine plecarăm, despărţindu-ne în stradă de locotenentul Grigore. Aş fi vrut să mergem undeva toţi trei, dar mă gîndeam că n-avea nici un rost, prea picam de oboseală toţi. Şi apoi, a doua zi trebuia să fim cu mintea limpede. Un lucru mă mai rîcîia : chiar aşa plin de babe o fi oraşul ăsta, de apar tot felul de date pe masa maiorului, ca prin farmec ? Ehei, Fănică băiete, mai ai multe de învăţat...

*
* *

— Ei, ce facem, bătrîne ? mă întrebă Mitică în locul unde drumurile ni se despărţeau. Cum te simţi ? Chiar pici de somn sau mai ai ceva puteri în tine ? Ia zi !

Chiar că picam de somn — acum îmi dădeam seama cît timp trecuse de cînd stăteam treaz şi cîte se întîmplaseră în timpul acesta — dar nu voiam să recunosc asta faţă de Mitică, pe care-l vedeam vioi şi stăpîn pe el, aşa că am dat un răspuns în doi peri :

— Eh, cum să mă simt... Aşa şi-aşa, de !

— Atunci hai să facem nişte vizite, să te introduc în societate, pricepi ?

Drept să spun, numai de vizite nu-mi ardea.

— Bre Mitică, parcă nu prea am acuma chef de vizite... Nu s-ar putea amîna pe altădată ? Cînd om fi şi noi mai la largul nostru ?

— Ai cumva impresia că o să apuci să fii la largul tău înainte de pensie? Tare mă tem că gîndești inexact, bătrîne! Ca să nu mai vorbim că vizitele astea fac parte din categoria celor obligatorii, pricepi tu?

— Cum adică obligatorii? Sînt în legătură cu cazul nostru?

— Sînt în legătură, deși legătura asta este întîmplătoare. Mai exact, trecem pe la niște persoane care au oarecare legături cu unii din cei cu care ne ocupăm noi acum.

— Tot nu pricep prea limpede.

— Lasă că-ți explic eu pe drum.

Din cîte mi-a spus, trebuia să vizităm niște persoane care a doua zi urmau să apară ca martori într-un proces, în care proces era parte una din victimele din strada Glicerinei.

— Îți amintești de Purilă Elvira? Matei, pe numele de fată. Ți-am spus că se află în divorț, iar mîine are înfățișarea cea de pe urmă, cea hotărîtoare. Clar, bătrîne? Adu-ți aminte de ce ți-am spus azi-dimineață, aproape nu există proces de divorț în care să nu se toarne o droaie de minciuni. Uite, acum ai ocazia să te convingi.

— Bre omule, om fi noi milițieni, dar avem voie să ne băgăm unde nu ne fierbe oala? Mi se pare că în chestii de-astea trebuie să existe o plîngere prealabilă ca să putem noi intra pe fir, altfel vrei să dăm de belea?

— Mă Fănică, tu crezi că eu degeaba tocesc pingelele în miliție de atîta amar de ani? Chestiile astea le știu eu mai bine ca tine și fii sigur că nu te-aș băga eu în cine știe ce bucluc — și mai ales ține minte că port cel mai profund respect pro-

priei mele piei ca să mă vîr în treburi din care aș putea ieși rău. Treaba e alta : noi nu lucrăm niciodată la un singur caz, oala noastră fierbe prin toate părțile. De exemplu, maiorul a avut nevoie de niște date despre cucoanele lui Pantelimonescu, mama și fiica. A făcut apel la cîțiva băieți cu mari talente în direcția asta, așa că oamenii și-au lăsat puțin cazurile lor și au alergat cîteva ore întrebînd în dreapta și-n stînga, scotocind arhive și așa mai departe. Pe urmă s-au întors iar la treburile pe care le lăsaseră.

— Nu prea văd legătura, căutai eu să-l încurc, deși simțeam unde bate.

— Lasă că ai s-o vezi imediat, n-ai nici o grijă. Prin urmare, m-am interesat și eu la judecătoria respectivă și am făcut o mică listă cu martorii propuși de Purilă Niculae, trei la număr. După care am aflat că doi din ei au cazier, întrucît au făcut pușcărie pentru mărturie mincinoasă, acum vreo unsprezece ani. Am mai aflat că acum cîteva zile — asta ca să vezi noroc pe noi ! — acum cîteva zile s-a primit o reclamație împotriva lor, pentru o chestiune de cu totul altă natură, adică o mică înșelătorie cu niște bijuterii. Nu cine știe ce, doar caratele unor cercei erau ceva mai puține la număr decît au pretins ei cînd i-au vîndut. Pricepi cum vine treaba. Păcălitul, adică cel care a înaintat reclamația, nu are nici un fel de dovezi că ăștia i-au vîndut cerceii pretinzînd că sînt din aur mai pur, așa că plîngerea lui e moartă. Eu am rugat totuși pe cineva să-mi dea mie „cazul" ăsta, așa cum e, numai să am un pretext să stau un pic de vorbă cu cei doi indivizi. Iar tu ești ajutorul meu, acuma ai priceput ?

— Acuma am priceput, oftai eu.

Peste o jumătate de oră eram acasă la soții Elisabeta și Constantin Vișoianu. Ea — ascuțită puțin la față, păr cărunt, privire deschisă și limpede, într-un cuvînt o bătrînă frumoasă. El — gras, cu o voce profundă, de fumător înrăit, puțin chel, bonom, cu o distincție pe care nu m-aș fi așteptat în ruptul capului s-o aflu la un om care a făcut pe vremuri închisoare pentru mărturie mincinoasă. Amîndoi alcătuiau o pereche simpatică și atrăgătoare, părînd mai curînd intelectuali distinși decît niște borfași de rînd. De altfel Mitică îmi spusese pe drum că soții Vișoianu fuseseră odată suplinitori în învățămînt, unde rezistaseră pînă la închiderea lor. Erau bucureșteni de puțin timp, o poveste întreagă și aici: aveau o fată care, în timp ce era studentă la medicină („Colegă cu nevastă-mea", precizase Mitică) se căsătorise cu un student de la politehnică. Terminînd facultatea, acesta fusese repartizat ca inginer la o mare uzină bucureșteană și firește că-și făcuse buletin de capitală, împreună cu nevastă-sa. Nimic mai simplu pentru iubiții socri decît să fie luați în spațiu de blegul de ginere, care își cumpărase un apartament și-i lăsase pe ei în cel primit de la primărie la recomandarea uzinei. „Uite cum se mărește așa rapid populația Bucureștiului" conchisese Mitică, uitînd că și noi doi eram din provincie.

Soții Vișoianu ne-au primit foarte frumos, stăpîna casei ni se adresă foarte repede cu „băieții mamei" și asta mă puse în mare încurcătură, fiindcă era de presupus că cineva în situația ei nu putea să vadă în ochi vreun milițian, necum să-l ia așa de drăgăstos. Pe scurt, aș fi zis că ne cu-

noaştem de cînd lumea şi că ne aflăm mai curînd în casa unor unchi pe care nu-i văzusem de mult timp decît la nişte cetăţeni împotriva cărora se înaintase o plîngere pentru escrocherie.

— Ia ziceţi, băieţaşi, să vă facă mama o cafeluţă?

Faţa mi se lărgi — simţeam precis asta — într-un surîs de fericire la auzul unei asemenea propuneri şi tocmai deschideam gura să aprob cu entuziasm, cînd glasul lui Mitică îmi sună nemilos în urechi:

— Nu, mulţumim, ne cam doare capul.

— Vai de mine, se poate una ca asta? La durerile de cap o cafeluţă face minuni! Ia să mă duc eu...

— Mulţumim, nu vă deranjaţi, sîntem şi cam răciţi...

— A, păi de ce nu ziceţi aşa? O aspirină şi gata, eu am fata doctoriţă şi pe urmă mi-am petrecut toată viaţa prin spitale, sînt mai ceva ca un doctor..., insistă bătrîna, lăsînd să se ghicească un vag accent moldovenesc.

— Pardon, sîntem opriţi, suferim şi de prostată, n-avem voie la cafea!

— Vai de mine, la vîrsta dumneavoastră? Să vă dau un osidol? Că eu sufăr de prostată de douăzeci de ani de zile, am fost internată şi la „Parhon", era să mor, s-a crucit profesorul Necropol, a spus că el aşa un organism rezistent ca al meu...

— Mulţumim, noi nu luăm osidol, ne tratăm cu aviculin, făcu Mitică.

— Aviculin?! Asta ce mai e, că n-am auzit de aşa medicament...

— Ba există din cele mai vechi timpuri... Dar ce-ar fi să trecem noi la problemele noastre?

Îl iertasem pe Mitică pentru faptul că mă lipsise de o cafea, așa că m-am luptat să țin ochii deschiși și să urmăresc discuția dintre ei. De partea cealaltă a mesei moțăia domnul Vișoianu, în timp ce nevastă-sa și cu Mitică purtau discuția.

— Cunoașteți un cetățean pe nume Bibițescu Iacob?

— Cum? Bibițescu Iacob? N-am auzit de el.

— Nici dumneavoastră, tovarășe Vișoianu?

— Ha? Ce să fie? tresări cel interpelat.

— Vă întrebam dacă ați auzit de un cetățean pe nume Bibițescu Iacob, profesor din Ploiești.

— Cum? Bibițescu? Bibițescu... Bibițescu... mormăi el, scotocindu-și memoria. Bibițescu... Cine-i Bibițescu ăsta? Că n-am auzit de el.

— El... n-ați dat dumneavoastră anunțul ăsta? făcu Mitică scoțînd, nici nu mai știu de unde, un ziar pe care, la pagina de mică publicitate, se deslușea un cerc roșu. „Vînd cercei aur cu briliante..."

— B-ba da... făcu doamna Vișoianu, care se îngălbenise brusc, în timp ce domnul, soțul dumneaei, dădea semne de neliniște, hm, hm! Noi l-am dat, dar stați să vedeți...

— Și nu i-ați vîndut cerceii lui Bibițescu Iacob? Omul își mărită fata și voia să-i dea un dar de preț... Pardon, că am sărit peste ceva... Ia uitați, de fapt anunțul sună așa: „Vînd cercei aur 24 carate, cu briliante..." Ei?

— Dom'le, uitați care e situația, se amestecă binevoitor domnul Vișoianu, noi cerceii ăștia i-am...

— Stați un moment, stați să ne lămurim, interveni și stăpîna casei, dumneavoastră în fond ce problemă aveți? Că nu înțeleg despre ce e vorba. Pe Bibițescu ăsta îl cunosc, acum mi-aduc aminte de el, dar uitasem cum îl cheamă... Nici nu-i reținusem bine numele...

— Uitați ce este, acest Bibițescu a înaintat o plîngere împotriva dumneavoastră că i-ați vîndut o pereche de cercei de aur de douăsprezece carate, sub cuvînt că ar fi de douăzeci și patru, asta-i tot.

— Minte, dom'le, minte-n... mă-sii, care dooșpe carate?! tună domnul Vișoianu.

— Da, dar el a depus și cerceii; și specialiștii noștri s-au pronunțat cu hotărîre că e vorba de douăsprezece carate, cum îi spusese și bijutierul la care fusese cu ei...

— A, nu de asta-i vorba, sări femeia, minte cînd spune că i-am spus noi că cerceii sînt de douăzeci și patru! Noi i-am spus: „Dom'le, sînt de dooșpe carate, dacă-ți convine bine, dacă nu, salut!"

— Da, numai că el a mai adus și ziarul, uitați, scrie aici că sînt de douăzeci și patru de carate, în timp ce cerceii pe care i-am văzut noi nu au decît douăsprezece. Ei?

— A, stați puțin, că e-ncurcătură la mijloc! Uitați ce se întîmplă, noi am avut o pereche de cercei de douăzeci și patru de carate, cu briliante și am hotărît să-i vindem. Știți, avem treizeci de mii de lei datorii, ne-am îndatorat ca să-i cumpărăm mașină fetei, așa că trebuie să plătim, altfel...

Le întorcea cotoroanța, nu glumă!

— Mă rog, astea sînt problemele dumneavoastră personale, mă amestecai și eu în discuție, pe noi nu ne interesează și nici n-avem dreptul să ne amestecăm...

— Absolut! sări și Mitică, fiecare cetățean are dreptul să facă cu lucrurile lui ce poftește, nu e treaba noastră...

— Buuun! Va să zică, am dat acest anunț la mica publicitate și imediat s-a prezentat un domn Ionescu, din Constanța, i-au plăcut, ne-am tocmit, am căzut de acord asupra prețului și gata, omul și-a luat cerceii și-a plecat. Pe urmă — stați așa! — pe urmă, la o oră și ceva, apare și Bibițescu ăsta, că nici nu-i reținusem bine numele, pierde-s-ar în Drăgaică să se piardă! tocmai de-aia nici nu mi-am adus aminte cînd ne-ați întrebat dumneavoastră... Vine și Bibițescu, să vadă cerceii. „Dom'le, nu te supăra, dar i-am vîndut adineauri, omul a plecat. Dacă veneai mai devreme aveai noroc, dar așa i-ai scăpat". El, de colo, că nu, că el vrea neapărat cercei, că el nu pleacă fără cercei... Dacă am văzut așa, ce ne-am zis noi? Tot mai avem o pereche, de la soacră-mea, hai să nu plece omul cu mîna goală, să-i dăm cercei dacă vrea cercei. I-am arătat, i-am atras atenția că sînt numai de douăsprezece carate și că briliantele sînt de sticlă, l-am prevenit, adică... I-a văzut, i-au plăcut, am căzut la învoială asupra prețului, ne-a dat banii, și-a luat cerceii...

— Ei, făcu Mitică triumfător, vă rog să mă credeți că și eu, cînd a venit cu plîngerea, i-am spus lui Bibițescu ăsta: „Mă nene, pesemne că dumneata nu mai ții bine minte, oamenii ți-or fi dat

alți cercei decît ăia lăudați în ziar, ia adu-ți aminte cum a fost", dar el nu și nu, că a cumpărat cercei de douăzeci și patru de carate. Acuma îmi pare bine că am ghicit de la început, venisem numai pentru o confirmare, așa că acum e clar. Numai un lucru, dacă-mi permiteți...

— Da, sigur, poftiți...

— Dacă nu sînt indiscret, de unde aveți dumneavoastră bijuterii de douăzeci și patru de carate? Că de ani de zile n-am mai auzit de așa ceva...

— Ehei, domnule, răspunse cu mîndrie doamna Vișoianu, ăștia erau cercei cum se făceau pe timpuri, azi nu mai există așa ceva, îi aveam de la mama, iar ea îi avea de la bunica, de zestre...

— Ca să vezi, făcu Mitică încîntat, ca să vezi dar al prezicerii la mine! Așa i-am spus și lui Bibițescu, că trebuie să-i aveți de zestre, dar el nici nu voia s-audă! Phii! Mă las de miliție și mă fac profet, mă reprofilez! Acum vă rugăm să ne scuzați, vă mulțumim pentru amabilitate, sărut mîna, bună seara...

Gazdele ne răspunseră cu gurile strînse pungă, fără nici un fel de entuziasm.

— Bătrîne, mai avem timp să trecem și pe la domnul subinginer Breslașu? Șade aici, la doi pași, luăm pe 82 și-n cinci minute sîntem la el. Ce zici?

— Nu-i cam tîrziu?

— Cam e, dar are să ne scuze el, fii sigur. Îl luăm cu „domnu inginer", că așa le place subinginerilor să le zici, *domnu inginer*, și să vezi că n-are să se supere din cauza orei înaintate. Fii atent la o chestie: legea zice că n-avem voie să

intrăm la ore tîrzii prin casele oamenilor, dar asta cînd e vorba să-i luăm la întrebări. Noi acuma mergem doar să stăm de vorbă : dacă omul se arată dispus... pricepi ?

— Ei, atunci hai să mergem.

Pe drum, în troleibuz, meditam la vizita anterioară, de la familia Vișoianu. Îmi spuneam că bătrîna e în stare de orice întoarcere spectaculoasă și că va depune o mărturie grea de tot împotriva Elvirei Purilă, pe care nu o aștepta un proces prea ușor. Mai ales că figura de-a dreptul distinsă a bătrînei urma să facă o impresie excelentă asupra instanței și, din cîte îmi puteam da seama, avea să fie decisivă.

Peste vreo șapte-opt minute sunam la ușa unui apartament de la etajul al șaptelea, citind tăblița de lîngă butonul soneriei : „Ing. Breslașu Ghe. Vasile". Ușa se deschise repede și apăru o femeie frumușică, poate, dar puhavă la față și îmbătrînită, deși nu cred să fi trecut cu mult de treizeci de ani.

— Sărut mîinile !

— Bună seara. Pe cine căutați ?

— Ne scuzăm pentru ora nepotrivită (se făcuse între timp aproape opt) dar am vrea să discutăm cu domnul inginer Breslașu.

— Da, poftiți, intrați. Vasile !

— Ce-i, dragă ? răsună o voce bărbătească din spatele unei uși.

— Te caută cineva. Poftiți în sufragerie, se întoarse ea către noi.

Nu pot zice că era o ospitalitate deosebită în timbrul vocii ei, dar nici ostilă nu era. O femeie ca toate femeile, obosită de muncă și care nu se poate

arăta prea încîntată cînd îi vin oaspeți în casă luni seara la ora opt, dar care nici nu-i dă pe ușă afară.

Intrarăm în sufragerie, unde după cîteva minute apăru și stăpînul casei, care se îmbrăcase în grabă în altă încăpere. Parcă mă simțeam stingherit că făcusem omul să treacă iar de la pijama la hainele de stradă, însă Mitică era foarte sigur pe el.

— Bună seara, *domnu inginer*, începu el, vă cerem scuze pentru deranjul pe care vi-l facem la ora înaintată, dar problema e urgentă și sperăm să ne acordați oarecare circumstanțe atenuante. Permiteți să mă prezint, sînt locotenentul Dăscălescu din miliție, dumnealui este colaboratorul meu, locotenentul Serafim.

Stăpînul casei privi atent legitimațiile pe care i le arătarăm și ne anunță că ne stă la dispoziție.

— Un lucru, însă, vă rog să rețineți, bănuiesc că ați comis o confuzie, eu nu sînt inginer. Mă cheamă într-adevăr Breslașu Vasile, dar nu sînt locatarul oficial al acestui apartament, eu sînt Breslașu D. Vasile și sînt subinginer pe un șantier de construcții, în timp ce apartamentul este al vărului meu Breslașu Gh. Vasile. Ăsta este într-adevăr inginer și-i plecat pentru doi ani în Libia, fac ai noștri acolo un stadion. Eu nici n-am buletin de București, stau aici cu viză de flotant și peste șase luni plec îndărăt la Urlați, orașul meu de baștină. Lili!

— Da! se auzi, dinspre bucătărie, probabil, glasul femeii care ne deschisese.

— Lili, ia vezi tu, dragă, de ceva pentru dumnealor...

— Mulțumim, dădu Mitică să spună, dar noi nu...

— Vă rog, sînteți la mine în casă și nu se poate să refuzați. Om fi noi provinciali de la Urlați, dar nici chiar așa... Vă rog să-mi spuneți cu ce vă pot fi de folos.

Era cu totul altceva, subinginerul Breslașu nu se arăta a fi licheaua pe care o căutam și începusem să mă întreb dacă Mitică n-o fi greșit, cumva. Bărbatul înalt și sobru din fața noastră arăta a fi cît se poate de serios și, din moment ce un om ca el depunea într-un proces de divorț, nu prea era de crezut că va minți.

Femeia intrase cu tava cu dulcețuri — o pregătise înainte de a i-o cere creștinul ei — și Mitică, luînd farfurioara mică de sticlă dar fără să mănînce din ea, începu :

— Îl cunoașteți pe inginerul Purelli Niccolo?

— Nu, nu-l cunosc, cunosc însă un subinginer numit Purilă Niculae, care-și zice cum ați spus dumneavoastră.

— Aha, va să zică nu-l cheamă Purelli?

Am observat că Mitică evita dulceața și m-am hotărît să-i urmez exemplul.

— Nu. A introdus cerere la tribunal pentru modificarea numelui, însă pînă în prezent, din cîte știu, nu i s-a aprobat. Dar el a anticipat, probabil, aprobarea respectivă, și-și zice așa.

— Mda, tovarășe Breslașu, vom trece direct la obiect : noi avem indicii că acest Purilă învîrtește oarecare afaceri cu valută, lucru care cred că știți că e interzis prin lege.

— Știu că e interzis prin lege, dar nu știu de afacerile lui. Nu am cunoștință de așa ceva.

— Lucruri străine, chestii de-astea, ceva?

— Mda... asta știu. Adică nu vreau să generalizez, știu doar două cazuri, mi-a propus în două rînduri să-mi vîndă cîte ceva, mai întîi un casetofon japonez, îmi cerea pe el paișpe mii de lei și n-am fost de acord, și pe urmă, acum vreo două luni, mi-a spus că are niște blugi originali — am înțeles că are mai multe perechi și am să-mi pot alege. N-am făcut tîrgul nici cu blugii, nu-mi trebuie așa ceva. Dar de alte lucruri de asemenea natură nu am mai auzit. În general, nu prea sîntem în relații prea strînse, cu toate că e șeful meu...

— Deci nu a mai încercat și altădată cu chestii de-astea... Dar ați băgat cumva de seamă, pe la locul de muncă, n-a mai vîndut și altora lucruri din astea?

— Nu știu, n-am băgat de seamă. În general nu prea mă bag și nici nu înregistrez discuțiile din jur. Se prea poate să fie cum ziceți dumneavoastră, nu vă contrazic, dar nu știu nimic în direcția asta.

— Nu aveți idee nici de proveniența bunurilor respective? Poate are vreo rudă în străinătate, care i le trimite? Sau poate soția lui?

— S-ar putea, deși nu știu, dar s-ar putea să aibă vreo rudă în străinătate. Cît despre nevastă-sa, nu cred, mai ales că sînt și în divorț.

Mitică își luă cea mai consternată mutră ce se poate închipui.

— Hopa! În divorț? Asta n-o știam! Dar de ce, frate?

— Drept să vă spun, nici asta n-o știu, măcar că sînt și citat ca martor în procesul lor, am primit citație acasă, mîine de dimineață la ora opt trebuie

să fiu acolo, dar nu cred să-i fie de mare folos depoziția mea.

— ?

— Eu nu pot spune decît ce știu eu și am văzut cu ochii mei, nu ce știu de la el, nu vreau să intru-n pușcărie, am copii.

— A, va să zică știți ceva de la el?

— Mi-a mai spus el așa, cîte ceva, dar, drept să vă spun, nu prea mi se pare de crezut. Mai curînd cred că nu prea are motive, de-aia încearcă să umble cu chestii de-astea. De dus are să trebuiască să mă duc, fiindcă scrie în citație că dacă lipsesc m-amendează, dar spun că habar n-am de căsnicia lor, că n-am fost niciodată la ei în casă și că am venit numai fiindcă am fost citat. Eu pe nevastă-sa am văzut-o doar de vreo două ori, abia dacă aș cunoaște-o.

Mitică l-a rugat să dea o declarație, cum că Purilă încercase să-i vîndă niște blugi și un casetofon, dar că el refuzase. Că nu știe nimic despre sursa din care proveneau numitele obiecte și că nici în legătură cu numita Purilă Elvira, soția celui în cauză, nu știe dacă face sau nu comerț cu asemenea obiecte, fiindcă nu are relații strînse cu familia lor, pe care nu a vizitat-o niciodată.

Împăturind frumos hîrtia și strecurînd-o în buzunar, Mitică se ridică iar eu îi urmai exemplul, abia ținîndu-mi un oftat de ușurare. Picam de somn.

— Tovarășe Breslașu, încă o dată vă cerem scuze pentru deranj, vă mulțumim foarte mult... ne iertați...

— Nu-i nici un deranj, se poate? E de datoria mea să stau la dispoziția organelor de miliție la

orice oră, vă rog să nu mai pomeniți de nici un deranj. Noapte bună, să trăiți!

Aerul rece, de început de iarnă, mă mai învioră.

— Bre Mitică, am impresia că încep să fiu cu chef, măcar că n-am pus strop de băutură beţivă pe limbă... Ce-ar fi să mergem noi să bem o bere?

— Aşi, du-te de te culcă, bătrîne, mîine avem treabă, nu glumă! De bere îţi arde ţie acuma? Miliţianul se află la program douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Bei în timpul serviciului? Te ard, fii atent că eu sînt şeful tău, te ating cu un arest de nu te vezi! Ei comèdie! Uite-ţi tramvaiul, ia vezi, mai poţi să fugi?

Bine că m-a iertat de concluziile pe care trebuia să le tragem în urma vizitelor.

Dar ţi-ai găsit!

— Bătrîne, mi-a strigat el din urmă, mîine tragem concluziile!

I-am făcut semn cu mîna că l-am auzit — dar fără să întorc capul spre el, fiindcă mi-aş fi pierdut echilibrul — şi m-am urcat, în sfîrşit, în tramvai. Peste un sfert de oră eram acasă.

Atunci mi-am dat seama că nu mai pusesem nimic în gură din seara precedentă, cu excepţia unei chifle şi a unui incomensurabil număr de cafele, iar din ultimele treizeci şi şase de ore dormisem cam treizeci şi cinci de minute.

— Am început-o bine! îmi spusei, înainte de a adormi, flămînd şi rupt de oboseală.

*
* *

A doua zi de dimineață m-am sculat cu dureri de cap și cu gura amară. M-am uitat la ceas — cinci și jumătate. În bufet am găsit puțină pîine și un colț de brînză, pe care le-am înghițit pe nemestecate, în timp ce-mi desfăceam pijamaua, ca să intru în baie.

Am făcut un duș, m-am ras și am început să mă simt mai bine. Tocmai puneam ibricul de cafea pe foc cînd a sunat soneria. Era șase fără cîteva minute și nu prea știam cine ar putea fi. De la miliție m-ar fi chemat prin telefon, dar s-ar fi putut întîmpla ca acesta să nu funcționeze și te pomenești că oamenii, îngrijorați, au trimis pe careva să vadă ce se întîmplă.

În pragul ușii — Mitică. Cojocel de blană, căciulă, într-un cuvînt, ținută de iarnă.

— Hai bătrîne, c-a venit iarna. Nu te-ai uitat pe geam, precis, altfel nu te-ai holba așa la mine.

Afară fulguia ușurel, dar se vedea că peste noapte ninsese mai tare, fiindcă strada era acoperită de zăpadă.

— Oho! Ai pus de cafea, bravo! M-ai trecut și pe mine în porție? Că am băut eu una acasă, dar chioară, făcută de nevastă-mea, care cică sănătatea înainte de orice, așa că abia scutură cîteva fire de cafea în ibric... doar prin case străine să mai beau și eu cîte o cafea mai ca lumea...

Am mai adăugat o ceașcă în apa care sta să fiarbă, apoi am pus zahăr și cafea și, cînd ibricul a dat în clocot, am turnat în cești lichidul negru și parfumat.

— Bre Mitică, ai țigări? Că mi se pare că am început să mă spurc!

— Ia de colea, na la tata din țigare, parcă așa am citit eu undeva, făcu Mitică scoțînd în grabă pachetul și punîndu-l pe măsuța de lîngă pat.

Garsoniera mea era mobilată foarte *evaziv*, cum spusese Mitică prima dată cînd fusese pe la mine. Cu solda de instalare, cu ce-mi mai dăduseră părinții, cu ce mai împrumutasem (tot de la Mitică), îmi luasem o canapea extensibilă căreia-i ziceam pat, un șifonier vechi cu două uși, o măsuță cu două fotolii, iar în bucătărie un aragaz de pe timpuri, un bufet minuscul și ceva care ar fi putut să fie un fel de masă, deși aș zice mai curînd că era un scaun mai înalt. Toate erau de ocazie, fiindcă Mitică, mentorul meu în toate, se pronunțase foarte energic de la bun început:

— Bătrîne, ascultă aici, dacă te-apuci acuma și-ți iei mobilă nouă, în rate, nu faci nimic. Garsoniera asta e pentru tine doar așa, un fel de sălaș trecător, fiindcă mîine-poimîine are să trebuiască să te însori și n-ai să rămîi aici, iar într-o casă nouă s-ar putea să nu se mai potrivească mobilele. Pe urmă ia gîndește-te puțin: aici ai să îți iei tot lucruri mici, de burlac, pe cînd mai încolo, cînd ai să te însori, adio, n-ai să mai ai ce face cu ele, îți spun eu! Mai bine știi ce faci? Ascultă-mă pe mine, că nu-ți vreau răul, am eu un băiat brici, un sergent-major, Năstase, ăsta e dat dracului, nu uită nimic, știe cîte în lună și-n stele, aranjăm cu el și-ntr-o jumătate de oră îți dă el un morman de adrese unde te duci și găsești lucruri de ocazie, vechi dar bune, să te coste mai nimica, aia e! Și cînd ai să te muți, aranjezi cu ăla care vine aici

în locul tău, tot un miliţian are să fie, că garsoniera asta e la dispoziţia noastră, noi facem repartizările pentru ea ; aranjezi cu respectivul, îţi dă cît îţi dă şi-i rămîn lui toate astea. Eu tot aşa am făcut şi n-am rămas în pierdere.

Să nu uităm că Mitică se pregătise pentru cariera de avocat, aşa că nu i-a fost greu să mă convingă. Mama îmi mai dăduse nişte scoarţe frumoase de acasă, aşa că mă simţeam destul de bine în noua mea locuinţă, unde însă nu prea aveam ocazia să stau, fiind tot timpul pe drum. Cel mai mult mă bucurase telefonul, rămas aici de la locatarul anterior. M-am bucurat ca un copil cînd l-am văzut, dar Mitică pufnise în rîs :

— Tu crezi că telefonul ăsta are să te cheme la bancheturi şi la zaiafeturi, bătrîne? Ei, las' că vezi tu ! Şi, ca să nu zici că am vorbit într-un ceas rău, uite, eu îl înzestrez.

Şi-mi adusese o măsuţă rotundă, cu un singur picior, pe care aşezase telefonul — şi aşa, măsuţa primită cadou de la Mitică fusese prima mea piesă de mobilier.

Acum stăteam amîndoi în fotoliile mici şi cam vechi, dar solide, şi sorbeam din cafele. Mitică scoase din buzunar o scrumieră mică şi rotundă, de sticlă.

— Uite bătrîne, încă ceva pentru tine, de la cumnată-mea. Bărbatu-său are mania scrumierelor, mereu cumpără cîte una care îi place şi se plictiseşte repede de ea, a umplut casa cu ele şi crede-mă că şi eu tot de la ei mă aprovizionez, cu de-astea căzute în dizgraţie. Ia de colea, nu e ea prea încăpătoare, dar la cît fumezi tu, îţi ajunge.

— Bre Mitică, tu vrei să mă strici de tot la ţigară!

— Nu-i vorba de asta, dar ştii, îţi mai vine careva în casă, vrea să fumeze şi n-o să-l pui să ţină scrumul în palmă, nu? Ah-haaa! făcu el sorbind fericit din ceaşcă, bună cafea! De unde-ai luat apa?

N-apucai să-i răspund, că sună telefonul.

— Alo! Tovarăşul Paraschivescu? Să trăiţi...

— Eu trăiesc, dar nu sînt tovarăşul Paraschivescu, dumnealui s-a mutat, are acuma alt număr...

Primul telefon primit fusese de la Paraschivescu, locatarul dinaintea mea, care-mi spusese cam aşa: „Dom'le, eu anunţ pe cîţi pot că mi-am schimbat numărul, dar cine ştie, poate mai scap pe careva şi o vreme are să te mai deranjeze, dă-i numărul meu cel nou şi scuză-mă pentru deranj..."

Aşa că îi dădui respectivului numărul, după care mă întorsei din nou spre Mitică.

— Bătrîne, uite care-i mişcarea, începu el strivind mucul ţigării în scrumieră, azi avem ceva de lucru.

— Tu eşti mai la curent cu ce s-a mai întîmplat?

— Nu, uite care-i socoteala, tu şi cu mine sîntem acum la alt caz care s-ar putea să apară... De chestia aia din strada Glicerinei se ocupă în continuare aceeaşi echipă, plus vreo cîţiva băieţi noi şi bineînţeles că şi nouă ne revin unele sarcini, n-o să fim scutiţi de asta... Aseară, după ce ne-am despărţit, am vorbit la telefon cu şeful şi i-am expus părerea mea, adică vreau să zic că mi-am exprimat şi eu unele puncte de vedere, iar el a fost de acord. Prin urmare, acuma tu eşti mînzul

meu, cum s-ar zice, adică mergem amîndoi și tu furi meserie de la mine, cum am furat și eu de la alții — și mai fur și acuma și o să trebuiască să fur pînă ies la pensie, că-n breasla asta nici tartorii bătrîni nu se pot lăuda că știu tot, pricepi matale...

— Pricep, doar am mai auzit asta.

— Așa că acuma avem de lucru, dar uite ce este: eu am anumite chestii în cap și am să te rog să nu te bagi prea în față, fiindcă s-ar putea să nu iasă cum vreau eu... Bătrîne, făcu el deodată aplecîndu-se spre mine și punîndu-mi mîna pe genunchi, stai așa, că vorbele astea nu știu cum mi-au sunat pînă și mie în urechi... Bătrîne, să nu-ți închipui că umblu să-ți suflu ocazia să te-afirmi, uite, cu nici unul de la noi n-aș încerca figura asta, dar tu știu c-ai să mă crezi pe cuvînt...

Eu, oameni buni, dacă am încredere în cineva, apoi în Mitică am.

— Că aș fi ultimul porc, bătrîne, să umblu cu chestii de-astea, dar am eu o gogoriță în cap, vreau neapărat să verific ceva, și nu pot gîndi cu voce tare, da-ți explic eu pe urmă cum devine cazu'.

Mă lămurise buștean.

— Stai, bre omule, că nu pricep...

— Las' că vezi tu. Dacă mă înșel, cu atît mai bine. Tu uite ce ai de făcut, mergi cu mine și bagi la cap, asta-i tot. Cînd sîntem singuri, mă întrebi, îmi ceri lămuriri și eu îți explic, dar să nu te amesteci, înțelegi? Mai încolo ai să vezi tu de ce s-au întîmplat astea. Uite, vezi? adăugă el rîzînd, m-am făcut și eu secretos, ca tovarășul căpitan Cercel... Calc a mare detectiv, ce să-i faci!

— Ei, și ce avem noi de făcut azi?

— Păi... mai întîi și mai întîi de toate ar fi să mai bem încă o cafeluță, nu zici? Și, ca să nu poată zice careva că mă invit așa, ca nesimțitul, uite că am adus un borcan cu ceva extra...

Și scoase din buzunarul cojocelului de lîngă el (și-l lăsase pe pat, menajul meu nu era încă dotat cu un cuier) scoase un borcan de cafea gata prăjită și rîșnită.

— Zahăr pui de la tine, zise el serios. Cafeaua e prăjită și rîșnită acasă de nevastă-mea, avem un robot clasa-ntîi și-i păcat să-l lăsăm să stea degeaba...

— Bre omule, zisei eu din chicinetă, în timp ce pregăteam al doilea rînd de cafele, nu ți se pare că te-apuci să mă înzestrezi? Ia vezi, poate îmi găsești și vreo nevastă?

— Mai știi? rîse el.

Nu vru însă cu nici un chip să-mi spună ce aveam de făcut în ziua aceea.

— Bătrîne, toate la timpul lor. Deocamdată pregătește-te de o surpriză ca la carte, așa cred. Dacă nu s-o produce surpriza asta, mie unuia n-are să-mi pară rău, fiindcă mă aștept să se comită un delict și ar însemna să fiu idiot să-mi pară rău că o anumită infracțiune prevăzută de mine nu s-a produs. Cu atît mai bine, las' să fie oamenii serioși și să fiu eu proroc mincinos, asta să fie paguba! Numai că tare mi-e teamă că am mirosit bine, așa că e cazul să fim cu ochii în patru.

Mă intrigase grozav cu istoria asta a lui, dar am hotărît să nu insist și să fac cum zice el.

Pe la opt fără un sfert plecarăm. În fața blocului aștepta Trabantul lui Mitică, o rablă veche și mofturoasă care era gata să ne facă să mergem

pe jos, dar pînă la urmă, după ce am împins-o de ne-au ieşit ochii, se lăsă convinsă, probabil, că avem treburi prea importante ca să ne mai trezim cu asemenea atitudini subversive din partea ei, aşa că pornirăm, printre strănuturi şi pufnituri, scuturaţi pe cinste.

— Unde mergem? zisei eu, simţind că măcar atîta lucru putea să îmi dezvăluiască.

— Mergem să căscăm gura la un proces de divorţ.

Hm! Mi-am amintit de părerea lui în legătură cu acest fel de procese şi de discuţiile purtate cu o seară înainte cu nişte cetăţeni, dar chiar aşa! Adică lăsăm treburi serioase numai pentru ca eu să mă conving pe viu de nişte lucruri care deja mi se spuseseră! Şi partea frumoasă era că însuşi maiorul Gheorghiu, din cîte înţelesesem, fusese de acord cu asta. Mi se părea că sînt păcălit ca un copil.

— Bre Mitică, eu sînt sigur că madam cotoroanţa aia de aseară are să mintă de să-ngheţe apele, poate că şi bărbatu-său, dar mai era nevoie să mergem să vedem pe viu chestia asta? Putem noi face ceva?

— Păi cum să nu putem? Doar de-aia sîntem miliţieni!

— Dar nu e nevoie să facă mai întîi cineva o plîngere? Ne băgăm aşa, neinvitaţi, să arestăm martorii în tribunal?

— N-ai nici o grijă, bătrîne, nu arestăm pe nimeni. De băgat ne putem noi băga, fiindcă ţine minte de la mine, dacă n-ai ştiut pînă acuma: rostul organelor noastre este acela de a preveni, de a...

— Las' că asta am învățat-o și eu, prevenirea, depistarea și lichidarea infracțiunilor, mersi de înalta învățătură ce-ai binevoit a-mi da, numai că...

— Numai că ce? Nu ți se pare destul? Unde mirosim că e vorba să se comită o infracțiune, ne amestecăm și gata!

— Ia stai omule, că ne încurcăm! Ce infracțiune? Mărturie mincinoasă?

— Întocmai cum te pronunțași, mărturie mincinoasă.

— Și noi ce avem de făcut? Luăm oamenii deoparte înainte de a depune mărturie și le spunem să-și bage mințile-n cap?

— Bătrîne, omenește așa ar trebui să facem, numai că pe urmă ar ieși un scandal monstru. Ia gîndește-te la avocatul părții adverse, ce spume ar face el la gură pe chestia asta! Că miliția intimidează martorii, că intervine spre a masca adevărul, că martorii așa și pe dincolo... Ar fi un tămbălău nemaipomenit!

— Ei, și-atunci?

— Atunci înseamnă că noi nu putem preveni infracțiunea, fiindcă cel mai mic pas în direcția asta... mi-e și frică să mă gîndesc! S-ar zice că dacă noi ne băgăm pînă și-ntr-un amărît de proces de divorț, atunci ce să mai zicem de procesele mari, cu miză grea, nu? Prin urmare, din moment ce nu putem preveni infracțiunea, trecem la faza următoare, adică depistarea ei, acuma pricepi? Și ce depistare mai sfîntă poate fi decît să fim de față cînd se comite, ai? Singurul amestec pe care mi l-am permis pînă acum a fost să intervin ca să

se pună procesul primul pe rol, să n-aşteptăm prea mult.

Ajunserăm. Mitică parcă Trabantul şi intrarăm în incinta judecătoriei unde urma să se desfăşoare procesul de divorţ al soţilor Purilă. Pătrunserăm în sala deja aproape plină şi Mitică îşi roti privirile, căutînd parcă pe cineva, apoi îmi şopti:

— Fii atent, bătrîne, mergem să ne aşezăm lîngă un tip care ne-a ţinut locuri şi care se numeşte Smărăndescu, e locotenent major la noi, la *economic*. Nu umbli cu fiţe, cu „ordonaţi" şi cu „raportez" şi-aşa mai departe. Dau eu mîna mai întîi cu el, ca să-l ştii care e, pe urmă dai şi tu şi-i zici pe nume, Aurel îl cheamă, vă tutuiţi, e clar? Hai să mergem.

Ajunserăm în primele bănci, lîngă fereastră, unde lumina bătea destul de slab şi nu era primejdie să ne recunoască nimeni. Aici întrecui orice aşteptări ale lui Mitică:

— Ce mai faci, mă Aurele, că nu te-am mai văzut de-un car de ani! Ia zi, care mai e viaţa ta?

La care tipul îmi strînse mîna să mi-o frîngă şi-mi dădu o palmă peste umăr:

— Hai noroc, băi gagiule, văd că te-ai îngrăşat, îţi merge bine, ai? Ia zi, tot acolo munceşti?

— Tot acolo...

Ne aşezarăm şi Smărăndescu scoase „Sportul", începînd să comenteze rezultatele etapei, dar cu voce scăzută, cum se cuvine într-o sală de tribunal.

Într-un tîrziu începu şi şedinţa de judecată. Primul pe rol, procesul de divorţ Purilă Niculae contra Purilă Elvira. Toată lumea prezentă. Nici unul din soţi nu vrea să se împace.

Primul martor, Vișoianu Constantin, pensionar. Rudă cu vreuna din părți? Nu. În dușmănie cu vreuna din părți? Nu. De cînd locuiesc soții Purilă despărțiți în fapt? Știe martorul? Nu știe. Dar ce știe? Știe că pîrîta, adică Purilă Elvira, a avut relații intime cu ginerele martorului, fiind gata să-i strice casa fetei acestuia. De cînd durează aceste relații? De mult, de cînd pîrîta nu se căsătorise cu reclamantul. Cînd s-a căsătorit, martorul a avut speranța că se face femeie serioasă, dar nici vorbă, relațiile au continuat. În prezent mai are pîrîta relații de această natură cu ginerele martorului? Da, mai are, onorată instanță, chiar în urmă cu cîteva seri fiica martorului, întorcîndu-se acasă, a surprins-o pe pîrîtă în patul ei conjugal. Reclamantul știa, la data căsătoriei, de relațiile dintre pîrîtă și ginerele martorului? Se poate, martorul nu cunoaște această problemă. Unde se întîlnea pîrîta cu partenerul ei? Unde putea.

— Și mai e ceva, tovarășe președinte... mă iertați, mi-e cam rușine, dar trebuie să spun tot, nu?

— Firește, doar ați și jurat să nu ascundeți nimic din ceea ce știți. Spuneți, vă rog.

— Eu personal am fost acum cîtva timp să discut cu dumneaei și s-o rog să-mi lase ginerele în pace, să nu strice casa fetei mele, că fiică-mea are și un copil și n-ar vrea să se despartă, de dragul copilului, să aibă și mamă și tată, dar nici să mai stea cu bărbatu-său nu mai poate, că mereu, ce-i la ei în casă... Am fost să discut cu dumneaei, ca un părinte, și s-o rog frumos... Și cînd colo, ce credeți?

— Ei?

— Mi-a făcut propuneri, onorată instanță, mi-a făcut propuneri mie, om bătrîn, cu părul alb, aș putea să-i fiu tată...

După o clipă de consternare sala începu să șușotească, se aud mici hohote de rîs, reprimate iute, în timp ce eu îi fac semn cu cotul lui Mitică:

— Ce facem, bre? Stăm și ne uităm? Nu intervenim?

Mitică nu zice nimic, dă din umeri și-mi face semn să stau liniștit.

Cel de-al doilea martor. Vișoianu Elisabeta, funcționară. În dușmănie cu vreuna din părți? Nu, onorată instanță. Rudă? Nu, nici rudă. Apoi martora jură să spună adevărul și numai adevărul și să nu ascundă nimic din ceea ce știe. Ei, ce știe martora? Onorată instanță, martora știe că această creatură („Nu insultați părțile că vă amendez și vă dau afară!" se răstește președintele) pardon, că pîrîta, scuzați, vă rog, că pîrîta are niște apucături neconforme cu spiritul eticii și echității societății noastre, onorată instanță. Pîrîta are relații foarte intime cu ginerele martorei, vrînd să-i strice casa. Martora i-a văzut personal de mai multe ori, prin localuri, împreună. Și mai mult decît atît, acum vreo două-trei săptămîni, venind fiica martorei pe la părinți, martora s-a oferit să meargă cu fiica sa la domiciliul acesteia, să-i ajute la cărat niște bagaje. La domiciliul fiicei martorei, au dat peste soțul acesteia, împreună cu pîrîta! Să scuze instanța, dar martora se jenează să spună ce făceau. Poate doar adăuga că a avut o atitudine cu totul condamnabilă, înșirînd la adresa so-

ţiei legitime şi a mamei acesteia nişte cuvinte atît de indecente, încît martorei i-a venit literalmente să vomite, onorată instanţă! Ba, pîrîta insista să iasă afară din casă legitima şi să mai aştepte, fiindcă ea, pîrîta adică, şi cu soţul, mai aveau puţină treabă, după care are să le anunţe.

Preşedintele dă semne că ar vrea să o întrerupă, dar e treabă grea...

— S-a dat şi la bărbatul meu, onorată instanţă!

— Aţi fost de faţă?

— N-am fost, dar mi-a spus el! Judecaţi şi dumneavoastră dacă...

— Bine, judecăm. Altceva?

— Păi... cam atîta, onorată instanţă. Deşi ar mai fi destule de zis dar nu vreau să manifest lipsă de respect faţă de această încăpere a legii cu nişte amănunte care...

— Această încăpere a legii a auzit multe şi nu se ruşinează de amănuntele dumneavoastră. Vă rog să spuneţi, păstrînd, bineînţeles...

Şi martora spune, fără să păstreze, bineînţeles... Ascultaţi, onorată instanţă, cum pîrîta într-un timp se încurcase cu un student şi ginerele martorei umbla ca năuc, iertaţi expresia, umbla ca năuc după ea, că-l scosese din minţi... Pînă la urmă i-a făcut pîrîtei cadouri costisitoare şi a convins-o să se întoarcă la el, iar cadourile acelea erau diverse obiecte ale soţiei sale, haine de blană şi bijuterii, printre care şi o diademă de aur, bijuterii pe care fiica martorei le avea chiar de la mama sa.

Preşedintele din nou dă să o întrerupă, dar ţi-ai găsit!

— Închipuiţi-vă, onorată instanţă, adică eu îi dau fetei mele bijuterii care le aveam de la mai-

că-mea și de la bunica, iar ginerele meu ia bijuteriile astea și i le dă acestei persoane, fără nici un drept, onorată instanță. Păi pentru asta i-am dat eu fetei mele atîtea lucruri? Haină de blană de astrahan, alta de vizon, tovarășe președinte, acuma toate au ajuns la dumneaei, păi e drept asta? Judecați și dumneavoastră dacă...

— Nici o grijă, judecăm...

— ...dacă așa ceva e drept!

Stau înghețat și aud o voce de femeie în spatele meu, șoptind:

— Tîrîtura aia mica ar trebui băgată la pușcărie!...

Și cîtă ură e în vocea femeii din spatele meu! Nu mă întorc, nu vreau s-o văd, fiindcă știu cine e: o femeie care muncește de dimineață pînă seara, care a născut și a crescut copii, care a înghițit necazuri și care poate că n-a văzut niciodată o blană de astrahan veritabil, necum să aibă ea însăși așa ceva.

— Ce facem, bre Mitică? șoptesc eu printre dinți. Stăm așa și ne uităm ca viteii la poarta nouă?

— Ești nebun? îmi șuieră el la ureche. Taci din gură, vedem noi pe urmă, acuma taci și-ascultă.

Îmi dau seama că nu putem face nimic. Decît să stăm și să ascultăm.

Așa că stăm și ascultăm, aflînd astfel că martorul Breslașu Vasile nu e rudă cu nici una din părți și nici în dușmănie. El e subinginer constructor și jură să spună adevărul și să nu ascundă nimic din ceea ce știe. Vai de mine, și atîtea mai știe martorul Breslașu Vasile că ți se face părul măciucă! Bunăoară, pîrîta întreține relații cu el

de un an și opt luni, adică de cînd a venit el în București, unde lucrează pe un șantier. Un moment, intervine președintele, avea martorul cunoștință de alte relații ale pîrîtei în momentul cînd a contractat legătura cu ea? Nu avea, onorată instanță, martorul nu și-a putut niciodată închipui așa ceva. Bine, să continue martorul depoziția. Și martorul firește că își continuă depoziția, arătînd cum, deși știa că este însurat, pîrîta a continuat să întrețină relații cu el. Acum vreo două sau trei luni, martorul a aflat, întîmplător, că pîrîta mai avea o legătură, un inginer, dar că îl părăsise pe acesta pentru un student, care de fapt...

Am impresia că martorul nu știe prea bine lecția, dar asta e boală cu leac, leacul înfățișîndu-se prompt în chip de avocat — un tip subțire, unsuros, cu priviri care caută în toate părțile, numai în ochii omului nu. Stătuse pînă atunci smerit, aruncînd din cînd în cînd privirea îndărăt, să-i vadă lumea mutra linsă și să-l țină minte că e avocat — nu se știe cînd s-ar putea să-i prindă bine. Avea un aer de-a dreptul îndurerat la auzul atîtor murdării pe care le putuse comite pîrîta și, ca omul care face asta mai mult din curiozitate omenească decît profesională — pentru a vedea pînă unde poate merge o femeie cu destrăbălările — punctează depoziția lui Breslașu cu întrebări bine țintite, care parcă ar împunge un burduf cu scîrne și puroaie ce se scurg prin găurile subțiri, împroșcînd în jur tot ce se nimerește și făcîndu-te să te gîndești cum o fi scăpat Elvira asta pînă acum fără să o aresteze miliția pentru prostituție. Fiindcă, zicea Breslașu, deși reclamantul, adică Purilă — și ăsta se ținea și el spășit, cerînd parcă

iertare întregii lumi că aduce în fața oamenilor asemenea colcăială de desfrîu și perdiție — deși reclamantul a fost întotdeauna un soț model, om de casă, în sfîrșit, om cu principii temeinice în viață, cu toate acestea nevastă-sa, pîrîta deci, mergea cu oricine pentru o sută de lei, ceea ce face să nu se poată spune, nici măcar cu aproximație, de cîte ori și cu cîți parteneri a încălcat ea obligațiile elementare de femeie căsătorită. Martorul pomenește totuși pe un oltean numit Lulu, mare halterofil și oarecum student pe la nu se știe ce facultate, apoi un inginer pe care pîrîta îl exploata foarte metodic, fiindcă ăsta o acoperea cu blănuri și bijuterii, pe care de fapt le șterpelea de acasă, erau ale nevestei lui și nici măcar nu i le cumpărase el, erau din zestrea ei de la părinți...

Ce să vă mai spun, oameni buni, dacă cineva mi-ar fi spus aseară, cînd am plecat de la Breslașu ăsta, că acum va fi în stare de asemenea mișelie, nu l-aș fi crezut. Ba încă nu-mi venea a crede nici urechilor mele, care auziseră tot potopul ăsta de invenții care mai de care mai năstrușnice — în seara trecută omul nostru nu se arătase deloc lepra care se vădea acum, ba încă, mie cel puțin, îmi făcuse impresia unui om cît se poate de corect și nu îmi puteam explica în ruptul capului virajul nemaipomenit pe care îl făcea acum. Oare el nu se gîndise că stă pe un butoi cu pulbere? Doar seara dăduse scris, în fața a doi ofițeri de miliție, că o cunoaște pe nevasta lui Purilă doar din vedere, iar acum se hazarda în povestea asta incredibilă...

— Bătrîne, îmi șopti Mitică, n-ai cumva senzația că de aseară pînă acum au intervenit ceva

fapte noi? Omul îmi părea hotărît să nu depună nici un fel de mărturie! Înseamnă că e ceva la mijloc, ascultă-mă pe mine!

Am dat din cap în semn de aprobare, gîndindu-mă că, la urma urmei, Breslașu își făcuse niște socoteli bune, anume că cei doi milițieni care îl vizitaseră seara și îi luaseră declarația aceea nu aveau nici o legătură cu tribunalul și că nici una din părți — adică nici miliția și nici tribunalul — nu avea cum să afle de cealaltă. Numai că noi nu îl căutaserăm pentru a lua informații despre Purilă, care nu ne interesa, ci doar pentru a afla de la el, de la Breslașu, dacă știa despre căsnicia soților Purilă ceva relevant sau nu. Pretextul sub care ne-am prezentat fusese, ca să fiu cinstit, al naibii de bine ticluit, fiindcă Purilă într-adevăr se cam ținea de bișniță (de unde le-o fi aflînd Mitică ăsta așa de iute pe toate?) așa că lui Breslașu nu-i bătuse nimic la ochi și căzuse în cursă, cred că mai curînd din dorința de a scăpa de noi cît mai curînd. Și aveam să aflu repede de tot că avea motive destul de serioase să nu se simtă prea bine cu noi.

Între timp, Breslașu se apropia de finalul depoziției sale. Am reținut ceva cum că el și cu pîrîta se întîlniseră ultima oară duminică după amiază... Adică cum? În duminica în care Elvira...? Păi asta era culmea!

Și aici nu sînt sigur dacă nu cumva mă înșel, dar am mai văzut pe cineva tresărind. Președintele, care pînă atunci stătuse morocănos, vădit nemulțumit de panglicăriile avocatului, pe care încercase în vreo două rînduri să-l mai tempezere, dar fără succes, președintele, zic, se arătă un mo-

ment ceva mai înviorat la auzul acestor cuvinte — și am bănuit că s-ar putea să fie la curent cu istoria noastră din strada Glicerinei.

— La ce oră v-ați întîlnit cu pîrîta? întrebă el nepăsător pe Breslașu, cu aerul unuia care întreabă pentru că pur și simplu el se află acolo pentru a pune întrebări și că îl putea întreba tot atît de bine și altceva, de altfel nici nu ține în mod deosebit la vreun răspuns prea exact, dar așa trebuie, ca președintele să mai pună și el din cînd în cînd cîte o întrebare...

Breslașu, luat repede, și cum nu se aștepta la o asemenea întrerupere, bîlbîi ceva nedeslușit, apoi aruncă la întîmplare:

— Păi... mi-a dat telefon pe la vreo cinci și ceva... să fi fost așa, cam vreo șapte cînd a venit...

Președintele se arătă brusc interesat de amănuntul ăsta, iar eu înțelesei că trebuie să știe el că la ora aceea Elvira se afla de fapt în strada Glicerinei, cloroformizată.

— Șiii... cam pe la ce oră a plecat de la dumneata? continuă președintele, încercînd să se arate pe mai departe nepăsător.

Breslașu începe să facă fețe-fețe, cred că simte instinctiv că discuția începe să alunece pe o pantă primejdioasă. Îngaimă, totuși, ceva din care se înțelege că nu s-a uitat la ceas, dar că trebuie să fi fost trecut de zece seara.

— Daaa? întreabă binevoitor președintele, așa? Da' dumneata nu ești însurat? Că văd că porți verighetă. Nevasta dumitale unde era?

— Păi... un' să fie? La Urlați, la maică-sa...

Dacă pînă în momentul acela toată lumea din sală ascultase cu mare atenție mărturia lui Breslа-

șu, chit că nu credea prea mare lucru, apoi acumă, oameni buni, cred că le părea tuturor ca un gunoi, așa o greață putea face oamenilor acelora un bărbat care numai că nu dădea și amănunte ce și cum făcuse cu femeia aceea amărîtă, care stătea cu capul plecat în fața judecătorilor și care nu zicea nimic.

Mitică îmi făcu cu cotul, eu îi răspunsei, încîntat. Numai Smărăndescu șade pitit în colțul lui, dar parcă de el îmi arde mie acuma?

Pînă atunci pîrîta, care nu avea avocat, nu adresase nici o întrebare martorilor. Dar acum, cînd Breslașu spuse cu glas moale că nu mai are nimic de adăugat, se prevală pentru prima oară de dreptul ei:

— Tovarășe președinte... Nu am înțeles prea bine... Să fie martorul amabil și să precizeze în care duminică s-au întîmplat... lucrurile pe care le-a spus aici...

Președintele făcu un gest energic din cap spre Breslașu, invitîndu-l din ochi să răspundă. Omul dă din colț în colț, îi văd din spate umerii, atît de drepți mai înainte, acum căzuți jalnic, încearcă să mormăie ceva, dar președintele nu-l iartă:

— Mai tare, că n-aud nimic!

— Hm... Hm... alaltăieri, alaltăieri, da, după masă...

— Duminică seara și pînă luni dimineață... continuă fata cu voce gîtuită, e adevărat că n-am dormit la cămin, dar... Nu știu cum se procedează, iertați-mă, dar eu știu unde am fost... pot dovedi...

Aud din nou vocea femeii din spatele meu: „A fost la tăvăleală, precis", iar eu, locotenentul Serafim Ștefan, sînt la un pas de prima — și pro-

babil și ultima — mea faptă de indisciplină gravă din scurta carieră de miliţian: să mă ridic dintr-o dată, ca în filme, să sar peste bănci, să mă legitimez și să mă ofer ca martor, declarînd că pîrîta nu putea fi duminică la ora respectivă *acolo*, fiindcă fusese victima unui jaf, zăcea cloroformizată într-o casă, în strada Glicerinei...

— Pîrîta! Unde aţi fost? întreabă preşedintele, aplecîndu-se peste masă, spuneţi unde aţi fost şi dacă aveţi dovezi. Un alibi, adică, dacă ni-l puteţi furniza.

— Am fost la... cum să vă spun... Toată noaptea am fost la...

— La cine? strigă vesel cineva din sală, şi publicul izbucni în hohote nestăvilite de rîs.

Pîrîta lăsă capul în jos şi nu mai vru să continue. Poate plîngea.

Breslaşu, cam mototolit, îşi semnă depoziţia.

Cît despre pîrîtă, aceasta nu a prezentat martori, spunînd că nu are cu ce să contracareze acuzaţiile reclamantului, dar că nu le recunoaşte.

*
* *

— Ei, ia zi, bătrîne, îţi pare rău că te-am adus încoace? Ce-ţi spuneam eu? Ai?

Eram pe scările judecătoriei şi mă simţeam pe de o parte scîrbit de scenele la care asistasem, iar pe de alta eram nerăbdător să-l văd mai repede pe Breslaşu pus la păstrare, dacă se putea şi pe soţii Vişoianu.

— Bre Mitică, zău dacă nu mi-a plăcut. Numai că parcă prea s-a dat tipul de gol... Şi nu că să

zici că i-a întins careva vreo cursă, ceva, de unde! S-a repezit singur, ca prostul în baltă! Dar știi ce nu mi-a plăcut mie? Nu mi-a plăcut țigăneala aia, ptiu! Ai văzut ce mutră de pungaș avea avocatul lui Purilă?

— Apăi de, bătrîne, uite de-aia nu m-am făcut avocat, ca să nu fiu tentat de cazuri de-astea bănoase dar scîrboase, pricepi?

Tot nu mi-am putut stăpîni curiozitatea:

— Bre omule, ia spune-mi tu drept, că te văd cu o grămadă de secrete, mai luminează-mă și pe mine, nu mă lăsa să mor prost: judecătorul știa dinainte de Breslașu că minte, sau ba?

Mitică se uită viclean la mine:

— Aha, va să zică ai băgat de seamă? Știa, bătrîne, e chiar de datoria lui să știe cît mai multe, ca să nu se lase dus de nas de șmecherii ăștia. Trebuie să cunoască orice dosar cît mai la amănunt, că altfel, dacă se ia numai după ce spun martorii... aoleu! Nu ți-am spus că în procesele de divorț se minte mai abitir ca-n toate? Din cînd în cînd, cîte-un martor d-ăsta profesionist, pus la popreală, mai descurajează și pe alții, pricepi?

Simțeam că încep să intru în chichițele întortocheate ale noii mele meserii:

— Acuma mai fă-mi un bine și spune-mi cum facem. Infracțiunea s-a produs, am depistat-o, urmează lichidarea. Cum facem? Care-i procedura? Ne ducem și-i luăm de guler?

Mitică stătu cîteva clipe mestecîndu-și gîndurile, apoi mă luă de braț:

— Bătrîne, uite, să nu te superi că te dăscălesc ca pe-un ageamiu, că la urma urmei, cel puțin deocamdată, tu tot nepriceput ești. Așa că

uite care-i mișcarea : chestia asta la care am fost martori amîndoi o considerăm un *caz* nou, separat de celelalte, iar cazul ăsta e al tău.

Iaca, asta-i încă una : primul meu caz !

— Infracțiunea care s-a produs, bătrîne, este infracțiunea de mărturie mincinoasă. Elementele, dovezile, le ai. Am să intervin și eu cîte puțin, că doar sînt șeful tău, să te mai ajut, să te mai... Pricepi ?

Pricepeam, cum să nu pricep ? Era *cazul* meu, eu eram cel care trebuia să se ocupe de toate, aveam acuma și eu un rost ! Drept era, aveam un căzuleț amărît, trei coceni și restul paie, cum zicea soră-mea, dar era cazul meu ! Și iaca, în clipa aceea m-am simțit milițian în toată puterea cuvîntului... om cu *caz !*

— Să nu mă faci de rîs, bătrîne ! Fii atent cum le iei interogatoriile la toți, că Breslașu nu știu, dar Vișoienii sînt unși cu toate alifiile, fii atent să nu scapi vreo vorbă mai tare, că bătrîna, mai ales, te poartă prin șapte procuraturi generale pentru insultă, dacă nu ești atent. Și acuma ia zi, tu știi unde mergem ?

— Păi... făcui eu nehotărît, cred că știi tu și pentru mine.

— Ași ! Tu nu observi că ne ținem după pîrîtă ? N-ai văzut-o ? Uite-o colo, pe lîngă vitrinele alea...

— O văd. Ce-i cu ea ?

— Te duci și-o oprești, o iei cu binișorul și scoți de la ea tot ce poți, clar ? Tot ce ar fi vrut să spună în fața tribunalului și n-a spus fiindcă n-avea dovezi. Urgent ! Cînd termini, mă găsești

la birou și fii atent că nu-i de glumă, vreau un raport amănunțit! Trap!

Drept e, cam știam eu ce-mi putea povesti fata, dar ordinul e ordin, Mitică o fi știut el ceva, așa că plecai în fugă după „pîrîtă". O ajunsei în dreptul unor case vechi, tihnite, care își aruncau privirile în stradă prin ferestre înalte, pline de ciubucării din alte timpuri. Fata mergea singură pe sub pomi și, înainte de a o ajunge, mi-am încetinit puțin pașii, mergînd ușurel de tot în spatele ei. Își ținea mîinile în buzunarele paltonașului vechi și subțiat de iernile grele prin care trecuse, geanta îi atîrna amărîtă pe umăr și aș fi vrut s-o iau în brațe așa, deodată, s-o ridic în sus și să fug cu ea prin fulgii rari de zăpadă care se cerneau de sus. Nu știu dacă înțelegeți asta — mai ales că nici eu nu prea înțelegeam cum pot împăca misiunea mea oficială cu o izbucnire bruscă, așa că am optat pentru datoria mea.

— Bună ziua...

M-a privit surprinsă, înăbușindu-și o tresărire. S-a uitat la mine cîteva clipe, apoi m-a recunoscut și fața i s-a mai destins puțin parcă ușurată.

— Bună ziua... Dumneavoastră?

— Serafim, dacă vă mai amintiți...

— Da, îmi amintesc.

Mergeam din nou alături, cum se întîmplase și cu o zi înainte, dar acum era ceva nou, îmi devenise brusc dragă fata asta acoperită cu ocări și insulte teribile, de față cu mine, care nu putusem face nimic pentru ea — și mă simțeam vinovat, foarte vinovat...

— N-aș vrea să interpretați greșit prezența mea aici, încercai eu să deschid vorba, dar am o... să zic așa, o misiune.

Am încercat să surîd, dar mi-am simțit surîsul strîmb și mi-am masat puternic obrazul, ca și cum m-ar fi ciupit, bunăoară, un țînțar.

— Dacă vă pot fi de folos..., zise ea ridicînd din umeri, ca și cum s-ar fi îndoit că-mi poate fi într-adevăr de folos, dar simțeam că de fapt numai de mine nu-i păsa ei.

Hotărîi însă să iau taurul de coarne :

— Am fost în sală.

A tresărit. Cred că pașii îi făcea mecanic, în virtutea reflexelor, poate, se gîndea că „reclamantul" își asigurase și complicitatea mea, care acum cine știe ce urma să-i fac.

— Dacă compania mea vă stînjenește, sînt gata să renunț, deși poate ar fi bine să stăm puțin de vorbă. Înțeleg foarte bine că nu e momentul cel mai potrivit pentru discuții cu... în sfîrșit, cu instituția pe care o reprezint, dar cred că ar fi bine, totuși, dacă mi-ați acorda cîteva minute...

Caraghiosul de Mitică îmi spusese că mă așteaptă la birou *după* ce terminam de discutat cu ea, prin urmare nu aveam ce căuta pe acolo cu interlocutoarea mea, iar pe stradă cum naiba să porți discuții din astea delicate? Oare ce-ar fi dacă...

— Ce-ar fi dacă am intra în cofetăria de colo? Ați avea ceva împotrivă? E cam frig și... sîntem amîndoi îmbrăcați cam subțire, nu sînteți de părerea mea?

Paltonașul meu amărît, de student, făcea pereche bună cu al ei, așa că mi-am permis o paralelă, însă fără a fi reușit să o conving:

— Iertați-mă, nu se poate.

Mda, ce-ar fi dacă ar vedea-o cineva intrînd într-un local...

— Dar ne putem așeza pe o bancă în parcul de vis-à-vis. Nu este chiar așa de frig, totuși, nu?

— Aveți dreptate, nu e chiar frig — și-apoi, chiar așa să fie, atunci ce să mai facă bătrînii, dacă noi ne plîngem că ne e frig?

— Sînteți moldovean?

— Da, se cunoaște? Adică dumneavoastră, studentă la filologie, trebuie să vă dați seama bine de tot, e doar ceva profesional...

— Exact, încercă ea să surîdă, însă nu reuși. E ceva de natură profesională...

Înainte de a intra în parcul pustiu, cumpărai pentru prima dată în viața mea un pachet de țigări și un chibrit, de la un chioșc din drum. „Uite cum încep să mă stric... apăi de! Mi-o fac cu mîna mea, nu?"

Curățai repede de zăpadă o bancă pe care ne așezarăm. Aprinsei, cu aere de fumător vechi, o țigară, înregistrînd cu satisfacție refuzul însoțitoarei mele („fată serioasă!") și trăsei adînc în piept, înecîndu-mă și tușind zdravăn, pînă cred că am scos-o din răbdări.

— Am fumat cam mult zilele-astea, mă dezvinovății eu, simțind că-mi lăcrimează ochii de atîta tuse.

— Se mai întîmplă, zîmbi ea, și cred că-și mai uitase necazul, dacă așa ceva se poate uita.

Respirai adînc de cîteva ori, apoi mai trăsei din ţigară, nu prea mult şi mai dînd drumul fumului înainte de a-l trage în piept, aşa că de data asta totul merse mai bine.

— Uitaţi ce se întîmplă, începui eu cu o voce pe care căutam să mi-o fac cît mai apropiată, şeful meu şi cu mine avem toate motivele să credem că s-au spus o grămadă de minciuni, aşa că v-aş ruga să aveţi toată încrederea şi, bineînţeles că neoficial, deci fără nici o teamă că vă va trage cineva la răspundere sau că vă va cere dovezi, v-aş ruga, deci, să încercaţi să mă ajutaţi să lămuresc totul.

— Tovarăşe Serafim, eu n-am făcut nici o plîngere şi n-am nici o pretenţie de ajutor din partea organelor de miliţie. Acuzaţia pe care mi-a adus-o individul acela, Breslaşu, ştiţi foarte bine că nu e adevărată. Şi la fel sînt toate celelalte.

— De asta sînt sigur, am răspuns eu cu căldură şi am mîngîiat-o uşor pe braţ, sînt sigur că s-au spus doar minciuni. Nu aţi putut să veniţi cu nici un contraargument?

— Nu, de altfel nici nu cunosc procedura. Am mai fost la judecătorie zilele trecute, de cîteva ori, ca să văd cum e, cînd ai voie să vorbeşti... Nu am avut posibilitatea să angajez un avocat, sau, mai bine zis, ştiam că nici cel mai bun avocat nu va fi în stare să cîştige procesul acesta pentru mine, fiindcă eu nu i-aş fi permis niciodată vreo manevră mai... cum să spun, mai obstrucţionistă, ca să zic aşa, în timp ce de partea cealaltă mă aşteptam la orice. După cum, de altfel, s-a şi întîmplat.

— Oricum, dacă dumneavoastră vă lăsați să pierdeți procesul, îl pierdeți, și atunci veți avea de plătit niște despăgubiri destul de însemnate fostului dumneavoastră soț. De unde veți avea bani? La asta v-ați gîndit?

— Da, m-am gîndit și la asta. Tatăl meu va achita în întregime orice obligație materială care îmi va reveni mie în urma procesului. Tata știe care e situația și nu are să creadă ce s-a spus — și bănuiesc că toate astea vor apărea în hotărîrea judecătoriei.

— Nu, nu va apărea nimic din toate astea în nici o hotărîre, am zis eu; simțindu-mă deodată un om plin de importanță, învestit cu puterea de a da la o parte, dintr-o singură mișcare, toate porcăriile pe care le auzisem cu puțin timp înainte. Nu va apărea nimic, am repetat eu.

M-a privit mirată, apoi și-a pironit ochii în jos, spre stratul alb de zăpadă.

— Martorii au dat declarațiile sub prestare de jurămînt și eu nu am cum să dovedesc contrariul, cu excepția ultimei afirmații a...

— Nu-i nimic, nu aveți cum dovedi, dar putem dovedi noi, că doar de-asta existăm, să punem mîna pe cei care umblă cu lucruri de-astea. Dumneavoastră nu aveți altceva de făcut decît să înaintați o plîngere, de rest ne ocupăm noi.

Clătină energic din cap.

— Nu, sînt hotărîtă să termin lucrurile astea așa cum au pornit. Vreau ca asta să însemne răzbunarea mea, ca fostul meu soț să vadă că îl disprețuiesc atît de mult încît nici nu-i răspund!

— Ehei, tare mai sînteți naivă! exclamai eu — dar îmi păru imediat rău de asta, hm! Vreau

să zic că eu pun problema altfel: oare domnul Purilă are să înțeleagă disprețul dumneavoastră? Pariez că nu, ba chiar are să vă înjure că v-ați arătat așa moale, are să fie fericit, așa are să se întîmple!

— Știu, zise ea tăios, știu că așa are să judece, dar eu nu vreau să-l doară pe el, vreau să fiu eu cu conștiința împăcată și, mai ales, nu vreau deloc să-l regret, cînd am să fiu bătrînă... Asta e, tovarășe locotenent!

Nu mai zise nimic și simțeam că dorea foarte puțin ca întrevederea noastră să continue.

— Mă scuzați că v-am răspuns așa, nu-mi stă în fire, zise ea deodată, dar poate îmi veți trece cu vederea... Înțeleg că timpul dumneavoastră este foarte prețios și că aveți ceva de îndeplinit în legătură cu întîmplările acestea... Vreau să fac tot posibilul ca să vă ajut, numai să nu-mi cereți încă o dată să fac plîngerea aceea... nu insistați, vă rog...

— Văd că aveți o părere foarte cetățenească despre timpul meu, îi răspunsei eu înțepat, cred că sînteți documentată, nu?

— Sigur că da, doar și tatăl meu a fost ofițer de miliție... Acum e pensionar, s-a retras la Buzău, dar știu ce înseamnă timpul pentru un milițian. Fratele meu e și el locotenent, abia din vara asta. După cum vedeți, avem o tradiție în familie, așa că nu e de mirare că vădesc o atitudine cetățenească, după cum v-ați exprimat.

Ei, păi de ce nu spui așa, fătucă? Ia să verificăm lecția lui Mitică! Și eu, care credeam că trebuie s-o iau cu diplomație mare, cu tot felul de stratageme: cu chițibușuri, cu...

— Întrebați-mă și vă voi răspunde. Dacă doriți, îmi pun eu singură întrebările și răspund tot eu, fiindcă bănuiesc că m-aș pricepe. Cînd eram în clasa a cincea am dat peste o carte de criminalistică a tatei și cred că o știu pe dinafară.

Eh, ce puteam face altceva decît să o întreb? Iar ea putea să nu-mi răspundă? Prin urmare, iată rezumatul:

În urmă cu doi ani, tatăl ei, ieșind la pensie, se retrăsese în satul lui de baștină, de lîngă Buzău. Îi lăsase Elvirei un apartament în Drumul Taberei, pe care începuse să-l plătească din pensia lui, în rate (fata se mutase în el abia după căsătorie, de unde niște încurcături ulterioare) și îi trimitea în fiecare lună cîte o mică sumă de bani care, împreună cu bursa, îi ajungea să se descurce. În anul întîi de facultate se căsătorise cu Niculae Purilă, care-i spusese la început că e inginer — fiind, în fapt, subinginer — și cu care nu se împăcase deloc bine. Pînă la urmă-i spusese că îl încurcă și că și-a găsit o prietenă. Cît despre ea, dacă vrea să-și refacă viața, cu atît mai bine, el n-o să aibă nimic împotrivă. Așa că Elvira trebuise să plece din apartamentul cumpărat de tatăl ei și să se mute la cămin, unde fusese primită numai după multă alergătură pe la multe uși, fiindcă ea, ca bucureșteancă, nu avea drept să stea la cămin, unde cererea de locuri era mare. Subinginerul rămăsese în apartamentul din Drumul Taberei, unde își adusese prietena cu care urma să-și refacă viața, precum și o liotă întreagă de neamuri din provincie ale noii sale jumătăți, deocamdată nelegitime.

— Am impresia că toată furia lui a fost ca să-și facă buletin de București, altfel nu-mi explic tre-

cerea atît de repede de la ce a fost inițial la răceala care a urmat și la apariția prietenei... Partea frumoasă este că ei locuiesc în apartamentul pentru care i se reține rate tatălui meu, iar fostul meu soț crede că i se cuvine și lui jumătate... Tata mi-a spus așa: „Fetițo, divorțul are să fie cum vrei tu, nu mă amestec; dar pe urmă eu îmi vreau banii îndărăt, așa că mă judec eu cu el, separat, am acte la mînă din care se vede clar că eu sînt cel care a plătit tot, pînă la ultimul frăncuț, așa că să vezi ce bine are să-i pară dumnealui cînd o vedea cum stă treaba..."

Despre concubina lui Purilă nu știa decît că o cheamă Constanța și că este profesoară de matematică (mai tîrziu aveam să aflu că era, de fapt, învățătoare) iar sîmbătă seara, la o oră foarte tîrzie, era la școală, avea o ședință. Mă rog...

Mai avusese în mînă un argument solid, mai solid decît toate mărturiile depuse împotriva ei: era vorba de niște scrisori pe care Purilă le scrisese, cu mult avînt, unei colege de-a Elvirei, oferindu-se negru pe alb să-și lase nevasta și să se însoare cu tînăra. Dar aceasta, mai cu picioarele pe pămînt, a păstrat scrisorile și nu a zis nimic pînă cînd a auzit de divorț. Atunci a venit la Elvira și i-a dat hîrtiile, ca să le pună ca probe irefutabile la dosar. Însă ea a preferat altceva:

— I-am dat lui Nicolini scrisorile pentru trei mii de lei, cu care voiam să cumpăr *Istoria literaturii române*, de Călinescu.

— Care Nicolini?

— Purilă, fostul meu soț, așa îi plăcea lui să i se spună, Nicolini. Are mare slăbiciune pentru tot ce e italienesc.

— Dar stați, că tot nu pricep : i-ați dat scrisorile respective și el v-a dat pe ele trei mii de lei ?

— Exact, e simplu : cu scrisorile respective cîștigam la sigur procesul, așa că el pierdea trei mii opt sute de lei, pe care-i dăduse ca taxă pentru primirea dosarului. A mai plătit și taxă pentru avocat, deși nu i-a folosit la nimic, fiindcă eu nu am opus nici un fel de rezistență...

— Așa, și ?

— Deci el a apucat să cheltuiască pentru proces vreo cinci mii de lei, pe care-i pierdea la sigur. Așa, cu trei mii de lei a înlăturat dovada pe care puteam eu să o prezint, deci eu îi plătesc înapoi cei cinci mii, astfel încît el a dat trei mii și a luat cinci, pe care altfel nu mai spera să-i ia.

— Dar sînteți așa de sigură că ați fi cîștigat procesul cu hîrtiile acelea ? Cu scrisorile către colega ?

— Oh, dacă eram hotărîtă să mă lupt angajam un avocat și nu mă lăsam așa ușor...

Ciudată fată Elvira asta !

*

* *

— Și cum așa, bătrîne, nu vrea să facă nici o plîngere ? Ai mai pomenit una ca asta ? să se lase călcată așa în picioare !

— Ce să-i faci, nene, fiecare cu ideile lui, de !

— Ia zi, cum ți se pare fata ?

— Care fată ?

— Cum „care fată" ? Mă mai întrebi ? Elvira, frate ! Am avut impresia că te uiți frumos la ea. Nu te interesează ? Sau mi s-a părut mie... ?

— Bre omule, nu-mi arde mie de chestii de-astea acuma, zău!

— Bătrîne, pînă nu te-nsor, cu asta sau cu alta, nu mă las, pe onoarea mea! Facem o nuntă să se ducă vestea, ce naiba! Oricum, n-are a face că nu vrea să facă plîngere, fiindcă treaba e făcută gata: alde Purilă și Breslașu erau și-așa în vederile tipilor de la „economic", că Smărăndescu de-aia a venit și el de dimineață la judecătorie, ca să vadă cum stau lucrurile. Puteau să-i umfle de-acum o săptămînă, pentru o scamatorie de-a lor, de la șantier, dar au zis că să mai stea, să se mai liniștească cu divorțul ăsta — și uite că n-au zis rău. Acuma au pus laba pe ei și să vezi frumusețe de dosar! Așa e regula, trebuie descusute toate șmecheriile tipilor, tocmai de-aia acuma punem pe tapet chestia cu aranjarea depozițiilor de la proces. Nu mai e nevoie de plîngere prealabilă, nu mai e nevoie de nimic, începem din oficiu, e clar?

— Clar, mai clar nici că se poate.

— Atunci uite care-i situația: „economicul" le-a făcut dosarul complet, uite-l colea — și-mi arătă un dosar de pe birou — dar noi trebuie să-l înzestrăm mai departe cu toate potlogăriile lor, ca să vadă instanța cu cine are de-a face, pricepi?

— Pricep, nene, că doar m-o fi înțărcat și pe mine mama de vreo douăzeci și ceva de ani...

— Atunci e-n regulă. Năstase!

— Ordonați! răsări tinerelul în pragul ușii.

— Să intre Breslașu Vasile.

— Am înțeles!

Va să zică treaba începuse, indivizii fuseseră aduși. Mitică scoase din buzunar niște hîrtii și

le puse pe birou. Peste o clipă intră Breslașu, palid la față și fără siguranța de sine cu care ne impresionase în seara trecută.

— Ia loc, cetățene, făcu Mitică aspru. Ia loc și citește.

Breslașu se lăsă moale pe un scaun, luînd hîrtia pe care i-o întindea Mitică, și deodată se făcu galben ca turta de ceară. Mi-am lungit și eu gîtul, aruncîndu-mi privirea : era o copie dactilografiată a declarației pe care ne-o dăduse cu o seară înainte și în care scrisese, negru pe alb, că o cunoaște pe Elvira numai din vedere.

— Da' aia nu-i nimic, ia uită-te mai bine la astalaltă, făcu Mitică încîntat, cu aerul că-i servește cine știe ce delicatesă — și-i puse în față alte cîteva foi, tot dactilografiate...

Cînd am văzut ce erau, apoi zău că mi-a luat piuitul : copii după stenogramele procesului care abia se terminase cu cîteva ore în urmă și în care Breslașu depusese mărturie mincinoasă! Ei na, că asta era încă una! Apoi judecați și dumneavoastră, oameni buni : cui i-ar mai fi dat prin cap una ca asta, în afară de Mitică? Și încă notele luate în sală (mi-a spus pe urmă că stenograful fusese Smărăndescu — alt scamator și ăsta, că eu nici nu băgasem de seamă ce lucrase el) fuseseră între timp „traduse", bătute la mașină... La toate se gîndea Mitică ăsta!

— Ei, cum e, cetățene? Mai știi cine a zis vorbele astea?

— Da, eu le-am zis, dar permiteți-mi să...

— Cred că nu e cazul să mai gîdili mult hîrtiile alea, nu? Care-i adevărul? Ai văzut-o de două ori în viața dumitale sau aveți relații intime

de un an și opt luni? Ei? Că ai dat și depoziție semnată la tribunal...

— Tovarășe...

— Eu nu sînt tovarăș cu dumneata, se burzului Mitică, mie să-mi zici „cetățene anchetator", că eu nu umblu cu mărturii mincinoase prin tribunale, să fim tovarăși pe ele, și nici nu fur saci de ciment și benzină în tovărășie cu dumneata, e clar?

— Cetățene anchetator... începu Breslașu și se opri.

— Zi, că te-ascult, poftim.

— Uitați ce se întîmplă, cu cimentul și cu bonurile de benzină de fapt eu nu...

— Nu mă interesează cimentul și bonurile de benzină, de alea se ocupă alții, eu vreau să știu ce-a fost în capul dumitale cînd ai venit în fața unei instanțe și ai jurat că o femeie oarecare, măritată, e amanta dumitale și se întinde cu încă doi inși, un inginer și un oltean sau ce dracu mai e ăla, aia vreau eu să știu. Cum ai putut dumneata, cadru cu pregătire superioară, intelectual care va să zică, cum ai putut să spui asemenea lucruri despre o femeie pe care ai recunoscut că abia dacă ai văzut-o de două ori în viața dumitale, ai?

— Dați-mi voie să vă explic... eu chiar venisem la tribunal azi dimineață cu gînd să spun cum v-am spus dumneavoastră aseară...

— Și? De ce te-ai răzgîndit? Îți era rușine să spui drept?

— Nu, stați să vedeți... că aseară, după ce ați plecat dumneavoastră, a venit Purilă pe la mine și m-a amenințat că dacă nu spun cum vrea el, dă în vileag afacerea cu bonurile de benzină.

— Păi ce, era nebun? Nu era și el vîrît în chestia asta?

— Ba cam era, fiindcă de fapt el a luat mereu grosul banilor, dar de semnat eu semnasem toate actele, așa că eu intram la apă, nu el... Mai exact, mi-a demonstrat că el are mai multe portițe, în timp ce eu nu.

— Păi dacă dumneata semnai, atunci cum lua el banii?

— El trecea pe urmă foile și închidea ochii, aproba pur și simplu, fără nici o răspundere ce făcusem eu. Adică el aproba un număr de transporturi cu camioanele, de care pe urmă răspundeam eu. Și transporturile nu se mai efectuau, eu semnam șoferilor foile și rămîneam cu bonurile de benzină respective...

— Ia uite șmecherii! În sfîrșit, pe mine nu mă interesează, să ne vedem de treburile noastre: va să zică Purilă te-a șantajat, cum ar veni?

— Da, m-a șantajat, exact ăsta e cuvîntul.

— Și, ca să-ți acoperi învîrtelile de la șantier, ai preferat să arunci cu noroi într-o femeie cinstită? Ca să-ți scapi pielea, ai?

— Păi ia stați, dom'le, puțin, că nu-i chiar așa cinstită, mi-a spus mie Purilă care-i treaba cu ea, că eu...

— Hopa! Asta cum mai vine?

— Păi de exemplu, duminică după masă el i-a dat trei mii de lei, de față cu mine, pentru niște scrisori ale ei către un tip, olteanul ăla, boxerul sau ce-o fi... Și vedeți că el a fost om de onoare și nu le-a folosit... Ea avea nevoie de bani ca să-i dea boxerului, lui Zulu ăla, cu care a și venit la întîlnire și tot cu el a plecat, am verificat eu de

dimineață, nu fusese la cămin toată noaptea, fusese la ăla...

— Omule, fii atent că aici nu merge cu figuri de-astea! Noi știm unde-a fost ea în noaptea respectivă și mai știm și ce scrisori erau alea, nu-ncerca să ne duci pe noi, că s-ar putea să ne mai și supărăm!

— Dom'le, eu vă spun ce știu...

— Cum ai spus și azi-dimineață la tribunal, nu? mă amestecai și eu în discuție, fiindcă drept să zic, îmi venea să-l iau pe plăvanul ăla la bătaie, să-i fărîm oasele.

Nu zise nimic la remarca mea, ci doar ridică din umeri.

— Află, cetățene, continuai eu, că fata a suferit duminică seara un accident și a stat toată noaptea la spital, așa să știi, continuai eu. Pe chestia asta o încurci rău de tot, ascultă-mă pe mine, o-ncurci de nu te vezi, există foile de observație, există dovezi cîte vrei, plus evidențele noastre, că a fost un accident de competența noastră și noi știm mai bine ca oricine unde a fost și ce-a făcut în noaptea aia, pricepi?

Îl copiam pe Mitică, nici vorbă, dar nu-mi dădeam seama, așa eram de furios. Ce mai, abia mă stăpîneam să nu-l cîrpesc, măgarul!

O declarație, precum că Purilă îl șantajase, apoi scîrba ieși.

— Ordonați să-l aduc și pe celălalt? întrebă sergentul major Năstase din pragul ușii.

— Stai puțin, să aștepte o idee, te chem eu imediat. Auzi bătrîne? se întoarse el spre mine în timp ce Năstase ieșea din încăpere, acuma uite ce zic eu: ai aici adresa domnului inginer Ivancea, gi-

nerele cotoroanței ăleia de Vișoianca, te duci la el, îl inviți încoace urgent de tot și-i iei declarație dacă a auzit în viața lui de Purilă Elvira, dacă a avut relații intime cu ea și așa mai departe. Dacă a auzit să aibă soacră-sa blănuri de vizon și de astrahan pe care să le dea nevestei lui, știi cam care e situația, da?

— Gata, s-a făcut!

— Stai așa, că mai e ceva. Năstase!

— Ordonați! țîșni acesta în cadrul ușii. Să-l aduc?

— Nu încă, altceva e la mijloc, ai vorbit cu comuna aia? Cu doctorița Ivancea?

— Am vorbit, să trăiți, chiar adineauri mi-a spus șeful de post că o aduce el personal cu mașina lui încoace, că tot are niște cumpărături de făcut. Cum termină programul o ia pe sus și-o aduce aici.

— Bravo, acuma mai așteaptă puțin și pe urmă să-l aduci pe tip. Bătrîne, nevasta lui Ivancea e doctoriță și face naveta într-un sat din județul Teleorman, pricepi?

— Pricep, stau de vorbă și cu ea, dacă a auzit de vreo Elviră...

— Exact, aia e, bătrîne! O mai întrebi dacă i-a dat mă-sa vreodată cercei cu briliante de douăzeci și patru de carate și blănuri nemaivăzute prin valoarea și frumusețea lor, bun?

— Să trăiești, am zburat!

— Stai! Stai așa, bre omule, că nu dau turcii... ai grijă să nu se vadă între ei, de altfel are Năstase grijă, el o ia în primire pe madam Ivancea, dar tot nu strică să fii și tu atent...

— Las' pe mine... Pot să iau Trabantul tău?

— Să-ți văd permisul valabil pentru categoria B, pune-l jos.

— Poftim, îi arătai eu permisul deschis, nu l-am folosit niciodată de cînd l-am luat...

— E-n regulă, poftim cheile, dar să știi că răspunzi de orice accident și-mi plătești și pagubele rezultate din...

— Pușchea pe limbă! Te-am pupat!

M-am dus glonț la bufet, unde mi-am cumpărat un sandviș — mă durea stomacul de foame — și, mestecîndu-l în grabă, am ajuns jos, unde Trabantul lui Mitică mi se supuse, minune, fără să crîcnească. În zece minute eram acasă la inginerul Ivancea, care abia se întorsese de la slujbă și se pregătea să se apuce de făcut mîncare — grăsan, ca orice bucătar de talent, dar săritor, în alte zece eram înapoi și începeam plin de importanță interogatoriul sau cum se putea numi următoarea discuție:

— Tovarășe inginer, cunoașteți o persoană pe nume Purilă Elvira?

— Purilă? N-am auzit în viața mea de numele ăsta.

— Numele de fată al persoanei este Matei.

— Matei Elvira? Nici de asta n-am auzit.

Fața rotundă și cumsecade, cu buze groase, de mîncăcios, începea să se lungească a mirare.

— Nici măcar așa, o cunoștință întîmplătoare? S-au dat de curînd niște declarații precum că vă cunoașteți foarte bine.

— Cine? Eu cu persoana asta, Elvira asta, sau cum îi zice? Habar n-am și nici cunoștințe întîmplătoare nu contractez, că mi-e frică de boli, hm! hm!

— Aha, deci așa stau lucrurile... Mda! Dar aveți cunoștință de niște blănuri scumpe, astrahan și vizon, care să fi trecut din posesia dumneavoastră în cea a altor persoane?

— Blănuri? Nici discuție, eu nu fac comerț!

— Bijuterii?

— Ce bijuterii?

— Ați dăruit cuiva bijuterii care să aparțină soției dumneavoastră?

— Cine, dom'le, eu? Stați puțin, că nu mai pricep nimic, poate că mă confundați, dom'le, sînt mulți care-i cheamă Ivancea...

— Nu, nu, nici o grijă, nu vă confundăm, vrem doar să știm dacă soția dumneavoastră a primit de la mama dînsei niște blănuri de preț și niște bijuterii și dacă dumneavoastră ați luat de acasă aceste blănuri și bijuterii, dăruindu-le unei persoane pe nume Purilă Elvira. Ei?

— Tovarășe locotenent, cred că înțeleg acuma care e situația. Dumneavoastră ați prins pe cineva cu lucrurile astea, pe care nu le poate justifica, și încearcă să inventeze... Minciună sfruntată, dom'le, persoana probabil că o cunoaște pe soacră-mea și știe că are mania asta, de a părea mai mult decît este...

— Cine? Soacra dumneavoastră?

— Da, soacră-mea, ea se laudă ca o gîscă în toate părțile cu ce zestre s-a ales ea de la străbunicile ei, numai blănuri și bijuterii și porțelanuri și alte lucruri scumpe. Cînd colo, ea, soacră-mea, e dintr-o familie foarte modestă, de la Zăvoru, nici vorbă de avere și blănuri și alte de-astea. Probabil că persoana în cauză, știind că soacră-mea e cunoscută ca avînd o mulțime de lucruri scumpe, în-

cearcă să scape și să arunce acuma în seamă mea niște lucruri care... În sfîrșit, dom'le, ce mai turavura, n-am auzit în viața mea de Elvira asta și nici n-am văzut la nevastă-mea vreo blană sau vreo bijuterie s-o aibă de la maică-sa, asta-i!

— Tocmai așa credeam și noi... N-ați vrea să fiți atît de amabil și să ne dați o declarație cu cele spuse pînă acum?

— Sigur că da, cu plăcere. Dați încoace...

Și se apucă să scrie cu litere mari și citețe, în timp ce eu mă felicitam în gînd de stratagema mea. Parcă-l auzeam pe Mitică: „Bravo bătrîne, dă-i înainte că-mi place!"

Și inginerul Ivancea scria de zor: „Declar de asemenea că nu cunosc nici o persoană cu numele de Purilă Elvira sau Matei Elvira..."

*
* *

Femeia din fața mea mă privea intrigată și era vădit că aștepta explicații. Frumușică, să zic, dar fără sare și piper. Doar țîfna de ea.

— Tovarășă doctoră, vă cerem scuze pentru modul intempestiv în care ne-am permis să vă invităm, dar fiind vorba de o problemă de cea mai mare urgență, ne-am luat îngăduința, sperînd să ne înțelegeți și să ne ajutați...

Păru ceva mai îmbunată.

— ...dumneavoastră aveți posibilitatea de a ne ajuta să lămurim definitiv o afacere urgentă și deosebit de gravă și vă rugăm foarte mult să ne dați o mînă de ajutor la clarificarea acestei situații...

— Mă rog... dacă pot să vă fiu de vreun folos, tovarăşe... tovarăşe...

— Locotenent Serafim, - mă repezii eu.

— ...tovarăşe Serafim, dacă pot să vă ajut, atunci cu plăcere.

— Uitaţi ce se întîmplă, noi am dat peste o afacere cu blănuri şi bijuterii şi s-a pronunţat numele dumneavoastră...

— Numele meu? Nu se poate!

— Ba se poate, doamnă, din păcate aşa stau lucrurile. Cunoaşteţi o persoană cu numele Purilă Elvira? Sau Matei Elvira?

— Purilă? Matei? Nu ştiu, nu cred: Poate vreo pacientă?

Cuconiţa încearcă să mă pună la punct, amintindu-mi cine este ea? M-am făcut că nu bag în seamă.

— Se pretinde că anumite blănuri ale acestei persoane ar fi de fapt ale dumneavoastră, ca şi nişte bijuterii foarte preţioase, un condei de cîteva zeci de mii... S-ar putea să vă solicităm pentru o identificare, ştiţi...

— Cine afirmă asta? Eu nu ştiu nimic de nici o blană! Sînt acuzată de contrabandă cu blănuri şi cu bijuterii?

Începea să meargă. M-a cuprins un fel de bonomie, care avea să-mi iasă repede pe nas.

— Vai de mine, nici discuţie, se poate? Cineva a afirmat că dumneavoastră aţi avut nişte blănuri scumpe şi nişte bijuterii, mi se pare că de zestre sau cam aşa ceva, şi că soţul dumneavoastră vi le-a sustras de la domiciliul conjugal şi le-a dăruit unei persoane pe nume Purilă Elvira.

— Cine? Soțul meu are o amantă? Blănuri? Dom'le, nu mai înțeleg nimic!

Femeia începu să-și frămînte nervoasă poșeta cu degetele, în timp ce eu mă temeam că n-am s-o mai pot calma.

— Nu, vai de mine, nu m-am exprimat destul de clar, soțul dumneavoastră ne-a spus și dînsul la fel și avem toate motivele să-l credem. Vă rog foarte mult să vă calmați, doamnă, permiteți-mi să vă explic cum stau lucrurile...

Bău pe nerăsuflate paharul pe care i-l întindea Năstase (dat dracului Năstase ăsta, mereu pe față, mie nu-mi dădea prin gînd așa ceva; dar oricum, el e mai vechi și a văzut mai multe pe-aici) și păru ceva mai potolită.

— Domnule, eu nu știu de lucruri din astea, nu sînt amestecată...

— Tocmai asta bănuim și noi, că s-a spus o minciună și vrem să verificăm... De exemplu, v-ați surprins vreodată soțul în patul conjugal cu o altă femeie?

— Cine?! Soțul meu? N-ar îndrăzni așa ceva, e un bărbat prea fin pentru așa o murdărie... Poate în alte locuri, dar acasă nu!

— Ei, vedeți că nu e vorba decît de niște minciuni? Noi avem niște afirmații făcute cum că dumneavoastră l-ați surprins pe soțul dumneavoastră în casă, cu o femeie, care v-a ocărît și a vrut să vă dea afară din casă...

— Pe mine?!! Din casa meaaaa?! Ei, că asta-i culmea! Tovarășe, sînteți sigur că doriți să stați de vorbă cu mine? Poate milițianul din comună a înțeles greșit la telefon...

— Nici vorbă! Nu sînteţi dumneavoastră doctoriţa Daniela Ivancea, născută Vişoianu?

— Ba da.

— Păi? Asta a fost tot. Acum o să vă mai reţinem cîteva minute cu rugămintea de a ne da o declaraţie asupra celor discutate, da?

— Cu plăcere.

Se apucă de scris, dar îmi dădui seama că uitasem chestia cu proveniența pretinselor blănuri şi bijuterii.

— Hm! O întrerupsei eu... ştiţi că persoana respectivă pretindea că blănurile şi bijuteriile dumneavoastră le aveaţi de zestre?

— Probabil că încearcă să-mi compromită şi părinţii!...

— N-aţi vrea să menţionaţi şi asta? Că nu aţi primit niciodată de la părinţi asemenea bunuri?

— Sigur că da... „Nu am primit de la părinţii mei blănuri sau bijuterii de valoare, cu excepţia verighetelor de la căsătorie şi a unei perechi de cercei în greutate de un gram şi un sfert amîndoi..."

Ştia Mitică aseară ce ştia cînd a refuzat cu atîta diplomaţie şi cafeluţa, şi dulceaţa, şi tot... Nu se face să primeşti o trataţie în casa unor oameni pe care în curînd urmează să-i bagi în închisoare, asta e lucru sigur...

*

* *

Peste o oră, madam Vişoianu Elisabeta se afla în faţa mea şi îşi frîngea disperată mîinile. Fănică băiete, acu-i acu!

— Tovarăşe locotenent, nu înţeleg... vă rog să mă credeţi...

S-o iau şi eu tare, cum l-a luat Mitică pe Breslaşu? Chiar, la urma urmei, pe ce m-am întovărăşit eu cu ea? Cînd zici unui om *tovarăş*, îl recunoşti prin asta egal cu tine şi te declari în faţa lui egal cu el. Dar eu ce aveam comun cu femeia din faţa mea?

— Cetăţeană Vişoianu, datoria îmi impune o sarcină mai puţin plăcută, anume aceea de a vă cerceta în legătură cu depoziţia dumneavoastră de azi dimineaţă în procesul de divorţ al soţilor Purilă. Recunoaşteţi că aţi depus mărturie mincinoasă?

— Dom'le, daţi-mi voie să vă explic...

— Recunoaşteţi că aţi declarat lucruri neconforme cu realitatea?

— Nu, eu vreau să...

— Cetăţeană Vişoianu, aţi depus mărturie în dimineaţa asta în procesul de divorţ al soţilor Purilă? Da sau nu?

— Daţi-mi voie să vă explic...

— Aţi depus mărturie în amintitul proces? strigai eu furios.

Praful se alesese de micul meu succes de adineauri, asta nu se lăsa prinsă, simţeam că nu e în regulă — dar cum s-o încolţesc?

— Aţi depus sau ba?!

— Am depus, am depus, gata, am depus, făcu ea împăciuitoare, dar cu un aer de superioritate care mă sufoca pur şi simplu.

În clipa aceea intră Mitică, încruntat şi morocănos. Probabil că auzise zgomot şi era nemul-

țumit de maniera mea de a lua interviuri de-astea delicate.

— Ce-i cu femeia asta aici? făcu el cu acreală către mine. Dădui să răspund, dar madam Vișoianu mi-o luă înainte:

— Colegul dumneavoastră îmi aduce niște acuzații care nu reușesc să le înțeleg...

— Aaaa... păi atunci e simplu, bătrîne, dacă dumneaei nu reușește să înțeleagă, ajut-o! Adu-i aminte, ce naiba...

Și ieși, lăsîndu-mă ceva mai potolit.

— Cetățeană Vișoianu, în dimineața acestei zile dumneavoastră ați fost martoră...

— Dați-mi voie să vă explic...

— Nu explici nimic, făcui eu rece, hotărît să-mi păstrez calmul. Eu nu sînt Bibițescu și nici vecinul dumitale, să-mi furnizezi explicații, mie îmi răspunzi la întrebări, s-a înțeles?

— Eu sînt o femeie bătrînă și neajutorată...

— Liniște! Dumneata răspunzi la ce te întreb eu...

Ce mai tura-vura, așa nu ajung cu ea la nici un rezultat. Am în mînă toate atuurile și bătrîna asta vicleană îmi scapă printre degete, simt că am ajuns într-un punct mort, unde mă învîrtesc ca un cîine-n jurul cozii.

Madam Vișoianu are aerul unei persoane care numai dintr-un exces de bună creștere se abține să mă pună la locul meu, și că în realitate ea manifestă îngăduință față de mine fără să o merit.

Încep din nou:

— Numele și prenumele dumneavoastră, vă rog!

— Vișoianu Elisabeta, dar eu nu...

— Lasă gălăgia! se răsti Năstase, mai-mai să mă sperie și pe mine. Ai răspuns la întrebare,

acuma taci din gură și așteaptă să te mai întrebe! Crezi că aicea ești la piață, să te tocmești cu noi?

— În dimineața acestei zile ați depus mărturie într-un proces de divorț? Da sau nu, atît vreau să aud, altceva nimic.

— Am depus.

— Cum se chemau împricinații?

— Care împricinați?

Spuneți și dumneavoastră, oameni buni, să n-o cîrpești? Asta albește și un drac, precis, ascultați-mă pe mine...

— Cetățeană Vișoianu, aveți aici o cărțulie care se cheamă Codul Penal al Republicii Socialiste România. Permiteți-mi să vă citesc conținutul articolului 260: „Fapta martorului care într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori, face afirmații mincinoase, ori nu spune tot ce știe privitor la împrejurările esențiale asupra cărora a fost întrebat, se pedepsește cu închisoare de la unu la cinci ani". Vedeți, continuai eu, pedeapsa cuprinde un maximum și un minimum. Un an e un an, iar cinci ani sînt cinci ani. Înțelegeți ce vreau să spun?

— Dați-mi voie...

— V-am întrebat dacă înțelegeți ce vreau să spun. Răspundeți prin da sau nu. Înțelegeți?

— Nu prea.

Simțeam că încep să-mi ies din țîțîni, dar trebuia să-mi păstrez calmul cu orice preț.

— Mă rog, eu v-am prevenit... Prin urmare, dumneavoastră ați depus în această dimineață mărturie într-un proces de divorț. Vă rog să-mi răspundeți prin da sau nu dacă împricinații se nu-

meau Purilă Niculae și Purilă Elvira. Se numeau așa sau nu?

— Da, așa se numeau, dar eu nu...

— Vă rog să mă ascultați, făcui eu cît mai tăios posibil, cu grijă însă să nu strig. Ați declarat că Purilă Elvira întreține relații cu ginerele dumneavoastră?

— Dom'le, eu nu...

— Aveți un ginere?

— Am, sigur că am.

— Perfect. Îl cheamă Ivancea?

— Îl cheamă.

— Dumneavoastră ați declarat că Purilă Elvira este amanta ginerelui dumneavoastră. Da sau nu?

— Un moment, eu nu pot spune nimic pozitiv în legătură cu niște fapte pe care dumneavoastră nu le precizați suficient, fiindcă pe undeva faptele coincid și vă rog să mă credeți că niciodată...

Aleg din hîrtiile de pe masă copia stenogramei declarației date la tribunal de Elisabeta Vișoianu și citesc cu voce tare:

— „...adică eu îi dau fetei mele bijuteriile care le aveam de la maică-mea și de la bunică-mea, iar ginerele meu ia bijuteriile astea și i le dă acestei persoane...", apoi „...s-a dat și la bărbatul meu, onorată instanță!"

Ca hîrtia s-a făcut cotoroanța cînd a auzit...

— Ei? Ale cui sînt cuvintele astea? Ai mai auzit așa ceva?

— ...

— S-o luăm altfel: cunoașteți o persoană pe nume Purilă Elvira?

Bătrîna ezită, apoi se retrase strategic:

— Nu cunosc, dom'le, persoane care mi-e rușine să stau de vorbă despre ele...

— Ați auzit vreodată de această persoană? Vă este cunoscut numele? Atît vă rog să-mi răspundeți, da sau nu?

— Am auzit...

— Ați dat peste ea în casa fiicei dumneavoastră, acum cîteva...

— Dom'le, eu lucrurile astea...

— Ei, dacă așa stau lucrurile, uite colea niște hîrtiuțe: ginerele dumitale, inginerul Ivancea, declară că habar n-are de nici o persoană cu numele de Purilă Elvira și că n-a văzut la nevastă-sa vreo blană pe care s-o fi dat-o cuiva. Fiica dumitale declară și ea cam același lucru. Depoziția de azi-dimineață ți-o amintești. La ora asta milițienii din satul dumitale, Zăvoru, culeg date despre averea cea mare pe care ai avut-o și despre blănurile și bijuteriile pe care le-ai moștenit de la mama și de la străbunica dumitale. Ai depus mărturie mincinoasă și te-ai prăjit, femeie! Înaintăm dosarul la procuratură și trebuie să știi un lucru: dacă ai fi mărturisit imediat și ai fi arătat căință pentru fapta dumitale, era una, dar așa, tot umblînd cu subterfugii, n-ai făcut decît să-ți agravezi situația, asta ai făcut. Un an ar fi fost un an, cinci ani sînt cinci ani. Te-am prevenit și n-ai vrut să mă asculți. N-am ce-ți face, ți-ai făcut-o cu mîna dumitale...

Madam Vișoianu își dădu deodată ochii peste cap și căzu moale pe spătarul scaunului. Mă simții neliniștit, gîndindu-mă la repercusiunile pe care asta le-ar fi avut asupra mea: „tratarea necorespunzătoare a persoanei interogate" sau cum s-o fi

zicînd... Mă ridicasem și voiam să ocolesc biroul ca să ajung la ea, s-o ajut, dar Năstase mă bătu ușurel pe brat și-mi făcu semn să stau liniștit. Îmi cam pierdusem firea și mă uitam la globii ochilor care rămăseseră privind fix undeva în spatele meu, dar Năstase luă o foaie de hîrtie de pe birou, o mototoli și-i dădu foc cu bricheta. Cînd pălălaia fu în toi o repezi fulgerător spre fața bătrînei, care tresări și se aruncă sprintenă într-o parte. Am răsuflat ușurat.

— De-astea-mi erai, cocoană? Tovarășe sergent major, te rog s-o conduci pe dumneaei pînă la ieșire. Mergeți acasă cetățeană, și așteptați citația. Scurt! Ei, comèdie!

A mai încercat să zică ceva, dar Năstase a scos-o foarte categoric pe ușă afară. Mă simțeam scîrbit de Vișoianca asta și foarte nemulțumit de mine.

Cînd naiba am să învăț și eu să iau un interogatoriu ca lumea?

*
* *

— Dom'le, fie-vă milă de mine, eu n-am vrut, dar nu mai scăpam de gura nevestei, vai de capul meu...

— Cetățene Vișoianu, ai declarat că tînăra ți-a făcut propuneri rușinoase. Cum vine asta?

— Dom'le, eu vă spun ca la un părinte...

— Spunem despre o femeie că face propuneri unui bărbat atunci cînd îi cere să aibă raporturi sexuale cu ea. De acord?

— Așa e, dom'le, cum ziceți dumneavoastră, dar eu nici vorbă... Vai de capul meu, dom'le, nici nu știam...

— Ginerele dumitale declară în scris că nu cunoaște nici o femeie cu numele ăsta, iar fata dumitale declară că nu are cunoștință de nici o legătură extraconjugală a soțului ei. Ce zici?

— Dom'le, iertați-mă, dom'le, nu mai știam ce e cu mine, dom'le, parcă-mi luase Dumnezeu mințile... Vai de bătrînețele mele...

— Trebuia să te gîndești la bătrînețele dumitale înainte de a arunca noroi în obrazul unei femei cinstite, bre omule! Îți dai seama ce-ai făcut?

— Aoleu, cum să nu-mi dau? Că am mai pățit-o o dată... Înfund pușcăria, aia o să pățesc și-acuma...

— De ce ai acceptat să faci asta?

— Dom'le, eu vă spun tot, să nu mă mișc de-aicea dacă nu v-oi spune și ce lapte am supt de la mama, dar vă rog să țineți cont că sînt sincer și să scap mai ușor...

— E-n regulă, dă-i drumul, te-ascult.

— Dom'le, numai nevastă-mea e de vină, lua-o-ar toți dracii, ea a intrat în combinație cu nenorocitul ăla de Purilă, ea l-a...

— Stai așa: de unde-l cunoștea nevasta dumitale pe tip?

— Pe Purilă? Păi a stat la noi în gazdă acum vreo doi ani și ceva, n-a stat mult, că s-a însurat cu fata aia, ea avea apartamentul ei... El n-avea buletin de București pe vremea aia și stătea la noi, la cameră mobilată... Și vine-ntr-o seară, acum vreo două săptămîni, pe la noi, că vrea să vorbească cu Veta, cu nevastă-mea, adică. Îi las eu singuri, stau ei ce stau la discuții și după aia el a

plecat. După ce pleacă el, nevastă-mea vine și-mi spune că e rost de ceva puternic, că băiatul i-a propus o afacere care proști am fi să-i dădem cu piciorul...

— Chestia cu mărturia?

— Da, de asta era vorba...

— Ce v-a oferit în schimb?

— Bonuri de benzină pentru două mii de chile.

Am simțit că mi se taie răsuflarea... Două mii de litri de benzină... consumul unui șantier întreg pe cîteva zile! M-am foit pe scaun fără să-mi dau seama, mă simțeam încălzit și simțeam că iese de aici ceva fain. Phiii! Cînd o vedea Mitică!

— Și ce făceai dumneata cu benzina? Îți spălai pantalonii?

— Nu pentru mine, pentru fie-mea, că lor le-am luat mașină, ne-am înglodat în datorii pe chestia asta...

— Ce mașină are fața dumitale?

— Moskvici.

Aha! Va să zică benzina de șantier, de șaptezeci și cinci de octani, se potrivea de minune la Moskviciul lui Ivancea.

— Eu la început nici n-am vrut s-aud de așa ceva, dar nevastă-mea nu și nu, că să facem și noi ceva pentru fata noastră...

— Adică să aibă și ea posibilitatea să se plimbe cu mașina pe gratis, nu? De fapt cu prețul unui obraz terfelit... Ei, tot e ceva! Și? Te-a convins pînă la urmă?

— Păi ce era să fac? Că el s-a jurat...

— Cine?

— Purilă, jigodia asta, s-a jurat că tot ce vrea el să zicem la judecată așa și e, dar că el n-are

dovezi şi că noi nu facem nici un păcat dacă declarăm asta.

— Ei, ia dă dumneata o declaraţie cu ce vorbirăm pînă acuma, nu uita să scrii că-ţi pare rău, că Purilă s-a jurat că...

— S-a jurat, dom'le, s-a jurat pe mă-sa şi pe tac-su că aşa e!

— Bun, scrie chestiile astea acolo, aşa cum mi le-ai spus şi mie. Şi după aia îmi mai dai o declaraţie separată, cu alea două mii de ocale de benzină — chiar, că uitam să te-ntreb: ţi le-a dat?

— Mi-a dat bonuri pentru cinci sute de chile, ca acont, restul după proces. Zicea că să vină ginere-meu la şantier cu maşina de cîte ori are nevoie, să-i deie bonurile pentru cîtă cantitate are nevoie şi el îi dă benzina. Dar eu tot nu-i spuneam nimica lui ginere-meu, că o fi el oltean dar mi-ar fi fost ruşine de el, luam eu maşina din cînd în cînd şi-i făceam plinul, cînd avea nevoie...

— Cum pleci de-aici, te duci direct acasă, iei bonurile, vii înapoi cu ele şi întrebi de locotenentul Smărăndache de la *economic*, i le dai lui. Acuma scrie...

* * *

Eram frînt de oboseală şi mă simţeam uşor de tot — foamea, de!

— Ce faci, bătrîne? făcu Mitică intrînd voios pe uşă. Gata treaba? Ai terminat şi cu moşul?

Îi arătai cu un semn declaraţiile de pe masă şi-mi prinsei obrajii în palme.

— Bun, fain de tot! Îmi place, bătrîne, te rodezi și scoți tot ce e de scos, aferim? Dar ce ai? Te văd cam... Nu cumva ți-o fi foame!

— Ba da, bre Mitică, mi-e o foame de nu te văd, și cum tot ești tu șeful meu, raportez că am nevoie să merg și eu să îmbuc ceva.

— Îmbucă, neică, mergi și îmbucă, mai stai să mă întrebi pe mine? Aici nu e program cu pauză pentru masă și alte marafeturi de-astea, aici fiecare se descurcă printre picături, cum poate. Că de-aia avem bufet, facem și ulcer, n-avem probleme. Stai că merg și eu, că mi-e și mie o foame de nu te văd!

Am mers amîndoi la bufet și am mîncat ca niște lupi hămesiți.

— Miliținul familist, îmi spuse Mitică printre înghițituri, miliținul familist cînd ajunge acasă n-are probleme cu păpica. Îi pune nevasta dinainte, că de-aia, vezi tu cum se sacrifică nevestele noastre pentru liniștea publică. Nu zic, dacă avem și noi un pic de timp, din cînd în cînd, mai facem piața sau alte mărunțișuri de-astea, dar în principiu ele fac cam tot. Dar miliținul burlac, adică exact cazul tău, bătrîne, trebuie să fie cu ochii-n patru, că dacă ajunge acasă cine știe cînd și nu găsește de-ale gurii, e rău de el, se culcă nemîncat. Așa că trebuie să ai grijă să nu-ți lipsească niciodată cîteva cutii cu pateu de ficat, că ăsta ține, nu se strică, niște fasole cu costiță sau cu cîrnați, tot la cutie și astea... Pe urmă, să ai întotdeauna un plic de supă concentrată, un borcan sau două de tocană de legume... Dacă le ai p-astea, ești boier, ascultă-mă pe mine, ai ce mînca înainte de culcare. Pîinea o bagi într-o pungă de plastic, pui

și un măr lîngă ea și ții punga în frigider, rezistă mai bine. Chiar bătrîne, mi se pare că n-ai frigider.

— N-am, răspunsei eu cu gura plină.

— Vorbim cu Năstase, îți găsește el unul de ocazie, să ții și cîteva ouă, niște supă, dacă faci mai multă o dată...

— Mai lasă-mă, bre omule, să-mi înghit și eu dumicații în liniște, că m-ai ametit de cap, ce naiba! Nici la masă nu-mi dai pace?

— Bătrîne, află de la mine că miliția nul burlac care nu știe să se gospodărească e dus la pieire, auzi? E un om mort, aia e! Tu nu te uiți la tine că ai ajuns numai piele și os? Cred că n-ai mîncat și tu de trei ori ca lumea în cariera ta de apărător al legii, ai? Ce zici?

— Ba... de trei ori oi fi mîncat, cred... răspunsei eu cam cu îndoială. Dar cafele știu că am băut destule, cît n-am băut în viața mea anterioară.

— Ehei, bătrîne, aia-i pîinea noastră, cafeaua, ea ne ține pe picioare, sireaca! Eu duminica, dacă se întîmplă să pot sta acasă, nu beau un strop, doar-doar m-oi mai dezintoxica. Asta e! Ai terminat? Hai să mergem.

— Unde să mergem? întrebai eu, cu ultima înghițitură.

— Avem treabă, nu știi? Zece inși, poate unul-doi să-i fi dat vîntul jos, dar cum îți spusei, coane Fănică, zece-n cap!

— Va să zică ne întoarcem iar la cazul din strada Glicerinei?

— Ce să ne mai întoarcem, că nici n-am plecat de la el. Tu n-ai văzut că e o legătură între cazul ăsta și ce făcurăm noi azi?

Intrarăm în birou şi ne trîntirăm mulţumiţi pe scaune.

— Acuma, bătrîne, o ţigară e bună... făcu Mitică scoţînd pachetul cam scofîlcit din buzunar.

— Pardon, dă-mi voie, eşti invitatul meu!

— Hopa! Ai cumpărat un pachet întreg? se holbă el la mine. Bătrîne, te strici, bătrîne!

— Eh! S-a mai întîmplat şi la case mai mari, bre!

Traserăm în linişte cîteva fumuri şi începui să-mi adun gîndurile. Era bine, afară se întuneca şi începea din nou să ningă.

— Bre Mitică, s-ar zice că o să avem o iarnă cum scrie la carte, îmi dădui eu cu părerea.

— Şi cum scrie la carte? Că eu n-am citit...

— La carte scrie că să se taie porcii pe omăt. Da-n vremea din urmă la noi în sat îi taie oamenii mai mult pe noroi...

Mai rămaserăm cîteva clipe tăcuţi, trăgînd din ţigări, pînă cînd Mitică zise:

— Bătrîne, ştii ce mă cam frămîntă pe mine? Cum se face că ăia zece inşi au venit toţi cu tramvaiul? Nici unul cu maşina, dom'le! Îţi dai seama ce-ar fi însemnat să se strîngă zece maşini în faţa casei? Oare a fost o întîmplare, sau omul nostru s-a gîndit şi la asta?

— Probabil şi-a făcut socoteala că un om în stare să dea trei mii de lei pe-o carte nu va ajunge niciodată să aibă maşină.

— Şi totuşi unii au maşini... bunăoară profesorul Bălăşoiu, mi se pare. Pe urmă avocatul Pîrvuleţ, care a murit... Ce zici?

— Ştiu şi eu? Mi se pare că a anunţat la radio că are să fie polei. Polei n-a fost duminică, din cîte

știu, dar a plouat și mulți preferă să nu scoată mașina pe ploaie. Tu ești la curent cu ce s-a mai întîmplat? Că eu nu mai știu nimic.

— Aia e, că nu s-a mai întîmplat nimic, bătrîne, batem pasul pe loc... Nicăieri nu există vreun doctor Șincan în evidențele noastre, pozele-robot au fost date în urmărire, dar pîn-acuma n-avem nici o știre că ar fi recunoscut careva pe vreunul din cei doi... Te-apucă jalea, bătrîne! Nu vrea să sară, afurisitul de iepure, nu vrea și pace, aia e! Pînă acuma căpitanul Cercel n-a rămas niciodată cu autor neidentificat, dar mi se pare că pîn-aci ne-a fost la toți!

Se întunecase de-a binelea. În încăpere se făcuse frig și mă zgribulii ușor.

— Știi ceva, bătrîne? Ia du-te tu acasă și dormi zdravăn, auzi? Pe drum mai cumpără-ți și ceva provizii, cum te-am învățat. De frigider tot n-ai nevoie acuma, că e frig, așa că nu se strică nimic, le ții pe toate în balcon.

— Păi cum... Să plec așa, de capul meu?

— Nu-ți sînt eu șef? Asculți de ordinele mele, bătrîne, altfel fii atent că te bag la arest de nu te vezi!

Am plecat cu inima strînsă. Am ieșit în stradă și am luat-o fără nici un chef spre *Premialul* de vis-à-vis de Casa Armatei, cu gînd să-mi cumpăr ceva provizii. Frigul aspru mă răzbea serios prin paltonul vechi și subțiat de întrebuințare și mă gîndeam dacă am să-mi pot cumpăra unul nou la prima soldă.

Mă strecurai prin mulțimea deasă și ajunsei la intrarea magazinului, unde doar că nu mă ciocnii piept în piept cu Elvira Purilă. Am dat s-o salut,

dar am înțeles imediat că nu mă recunoscuse, așa că am rămas în loc cîteva secunde, privind deconcertat în urma ei. Avea o plasă cu cîteva pachete și se îndrepta cu pași mici și grăbiți spre cămin. M-am decis să mă iau după ea — îmi dădeam seama că n-avea nici un rost, dar nu știu ce mi-a venit și m-am lăsat pradă acestui impuls. Fata traversă bulevardul prin loc nemarcat (n-a văzut-o nimeni și nici primejdie prea mare de accident nu era, fiindcă circulația în acel moment se prezenta destul de slab în porțiunea respectivă) așa că mă luai și eu după ea, dar pe trotuarul celălalt, de unde n-o scăpam din ochi, așteptînd să ajung la „Gambrinus" ca să pot traversa și eu. Fata se opri de cîteva ori în dreptul vitrinelor de pe bulevard, privind în fugă mărfurile aranjate alandala, apoi grăbi din nou pasul.

Ei bine, atunci l-am văzut pe omul cu cicatricea.

* * *

Mergea în urma ei, fără s-o scape din ochi. Era înalt și foarte solid, un adevărat Hercule cu umerii largi și cu mers elastic. Barba blondă îi dădea un aer de zeu nordic, nasul ascuțit adulmeca nepăsător prin aer și brațele, pe care le știam de oțel, se mișcau leneș pe lîngă trup. Pe mîna stîngă avea o mănușă, iar cealaltă, cu tot frigul, era goală. Ochii însă, îi ghiceam pironindu-se răi asupra fetei, și mă blestemam fiindcă plecasem fără pistol. Dar oricum, nu puteam scăpa o asemenea ocazie, trebuia să pun mîna pe el, altfel

nu mi-aș fi iertat toată viața ratarea asta extraordinară a unei șanse extraordinare.

Individul nu mă vedea, în schimb eu nu-mi luam ochii de la el și eram gata să mă arunc peste jardinierele de pe marginea trotuarului, să traversez într-o secundă strada și să mă reped la el. Inima începuse să-mi bată de emoție și mă gîndeam că, în sfîrșit, mă găseam acum în fața unei ocazii unice poate. Eu, locotenentul Serafim, boboc într-ale criminalisticii, să tai nodul gordian și să pun mîna pe un tip grozav, infractor de gradul întîi, după care-și băteau capul fără rezultat și ca maiorul Gheorghiu și căpitanul Cercel!

În dreptul berăriei „Gambrinus" traversai strada fără să-mi iau ochii de la el, dar atent ca, în caz că mă sesizează, să mă uit în altă direcție, cu aerul unui cetățean pașnic care cască și el gura la mai știu eu ce lucru care i se pare vrednic de băgat în seamă. Din păcate însă, traversai cam repede și mă văzui pus în situația de a ajunge pe trotuarul celălalt în urma fetei, dar în fața lui, ceea ce nu-mi convenea deloc. Așa că mă făcui că intru în berărie, ba chiar și intrai, mă învîrtii cîteva momente prin vestibul și ieșii din nou în stradă, cu teamă să nu-l pierd. Pe scări am țîșnit așa repede că m-am trezit în brațele unui plutonier gras și mustăcios care mă apostrofă cu blîndețe:

— Ia stai așa, tovarășu! Ai făcut vreo boroboață înăuntru? A, pardon, să trăiți, tovarășe locotenent! luă el poziția de drepți, dar eu, tremurînd de enervare, îl luai deoparte:

— Te duci fuga la birou, îl cauți pe locotenentul Dăscălescu și-i spui să vină imediat spre că-

minul „*6 Martie*", sînt pe urma tipului cu cicatrice, ai înțeles?

— Am înțeles...

Am zburat înainte și mi-am văzut omul după cîteva zeci de metri. Trecea prin fața Cișmigiului, cu același mers imperturbabil, elastic și sigur de sine. Pe fată nu o mai vedeam, probabil că omul lăsase ceva distanță între ea și el, ca să nu aibă vreo surpriză. O fi știind că fata a văzut un portret-robot al lui? Și portretul ăsta era atît de asemănător încît nu-mi puteam explica de ce omul meu se putea plimba prin inima orașului fără să fie luat la ochi de nici un milițian, cînd toți îi văzuseră mutra în pozele distribuite cu mărinimie în toate părțile.

În fața liceului Lazăr individul își încetini brusc mersul, privind țintă înainte. Nu-i vedeam ochii, eram în spatele lui, dar știam precis că nu o scapă din ochi pe Elvira, pe care am zărit-o și eu, timp de o fracțiune de secundă, printre umerii și capetele din fața mea: aștepta să vină lumina verde la semafor — deci tipul nu vroia să se apropie prea mult de ea.

Deodată, omul meu o luă repede înainte, cu pași mari și hotărît. Nu-mi dădeam seama ce vrea să facă, dar, ajuns în spatele fetei, făcu la dreapta, aproape în fugă, pe lîngă zidul liceului. În stînga mea, o mașină lunecă tăcut și mi-am dat seama că la portiera din dreapta, cu geamul lăsat, văzusem chipul lui Mitică, scrutînd atent mulțimea de pe trotuar. Am făcut un semn cu mîna în direcția mașinii, strigînd și un „hai, bre omule", dar mai tîrziu am aflat că nici nu auzise în vacarmul făcut de tramvaie și mașini și că trecuseră mai departe,

pînă cînd o ajunseseră din urmă pe Elvira și se dăduseră toți jos din mașină, verificînd atent și discret din priviri pe toți trecătorii din urma ei.

În timpul acesta eu îmi urmăream omul, care intrase în grădina Cișmigiului pe poarta larg deschisă și mergea cu pași iuți pe aleile aproape pustii. Îmi dădeam seama că făcusem o imprudență și că scăpasem mómentul: ar fi trebuit să-l iau cu mine pe plutonierul de la Gambrinus, care probabil că era înarmat sau, în cel mai rău caz, să încerc să-l arestez pe individ în bulevard, în mulțime, unde riscam să provoc un mic scandal, dar tocmai asta ar fi atras imediat cîțiva subofițeri de pe stradă, ceea ce ar fi rezolvat imediat problema. Dar acum nu mai puteam face nimic, îmi urmăream omul care acum aproape că alerga, se simțea urmărit, firește, dar nu întorsese nici o clipă privirile îndărăt, nu avusese cum să mă vadă... Juca tare individul, dar trebuia să primesc jocul!

După un cot al aleii mărginite de tufe înalte și dese l-am pierdut. Avusesem impresia că se îndreaptă spre podețul de peste lac, așa că m-am îndreptat acolo, aproape în fugă. Pînă la urmă am început să alerg de-a binelea, dar înainte de a pune piciorul pe pod m-am oprit: în dreapta mea, prin zăpada neatinsă de lume, se vedeau urme clare, proaspete, care duceau în jos, spre apă. În jurul meu nu era nici un bec aprins, dar albeața zăpezii reflecta orice urmă de lumină, oricît de slabă și de îndepărtată, așa că vedeam destul de bine urmele mari, la distanțe apreciabile unele de altele, semn că proprietarul lungilor picioare alergase.

Am făcut un pas, un singur pas spre povîrniș și în clipa aceea un zgomot imperceptibil, ceva care poate că nici nu era zgomot, dar pe care îl simțisem, m-a făcut să mă întorc furios, cu brațele încordate, gata să primesc lupta care se anunța atît de disproporționată, dar nu am reușit să evit lovitura cumplită, în plină față, care m-a azvîrlit ca pe un fulg înapoi și m-a făcut să-mi pierd cunoștința înainte de a cădea în zăpada de pe pod.

*

* *

Doctorul Maiodată. Nu-l cheamă așa? De cîte ori? O dată, mai o dată, și iar o dată... Fața i se lungește, i se subțiază, apoi i se face brusc rotundă și grăsană, acum e altcineva. Ba nu, e Mitică, dar nu-l văd bine, ar putea fi mama, care plînge încetișor și-mi dau și mie lacrimile...

— Mămucă...

— Ce făcuși, bătrîne!

Deci e tot Mitică, doar că nu-i văd bine fața, e alb tot...

— Bre Mitică, era prea tare pentru mine...

Dar tot nu e Mitică, nu e el, el nu are părul blond... Haiti, omul meu, unde e cicatricea? Năstase, pune mîna pe el!...

— Stai dom'le la un loc, nu te mai foi atîta, ce dracu! Se rupe acu-n dumneata și te mai plătesc cît nu faci, ei asta-i bună!

Maiodată. Sau Încodată sau Iarodată, sau cum e jocul ăsta... E un joc, instructorul e sub mine și-mi repede degetele în ochi, iute ca fulgerul, „așa se procedează, tovarășu elev, cînd sîntem la pămînt

și infractorul încearcă să ne strîngă de gît, îi băgăm degetele-n ochi, fără milă. Decît să plîngă mama, mai bine să plîngă mă-sa..."

Maiorul Gheorghiu, el e, acum l-am recunoscut, dar mă dor ochii, instructorul m-a lovit, deși era foarte atent altădată... Oh, ochii...

— O cheamă mereu pe maică-sa și pe una Elvira...

— Maică-sa nu poate veni...

Ochii... Mi-e sete! Apă!

— Elvira? Păi de ce nu spui așa, bătrîne, acmù curînd ți-o aduc.

O mînă ușoară, nu! Nu pe ochi, mă dor... Pe sora mea de la Suceava tot Elvira o cheamă, și am uitat-o... E cald, e cald... Mîna e fără mănuși, acum e momentul să văd ce ascunde, poate altă cicatrice... Mitică! Bre omule!

— A plecat Mitică, eu sînt soția lui...

Nu poate fi nevasta lui Mitică, asta e madam Vișoianu... „Ia zi, să-ți facă mama o cafea, băieței?" Marș... Cît!

*

* *

Asta e chiar Mitică, oameni buni, chiar el! Rîde cu toată fața și mă mîngîie drăgăstos pe mînă.

— Cum a fost, bătrîne, ia zi! Te-ai apucat să operezi în Cișmigiu, ai?

— Cum așa, bre omule? Ce-am operat?

Ochii nu mă mai dor și mi-e o foame...

— Bătrîne, ia mai întîi supa asta de colea, să mai prinzi ceva puteri și pe urmă vedem noi care-i mișcarea.

Îi urmai îndemnul și în timp ce sorbeam ușurel din cana cu supă încercai să-l descos cu privire la unele și la altele, dar Mitică se arătă inflexibil :

— N-ai destulă practică, bătrîne, și mai ești și destul de slăbit ca să-ți permiți luxul de a vorbi în timp ce mănînci. Termină-ți festinul și pe urmă stăm de vorbă.

Am terminat supa din cană — brrr ! rea mai era la gust, nu mi-a plăcut — și m-am arătat curios să aflu noutățile :

— Acuma, că tot ai venit, barem lămurește-mă și pe mine cum am ajuns eu aici, ai ?

Sincer să fiu, cam știam eu cum ajunsesem acolo, mi-amintisem imediat ce mă trezisem și, în timp ce mîncam, numai la asta mă gîndeam, dar îmi făcusem socoteala să încerc în felul acesta să văd cam ce impresie reușisem să fac cu isprava mea atît de puțin eroică — asta ca să nu zic mai rău, fiindcă îmi dădeam seama că procedasem prosteşte.

— Ia zi, bre omule, cum am ajuns eu aici ?

— Bătrîne, aveam impresia că oamenii care studiază istoria trebuie să fie dotați cu o memorie ceva mai bună ca a ta... Ce naiba, chiar nu mai știi ?

— Hm... de știut știu eu ceva, numai că s-ar putea să mă înșele memoria... Pe scurt, bre : e vorba să mă dea afară ? Sau m-a și dat ?

Mitică se uită la mine uluit și-și bătu palmele a mirare :

— Bătrîne, cred că nu ți-au ieșit de tot sticleții ăia din bilă, pe onoarea mea... Cine și de unde să te dea afară ?

— Din miliție, bre, pentru prostia mea... M-au dat?

— Vorbești aiurea, bătrîne, bănuiesc că ești obosit, măcar că abia te-ai sculat din somn. Nici vorbă, nu-ți reproșează nimeni nimic, deși între noi, ca vechi prieteni, să-mi dai voie să-ți spun că ai fost un mare guguman, pardon de expresie!

— Așa e, am fost! Dar vezi tu că-n graba aia n-am mai stat eu să pun tactica la bătaie... La urma urmei, nici nu sînt sigur că îmi mai aduc bine aminte, așa că ar fi frumos din partea ta să mă ajuți puțin în materie de memorie. Ei?

— Stai o țîră, bătrîne, să vedem ce-ți mai amintești tu, după care am să completez eu. Zi!

I-am povestit în cîteva cuvinte ce mi se întîmplase, iar el mă aprobă întru totul:

— Se leagă, bătrîne, se leagă... Puse cap la cap, lucrurile prezintă, mă-nțelegi, un tot unitar de toată splendoarea. Numai că...

— Numai că ce? Nu cumva i-ați prins fără mine?!

— Nici o grijă, bătrîne, de unde să avem noi norocul ăla?

— Ce-i azi, Mitică?

— Joi. Ai pățit isprava marți seara și acum sîntem joi dimineață. Ieri ai dus-o ceva mai rău, dar acum văd că te-ai pus pe picioare, medicina să trăiască!

Îmi fulgeră o dată, brusc, o amintire neguroasă:

— A fost mama pe-aici, cumva?

— Nu, nici vorbă, de unde ți-a venit ideea asta? Medicii se cam grozăveau, ca să-și dea importanță, că e grav, că nu pot garanta, mă rog, mofturi de-ale lor, ca să-și umfle succesul pe urmă.

Dar noi am intervenit și te-am mutat aici, la spitalul nostru, unde nu se umblă cu figuri de-astea măreț și unde se văd mereu milițieni aduși în stare ceva mai gravă decît tine, așa că rezultatul se vede. Ni s-a spus limpede că nu e nimic grav și că leacul îl ai în tine, adică tinerețea. Tinerețea, bătrîne, aia e cel mai bun leac! Dar știi ce? sări el văzînd că vreau să-l întrerup, știi cine a venit să te viziteze și tu ai fost grobian și nu ai arătat un minimum de recunoștință?

— Cine, bre?

— Elvira Matei — că acuma așa are s-o cheme, pe numele ei de fată, a venit și tu nici n-ai catadicsit să-i dai bună ziua! Mai cu seamă că tu însuți ai chemat-o!

— ???

— Da, da, nu mai face acuma pe neștiutorul, n-ai zis tu că să vină să te vadă? Tot timpul ai chemat-o, craiule!

— Eu??? Fugi de-acolo!

— Dar cine? Că te-a auzit toată lumea, îi dădeai zor cu Elvira și m-am grăbit s-o anunț că ești într-o stare gravă și așa mai departe. Și cînd a mai auzit fata și că o pățișești ca s-o salvezi pe ea, a venit într-un suflet, na!

— Ia stai, frate, că nu mai pricep nimica! De unde ai știut tu că tipul o urmărea pe ea cînd l-am văzut eu? Cine ți-a spus?

— Asta a fost reconstituirea căpitanului: „Din moment ce Serafim a pomenit că se îndrepta spre căminul *6 Martie*, atunci înseamnă că a anticipat drumul individului; și de unde putea el să facă anticipația asta dacă nu în legătură cu o cunoștință de-a noastră comună, care să stea în căminul

respectiv?" Ei, a avut căpitanul dreptate, sau n-a avut?

— A avut, bre, a avut... Va să zică v-ați apucat să umblați cu chestii de-astea! Vezi că e fată de gust, nu vreuna care să se entuziasmeze așa, din te miri ce... Precis că i s-a părut ridicul!

— Ași! Am impresia că începe să... cum să zic... uite că nu-mi mai găsesc cuvintele, bătrîne, mă ramolesc...

— Ce impresie ai?

— În sfîrșit, bănuiala mea e că i-ai căzut cu tronc fetei, asta ar fi, așa, în linii generale. Vezi de-aia am pus-o pe nevastă-mea s-o cultive, cum s-ar zice... S-a uitat ea urît la mine, dar i-a trecut repede cînd i-am explicat că...

— Aaaa! Păi în cazul ăsta să-mi dai voie să-ți spun...

Mă ridicasem în capul oaselor, cuprins de furie. „Tu faci codoșlîcuri aici?" mi-a venit să-i spun, dar noroc că m-am stăpînit la timp, cred că nu mi-ar fi iertat niciodată cuvintele astea.

— Stai blînd, bătrîne, să nu ți se clatine ceva... Nevastă-mea e medic aici, așa că nu i-a fost greu să se împrietenească cu ea, cu Elvira adică... Aseară fata a fost la noi la masă și am vorbit foarte mult de tine, nevastă-mea te-a lăudat grozav, deși nu te cunoștea pînă acuma...

— Și acuma parcă tare m-a cunoscut, în halul în care arăt...

— Ei, te mai știa ea așa, puțin, din timpul studenției, nu-i vorbă, o drese Mitică, dar știi, a considerat că-și poate permite, așa că toată seara a vorbit numai despre tine...

— Adică cum? Mă vorbea de rău, mă-njura?

— Bătrîne, văd că de la o vreme vorbești în pilde, și zău că nu faci bine. Treaba ta, te privește, eu nu mă amestec...

— Apăi acuma mersi, poți să nu te mai amesteci, că te-ai amestecat destul.

Mitică se cam supărase, dar n-aveam dreptate? De unde pînă unde toată tărășenia asta?

— Bre Mitică, mai bine spune cum stau lucrurile cu strada Glicerinei sau cum îi zice. Ce mai e nou?

— Bătrîne, nou nu e nimic, în afară de niște bănuieli de-ale mele, așa de trăsnite că nici n-am curaj să le destăinuiesc cuiva... Maiorul cred că are și el niște idei mai pidosnice, cît despre căpitan, precis că-i coace mintea ceva, fiindcă de ieri încoace parcă-i bolnav, numa-l vezi cum își roade buzele și nu e atent la ce-i spui...

— Și ție ce idee zici că ți-a venit așa năprasnică de zici că n-ai curaj s-o spui la nimeni? Mie poți să mi-o spui?

Plesni puțin din limbă și se scărpină după ceafă, încurcat.

— Bătrîne, eu am bănuiala mea, dar n-am probe, pricepi? Și nu că n-am probe, că le-aș găsi eu dacă aș fi sigur că e așa...

— Stai puțin: ce vrei să zici, că ai fabrica probele?

— Nu, bătrîne — și dacă-ți mai permiți să fii impertinent cu mine, care sînt șeful tău, te bag la arest, e clar? Cînd există vină, există și probe, trebuie doar să te uiți mai bine!

— Eu mă gîndeam la ce-am citit într-o carte, *O tragedie americană* se numește...

— Aha, chestia aia cu firele de păr din aparatul fotografic? E caz clasic, dar e ficțiune. Nu

zic că nu s-o fi făcînd și așa ceva, dar eu unul nu umblu cu treburi de-astea, aș fi un om mort, tribunalul militar și gata, s-a zis cu mine! Acuma pricepi?

— Pricep. Zi cum e cu bănuielile respective.

Mitică se codi cîteva clipe, dar își luă inima-n dinți:

— Bătrîne, la caz că bănuiala asta a mea nu se adevărește, n-aș vrea să mă fac de rîs... Fiindcă de fiecare dată...

— Am înțeles, sînt lespede de mormînt, nu suflu o vorbă!

— Fii atent: îți mai aduci aminte ce povestea căpitanul despre drumul pe care l-a făcut luni la Slănic?

M-am scărpinat în cap, căutînd să-l fac praf pe prietenul meu.

— Adică vrei să spui că bănuiești pe careva de-ai casei?

— Cam așa ceva...

— Pe mamă? Pe fiică? Pe profesor?

— Am scăpat pe cineva din vedere, bătrîne: familia Pantelimonescu mai beneficiază și de serviciile unei femei care vine și le mai deretică din cînd în cînd le mai gătește, mă rog, ca la o casă mare unde cocoanele nu vor să-și strice deștele, pricepi?

— De priceput pricep eu, dar nu prea cred.

— Nici eu nu cred, nu cred deloc, dar ți-am spus asta ca să vezi cum scăpam noi din vedere pe cineva care ar fi putut avea legătură cu chestia asta. Ia să vedem, de ce nu crezi?

— Păi... nu cred fiindcă nu e de crezut că femeia de serviciu a familiei Pantelimonescu a auzit de cartea respectivă și că...

— Aiurea, a auzit doctorul Șincan și și-a asigurat complicitatea ei, dacă-i vorba așa. Asta nu-i un motiv ca să o înlăturăm dintre suspecți.

— Atunci e suspectă?

— Nu e suspectă, fiindcă e limpede că e femeie cinstită, de asta garantez și... să-ți spun un secret, cum femeia asta era singurul firicel posibil, tovarășul colonel Istrate, care a început să își cam iasă din pepeni din cauză că mergem așa încet, a ordonat să o trecem prin sită măruntă, să aflăm totul despre ea, și ce-a supt de la maică-sa. Femeia e în afară de orice bănuială... Dar eu pe altcineva bănuiesc, bătrîne...

— Spune omule, nu mă mai fierbe atîta!

— Pe scurt, aș zice că tînăra Clotilda Pantelimonescu nu e străină de tărășenia asta... Hm! Ce zici?

Nu prea știam ce să zic, fiindcă la urma urmei aveam un caz cu douăzeci și două de milioane de suspecți, cum se zice cazurilor în care nu-ți poți formula nici o bănuială, oricît de mică, la adresa cuiva cunoscut, așa că bănuiala lui Mitică nu mă surprindea din cale afară, așteptam însă și niște argumente.

— Și uite ce mă face pe mine să cred asta... Aseară am fost la ele acasă — au venit ieri la prînz, tînăra probabil era furioasă că ziarele nu anunțaseră nimic despre întoarcerea lor — zic că am fost pe la ele și aș zice că am surprins ceva care s-ar putea să fie un indiciu, slab de tot, dar indiciu totuși... La un moment dat, bătrîna

s-a plîns de unele stricăciuni din casă — bunăoară scrumiera spartă... Nu știu dacă ai reținut, s-a găsit o scrumieră spartă în găleata de gunoi din bucătărie, ștearsă cu grijă, ca să nu aibă nici o amprentă... Pe urmă radiatorul electric folosit timp îndelungat, urmînd ca ei să achite costul curentului consumat, mă rog, fleacuri de-astea...

— Bravo! Și cînd te gîndești că ar fi putut rămîne cu casa goală... Auzi la ea, șmechera! În sfîrșit, scuză-mă că te-am întrebat, zi-i mai departe că te-ascult.

— Așaaa... Și, la un moment dat, vine vorba despre o pudrieră de argint...

— Dispărută?

— Nu, ai răbdare... O pudrieră de argint cu pudră franțuzească, pe care dăduse aproape o mie de lei — numai pudra din ea, fără cutie — dăduse, zic, aproape o mie de lei pe pudra din cutie și acuma o găsise aproape goală. Pagubă grea, cucoana mă întreba dacă să se adreseze la ADAS pentru asta. Tînăra nu era de față, a venit mai încolo puțin... Am început s-o chestionez pe bătrînă, mi-a venit rău cînd mi-am dat seama că noi nu luaserăm amprentele de pe pudrieră, dar pe urmă...

— Poate că indivizii șterseseră și pudriera înainte de a pleca...

— Așa m-am gîndit și eu... Și mai pomenește bătrîna despre o cutiuță cu fond de ten, franțuzesc, Helena Rubinstein, pe care dăduse un morman de bani... Era clar, bătrîne, oamenii noștri — și mai ales doctorul Șincan, dar poate că amîndoi — se folosiseră de cosmeticalele astea ca să se machieze, pricepi? Și asta n-ar fi nimic,

deși să nu uit o chestie: bătrîna mi-a spus că folosea pudra respectivă vara, cînd era bronzată prea rău de soare și îmbrăca ceva roșu aprins, atunci era șic să fie palidă și-și dădea cu pudra aia. Prin urmare de-aia avea moșul nostru mutra de scos din mormînt... În sfîrșit, astea aduc amănunte noi care nu prea mai au valoare, fiindcă noi lucrurile astea le cam știam sau le bănuiam, așa, în linii mari, dar... Uite aici două lucruri. Primul: cei doi au venit în casa cu pricina contînd pe fondul de ten și pe pudră, este?

— Este, bre! Prin urmare?...

— Prin urmare punem problema complicității din interior sau cel puțin a cuiva dintre intimii casei. Ar fi metoda următoare: verificăm la micrometru pe fiecare om care are acces în casa academicianului și care ar fi putut ști de existența cosmeticalelor. În special o femeie ar trebui în cazul ăsta, fiindcă o femeie e de presupus că ar fi remarcat fondul de ten și pudra, nuanța și așa mai departe, prin urmare ar fi putut să-și instruiască foarte bine complicii. Presupunem că femeia este dintre cele mai bune prietene ale stăpînei casei, fiindcă aceasta nu-și ține dresurile ei mai prețioase în baie, unde are acces orice musafir apucat, mă-nțelegi...

— Înțeleg...

— Așaaa... va să zică madam Pantelimonescu își ține comorile astea într-un dulăpior din dormitor, mai exact din camera ei, fiindcă de mulți ani de zile acolo există dormitoare separate. Prin urmare m-am gîndit că ar fi fost foarte simplu să o rog frumos să-mi spună cine dintre prietenele ei cunoaște chestia asta și eram gata cu

povestea. Ei bine, bătrîne, tocmai cînd căutam să aduc vorba de prietene, a apărut Clotilda, foarte îmbufnată că mă găseşte tot acolo — fusese pînă nu ştiu unde. S-a uitat la mine foarte chiorîş...

— Te-a luat şi pe tine cu chestii de-alea, cum l-a luat şi pe tovarăşul căpitan? Cu treburi sexuale şi marijuana?

— Nu, că era şi mă-sa de faţă şi probabil că se jena... Sau mai curînd fiindcă... Stai să vezi, eu evitam acum să deschid discuţia despre prietenele maică-sii de faţă cu fata, aşa că amînam un pic, speram ca mucoasa aia mică s-o şteargă, dar bătrîna dă-i şi dă-i cu pudriera şi cu fondul de ten... Atunci fata — bătrîne, să' mor eu dacă nu se schimbase la faţă, ascultă la mine că doar atîta lucru am putut să bag de seamă — fata, bătrîne, odată face către maică-sa: „Cum, mamă, pudriera de argint cutare şi cutare? Nu mai ştii că mi-ai dat dumneata voie să mă folosesc de ea? Eu am consumat pudra..." Dar bătrîna, de colo: „Cînd ţi-am dat eu voie să umbli la pudriera mea? Ţi-am spus limpede că n-ai voie!" Juna crezi că se lasă? Nimic! „Mamă, aşa faci dumneata întotdeauna, uiţi şi nu mai vrei să recunoşti..." şi dă-i, şi dă-i! Bătrîna s-a înfuriat, „crezi că am ajuns senilă?" şi alte chestii de-astea, în sfîrşit, tînăra reuşise să schimbe vorba, nici vorbă despre pudră... Dar graba asta nu ţi se pare suspectă? Ai?

— Hm!... n-am ce zice, e clar ca bună ziua, dar...

— Dar ce?

Mă ridicai în capul oaselor, înfierbîntat, şi-mi rezemai spatele de pernă:

— ...dar nu înțeleg de ce ți se pare o idee aiurită? E clar, bre omule, tînăra e ambalată, ea le-a dat tipilor cheia, ea le-a indicat locul unde găsesc în casă ce le trebuie... Ba mai e și toantă, zău așa, că dacă nu se băga cu figura aia nu-ți atrăgea atenția, tu mergeai pe pista cu prietenele cotoroanței...

— Nu-i cotoroanță, bătrîne, știi ce țeapănă se ține? Aproape că arată mai bine ca fie-sa, care e tîrșită și uzată, vai de capul ei!

— Mă rog... S-a dat singură de gol, asta voiam să spun. Ce mai aștepți? De ce nu raportezi? E perfect logic, nu?

Dar Mitică nu vădea nici un fel de entuziasm pentru ideea mea, ci se uita gînditor pe fereastră, plesnind nemulțumit din buze și masîndu-și ușurel bărbia cu vîrfurile degetelor.

— Bătrîne, îi pun în încurcătură pe toți... Să zicem că am zis bine, că fata e în complicitate cu indivizii, mă rog, e luată la întrebări, o dovedim, recunoaște și punem mîna pe hățuri. Perfect, sus Mitică, ia-l și pupă-l, bravo lui că i-a dat asta prin cap, nu?

— Păi e meritul tău, ți se pare ceva în neregulă aici?

— Stai să vezi, că mai avem și varianta ailaltă. Pe de altă parte, ia să vedem noi: poate că m-am înșelat în privința asta, poate să fata nu e vinovată și habar n-are de istoria asta. E posibil, nu? Ei, și noi o luăm și o frecăm cu interogatorii peste interogatorii, detector de minciuni, tot tacîmul... Și nu iese nimic... Atunci tăticu, marele savant, academicianul, omul de știință de reputație mondială, face o plîngere la mai știu eu ce foruri

înalte, de ne trezim toți dați cu capetele de pereți... Ba nu zici că s-ar putea să sară și *ăia* în sus, că ia uite, fata eminentului om de știință Pantelimonescu e persecutată, i se înscenează tot felul de baliverne și așa mai departe... La drept vorbind, cred că și șeful are să se gîndească la asta și n-are să fie de acord, așa că treaba pică de la bun început...

Îmi cam părea rău, drept să spun, de amărăciunea lui.

— Ai dreptate și, în orice caz, dacă iese vreo dandana...

— Tocmai, atunci n-are să mai zică nimeni „bravo", de unde? Ia-l pe Mitică, bubuie-l pe Mitică, arde-l pe Mitică!

— Și atunci ce facem? Eu aș zice că tot trebuie să raportezi și poate că se găsește un procedeu, ceva... Prea ești prăpăstios, o să umblăm și noi mai tiptil, să nu simtă nimeni ce vrem... Nu?

Mă gîndeam că dacă o punem sub o urmărire discretă, dar tare, pe tînăra Clotilda, am putea afla cîte ceva, dar Mitică parcă îmi ghici gîndurile:

— Bătrîne, m-am gîndit că am putea-o urmări puternic pe individă, numai că și asta prezintă un inconvenient serios de tot. Poate că a stabilit cu tipii să nu se vadă un timp — și noi n-avem prea multă vreme la dispoziție, pricepi? Așa că dacă într-o lună-două reușesc să se fofileze.

— Într-un fel sau altul trebuie să ia ei legătura, nu se poate, trebuie să împartă prada! Tipii nu au reușit să plece cu banii, așa că Clotilda are să creadă că vor s-o păcălească și are să-și iasă din sărite...

— Da, de acord bătrîne, numai că ar mai fi ceva...

— Ce e, ce nu e, în orice caz trebuie raportată chestia asta, ce naiba! Poate dă celorlalți vreo idee, nu?

În clipa aceea ușa se deschise și intră un bărbat cărunt, micuț de statură, uscățiv, în halat alb.

— Să trăiți, tovarășe maior! sări Mitică, luînd poziție de drepți.

— Să trăiți, îngăimai și eu.

— Stai așa, ușurel, nu-i nevoie să te ridici, se alarmă maiorul. Ia să te vedem...

Îmi luă pulsul, mă cîntări din ochi, mă întrebă dacă mă doare capul, mai ales în regiunea ochilor, mă rog, un fel de consultație.

— E-n regulă, tovarășe locotenent, poți merge. Ești însă cam slăbit, așa că îți dau cîteva zile de concediu medical.

— Nu vreau con...

— Poftim? Se încruntă interlocutorul meu. Bagă de seamă, eu nu sînt numai medic, sînt și maior activ și poate ai cunoștință că nu se răspunde așa superiorilor...

— Permiteți să raportez, tovarășe maior, se amestecă Mitică, făcîndu-mi cu ochiul, tovarășul locotenent Serafim este foarte nerăbdător să participe la o acțiune care s-a întrerupt puțin, tocmai din cauza absenței dumisale, astfel încît graba îi e explicabilă...

— Posibil, făcu maiorul, dar e slăbit și are nevoie de cîteva zile de refacere, ca să n-avem surprize.

În realitate turbam de necaz cînd îmi aminteam că un singur pumn al unui individ pe care

aș fi putut să-l arestez mă băgase în spital și mă ținea acum și în concedii medicale. Mai mare rușinea, ptiu!

Maiorul plecă și Mitică se grăbi cu explicațiile:

— Nu fi fraier, bătrîne, o să ai concediu medical și, dacă vrei, ne dai o mînă de ajutor în timpul ăsta, n-are să te oprească nimeni, îți promit eu.

O soră îmi aduse hainele și, în timp ce mă îmbrăcam, întrebai:

— Bre Mitică, eu m-am gîndit imediat că ar fi fost mai bine să-l iau cu mine pe plutonierul acela în loc să-l trimit cu veşti, dar era deja prea tîrziu...

— Tocmai, bătrîne, de asta s-au mirat toți cînd au auzit! Cum te-ai încumetat tu singur să te repezi după crestatul ăla, care l-a făcut arșice pe Bălășoiu, ai? Să-l fi luat pe Bogoiu cu tine și să fi poftit el omul nostru să încerce și cu el figura aia, că ce scîntei i-ar fi ieșit lui din căpățînă, nici nu mai zic!

— Fugi de-acolo! Acuma nu că încerc să-mi aflu justificări, dar e destul să-l vezi ca să-ți dai seama...

— Bătrîne, Bogoiu a fost de toate, și boxer și luptător, și halterofil și aruncător de greutate, dar nu s-a ținut de nici una, așa că de-aia nu a apucat să-și facă un nume, dar fii tu sigur că nu sînt prea mulți oameni să-i vină de hac... Ai văzut ce namilă e? Omoară taurul dintr-un pumn, bătrîne, ți-o spun eu, ascultă-mă pe mine!

* * *

Deși îmi dăduseră de la spital două zile de concediu, nu m-am dus acasă ci la miliție, unde nimic nu era schimbat. Căpitanul lipsea, maiorul era chemat la niște șefi, adjutantul Leonte privea mereu fișele de cazier, confruntîndu-le cu portretul acela robot, în timp ce Năstase alerga în toate părțile și se interesa printre cei cunoscuți ca avînd năravul să dea cu cuțitul dacă auziseră în ultimul timp de vreo lovitură care să-i fi spintecat unuia obrazul. Arăta în dreapta și-n stînga portretul, dar toți clătinau din cap, în semn că nu-l văzuseră pe gagiul, dom'major, să moară mamele lor dacă l-au văzut în viața lor.

— Aia e, bătrîne, făcea Mitică amărît, ne învîrtim ca găina cu ou și nu știm ce să facem.

Răspundeam cam în silă:

— De ce nu raportezi chestiile alea?

— Le raportez, bătrîne, le raportez, n-ai nici o grijă... Deocamdată hai să mergem și noi la masă, profitînd, mă-nțelegi...

La bufet, căpitanul Cercel stătea singur la o masă, privind în gol și mestecînd îndelung. Se vedea că era mort de oboseală, pe frunte i se adîncise o cută grea și părul sur de pe tîmple era puțin răvășit.

— Să trăiți, tovarășe căpitan, poftă bună... Permiteți?

— Sigur că da, poftiți, luați loc.

Peste cîteva minute ne înfulecam porțiile de ostropel, și Mitică, după obiceiul lui, începu să vorbească printre înghițituri:

— Tovarăşe căpitan, vreau să-l însor pe Serafim... I-am găsit şi o fată pe cinste, numai că nu ştie el să aprecieze...

Căpitanul împinse farfuria deoparte, apoi se şterse uşor la gură cu şervetelul şi, lăsîndu-se pe spătarul scaunului, întrebă foarte bine dispus:

— Tu te-ai însurat singur, Mitică, sau tot vreo babă...?

Mitică supse cu poftă un oscior de pui şi explică printre mestecături:

— Eu m-am însurat de crud, din facultate, n-am avut nevoie de babe, să-mi pețească. Da' băiatul ăsta e neajutorat rău, n-are curaj!

Şi completă cu un semn din cap, adică „vai de capul lui".

Căpitanul începu să se scobească tacticos în dinți:

— Te-am întrebat fiindcă mi-am adus aminte de primul meu şef, care avea şi el boala asta: să ne însoare. Adică să ne însoare el, nu să ne însurăm noi, după capul nostru. Şi ţineţi cont că atunci cînd a ieşit la pensie, noi eram toţi însuraţi, dar nu cum ar fi vrut el. Voi nu l-aţi mai apucat... Maiorul Dumitrescu. Atît, numai aici nu l-am ascultat, în rest credeţi că îndrăznea vreunul să-i iasă din cuvînt? Mamă! Ne era o frică de el, ştii cum? Tremurau pantalonii pe noi în faţa lui, mai multe nu. Avea aşa, un fel de renume de om rău, dar nu era, avea altceva, era bolnav de ulcer, de-asta era el tot timpul morocănos, de-l considerau toţi om al dracului. Pe urmă ne-am dat noi seama că nu era aşa, dar pînă atunci ne învăţaserăm cu frica, măcar că dădea rar pedepse... Cred că asta se mai datora şi fizicului lui, era

micuț de statură, îndesat, aproape rotofei, iar fața, dom'le, fața era nemaipomenită, rotundă, nu știu cum să spun, avea ceva caraghios, un nas numai cît o alună, întîi îți venea să rîzi, dar pe urmă, cînd îi vedeai ochii, știi cum îți trecea cheful de rîs? La moment, pe onoarea mea, îți venea s-o ștergi cît mai repede...

Văzîndu-ne că am terminat de mîncat, căpitanul se întrerupse:

— Acuma ia zi, Mitică, după demîncare ce urmează?

— O țigară, rotunji Mitică gura, pofticios.

— Dar n-ar fi mai bună la o cafeluță? Hai, sînteți invitații mei, și cu ocazia asta am să vă povestesc cîte ceva despre primul meu caz, mi-am amintit de asta cînd a venit vorba de maiorul Dumitrescu.

Merserăm în biroul căpitanului, care puse ibricul, iar noi, așezîndu-ne pe cîte un scaun, ne pregătirăm să-l ascultăm. Căpitanul povestea frumos întotdeauna, știa lucruri cîte-n lună și-n stele, aveam să mă conving mai tîrziu că și alții știau asta și că, de fapt, el acum ne făcea o favoare, pentru că povestea rar și se cam lăsa rugat. Și se punea pe povestit numai cînd avea timp — dar cînd să aibă timp căpitanul Cercel? Acum avea, iar noi am profitat de răgazul pe care ni-l lăsa și nouă meseria.

— Acum vreo... să zic douăzeci și șase, douăzeci și șapte de ani, cam așa... Pe la sfîrșitul lui februarie, niște țigănci ieșite pe cîmp după ghiocei și toporași, că încă nu începuse a se topi zăpada, era încă ger, dar ele încercau, că de, omul e dator să-ncerce... Niște țigănci, zic, dau de o

mînă de om care ieșea din zăpadă. Haoileo, fuga-ndărăt, în oraș, tabără pe primul milițian întîlnit în drum și-ncep, chirăială mare, că așa, că pe dincolo... Ăsta dă fuga la telefon și raportează. Ne cheamă maiorul Dumitrescu pe mine și pe Gheorghiu, eram amîndoi proaspeți locotenenți, chiar în ziua aceea ne începeam activitatea, ne cheamă și hai să mergem. Trecem să-l luăm și pe procuror, Panaitescu îl chema, a ieșit la pensie acum vreo cincisprezece ani, îl luăm și pe doctorul legist, ajungem noi... Maiorul nu zicea nimica, stătea încruntat. Noi, iar, ce să zicem? Ajungem, dăm noi încet la o parte zăpada, ne uităm mereu la el, la maior, să vedem ce zice. El, nimic. Tăcea și se uita în altă parte. Procurorul mai zicea cîte ceva, mai mult exclamații, „ia te uită, dom'le, ce chestie, ai dracului", dar maiorul nu zicea nimica. Sub zăpadă am găsit cadavrul unei fete, foarte bine conservat, fusese un ger al dracului toată iarna, fata nu fusese atinsă de putrefacție, ziceai că e vie, cum stătea așa, cu fața în sus... Facem noi fotografii, măsurători, tot, pe urmă o ridicăm. Doctorul dibuie imediat că fusese lovită în ceafă, avea o rană urîtă rău de tot. Scotocim noi, nu găsim nici buletin, nici vreun act, ceva, vreo hîrtie... Nimic, nimic. Măi frate, zic eu în gîndul meu, aici e treabă serioasă, ce mai, abia așteptam să văd cum se rezolvă un caz din ăsta de la cap la coadă, gîndeam că o să lucrăm toți la el sub comanda maiorului, să ne explice, să ne dădăcească, adică să facem un fel de practică, fiindcă de teorie ne era capul plin, v-am spus că eram abia ieșiți din școală. Cînd colo, maiorul ne cheamă pe amîndoi, pe mine și pe Gheorghiu,

„vă ocupați amîndoi, zice, de cazul ăsta, și-mi raportați zilnic". Am rămas amîndoi cu gurile căscate, adică noi, boboci, să ne ocupăm de un omor așa, din prima zi? Gheorghiu a dat să zică ceva, dar cînd s-a uitat maiorul o dată la noi, ne-am făcut mici, n-am mai crîcnit. „Am înțeles", a răcnit Gheorghiu, iar eu, am dat și eu o dată din cap, scurt, adică asta voia să însemne că înțelesesem și eu. Și se urcă maiorul Dumitrescu în mașină, cu procurorul, iar noi rămînem cu doctorul și cu o mașină a Salvării — apăruse și asta între timp, cu doi brancardieri. Ne uităm noi unul la altul, Gheorghiu și cu mine, măi frate, am dat-o dracului! Doctorul, țîfnos, face „mai stăm mult aicea, mă porungheilor?" Noi — ce să mai zicem? Noroc că mi-a dat prin cap să-i pun pe cei doi sanitari să scuture bine zăpada de pe cadavrul fetei, și am sărit să-i ajut și eu... Cînd am dat să-i dau la o parte niște fire de zăpadă de pe față, am simțit gheață sub degete — i se formaseră cîteva ace la colțurile ochilor. Hai la morgă. Acolo, la început aș fi vrut să stau mai la o parte pînă era gata autopsia, dar doctorul s-a uitat așa de batjocoritor la noi, că nu ne-am dezlipit de el pînă n-a terminat treaba, măcar că era să-mi vină rău — și știți ce chestie a fost? După ce au recoltat ce se putea de pe cadavru, l-au băgat în apă caldă, ca să se dezgheațe mai repede, că altfel nu se putea tăia... Gheorghiu, și el, după aia, mi-a spus că stătuse mai mult de ambiție, chit că se vedea de la o poștă că ar fi dat oricît să fie oriunde în altă parte, numai acolo nu. Doctorul a terminat repede de ciopîrțit cadavrul fetei și am fost, în sfîrșit, în posesia concluziilor lui: victima

avea cam douăzeci și ceva de ani, moartea se datorase loviturii din ceafă — probabil vreun drug de fier, a zis laboratorul pe urmă, fiindcă deslușiseră urme de rugină — și, în plus, am mai aflat că fata era însărcinată în luna a treia.

Căpitanul se opri o clipă, apoi aprinse o nouă țigară.

— Am avut repede și concluziile laboratorului. Cum v-am mai spus, urmele de rugină din zona rănii din ceafă, apoi că fata se spăla pe cap și pe corp cu săpun de casă, că era foarte curată, folosea o apă de colonie ieftină... și cam atît. Dantura întreagă, urme de operații nu, caută acul în carul cu fîn! Ne-am uitat la mîinile ei, mîini de muncitoare, dar nu chiar o muncă brută. Identificarea avea să ne dea mult de furcă, dar chiar în dimineața următoare, după o noapte nedormită, aveam să știm cine e. Mai întîi data decesului, aici era cuiul cel mai serios. Am stat amîndoi, și eu și Gheorghiu, și ne-am bătut capetele cîteva ceasuri, încercînd să punem cap la cap cele cîteva lucruri pe care le știam. Ne aflam la sfîrșitul iernii și ne-am adus aminte că ultima zăpadă venise după un ger de crăpau pietrele, înainte de care fuseseră vreo două zile de zloată, fusese un pic de căldură care fleșcăise zăpada căzută mai înainte. Ne-am gîndit că merită să încercăm să scoatem ceva de aici, mai ales că altă pistă nu prea se întrezărea, așa că am apelat la meteorologi și ne-au dat datele exacte: ninsoare abundentă pe douăzeci decembrie, stratul de zăpadă de circa patruzeci de centimetri, pe urmă ger, apoi pe patru ianuarie cald, zăpada se înmuiase binișor, pe șase ianuarie ger de foc, minus douăzeci și

cëva de grade, pînă pe nouă ianuarie, cînd gerul se mai înmuiase şi ninsese din nou, tot zdravăn, alţi vreo treizeci de centimetri. Pe urmă, a doua zi, un pic de viscol şi, de atunci pînă la descoperirea fetei, vremea fusese geroasă dar liniştită, nu mai ninsese şi nu mai viscolise. Ştiam că hainele fetei fuseseră uscate, deci fata rămăsese în zăpadă între şase şi zece ianuarie, adică după ce zăpada se întărise de ger şi înainte de ultima ninsoare, care o acoperise, pentru ca viscolul să-i descopere pe urmă o mînă. Ne-am adus aminte de urmele de gheaţă de pe faţa fetei. Ne-am gîndit în toate felurile, l-am sculat pe doctor noaptea cu telefonul, întrebîndu-l dacă din ochii unui mort pot să curgă lacrimi, ăsta numai că nu ne-a înjurat, că umblăm după lacrimă de ochi de mort, care ar fi tot aia cu cai verzi pe pereţi, după care ne-a trîntit receptorul. Atunci am fost siguri că fata murise cu puţin înainte de a fi început ultima ninsoare, primii fulgi o găsiseră cu faţa încă puţin caldă, se topiseră şi, pe urmă, pe ger, îngheţaseră. I-am deranjat din nou pe amicii meteorologi, acum mai mult de tipicari ce ne găsiserăm : ne puteau spune exact la ce oră începuse ninsoarea de pe nouă ianuarie ? Aştia s-au arătat şi ei cam nemulţumiţi, dar au căutat şi ne-au spus că aproximativ spre seară, dar ne-au lămurit că ora putea să varieze de la un loc la altul, deşi ninsoarea se generalizase repede, ninsese cam în toată Muntenia. Ei, acum ştiam că fata murise în ziua de nouă ianuarie, pe înserat, urma să vedem cine fusese dat dispărut de la data asta încoace. Am luat lista cu persoane dispărute, am extras de acolo numele de fete de vîrsta respectivă şi am cercetat foto-

grafiile. Nimic. Victima din cazul nostru nu seamănă cu nici una, nu figura pe listă, însemna că nu sesizase nimeni dispariția ei... Sau cel puțin nu ne-o anunțase nouă. Ei, și uite că cu toate chestiile astea ne prinde dimineața, apare maiorul Dumitrescu și ne cheamă la raport. Zău dacă mint, dar cînd ne-a auzit cu datele meteorologice și cu calculele noastre care dădeau aproape și ora morții victimei, a făcut ochii mari, a bătut cu palmele în masă și a zis „brava, mînjilor", vorbă pe care n-am mai auzit-o niciodată după aia din gura lui, în vreo zece, unsprezece ani cît ne-a fost șef. Și uite, pentru chestia asta cu datele meteorologice, treabă care acuma se-nvață și în școlile de subofițeri de circulație, dar care pe atunci nouă ne-a venit în cap fără să o fi învățat, pentru chestia asta a avut mare grijă de noi, mai ales atunci cînd am cunoscut și noi, ca oricare, insuccesul. Tot el ne-a pus mereu să lucrăm împreună, Gheorghiu și cu mine, și așa am rămas și după ce a ieșit el la pensie și au venit alți șefi. Imediat după asta am pornit să verificăm pe la întreprinderi, la birourile de personal, să vedem cam ce persoane de vîrsta respectivă nu se mai prezentaseră la muncă de prin jurul lui nouă ianuarie. Drept e că nu era pe-atunci în București puzderia asta de fabrici, dar tot greu ne venea. Greu de tot. Dar pentru alergătura asta maiorul Dumitrescu mobilizase o grămadă de inși, așa că pe la prînz aveam o listă de vreo opt persoane care corespundeau ca vîrstă. Cinci din fetele astea erau bucureștence, le aveam și adresele, așa că cinci inși au plecat imediat să le verifice, care trăiește și care nu, și toți cinci au venit cu vestea că indi-

videle sînt bine mersi, plecaseră din serviciile respective din diferite motive. Trei erau din provincie, toate de la țară. Iarăși au zbîrnîit telefoanele, am vorbit cu posturile de miliție din comunele lor și peste nici o oră am primit răspunsul așteptat: Iordache Florica, dintr-o comună de pe lîngă Giurgiu, lucrătoare în București, la o cooperativă de confecții, nu mai dăduse pe acasă de vreo lună și jumătate, deși la sfîrșitul lui ianuarie frate-său mai mare avusese nuntă și ea nu venise, și nici vreun alt fel de semn de viață nu dăduse. Pe la trei după masă eram în comuna respectivă, dar tot atît de bine puteam să ne ducem acasă să tragem cîte un pui de somn, că tot eram noi dărîmați de oboseală. Cu alte cuvinte am făcut drumul degeaba, fiindcă mama fetei, văduvă, potopită de o ciurdă de nepoți, ne-a răspuns că „o fi avîndă și ea treburile ei, bre, de un' să știu eu, ce, parcă ea-mi zice mie?" iar o soră mai mare, măritată acolo în comună, ne-a răspuns că „nu crede să aibă soră-sa gagic, poate pîn București, p-acolo, da-n comună nu". Am ajuns acasă seara, nedormiți de două zile, frînți, cred că am adormit buștean de cum am pus capul pe pernă, nu mai puteam... A doua zi de dimineață am mers la cooperativă, am întrebat printre prietenele victimei, erau cam speriate, fuseseră la identificare cu o zi înainte și nu le plăcea să se vadă în chestia asta... Le-am întrebat dacă știe vreuna ceva în legătură cu vreun iubit al fetei. Se cam eschivau, numai una ne-a ajutat într-adevăr, cît a putut ea, adică ne-a spus că trebuie să fi fost unul, Viorel, șofer pe o mașină cu macara și trebuia să fi lucrat *p-aci, p-aproape,* că prin toamnă una-două el era

la ele la atelier, pînă pe la începutul iernii, cînd Viorel n-a mai venit și Florica a început să plîngă pe furiș. Fata nu mai știa să ne spună numele întreg al lui Viorel ăsta, dar ne-a dat semnalmentele: potrivit de statură, subțirel, cu ochi căprui, păr castaniu și năclăit de briantină — moda asta, cu părul dat cu briantină, făcea ravagii pe vremea aia. Se liberase vara trecută din armată și fuma țigări lux. Mai mult n-a știut să ne spună, dar nici nu era nevoie.

Cînd am plecat de la atelier era șapte și jumătate și eram siguri că pînă la zece îl prindem. Nu l-am prins. Erau trei șantiere pe-aproape, cum ne spusese fata de la atelier, dar la nici unul dintre ele nu lucra vreun Viorel d-ăsta, șofer pe un camion cu macara. Nu-i nimic ne-am zis noi, noțiunea asta, de *pe-aproape*, este destul de largă, mai ales că omul avea tot interesul să o sugereze, fiindcă venea cu camionul statului și pe benzina statului în scopuri amoroase. Am lărgit raza de acțiune și am dat peste un Viorel, care era numai șofer, nu și macaragiu, și nu corespundea nici ca semnalmente. Pînă la urmă ne-am gîndit că s-ar fi putut ca ăsta să nu fi fost numele lui adevărat și ca omul să se fi numit în realitate altfel, zicîndu-și Viorel fiindcă-i plăcea mai mult. Sau din alte motive. Așa că am luat iar șantierele la rînd, întorcîndu-ne la cele de *p-aci*, *p-aproape*, și l-am găsit chiar la primul. Dacă am fi știut cum să punem problema de la început, nu ne-am mai fi pierdut vremea prin alte părți, de pomană, dar de, așa e la început. Pe scurt, am cerut lista cu muncitorii care plecaseră din serviciu cam pe la data respectivă și încă una, cu șoferii-macaragii.

Pe amîndouă figura unul, Poenaru Săndel, care-şi ceruse de urgenţă lichidarea pe zece ianuarie, motivînd că se întîlnise seara, întîmplător, cu un consătean, care-i spusese că maică-sa e bolnavă rău. Oamenii fuseseră înţelegători, formalităţile se rezolvaseră rapid şi Săndel al nostru dus fusese. Domiciliul stabil — într-o comună de pe lîngă Rîmnicu-Vîlcea. Şeful cadrelor, isteţ băiat, a făcut rost de pe la muncitori de cîteva fotografii în grup, făcute cu cîtva timp înainte, în care era şi Săndel al nostru. Am luat fotografiile şi le-am arătat femeilor de la atelierul unde lucrase victima: toate l-au indicat, fără şovăială, pe acelaşi ins. Deci, el era.

Am plecat după el, în comuna aia de lîngă Rîmnicu-Vîlcea. Nu l-am găsit, a ieşit taică-su, care s-a uitat la noi chiorîş, întrebîndu-ne ce treabă avem cu el. Eram în civil amîndoi, Gheorghiu i-a cusut la iuţeală o poveste, cum că noi sîntem doi prieteni de-ai lui, din armată, şi lucrăm nu mai ştiu pe unde, prin partea locului, şi am venit pe la Săndel, să-l vedem. Bătrînul, unul cu o mutră de hoţoman, s-a îmbunat imediat, ne-a spus că fiu-su lucra acuma pe un şantier din Craiova, ne-a dat şi adresa, mă rog, nu bănuia nimic. A doua zi de dimineaţă, la şantierul unde lucra, cînd să se urce omul nostru în camion — că şi aici tot şofer era — am fost şi noi în spatele lui. Cînd a auzit „ce mai faci, Viorele?", cînd a auzit vorba asta, a tresărit şi, fără să se uite la noi, s-a întors încet şi s-a lăsat pe scara camionului, cu capul în jos, privind în pămînt. Pe urmă am văzut că plîngea, da' ştiţi cum? Cu bale la colţurile gurii. Că pe el nu-l ştiuse nimeni sub numele de Viorel

decît fata aia, Iordache Florica, așa că atunci cînd se auzise chemat pe numele ăsta, știuse că de acolo i se trage.

— Mda, mormăi Mitică răgușit, mai țineți minte cît a luat?

Căpitanul dădu din mînă a lehamite:

— Nu mai știu, naiba să-l ia, pe mine nici nu m-a mai interesat pe urmă ce s-a mai întîmplat cu el. Interogatoriile și gata. Știți ce figură a încercat? Zicea că fata îl amenința, fiindcă era însărcinată, dar că el știa precis că ea mai fusese și cu alții, deci nu cu el rămăsese, pe doi din ăia îi știa... A trebuit să ne spună și numele, doi colegi de-ai lui de la șantierul din București unde lucrase pe vremea aia. I-am luat și pe ăștia de la lucru, au mai pierdut vremea de pomană pe la noi, ne-au declarat amîndoi că habar n-au de vreo Iordache Florica, se vedea clar că oamenii nu mințeau.

— Să fi fost eu judecător, se rosti Mitică, răgușit, îl băgam pe douăzeci de ani, sau pe viață.

— Merita, mă amestecai și eu.

Căpitanul Cercel se uită la ceas, rămînînd cîteva clipe nehotărît:

— Mă băieți, cam cît să fie un ceas bun? Că-n gioarsa mea nu prea mai am mare încredere, mi-e teamă că o să trebuiască să-mi iau altul.

— Două fără cinci, am răspuns amîndoi, într-un glas.

— Ei, făcu căpitanul, ia să ne întoarcem noi la ale noastre, adică la tevatura din strada Glicerinei.

Mitică tuși apăsat, cu subînțeles.

— Vrei să spui ceva?

— Tovarășe căpitan, eu am o bănuială, o idee, cum ar veni... dar nu știu dacă...

— Spune, s-auzim.

— ...nu știu dacă e prea viabilă ipoteza mea...

— Dă-i drumul, vedem noi ce e și ce nu e viabil, mai întîi să auzim. Ascultăm.

Și Mitică relată cu lux de amănunte povestea cu pudriera și cu fondul de ten, insistînd asupra reacției Clotildei în momentul în care auzise vorbindu-se despre lipsa sulimanurilor.

— Nu e rău deloc, zise căpitanul gînditor, numai că nu prea avem cum apuca firul ăsta... Nu sîntem siguri sută la sută și dacă nu iese pasența o să avem necazuri.

— Tocmai așa m-am gîndit și eu, tovarășe căpitan, răspunse Mitică, am putea avea neplăceri mari de tot, fata e teribil de recalcitrantă și s-ar putea să iasă în stradă și să țipe că o persecutăm pe nedrept și alte chestii de-astea... Nu bătrîne? se întoarse el spre mine.

— Este, fără discuție, întării eu, încîntat că mi se cerea părerea.

— Nu-i vorbă, o putem pune sub urmărire, dar asta ar lua mult timp, se scărpină gînditor căpitanul pe bărbie, privind pe fereastră. Da, da, ar lua timp și s-ar șterge dovezile... Mai facem o cafea? zise el deodată.

— Facem, tovarășe căpitan, răspunsei eu, în numele amîndorura. După o masă boierească mai sfînt lucru decît două cafeluțe nici că se poate...

Căpitanul făcu încă o cafea (era mai bună decît cea făcută de maior, sau poate mi se părea mie, unde nu mai băusem de mult) și ne sorbirăm încîntați cești.

— Chiar dacă nu obținem aprobare pentru urmărirea Clotildei, zicea căpitanul, îl rog pe socru-meu, abia așteaptă să-i vin cu cîte-o chestie de-asta, a fost ofițer la noi, acum e pensionar, Mitică îl știe...

— Îl știu, l-am apucat puțin de tot, tovarășul colonel Florescu, aprobă Mitică, sorbind zgomotos din ceașcă, pot zice că mi-a fost chiar un pic maestru!

— Exact, are cîțiva prieteni, toți foști milițieni și se plictisesc împreună, mor de urît. Cînd le pică vreo chestie de-asta să-i vezi ce fericiți sînt... Socru-meu m-a scos de multe ori din încurcături de felul ăsta, meseria nu se uită...

— Eu tocmai îi spuneam lui Serafim, tovarășe căpitan, de milițienii pensionari, cum ne ajută ei...

— Așa e, deci n-ar fi cine știe ce problemă... numai că eu am altă idee. Cît e ceasul acuma?

— Două și zece.

— V-ați terminat cafelele? Bun! Acuma uite ce aveți de făcut: diseară trebuie să stăm de vorbă cu victimele. Cu toate victimele. Să alegem o oră, cea mai convenabilă... În locul avocatului Pîrvuleț, care a murit, să vină văduva.

Eram cam derutați, oamenii poate că aveau să se simtă sîcîiți de atîtea convocări, dar căpitanul adăugă:

— Spuneți-le că își vor primi banii... Sau nu, nu... Nu asta, spuneți-le că e nevoie de niște lămuriri, am pus mîna pe niște tipi care ar putea fi oamenii noștri, adică Șincan și cu crestatul, așa că îi rugăm să fie amabili și să vină să ne ajute. Chiar așa le și spuneți și nu uitați să adăugați că suspecții noștri neagă cu înverșunare, dar că

au dat alibiuri false, clar? Şi că mai mult ca sigur ei trebuie să fie, dar că noi, din punct de vedere legal, nu-i putem lua tare la interogatorii fără o identificare a lor din partea victimelor, ne-am înţeles? Adică ştiţi voi ce să le îndrugaţi, aşa ca să priceapă de aici că am făcut un pas înainte, dar că nici prea mare nu e pasul ăsta şi nici prea sigur. Ziceam să ne stabilim asupra orei, da?

— Hm... tovarăşe căpitan, începu Mitică, oamenii noştri sînt unii în învăţămînt, alţii sînt studenţi, alţii în provincie...

— Cam pe la şapte, aşa, propusei eu o oră.

— Perfect, la ora şapte deci... Pentru cei din provincie luaţi legătura cu inspectoratele judeţene, îi rugăm să-i anunţe ei şi îi mai rugăm, dacă au posibilitatea, să le asigure şi transportul, ca să nu punem oamenii la cheltuială... A, şi încă ceva, rezolvăm noi la locul de muncă sau la facultăţi, în cazul în care ar trebui să lipsească la program, da?

— Am înţeles! Din provincie ar fi doar unul, doctorul veterinar de la Brăila.

— Perfect. Nu trimiteţi subofiţeri sau elevi, mergeţi voi personal. Şi nici cu telefonul nu umblaţi, le sîntem datori oamenilor un minimum de atenţie. Apelaţi la Grigore dacă nu puteţi face faţă singuri şi rugaţi şi pe cei din provincie să trimită tot ofiţeri, niscaiva locotenenţi care sînt mai disponibili. Deci, la ora şapte diseară! La revedere, pe mine vă rog să mă scuzaţi, acum trebuie să plec.

— Să trăiţi! Dar dacă întreabă tovarăşul maior...?

— Îi raportezi toată situația. A, făcu el înainte de a ieși pe ușă, era să uit ceva : deseară spor să vi-l prezint pe doctorul Șincan. Dar... șșșt ! Da ?

Duse degetele la buze în semn de discreție și ieși.

*
* *

Praf ne făcuse cu vorbele astea de la urmă !

Mitică își reveni primul din uluială și începu să turuie febril :

— Bătrîne, fii atent că sîntem pe ultima sută de metri, cazul nostru se apropie de sfîrșit, căpitanul i-a dat de fir, ascultă-mă pe mine, la noapte dormim și noi liniștiți... Deseară tragem un chef ! O cam sfeclisem la început, credeam că rămînem cu *ané*, dar acuma m-am mai liniștit !

— Cu ce să rămînem ?!

— Cu *A.N.*, n-ai auzit de chestia asta ? *A.N.*, adică *autor neidentificat !* Asta-i cea mai mare bucurie pentru un miliția, să rămînă cu *ané*, s-a făcut om dacă-și așază o etichetă de-asta-n panoplie... He-he ! Hai să-l căutăm pe Grigore, cred că e la laborator.

L-am găsit pe Grigore și fu foarte dispus să ne dea o mînă de ajutor, în timp ce Năstase telefona în provincie, rugînd dulce să fie anunțat tovarășul Săvulea Valentin că seara, la ora nouăsprezece, era convocat pentru cutare și cutare motive — și n-ar putea tovarășii să le asigure și transportul ? La o adică puteam și noi trimite o mașină, dar... nu ? Nu-i nimic, nu-i nimic, o să

vedem noi atunci cum facem, principalul e să fie oamenii anunțați...

(O mașină plecă imediat la Brăila, să-l ia pe medicul veterinar Valentin Săvulea, așa că lucrurile se sfîrșiră cu bine, omul fiind punctual.

Noi trei, adică Mitică, Grigore și cu mine, ne împărțirăm sarcinile, mie revenindu-mi să trec pe la profesorul Podaru și pe la Elvira Matei, adică exact aceiași pe la care trecusem și cu cîteva zile înainte.

Profesorul mi s-a părut foarte bolnav — poate vă amintiți că, atunci cînd îl vizitasem pentru a-l convoca să participe la ședința de realizare a portretului-robot, bietul bătrîn se simțea foarte rău și nici nu i-am mai spus despre ce era vorba — dar m-a primit cu multă efuziune și nu m-a lăsat pînă nu mi-a făcut o cafea tare ca trăsnetul, pe care, sincer să fiu, am băut-o cu cea mai mare plăcere, tratîndu-mi la rîndul meu amfitrionul cu țigări cumpărate cu cîteva zile mai înainte — observați că sînt un fumător foarte potolit, dar despre asta nu poți ști niciodată nimic precis. Bătrînul profesor mi-a recitat cu voce plîngătoare din versurile Divinului și mi-a pus la dispoziție toată biblioteca sa impozantă, de peste trei mii de volume. Mi s-a părut că-i ghicesc o strălucire stranie în ochi, dar am pus-o pe seama febrei — era cam răcit. A promis că vine precis la ora fixată și ne-am despărțit foarte amical.

— Cînd ai nevoie, tinere, nu uita să treci pe la mine să-mi ceri cărți, am cărți rare, care azi nu se mai găsesc... Îmi lipsește numai perla deplină, *Istoria,* pentru ca biblioteca mea să rivalizeze cu oricare din București. Nu uita, de cîte

ori ai nevoie treci și pe la mine... Sînt singur, băiete...

Elvira era la facultate, prin urmare m-am îndreptat într-acolo, am găsit-o într-o pauză pe coridoarele pline de tineri și, cum mai avea o oră de curs, am intrat și eu, fiindcă omul cît trăiește, învață. Era un curs de gramatică istorică, ținut de o profesoară foarte prezentabilă, cu un coc frumos în vîrful capului, care a vorbit o oră întreagă despre grupul consonantic *dl* primit din paleoslavă și păstrat metatezat în cuvîntul *dlato*, care a dat în românește *dalță*. Nu sînt sigur că am înțeles bine, și cred că nici tînărul din spatele meu, care mormăia înfundat tot timpul :

— Observi că ne citește tot cărțulia aia a ei, de acum o mie de ani...

După ce cursul s-a terminat, am plecat cu Elvira și, cum mai aveam aproape o oră și trei sferturi pînă la șapte, ne-am mai plimbat puțin, ba am vrut să vedem și o expoziție, dar am socotit că nu prea ne ajungea timpul, așa că am rătăcit pe străzi pînă la ora la care trebuia să înceapă ședința pusă la cale de căpitanul Cercel. În fața Palatului Telefoanelor ne-am întîlnit cu nevasta lui Mitică — era prima oară cînd mă uitam mai bine la ea, fiindcă abia mi-o mai aduceam aminte — o văzusem doar de cîteva ori, de departe, cu ani în urmă. Mi s-a părut frumoasă și foarte deșteaptă, doar că vorbea cam mult. M-am uitat la ceas și le-am invitat pe amîndouă la cofetărie — îmi luasem inima-n dinți, fiindcă dacă eram noi doi singuri, Elvira precis că n-ar fi acceptat... Adică, mai știi ?

În timpul scurtului popas în cofetăria minusculă, nevasta lui Mitică n-a mai contenit cu laudele la adresa mea, insistînd că, din cîte înțelesese ea de la bărbatu-său, doar gestul meu eroic o salvase pe Elvira de la o primejdie gravă, căci altfel ce-ar fi căutat individul acela primejdios pe urmele ei, seara? Nu mă simțeam deloc bine auzind asemenea laude nemăsurate, fiindcă ziceți și dumneavoastră, oameni buni: un milițian care încasează de la un delincvent o bătaie așa de țeapănă că ajunge la spital, are ceva de erou? Și pe urmă, astea erau lucruri de discutat într-un local public? E drept că nu ne auzea nimeni, dar orișicît!

Încercam eu să mai potolesc fluviul de laude pe care mi-l turna madam Mitică, dar degeaba. Și Elvira părea teribil de impresionată de asta, privindu-mă, am ghicit eu, pe sub sprîncene, cu coada ochiului, plină de admirație — o admirație pe care n-o meritam, dar pe care nici n-aveam interes s-o înăbuș de tot. La urma urmei, parcă nici prea rău nu era.

Ne-am despărțit pe la șase și jumătate sau șapte fără douăzeci în fața Casei Armatei, unde madam Mitică ne-a invitat foarte autoritar pentru duminică la prînz la ei la masă. Am vrut să protestez, dar ți-ai găsit, a adăugat repede că voi primi ordin de la bărbatu-său. Mai zi ceva dacă poți! De fapt, la urma urmei, aș fi zis eu, dar vedeți dumneavoastră că parcă am ghicit o privire rugătoare a Elvirei, așa că... vorba ceea, damele sînt mai ambițioase, de!

Mai aveam cîțiva pași, pentru care nevasta lui Mitică ne-a iertat și ne-a lăsat să-i facem singuri. Am mers fără un cuvînt, mă uitam la ea pe furiș

și zău că tare mai era frumoasă, oameni buni! Avea ceva blînd și pașnic, te atrăgea fără să vrei și m-am ținut tare ca să n-o prind ușurel pe după umeri și s-o mîngîi... s-o mîngîi pe cosițele de aur și pe ochii mari și limpezi, în colțul cărora zărisem odată lacrimi pe care aș fi vrut să le culeg cu buzele...

* * *

— A venit toată lumea?

— Toată lumea, tovarășe căpitan, răspunse Mitică — și în clipa aceea mi-am adus brusc aminte că urma să facem cunoștință cu doctorul Șincan... M-am uitat în jur și l-am văzut pe Năstase, trecînd în grabă cu cîteva dosare:

— Ia stai așa...

— Ordonați!

— Ai idee, s-a făcut vreo arestare, ceva? Suspecți aduși?

Ridică din umeri, nedumerit:

— Nu știu, tovarășe locotenent, doar doi beți aduși acum vreo oră pentru bătaie și niște țigănci pentru furturi din buzunare, în metrou... De mult n-am mai avut așa o zi potolită...

— Bun, mulțumesc...

— Să trăiți!

Mă lăsă foarte nedumerit, fiindcă era șapte fără două sau trei minute și însemna că bătrînul trebuia arestat de acum înainte. Sau poate căpitanul a vrut să spună că după ședință mergem și-l arestăm?

— Mitică... pot să-ți pun o întrebare delicată?

— Ce-i, bătrîne?

— Ce crezi tu despre treaba asta?

— Habar n-am, dar mă simt bine, sînt sigur că iese fain. Căpitanului îi plac scenele puternice, mereu face așa cînd pune mîna pe cîte unul care l-a frecat mult, pune în scenă ceva de speriat, pe onoarea mea! Bag mîna-n foc, bătrîne, că îi are ținuți pe amîndoi pe undeva, pe-aici, să ni-i servească pe tavă la momentul tare, cînd om fi cu gîturile întinse toți, ia să vezi!

Apăru plutonierul Bogoiu și atunci îmi dădui seama cît era de uriaș: cu două seri înainte, pe scările de la Gambrinus, cînd mă prinsese în brațe, se afla cu două trepte mai jos decît mine și tot eu mă uitam în sus la el.

— Hai omule, răsuflă ușurat căpitanul, că-mi pierdusem răbdarea!

— Nelule, șuieră maiorul Gheorghiu, apărut și el în aceeași secundă de nu știu unde, gîndește-te bine, încă mai avem timp să dăm îndărăt... Dacă o dăm în bară?

— Merg la sigur, n-aveți nici o grijă, răspunse căpitanul cu o veselie ciudată în glas. Să intrăm.

Înainte de a pătrunde pe ușă în biroul maiorului, l-am privit pe căpitanul Cercel: îi luceau ochii și toată ținuta lui trăda o exaltare care m-a făcut să simt că joacă o carte mare. Dar nu am avut nici o îndoială: deși nu știam ce urma să se întîmple, mergeam și eu la sigur, pe urmele căpitanului.

* * *

În biroul maiorului se adunaseră zece persoane, printre care se remarca imediat o bătrînă grasă și rea în priviri, îmbrăcată în haine negre — văduva avocatului Pîrvuleț, desigur... Am luat și noi loc pe scaune, care pe unde am putut — Mitică m-a împins îndemînatic pe un scaun lîngă Elvira, iar el se așează de partea cealaltă a ei, lîngă profesorul Victor Bălășoiu, dar nu rămase mult, căpitanul îl privi cîteva secunde și-l chemă la el, părînd a-l întreba ceva la ureche, în timp ce pe scaunul lui Mitică se așează tacticos plutonierul Bogoiu, care începu să-și mîngîie liniștit mustățile mari și impunătoare.

— Tovarăși, începu căpitanul, v-am chemat aici ca să vă anunțăm rezolvarea cazului nostru și să vă înapoiem sumele de bani de care ați fost jefuiți în cursul acelei zile de duminică. Banii sînt în servieta pe care o vedeți pe biroul tovarășului maior.

Murmure ușoare în rîndul celor prezenți.

— Vă rugăm ceva, anume să acceptați ca banii să vi se înmîneze ceva mai tîrziu. Tot în seara aceasta, firește, dar după ce vom discuta cîteva lucruri. Nu aveți nici o grijă: banii sînt toți aici, i-am numărat cu mîna mea și i-am făcut pachetele de cîte trei mii de lei, scriind pe banda de hîrtie numele fiecăruia din dumneavoastră. Sînteți de acord?

Murmur de aprobare.

— Bine, vă mulțumesc. Atunci să începem.

Reaminti în cîteva cuvinte întîmplarea şi pomeni de numele avocatului Pîrvuleţ, reprezentat prin soţia sa, exprimîndu-şi regretul pentru decesul acestuia.

Căpitanul vorbea frumos, cu un glas nu prea sonor, dar plin de limpezime şi expresivitate. Îşi trecea din cînd în cînd mîna prin firele argintii de la tîmple, dar nu se întrerupea nici un moment şi frazele lui curgeau clare, fără întortochieri, cu o concizie care făcea accesibilă tuturor mulţimea de date complicate a problemei.

— În urmă cu două seri, cel care prezintă o cicatrice foarte adîncă pe obrazul stîng a încercat o agresiune împotriva unuia din dumneavoastră. Este vorba de tovarăşa Elvira Matei, care a scăpat ca prin minune, pentru că noi bănuim că individul plănuia să o molesteze. Firește că mulţi dintre dumneavoastră vă gîndiţi ce interes avea infractorul să comită această faptă. La fel se naşte şi întrebarea de ce anume tovarăşul profesor Ioachim Petrescu, aflat aici, de faţă, a primit ieri după amiază un telefon de la pretinsul doctor Şincan, care i-a îndrugat tot felul de cuvinte fără noimă, cum ar fi recomandarea de a merge să vizioneze filmul care rulează la cinematograful *Patria* şi alte lucruri asemănătoare, fără nici o legătură între ele. Ne-am întrebat şi noi în ce scop infractorul nostru a făcut asta, cînd interesul lui era să i se piardă cît mai deplin urma şi să dea cît mai puţine semne de viaţă.

De telefonul primit de profesorul Petrescu nu aflasem, dar nu mi se mai părea acum prea important.

— Interesul infractorului, continuă căpitanul, interesul lui era însă altul, acela de a ne convinge că *există*. Că există în forma în care i-o știam noi, aceea a *doi* indivizi, *un bătrîn și un tînăr*, întovărășiți într-o infracțiune de tîlhărie și jaf, infracțiune care pînă la urmă s-a soldat și cu un asasinat. Pentru că noi i-am căutat tot timpul pe acești doi indivizi, sau unii asemănători cu ei, ținînd cont că nu putem exclude ipoteza ca ei să se fi grimat.

Priveam în jurul meu. Numai priviri încordate, gîturi întinse și ochi ațintiți asupra căpitanului. Undeva se trînti o ușă și zgomotul îmi dădu o durere aproape fizică.

— Amîndoi acești indivizi fuseseră văzuți în carne și oase. Pe bătrîn l-ați văzut toți. Doctorul Șincan a fost cel care v-a primit în casă, el v-a invitat foarte ceremonios să luați loc pe scaun și, în fine, tot el a dispărut în spatele dumneavoastră, spunînd că merge să vă aducă din altă cameră cartea pentru care veniserăți. Cu el ați vorbit la telefon, iar vocea lui slabă, de om bătrîn și neputincios, a făcut ca nimănui să nu-i dea prin cap posibilitatea unei curse, mai ales că bătrînul scăpa mereu amănuntul că locuiește singur. Cine s-ar fi gîndit la o primejdie? Și, cu toate acestea, primejdia exista. Ajungem la tînăr. Acesta s-a ținut mai în umbră — și vom vedea imediat de ce. Dar a fost văzut de cîteva persoane care stăteau la rînd la redacția ziarului la care s-a publicat anunțul, a fost văzut de funcționara de la ghișeu, a fost văzut de vînzătoarea de la magazinul unde a cumpărat această servietă (aici toți ochii se întoarseră spre biroul maiorului), a

fost văzut de unul dintre dumneavoastră, anume tovarășul profesor Bălășoiu, precum și de un tînăr ofițer de-al nostru, locotenentul Serafim, căruia însă i-a scăpat. (Mă făcusem atît de mic încît cred că aș fi încăput într-un portofel...) Un lucru remarcabil, vocea lui, care, din cîte ni s-a relatat de către cei care au auzit-o, amintea de cea a unui actor ilustru, Niky Atanasiu. Vocea aceasta a fost auzită de toți cei care l-au văzut pe omul nostru, plus încă cineva dintre dumneavoastră, anume tovarășa Buligă Aurelia, care e de față. I-a auzit vocea într-o împrejurare mai bizară: a fost invitată și dînsa în casă, ca toți ceilalți, i s-a oferit un scaun și așa mai departe. Însă a presimțit lovitura și s-a aplecat, după care a încercat să opună rezistență. Nu a reușit prea mare lucru, dar ne-a furnizat dovada irefutabilă a identității așa-zisului doctor Șincan, mușcîndu-l adînc de antebrațul drept — asta am verificat-o și noi, analizînd în laborator hainele găsite în casă. Urmele acestei mușcături, care a fost foarte puternică, făcînd rana să sîngereze abundent, urmele acestei mușcături vor fi analizate în laborator și vom ști dacă provin sau nu de la dinții tovarășei Buligă. Să nu deviem, însă: tînăra l-a mușcat atît de tare încît doctorul Șincan, furios, pare-se că a vrut s-o ucidă, strîngînd-o de ceafă și îndoind-o în semicerc, pînă cînd urma să-i frîngă coloana vertebrală. Vedeți că doctorul avea o forță cu totul ieșită din comun și o agilitate absolut remarcabilă chiar și pentru un tînăr, cu atît mai mult pentru unul de vîrsta lui, care tremură din toate încheieturile și icnește de zici că stă să-și dea sufletul. Tot de o constituție herculeană este și compli-

cele său mai tînăr, care a reușit să-l învingă pe profesorul Bălășoiu. Trebuie să vă amintesc — și aici căpitanul se înclină curtenitor spre cel numit — că tovarășul profesor este el însuși un atlet, fost boxer, care a fost silit să abandoneze nobila artă a sportului cu mănuși în urma unei erori regretabile a forurilor de resort, și căruia i se prevedea un viitor strălucit, datorită forței sale, deciziei în lovituri și mobilității pe care specialiștii o considerau în unanimitate ca fiind menite să-i aducă o ascensiune extrem de rapidă.

Bălășoiu păru să se fistîcească sub privirile întoarse spre el.

— Ei bine, continuă căpitanul, nici dînsul nu a reușit să reziste tînărului cu cicatrice, care a avut însă de partea sa și șansa. Mai mult decît atît, locotenentul Serafim, în timp ce-l urmărea pe infractorul nostru, pe tînărul cu cicatricea, a fost atacat pe la spate cu atîta forță și atîta iuțeală, încît crestatul nostru a ieșit iarăși cîștigător. Să ne oprim asupra acestei asemănări dintre cei doi infractori ai noștri. Amîndoi sînt foarte puternici și foarte iuți în mișcări, nici un adversar nu le-a rezistat. Nu vi se pare că și înălțimea lor este o asemănare? Nouă da, ba chiar sîntem siguri de asta... *Bătrînul și tînărul sînt unul și același!*

Stupoare! Nimeni n-a crîcnit, nimeni nu putea scoate un cuvînt, la toți ni se puseseră noduri în gît.

— Ar mai fi o problemă, și cu asta am terminat... Ei doi au fost văzuți împreună de către o singură persoană, iar cel care a declarat că i-a văzut a fost unul din dumneavoastră. Plutonier Bogoiu!

— Ordonați !

— Roagă-l pe vecinul dumitale să-și ridice mîneca dreaptă și să ne arate antebrațul... Vrem să vedem urmele dinților !

Bălășoiu, iute ca fulgerul, a dat să țîșnească spre ușă, dar pumnul plutonierului l-a culcat la podea ca pe o cîrpă.

Mitică, alb la față de emoție, s-a aplecat și i-a sumes mîneca : *pe antebraț am văzut un cerc de puncte vinete, urme de dinți.*

*

* *

Asta a fost, oameni buni ! Căpitanul Cercel mersese la sigur, îl intrigase cel mai mult lipsa a trei mii de lei din servieta aceea abandonată în casă și-și spusese că acolo trebuia căutată dezlegarea problemei. Pînă la urmă își dăduse seama de adevăr și a văzut că toate celelalte pete albe din enigmă se acopereau și-și găseau explicația firească odată cu acceptarea ipotezei că Bălășoiu era și doctorul Șincan, și crestatul cel tînăr (va să zică el mă pocnise așa tare marți seara, în Cișmigiu... Ce să-i faci, norocul meu !)

Lui Bălășoiu îi venise ideea aceasta treptat. Mai întîi, în urmă cu aproape un an, încurcîndu-se și el, ca atîția, cu Clotilda Pantelimonescu, pentru o noapte, își zisese că fata pare a fi cu stare și-i scosese binișor cheile din poșetă în timp ce dormea, făcîndu-și un tipar. I-a luat din buletin adresa și în zilele următoare a trecut prin partea locului, rămînînd încîntat de opulența casei din

strada Glicerinei, așa că își spusese că s-ar putea umple de lucruri scumpe.

Mai tîrziu a găsit un buletin de identitate, pe numele lui Țurcălău Armand. Nu dăduse lovitura în strada Glicerinei, fiindcă îi trecuse primul entuziasm și își zicea că ar fi o faptă de borfaș. Dar ideea care i-a venit, aceea de a se folosi în stil mare de cheie și de buletin, ideea asta l-a fermecat, mai ales că urma să se aleagă cu bani gheață, nu cu obiecte care au inconvenientele lor pentru un spărgător, în privința valorificării.

Așa se face că a pîndit momentul propice, anume plecarea de acasă a familiei Pantelimonescu — cum o fi reușit să se fițîie tot timpul prin jurul lor n-am priceput și nici el n-a putut să ne explice șansa extraordinară de a nu fi fost luat la ochi — și, cum era pregătit din timp, a trecut repede la acțiune.

I-a fost de mare folos, deși fără să știe asta, soția lui — care, trebuie să amintesc aici, era o funcționară foarte cuminte și fără nici o legătură cu isprava bărbatului ei, dar avea, vedeți dumneavoastră, mari fumuri artistice și se tot îndesa la o casă de cultură, unde făcea pe artista și de unde scumpul ei bărbățel, venind să o ia seara acasă, după spectacol, a reușit să-și aranjeze arsenalul, șterpelind azi una, mîine alta, pînă cînd a avut tot ce-i trebuia : peruci, barbă, creme, pudre, pene pentru schimbarea formei nasului, ba chiar și cicatricea aceea falsă, cu care ne-a prăjit atîta, punîndu-ne pe alte drumuri. Ba avea și o cărțulie, sfeterisită tot de la grimeurul casei de cultură, din care a învățat cum se poate schimba total fizionomia unei fețe doar cu cîteva pufuri de

pudră. Așa și-a confecționat două chipuri foarte diferite, a făcut exerciții de modificare a mersului, mă rog, tot arsenalul. De fapt, ideea de a se prezenta sub două aspecte îi venise cînd își dăduse seama că imită perfect cîțiva actori cunoscuți, dintre care pe Niky Atanasiu, Birlic și Caragiu și, în afară de asta, știa să-și prefacă vocea de minune într-una bătrînă și ruginită, a unui bătrîn aproape pe moarte. Nu e greu, am încercat și noi după aceea să vorbim foarte sus, în falset, în registru de soprană — și ne-a reușit la toți. Bălășoiu era sigur că are să-i meargă, fiindcă nevastă-sa îi povestise despre șefa ei, care îi făcea multe zile fripte, că are un bărbat foarte gelos. Fără să-i spună nimic soției lui, a început să telefoneze acasă la individa în cauză, unde îi răspundea mereu bărbatul. Bălășoiu își potrivea vocea să semene cît mai mult cu aceea a unui bătrîn slăbănog și conversația era cam următoarea:

„— Alo! V-vă rog frumos, cu doamna Sima!"

„— Nu-i acasă. Dar cine-o caută?"

„— U-un p-prieten..."

La al doilea sau al treilea telefon a început să fie luat la înjurături, dar se distra grozav. Cît despre șefa nevestei lui, nefericita al cărei prieten se dădea, aceasta a început să vină la birou plină de vînătăi și de cucuie, spre satisfacția nevestei lui Bălășoiu, care habar n-avea cui datorează această răzbunare, și spunea încîntată acasă că o dreptate tot este pe lume.

Și așa s-a gîndit el că, din moment ce a fost luat, după voce, drept un babalîc ramolit, ar putea să fie și după față. Nu era greu, și uite că a reușit în felul ăsta să păcălească nouă inși, ba

încă a mai convins-o pe Aurelia Buligă de existența simultană a tînărului, scăpînd și cîteva cuvinte cu vocea lui Niky Atanasiu.

În dimineața de vineri a mers la redacția ziarului și a dat anunțul, plătind suprataxa, foarte piperată, pentru ca anunțul să apară chiar a doua zi. A mers la noroc, știind că riscă enorm ca locatarii casei să-și citească numărul de telefon în ziar și să fie intrigați, dar a contat pe gîndul lor că poate s-a strecurat vreo greșeală de tipar. Spre norocul lui, familia Pantelimonescu n-a citit mica publicitate din ziua respectivă, și probabil că același lucru s-a întîmplat și cu intimii casei, care ar fi putut să telefoneze așa, de curiozitate, ca să vadă de unde pînă unde Pantelimonescu și așa o carte. Pentru orice eventualitate, se gîndise că aceștia ar fi început cu: „Alo! Familia Pantelimonescu?" iar răspunsul ar fi fost: „Greșeală!"

Sîmbătă seara Bălășoiu a tot răspuns la telefon, indicînd adresa casei din strada Glicerinei la nouă persoane, selecționate ca mai potrivite dintre sute de amatori. N-o să vă vină să credeți, dar a încercat să ghicească după tonul vocii dacă cei în cauză au sau nu mașină și a reușit cu foarte puține excepții. Ne-a confirmat părerea că s-a temut ca un număr mare de mașini în fața casei să nu atragă atenția. La fel, încă un criteriu a fost certitudinea că cei în cauză vor veni singuri, dar, pentru eventualitatea că unii ar fi venit însoțiți, ar fi răspuns că primise o ofertă mai avantajoasă, din partea unei biblioteci publice și că nu putuse rezista apelurilor făcute la sentimentele lui cetățenești și intelectuale, așa că fusese nevoit să-și calce cuvîntul dat celui în cauză.

A scăpat ca din întîmplare fonetisme sau expresii ardelenești sau calchiate din franțuzește (preda franceza la o școală și avea și certificat de traducător) fiind sigur că cei cu care vorbește, prin forța împrejurărilor oameni cu preocupări filologice, vor sesiza amănuntul și-l vor aduce la cunoștința anchetatorilor, inducîndu-i astfel în eroare. Numai că noi nu prea am fost de părere să scotocim toată Transilvania, deci stratagema lui nu ne-a derutat ca celelalte.

Toate i-au mers bine lui Bălășoiu, dar a avut ghinion să nu-i mai meargă atunci cînd zicea că a terminat. Principiul lui „graba strică treaba", de data asta mai mult i-a dăunat decît să-i folosească, fiindcă duminică seara, dacă se grăbea, era mult mai bine pentru el. După ce a venit și ultima victimă, a noua, un tînăr profesor foarte simpatic, pe nume Ioachim Petrescu, și după ce l-a aranjat și pe acesta ca și pe ceilalți, Bălășoiu și-a frecat mîinile bucuros și a răsuflat ușurat: planul îi ieșise pînă la ultimul punct și nu avea nici un motiv să creadă că tocmai acum i se va întîmpla ceva neplăcut. Se bizuise în fiecare moment pe instinctul lui și pe puterea de a lua rapid o decizie, așa încît și-a spus că și de acum înainte va fi cel puțin la fel de ușor.

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să se dezbrace de hainele pe care le purtase pînă atunci și să se demachieze. În privința hainelor puteam noi să căutăm mult și bine proveniența, le cumpărase cu o lună sau două înainte de la niște țigani negustori de haine vechi, așa că n-am fi avut cum da de urma sursei. Prin urmare, Bălășoiu s-a dezbrăcat, s-a demachiat cu cea mai mare grijă, s-a

spălat în chiuvetă, cu mare atenție să nu scape nici un strop pe jos, după care a mai turnat puțin spirt care să dizolve posibilele urme de substanțe rămase pe pereții chiuvetei sau pe țeava de scurgere, lăsînd apoi să curgă apă din abundență și tocind un săpun întreg, care să spele sau să mascheze orice urmă. Toate astea i-au luat timp mult, și tot nu terminase. A șters cu batista, foarte grijuliu, toate obiectele pe care le atinsese, a vărsat scrumiera în closet — fumase enorm în tot timpul cît stătuse în casă — și a vărsat cu un lighean o cantitate mare de apă, ca să se ducă toate mucurile și să nu mai rămînă nici unul care să indice marca țigărilor fumate. După aceea, a vrut să spele și scrumiera, fiindcă îi era teamă de analizele de laborator pe care le presupunea a fi foarte minuțioase, dar a spart-o, spre marea durere a doamnei Maria Luiza Pantelimonescu, care a dat peste ea în găleata de gunoi de sub chiuvetă. Micul lui arsenal de teatru, adică perucile, barba, cicatricea, nu l-a distrus, fiindcă s-a gîndit că s-ar putea să mai aibă nevoie de el, așa că l-a pus cu grijă în buzunarele uriașe ale hainei lui de piele. În timpul acesta se făcuse ora șapte și mai bine, fiindcă toate aceste operații sînt migăloase, așa că întîrzierea i-a fost fatală : a auzit deodată zgomot la ușa din spate și s-a gîndit că proprietarii se întorseseră mai devreme decît credea el. Totuși a încercat o soluție disperată : s-a trîntit imediat jos, pe pardoseala camerei de baie, hotărît să se declare și el victimă. Însă Blidăruș Nicolae, zis Calu, care era cel ce intrase în casă, dăduse peste cîteva din adevăratele victime și se grăbise să spele putina cît mai rapid, ca să nu aibă nici o

legătură cu asta. În stradă l-au prins doi subofițeri, care au intrat și ei în casă imediat ce au înțeles despre ce era vorba. Bălășoiu s-a gîndit să încerce să fugă în acest timp pe fereastra de la baie, pe care a deschis-o dar și-a dat seama că haina de piele îi îngreuna prea mult mișcările și, pînă să se hotărască el, a auzit din nou zgomot, de data asta fiind sigur, după pașii grei pe care îi auzea, că a venit miliția. A mai avut timp doar să șteargă cu dosul palmei amprentele de pe ivărul ferestrei, după care s-a trîntit din nou pe jos. A înțeles că îl va da de gol faptul că era singurul care nu fusese cloroformizat, ca și faptul că se simțea congestionat la față și inima îi bătea puternic, așa că milițienii l-au găsit gemînd și zvîrcolindu-se pe jos. După aceea, în drum spre spital, a început să îndruge cuvinte fără șir, printre care a strecurat și cîteva amănunte despre tînărul cu cicatrice. În sfîrșit, dacă doctorul Maiodată nu și-ar fi dat atîtea ifose și s-ar fi uitat mai atent la el, ar fi văzut că omul n-are nimic, ci doar se face, dar slujitorul medicinei a preferat să ne prezinte cazul ca fiind disperat, după care noi urma să tragem concluzia înaltei sale pregătiri profesionale, cu care să ne facă praf de admirație. Oricum, Bălășoiu a spus mai tîrziu că ghinionul cel mare i s-a tras de la faptul că pornise treaba într-o sîmbătă, ba încă și seara, altfel nu mai puneam noi mîna pe el în vecii vecilor. Mă rog, fiecare cu părerea lui.

După ce a ieșit din spital, unde nici nu avusese nevoie să intre, prima lui grijă a fost să pună la loc sigur perucile, barba și celelalte, pe care le avusese tot timpul în buzunarele hainei de piele.

Tot timpul stătuse cu frica morții, gîndindu-se că dacă i le găsește cineva s-a zis cu el, dar norocul lui a fost că hainele nu i-au fost duse la garderobă, ci i le-au lăsat în cameră, într-un cuier pom. Am fost în camera lui trei inși: maiorul Gheorghiu, apoi Mitică și cu mine, dar la nici unul nu ne-a trecut prin cap să scotocim prin buzunarele hainelor din cuier. Mai ales cînd, după ce-l vizitase maiorul, am apărut și noi, Bălășoiu a fost la început sigur că venim să-l arestăm și cu spaima asta a rămas tot timpul vizitei noastre, dar a încercat, totuși, contînd pe șansă, să ne țină de vorbă și să ne distragă atenția. Tocmai ca să ne tulbure puțin a înscenat și cearta aceea cu sora, știind sigur că pe un om internat pentru lovituri în cap nu-l va traduce nimeni în fața justiției în urma unei îmbrîncituri date unei surori obraznice, astfel încît s-a agățat de cel mai neînsemnat pretext ca să o arunce pe ușă afară. Totuși gestul lui nu era prea civic, fiindcă dacă numai pentru atîta lucru am zvîrli surorile pe ușa saloanelor, atunci pentru alte lucruri mai serioase ar însemna să le sucim gîtul, ceea ce ar duce la dispariția imediată a acestui valoros corp de cadre medicale. Prin urmare, prima grijă a lui Bălășoiu a fost să pună la loc sigur micul bagaj de care se servise ca să se grimeze, deoarece plănuia să ne țină mereu pe urmele celor doi, bătrînul și tînărul, arătîndu-se din cînd în cînd sub una sau alta din aceste fețe și împiedicîndu-ne astfel să bănuim inexistența lor și cursa în care picaserăm. Tocmai astfel motiva el faptul că s-a luat după Elvira în seara aceea: nu avea de gînd să o molesteze, ci doar să i se arate puțin în față, să o întrebe ceva

lipsit de importanță, bunăoară cît e ceasul, adică destul cît s-o lase amețită de spaimă și apoi să dispară înainte ca ea să apuce să cheme miliția sau să strige după ajutor. La fel și telefonul dat profesorului Petrescu, cu vocea bătrînului Șincan, ceea ce-l vîrîse pe bietul om în toate răcorile, gîndindu-se că i-a sunat ceasul și că banditii îi vor face de petrecanie. (Adresele li le luase din buletinele de identitate, îi scotocise prin buzunare pe toți).

Asta a fost arta lui Bălășoiu și cred că dacă nu dădea Calu peste el în casă puteam noi să căutăm mult și bine, ar fi trebuit să scotocim o groază de timp pînă să punem mîna pe el. De prins îl prindeam noi pînă la urmă, nici vorbă, doar căpitanului Cercel nu i-a scăpat pînă acuma nimeni, nici chiar tipi care lucraseră mai bine, dar n-am fi reușit recordul de a pune mîna pe el după numai nouăzeci și șase de ore. De fapt, dacă vă amintiți, căpitanul era sigur de asta încă de dimineață. Ne-a explicat mai tîrziu cum îi venise ideea :

— Măi băieți, tot îmi era gîndul la lipsa a trei mii de lei și nu mai puteam să mă gîndesc la altceva... Pe urmă, dimineața, l-am auzit pe Dăscălescu, cînd ne-a povestit discuția voastră cu Bălășoiu, la spital. Și l-am auzit spunînd cum l-a deranjat unul pe Bălășoiu sîmbătă seara la telefon, căutînd casa unuia cu iuc la urmă și pe o oarecare Solange sau Germaine. Asta a fost, fiindcă eu uitasem să vă spun că printre alte prostii fără importanță profesorul Pantelimonescu mi se plînsese că i se fac mereu farse la telefon de către unii care caută — sau se fac a căuta, după

părerea lui — casa Lazarciuc. Ei, și atunci m-am gîndit că Bălășoiu, ca să poată să răspundă la telefon unuia care voia casa Lazarciuc, trebuia să fi fost la telefonul lui Pantelimonescu. Nimic mai simplu, acum se legau toate perfect. Pe urmă ați venit voi, m-ați găsit la masă, am discutat despre chestiile alea, cu prima mea misiune, fiindcă eram foarte bine dispus și știam că am pus mîna pe omul nostru. Mă gîndeam doar cum să punem mîna pe el mai la sigur, dacă se poate chiar de față cu victimele lui, doar-doar o avea ceva remușcări.

La care Mitică se repezise să comenteze:

— Ți-ai găsit, Bălășoiu și remușcături de conștiință!

Maiorul Gheorghiu a încercat și el să-i trezească infractorului ceva sentimente de căință și regret, dar acesta i-a răspuns foarte înfipt:

— Cetățene anchetator, să nu umblăm cu mofturi de-astea! Îmi pare rău acum că am făcut asta și că voi intra în pușcărie, dar dacă îmi reușea îmi părea bine și v-aș fi rîs în nas. Nu știu dacă înțelegeți.

Maiorul a înțeles, dar s-a stăpînit să nu-l plesnească și, scîrbit, i-a ordonat lui Năstase să-l ducă înapoi la arest.

Prin urmare un om murise, alți opt făcuseră rost cu greutate de suma de trei mii de lei, unii își vînduseră lucruri scumpe, alții renunțaseră la altele, Elvira renunțase la argumente care i-ar fi salvat cinstea — iar lui Bălășoiu i-ar fi părut bine dacă-i reușea! Și asta a fost tot!

EPILOG

Să nu rămîn dator și să vă povestesc, în cîteva cuvinte, ce s-a întîmplat cu unii din cei cu care am venit eu în contact mai strîns pe parcursul acestei anchete.

Victor Bălășoiu a fost condamnat la douăzeci de ani de închisoare, pentru o grămadă de lucruri care se adunaseră, adică pătrunderea cu chei false într-o locuință străină, jaf și omor. Avocatul lui a încercat să pună problema omorului prin imprudență, dar nu prea se potrivea cu ce se întîmplase.

Aurelia Buligă s-a măritat cu locotenentul care venise cu flori la ea la spital și acuma sînt amîndoi la Vînju Mare sau cam așa ceva, bărbatu-său se săturase de București. Tatăl ei, maior, a ieșit la pensie și s-a dus și el după fiică-sa, și-a cumpărat un petic de vie și-și face pensia cum scrie la carte. Mitică a zis că l-ar interesa cum se împacă Aurelia cu bărbatu-său, fiindcă tare s-ar mira ca tipul să fi scăpat nebătut, dar de chestiile astea nu poți să știi niciodată.

Clotilda Pantelimonescu a intrat și ea, pînă la urmă, la închisoare, pentru prostituție. Am fost în sală la judecarea procesului și bag mîna în foc că sentința a primit-o ca pe un mult așteptat certificat de noblețe, cel puțin așa se vedea după figura ei. Era și ea, acum, cineva. Mai tîrziu aveam să-mi dau seama că lucrul acesta nu este chiar singular: de multe ori prin pușcării cei care se bucură de mai mare prestigiu, ca să zic așa, în rîndul colegilor de penitență, sînt cei cu fapte mai deochiate la activ: unul închis pentru niște nenorocite de furturi de buzunare se va uita cu mare respect la altul care e închis, bunăoară, pentru crimă. Așa și Clotilda noastră: a primit condamnarea ca pe o consacrare și ca pe o recunoaștere clară a strădaniilor ei în direcția respectivă.

Taică-său, profesorul Pantelimonescu, a murit călcat de o mașină în timp ce traversa strada pe roșu, fiindcă așa și trebuie să fie adevărații savanți, distrați.

Văduva avocatului Pîrvuleț a reclamat, peste vreo lună de la încheierea tărășeniei noastre din strada Glicerinei, dispariția unor valori. Maiorul Gheorghiu ne-a dat cazul nouă, adică lui Mitică și mie.

Era vorba de niște bani, „nu mulți, vreo patruzeci de mii", se văicărea madam Pîrvuleț, săltîndu-și osînzele, și „niște bijuterii", adică niște broșe, cîteva brățări, ceva inele și alte mofturi de-astea, care nu făceau, mă-nțelegi, nici măcar o sută de mii. Dă-i cu ridicare de amprente, martori, ipoteze, expertize de laborator — ca să nu mai lungesc povestea, infractorul, adică infractorașul, era

puiul mamei, dumnealui Pîrvuleț-junior, care se săturase de „viața meschină în care îl ținuseră pînă atunci niște babaci cîrpănoși" și vrusese „să mai răsufle și el un pic". Cînd a priceput mămicuța că odorașul are să răsufle, nu glumă, la închisoare, s-a pus pe rugăminți și pe implorări, să n-o nenorocim, că ea își retrage plîngerea și nu mai are nici o pretenție.

— Ei, uite ce se întîmplă, dacă judecătorii n-or să mai aibă nici ei pretenții, atunci treaba e ca și făcută, i-a răspuns încurajator maiorul Gheorghiu, numai că feciorul dumitale a mai răsuflat și pe la alții.

La care văduva a replicat măritîndu-se cu un frizer frumos și elegant, care a dovedit repede că știe să o facă să scoată alte rămășițe sunătoare de prin cotloanele casei răposatului avocat — și cred că nu se află multe case atît de pline de cotloane ca asta. Ba, după fericirea din viața tinerei perechi, s-ar zice că toate cotloanele sună a plin. . .

Încă!

Mitică e acum locotenent major, om greu, a început să-i meargă numele, a descurcat cîteva cazuri al naibii de încîlcite. Am rămas aceiași buni prieteni și lucrăm mai mereu împreună. Eu am mai avut cîteva momente de neîncredere, ca să zic așa, în propriile mele puteri de criminalist, dar Mitică a fost de fiecare dată foarte prompt:

— Bătrîne, nu te descuraja, ascultă-mă pe mine, nu oricine poate deveni as, uite că sînt atîția care au albit în miliție, au merite clare, recunoscute, au trudit din greu, și tot nu sînt ași, că treburile noastre nu le descurcă numai așii. Uite la căpitanul Cercel, ăsta e as, și să mai fie vreo cîțiva...

Dar ce s-ar face aşii dacă n-am fi noi, truditorii de rînd, la asta te-ai gîndit? Dacă te făceai profesor, te-ai fi simţit nenorocit dacă n-ajungeai un Iorga? Vezi-ţi de treabă, bătrîne, gîndeşte-te că atîta vreme cît îţi faci bine datoria, totul e-n regulă. Şi dacă vrei totuşi să fii aş, atunci să ştii că asta are să se întîmple în momentul în care unul de-ai noştri, după ce s-a omorît la un caz încurcat de tot, are să zică aşa: „Chestia asta e al dracului de încîlcită, aici numai Serafim s-ar mai putea descurcă", adică aşa cum se zice acuma despre căpitanul Cercel şi încă vreo cîţiva.

Am clătinat din cap cu neîncredere:

— Mă rog, mă rog, aşa o fi, dar parcă nici aşa nu merge ca lumea, tot n-am învăţat să leg firele cum trebuie...

— Ei, n-ai învăţat! Cum n-ai învăţat? Uită-te şi tu unde erai şi unde eşti acuma! Ai stofă, bătrîne, ascultă-mă pe mine!

Şi am rămas mai departe miliţian, căutînd să nu ies din cuvîntul şefilor, să fac tot ce mi se spune şi să mă străduiesc. Şi, drept să spun, parcă nici nu mi se mai pare acuma chiar cine ştie ce greutate, deşi de multe ori mă văd pus în situaţii fără ieşire. Dar de, ca fiecare meserie, cu părţile ei mai uşoare şi mai grele!

Elvirei i-am dat cadou de nuntă un exemplar din *Istoria literaturii*, de Călinescu, ediţia princeps, bineînţeles.

Am urmărit multă vreme mica publicitate în căutarea unui asemenea anunţ şi, pînă la urmă, într-o sîmbătă, mi-a căzut sub ochi: „Vînd Istoria literaturii române Călinescu, ediţia princeps, per-

fectă stare, legătură piele de viţel. Telefon..., sîmbătă orele 17—20".

Hm! Piele de viţel? Numai sîmbătă? Cam ciudată treaba asta, dar la ora cinci fix am pus mîna pe telefon:

— Alo! Bună seara, fiţi vă rog amabil, în legătură cu anunţul din ziarul de astăzi...

— Da, mă rog frumos...

O voce gîjîită, obosită, tremurătoare, de om bătrîn!

— Mă interesează oferta dumneavoastră. Unde vă pot găsi?

— Stimate domnule... domnule...

— Serafim. Profesor Serafim.

Nu terminasem eu facultatea de istorie?

— Îmi pare bine, domnule profesor... sînt doctorul Şafran. În legătură cu întrebarea pe care mi-aţi făcut cinstea de a mi-o formula, adresa mea este strada Trotilului numărul patruzprezece... În Cotroceni, adăugă vocea, după o pauză în care am auzit în receptor o răsuflare precipitată, de om care se luptă să-şi stăvilească un acces de tuse.

— Se face... se face cumva din strada Glicerinei?

— Foarte exact, domnule profesor, este colţ cu Glicerinei.

— Atunci e perfect, nimeresc fără nici un fel de problemă. Pot veni acum?

Vocea bătrînului de la celălalt capăt al firului se rotunji mieros:

— Domnul meu, regret nespus faptul că în seara aceasta, din motive absolut speţiale, independente de voinţa mea, mă văd împiedicat de a vă putea sta la dispoziţiune... Dar voi avea onoarea

de a vă aştepta mîine de dimineaţă, la orele zece precise.

— La ora zece? E-n regulă...

— Şiii... domnul meu, ar mai fi încă două amănunte: unul este punctualitatea dumneavoastră. În speţă, dacă nu veţi reuşi să fiţi punctual în limita a două minute, în plus sau în minus, mă voi vedea silit, spre marele meu regret, să renunţ la cinstea vizitei dumneavoastră. O mică manie, dacă vreţi, o manie de om care trăieşte singur de mulţi ani... Iar al doilea amănunt este faptul că unicul preţ cu care consimt să mă despart de carte este de patru mii de lei.

Patru mii de lei? Cresc preţurile la cartea asta, ceva de speriat!

— Domnule doctor, am rostit eu ferm, sînt întrutotul de acord cu amîndouă aceste amănunte. Vă salut!

— La bună vedere, stimate domnule profesor.

Am închis receptorul şi am rămas pe gînduri. Treaba nu-mi plăcea deloc, mă intriga mai cu seamă un lucru: dacă era ceea ce bănuiam eu că este, atunci de unde luaseră ăştia schema? N-aveau de unde. O simplă coincidenţă? Imposibil! Şi totuşi...

M-am îmbrăcat şi m-am dus la Mitică, cu ziarul în mînă. I-am povestit în două cuvinte toată tărăşenia şi i-am cerut sfatul.

— Bătrîne, stai să vedem.

Şi a pus mîna pe telefon.

— Alo? Sărut mîna, daţi-mi, vă rog, şi mie, evidenţa populaţiei... Da, mulţumesc... Alo? Evidenţa? Sărut mîinile, duduiţă scumpă, sînt locotenentul major Dăscălescu... Uitaţi cu ce vă deranjez

eu acuma, sîmbătă seara: spuneți-mi și mie cine stă pe Trotilului paișpe. Vă rog mult... Da, acasă, că mai stau și p-acasă cîteodată... Da, sărut mînușițele, v-aștept...

Și închise — știam că asemenea răspunsuri nu se dau pe loc, ca să nu se poată da oricine drept milițian și să obțină cine știe ce informații, ci se telefona de la noi la numerele cunoscute.

Și telefonul sună prompt.

— Alo! Nene Mitică!

Vocea din receptor se auzea acum foarte clar, distingeam și eu cuvintele, de la un metru distanță.

— Știi cine șade în Trotilului paișpe? Profesorul Filimonescu, marele doctor cardiolog! Cu el ai treabă?

— Ași! N-aveți tot în curtea aia și un doctor Șafran?

— Șafran? Nimic, numai familia Filimonescu, singuri în curte!

— Mda? Hm!... Atunci... atunci spuneți-mi, pardon, cine are sector acolo, dacă nu cer prea mult de la viață!

— Sector? Plutonierul Negoiță, dar îți spun eu că Filimoneștii nu sînt acasă, am vrut s-o internez pe maică-mea la el în secție, și nu se poate pînă joia viitoare, cînd vine profesorul din concediu. A plecat cu toată familia, mi se pare că la Slănic-Moldova.

Asta era încă una! Tot la Slănic-Moldova? Și tot cu familia și ăsta?

Mitică își reveni primul din uluială:

— Stai bătrîne, că dacă-i așa, atunci las' pe mine, că-i aranjez eu!

O chemă pe nevastă-sa, o instrui în doi timpi și trei mișcări, după care madam Dăscălescu începu cam aceeași discuție cu bătrînul doctor Șafran. Același preț patru mii de lei, numai ora diferea, nouă, în loc de zece, cum îmi spusese mie.

— Ete-ai dracului, pufni Mitică, la ăștia ceasul merge de-a-ndăratelea! Ia să vedem, mie ce-mi spune.

Și telefonă și el:

— Alo! Să trăiți! Dom' doctor Filimonescu?

— G... p... g-greșeală! se pițigăi bătrînul, și închise.

Mitică se întoarse spre mine, concentrat:

— Bătrîne, treaba începe să fie limpede. Al dracului să fiu dacă nu-i halesc, auzi? Acuma tu du-te acasă, poți fi liniștit, trec mîine pe la nouă și ceva să te iau. M-aștepți în uniformă, clar?

Credeți că am dormit prea bine în noaptea aia? Mă tot gîndeam dacă n-ar fi fost bine să fi pus casa sub observație, poate între timp omul nostru se răzgîndea și se hotăra s-o șteargă, așa că nu mai aveam cum pune mîna pe el. M-am tot frămîntat, întorcîndu-mă pe toate părțile, uitasem și de carte, și de Elvira, și de tot.

A doua zi, Mitică mi-a sunat la ușă pe la zece fără un sfert.

— Gata, bătrîne? Hai, că nu mai intru, să mergem.

Poate că vă dezamăgesc, dar nu s-a întîmplat nimic din ce ne așteptaserăm noi să se întîmple. Și parcă am fost și noi dezamăgiți.

Punctualitate exemplară. Ne-a deschis un moșulică foarte simpatic, care ne-a invitat, plin de curtenie înăuntru.

— Vă rog să poftiți, ne arătă el, cu un gest larg, scaunele din jurul mesei.

Ne așezarăm, iar bătrînul continuă:

— V-aș fi extrem de îndatorat dacă m-ați încunoștiința cărui fapt datoresc cinstea vizitei dumneavoastră.

— Păi... am venit după carte, răspunsei eu, încă nu de tot liniștit.

— După carte? se miră cu blîndețe bătrînul. Mărturisesc că nu vă înțeleg.

— Ei, na! se minună Mitică, asta-i bună! *Istoria literaturii*, a lui Călinescu!

— Pardon, domnilor, mă văd silit să vă obiectez că eu nu am discutat cu dumneavoastră de nici o carte. Este adevărat că am de vînzare așa ceva dar am o înțelegere cu altcineva, profesorul Serafim, care urmează a-și face apariținea dintr-un moment în altul. Așa că...

— Aaaa, păi atunci nu mai e nici o problemă, făcu Mitică, dumnealui este profesorul Serafim.

Ne-am lămurit repede. Bătrînul se numea într-adevăr Șafran, era doctor în medicină, pensionar, cumnatul profesorului Filimonescu. Venise special să stea în casă pe timpul cît locatarii vor lipsi — singura lui hibă era aceea că nu avea viză de flotant, altminteri ar fi figurat în cartotecile noastre.

Cînd să plecăm, Mitică se întoarse în ușă:

— Dom' doctor, vă deranjez cu încă o întrebare: ați primit multe telefoane pentru cartea asta?

— Oho! Cred că peste treizeci, dar domnul profesor Serafim a fost primul, așa că celorlalți amatori le-am răspuns că am vîndut cartea. Nu

puteam să-mi calc cuvîntul : *ein Mann, ein Wort!*

— Daaa? Dar pe la opt fără ceva, aseară, nu v-a telefonat o femeie, căreia i-aţi spus să vină azi la ora nouă? Adică înaintea dumnealui?

Bătrînul se făcu roşu ca racul.

— Domnul meu, vă rog să mă credeţi... doamna aceea nici nu a mai venit, deşi aşa stabilisem cu dînsa... *Eine Frau, ein Wörterbuch*... I-am fixat ora nouă fiindcă am vrut să o prefer, era atîta sinceritate în vocea ei şi am simţit, după cum vorbea, că doreşte atît de mult să aibă cartea asta, încît... încît...

Cînd am ieşit în stradă, Mitică începu să rîdă :

— Asta a fost tare, bătrîne, cea mai tare poantă a săptămînii! Cică a ghicit sinceritatea din glasul nevesti-mii, dorinţa ei fierbinte de a avea cartea asta... Mi-a plăcut, pe onoarea mea că mi-a plăcut!

A doua zi am dus cartea la o legătorie, să mi-o mai dichisească puţin — doar era un dar de nuntă şi nu puteam să o prezint chiar oricum.

Elvira a fost foarte fericită de cadoul meu, m-a sărutat şi m-a îmbrăţişat în aplauzele şi rîsetele tuturor, iar fericitul mire, inginerul Frînaru, om de mare distincţie, mi-a strîns mîna de mi-au pîrîit oasele şi mi-a spus, bătîndu-mă amical şi protector pe umăr :

— Dragă prietene, să ştii că de acum înainte casa noastră îţi este deschisă oricînd. Spune-mi Paulică, aşa-mi spun prietenii, ştiu cîte ai făcut pentru nevastă-mea, mi-a povestit în ce împrejurări dureroase v-aţi cunoscut, cît de plin de tact te-ai arătat, ce mai, o să fim prieteni, mai ales că şi eu am vrut, de mic copil, să ajung mare de-

tectiv, cînd mă întreba cineva ce mă fac eu cînd oi fi mare, răspundeam că mă fac colonel, să arestez banditii și criminalii, dar m-a respins la vizita medicală, de-atuncea fac eu alergie la doctori...

A fost o nuntă ca în povești și mai multe nu. Doar Mitică mi-a cam stricat cheful spre dimineață, cînd se cam afumase și mi-a spus printre dinți :

— Bătrîne, dacă ai fost tîmpit, eu n-am ce-ți face ! Uite și tu ce minunăție de fată, și tu ai lăsat să pună ăsta laba pe ea ! Ai să vezi că așa ceva nu se prea găsește, ascultă-mă pe mine, că mă cam pricep, femeia asta... Are să-ți pară ție rău mai tîrziu, ai să-ți dai cu pumnii-n cap, da' are să fie prea tîrziu !

*

* *

A trecut de atunci ceva timp. M-am învățat cu meseria asta și nu mai vreau să renunț la haina albastră. Mă gîndesc cîteodată la o scenă pe care m-am deprins să mi-o închipui cam așa : un milițian cărunt se îndreaptă trudit din șale, își șterge transpirația de pe frunte și zice ridicînd din umeri, a neputință :

— La cazul ăsta nenorocit mi-e teamă că numai Serafim ar mai putea da de capătul firelor...

Ehei !

Lector : ALFRED NEAGU
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 15.VIII.1985. Apărut 1985.
Comanda nr. 2300. Coli de tipar : 9,5

Tiparul executat sub comanda nr. 184
la Intreprinderea Poligrafică Galați
Str. George Coșbuc nr. 223 A
Republica Socialistă România

colecția aventura

Emil Coltofeanu

În timpul acesta eu îmi urmăream omul care intrase în grădina Cișmigiului pe poarta larg deschisă și mergea cu pași iuți pe aleile aproape pustii... După un calț al aleii mărginite de tufe înalte și dese l-am pierdut. Avusesem impresia că se îndreaptă spre podețul de peste lac, așa că m-am îndreptat acolo, aproape în fugă. Pînă la urmă am început să alerg de-a binelea, dar înainte de a pune piciarul pe pod m-am oprit : în dreapta mea, prin zăpada neatinsă, se vedeau urme clare... Am făcut un pas, un singur pas spre povîrniș și în clipa aceea un zgomot abia perceptibil, ceva care poate că nici nu era zgomot, dar pe care îl simțisem, m-a făcut să mă întorc furios... dar nu am reușit să evit lovitura cumplită în plină față, care m-a azvîrlit ca pe un fulg înapoi, și m-a făcut să-mi pierd cunoștința înainte de a cădea în zăpada de pe pod...

Lei 10,50